

Η ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

- Απαρχές Ελλάδας: Το όνομα, η καταγωγή, το έθνος και η αρχαία ιστορία του Ελληνικού έθνους βάσει επίσημων πηγών.
- Η διάσπαση σε Έλληνες και βάρβαρους - δι-αφορά – ελληνισμός
- Τα ψεύδη-αίσχη που λέγονται για τους: Μι-νωίτες, Δωριείς, Μακεδόνες, Ινδοευρωπαίους κ.α.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
Α. Γ. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

ΑΠΑΡΧΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

<< ΤΟ ΟΝΟΜΑ, ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ – ΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ – ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ >>

1. Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ – ΑΠΑΡΧΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΙ ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΗΛΥΔΕΣ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αυτόχθονες (από το αυτός + χθων = η γη), σύμφωνα με τον Ισοκράτη («Πανηγυρικός», 23 -25) , είναι αυτοί που πάνε πρώτοι και κατοικούν σε ένα μέρος και συνεπώς εκείνοι που κατοικούν σε ένα μέρος χωρίς να διώξουν άλλους και επήλυδες αυτοί που πάνε και κατοικούν σε ένα μέρος είτε αναμειγνυόμενοι με αυτούς που ζουν εκεί είτε διαχωρίζοντας κάποια περιοχή του μέρους αυτού και συνεπώς οι μετανάστες, οι άποικοι, οι ξεριζωμένοι κ.α.

Αυτόχθονες κάτοικοι στη χώρα που μετέπειτα ειπώθηκε Ελλάδα, σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς (Θουκυδίδη, Ηρόδοτο, Εκαταίο Μιλήσιο, Πλάτωνα, Ισοκράτη κ.α.), όπως θα δούμε πιο κάτω, ήταν οι καλούμενοι Πελασγοί απ' όπου ξέκοψαν τα εξής φύλα: **οι Ίωνες, οι Αχαιοί, οι Αιολείς και οι Δωριείς** και αποτέλεσαν ξέχωρο έθνος, το ελληνικό έθνος, στο οποίο μετά προσχώρησαν όλοι οι Πελασγοί, καθώς και μερικά άλλα βάρβαρα φύλα, οι εξής: Οι Κάδμοι οι οποίοι είχαν έρθει με τον Κάδμο από την Φοινίκη στη Βοιωτία και έκτισαν τη Θήβα ή Καδμεία εξ ου και **Καδμείοι = Θηβαίοι**, οι Δαναοί, οι οποίοι είχαν έρθει με το Δαναό από την Αίγυπτο στο Άργος και αναμείχθηκαν με τους εκεί κατοικώντας Αχαιούς του Άργους εξ ου και **Αργείοι = Αχαιοί και Δαναοί, οι Πέλοπες**, οι οποίοι είχαν έρθει με τον Πέλοπα από τη Φρυγία της Μ. Ασίας στη νήσο που από αυτούς και εξής ονομάστηκε Πελοπόννησος κ.α. (Περισσότερα βλέπε παρακάτω.)

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Αυτόχθονες και επήλυδες δεν σημαίνει από τη μια οι Έλληνες και από την άλλη οι μη Έλληνες (βάρβαροι), όπως ερμηνεύουν πολλοί, αλλά από τη μια οι ντόπιοι Έλληνες και από την άλλη οι μετανάστες ή οι ξεριζωμένοι Έλληνες. Οι μη Έλληνες, μετανάστες ή όχι, λέγονταν βάρβαροι.

2) Αυτόχθονες (αυτός + χθων = η γη), σύμφωνα με τον Ισοκράτη («Πανηγυρικός», 23 -25) , είναι ο λαός που πάει πρώτος και κατοικεί σε ένα μέρος και επήλυδες (επί + έρχομαι, ήλθα..) ο λαός εκείνος που πάει στο ίδιο μέρος μετά από τους αυτόχθονες και είτε αναμειγνύεται μαζί τους είτε διώχνοντάς τους. Οι Σπαρτιάτες, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, ήταν μεν Έλληνες, φύλο των Δωριέων, όμως επήλυδες, επειδή 700 χρόνια πριν από τη γέννηση του έφυγαν από τη Στερεά Ελλάδα και πήγαν στην Πελοπόννησο, οδηγούμενοι από τους Ηρακλείδες (= οι εξόριστοι βασιλείς των Αχαιών του Άργους, απόγονοι του Ηρακλή) και κατέλαβαν τις πόλεις της Πελοποννήσου Άργος, Μυκήνες, Μεσσήνη κ.α. , οι οποίες ανήκαν στους Μυκηναίους (Αχαιούς και Δαναούς) με σκοπό να βοηθήσουν στην επανεγκατάσταση των διωγμένων από εκεί βασιλιάδων του οίκου των Ηρακλειδών και μετά δεν ξαναγύρισαν στον τόπο τους. Το αυτό ίσχυε και για άλλα ελληνικά φύλα. (Περισσότερα βλέπε στα παρακάτω Κεφάλαια).

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΉΣΑΝ ΦΥΛΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΣΓΟΥΣ

Ο Θουκυδίδης (470 – 395 π.Χ.), σχετικά με τις απαρχές - πρώτους κατοίκους της Ελλάδας, αναφέρει (σε μετάφραση Ελ. Βενιζέλου) τα εξής: «Διότι είναι προφανές ότι **η χώρα που καλείται σήμερα Ελλάδα δεν ήτο μόνιμως κατοικημένη εξ αρχής, αλλ' έγινοντο εις το παρελθόν συχναί μεταναστεύσεις** και οι κάτοικοι χωρίς πολλές δυσκολίας εγκατέλειπαν τας εστίας των, εξαναγκαζόμενοι εις τούτο από νέους πολυαριθμότερους εκάστοτε εποίκους. **Καθόσον ούτε το εμπόριον, όπως σήμερα διεξάγεται, υπήρχε τότε, ούτε ασφαλής διά ξηράς ή διά θαλάσσης συγκοινωνία,** και καθένας εξεμεταλλεύετο το έδαφος, το οποίον είχε υπό την κατοχήν του, τόσο μόνον όσον ήρκει διά την συντήρησίν του. Ούτε πλούτον έσώρευαν, ούτε την γην εφύτευαν, τόσο μάλλον καθόσον αι εγκαταστάσεις των δεν ήσαν ωχυρωμένα και ως εκ τούτου εφοβούντο μήπως από στιγμής εις στιγμήν άλλοι επιδρομείς επέλθουν και τους αφαιρέσουν κάθε τι που έχουν. Επειδή, εξ άλλου, είστευαν ότι οπουδήποτε ημπορούν να εξασφαλίσουν την αναγκαίαν καθημερινήν τροφήν, εμετανάστευαν όχι απροθύμως και δι' αυτό δεν ήσαν ισχυροί ούτε κατά το μέγεθος των πόλεων, ούτε κατά την πολεμικήν γενικώς παρασκευήν. Αλλά τα ευφορώτερα προ πάντων διαμερίσματα υπέκειντο εις διηνεκείς μεταβολάς των κατοίκων - όπως, λόγου χάριν, αι επαρχίαι, αι οποίαι σήμερα ονομάζονται Θεσσαλία και Βοιωτία, και το μεγαλύτερον μέρος της Πελοποννήσου, εκτός της Αρκαδίας, και από την άλλην Ελλάδα τα καλύτερα μέρη. Διότι η ευφορία της γης έφευεν αύξησιν της δυνάμεως ωρισμένων προσώπων, η οποία επροκάλει εμφυλίους σπαραγμούς, από τους οποίους τα διαμερίσματα αυτά εφθειρόντο τόσο μάλλον, καθόσον ήσαν περισσότερον εκτεθειμένα εις εξωτερικάς επιδρομάς. Η Αττική, εν πάση περιπτώσει, λόγω του ότι το έδαφός της είναι ισχνόν και πτωχόν, υπήρξεν ανέκαθεν απηλλαγμένη από στάσεις και διά τον λόγον αυτόν διετήρησε πάντοτε τους ίδίους κατοίκους. Και έχομεν εδώ απόδειξιν του ισχυρισμού μου ότι, λόγω της μεταναστεύσεως, τα άλλα μέρη της Ελλάδος δεν ηυξήθησαν εις πληθυσμόν όπως η Αττική. Διότι οι δυνατώτεροι από εκείνους, όσοι, ένεκα εξωτερικών πολέμων ή εσωτερικών στάσεων εξεδιώνκοντο από την άλλην Ελλάδα, κατέφευγαν εις τας Αθήνας ως εις τόπον ασφαλή, και, πολιτογραφούμενοι, κατέστησαν την πόλιν, ευθύς από τους παλαιότατους χρόνους, ακόμη πλέον πολυάνθρωπον, εις τρόπον ώστε επειδή η Αττική απέβη ανεπαρκής διά τον πληθυσμόν της πόλεως οι Αθηναίοι απέστειλαν αποικίας εις την Ιωνίαν. (Θουκυδίδης, Α 2)

«Νομίζω μάλιστα ότι το όνομα Ελλάς ούτε είχε δοθή ακόμη εις όλην την χώραν, ούτε καν υπήρχε προ του Έλληνος, υιού του Δευκαλίωνος, αλλά τα διάφορα φύλα, και εις μεγαλυτέραν έκτασιν το Πελασγικόν, έδιδαν το όνομά των εις τα υπ' αυτών κατοικούμενα διαμερίσματα. **Αλλ' από την εποχήν που ο Έλλην και οι υιοί του απέβησαν ισχυροί εις την Φθιώτιδα, και την βοήθειάν των επεκαλούντο οι κάτοικοι των άλλων πόλεων, τα διάφορα φύλα, συνεπεία της επικοινωνίας αυτής, ωνομάζοντο ήδη επί μάλλον και μάλλον Έλληνες,** μολονότι πολλές επέρασε καιρός πριν το όνομα τούτο ημπορέση να επικράτηση γενικώς..... (Θουκυδίδης, Α 3)

Επομένως και σύμφωνα με το Θουκυδίδη:

A) Η χώρα που τώρα (επί εποχής Θουκυδίδη) λέγεται Ελλάδα αρχικά (μέχρι την «κάθοδο των Ηρακλειδών, που έγινε 80 χρόνια μετά τα τρωικά) δεν ήταν μόνιμα κατοικούμενη, αλλά γίνονταν συχνές μεταναστεύσεις, επειδή μέχρι τότε δεν υπήρχε γεωργία και η πιο πολυαριθμότερη ομάδα όπου πήγαινε για εξεύρεση διατροφής έδιωχνε αυτή που βρισκόταν εκεί, για να εκμεταλλευτεί αυτή το χώρο κ.τ.λ.

B) Τα ευπορότερα από τα ελληνικά διαμερίσματα υποβάλλονταν σε διηνεκείς μεταβολές των κατοίκων - όπως, λόγου χάριν, αι επαρχίες, που σήμερα ονομάζονται Θεσσαλία και Βοιωτία, και το μεγαλύτερο μέρος της Πελοποννήσου, εκτός της Αρ-

καδίας κ.τ.λ. και αυτό επειδή εκεί πήγαιναν οι άνθρωποι για να εξασφαλίσουν σίγουρα πηγές διατροφής,

Γ) Οι κάτοικοι της Αττικής δεν υποβάλλονταν σε μεταναστεύσεις, όμως δεχόταν και αυτοί πολλούς εξόριστους κ.τ.λ.

**ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΑΝ ΟΙ ΠΕΛΑΣΓΟΙ
ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΑΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΛΛΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ, ΟΙ:
ΚΑΔΜΟΙ, ΔΑΝΑΟΙ, ΠΕΛΟΠΕΣ κ.α.**

1. Ο Ηρόδοτος (480 – 420 π.Χ.), σχετικά με την καταγωγή και το έθνος των Ελλήνων, αναφέρει (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος») τα εξής: «Υστερα έβαλε μπρος (ο Κροίσος, βασιλιάς των Λυδίων) να εξετάσει ποιοι ανάμεσα στους Έλληνες ήσαν οι δυνατότεροι, που θα μπορούσε να κάνει φίλους. Και ψάχνοντας βρήκε πως ξεχώριζαν οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, οι πρώτοι ανάμεσα στους **Δωριείς**, οι δεύτεροι ανάμεσα στους **Ίωνες**. Γιατί τα έθνη αυτά ήσαν τα πιο γνωστά, όντας τα παλιά χρόνια το τελευταίο Πελασγικό, το πρώτο Ελληνικό. Οι Αθηναίοι ποτέ ως τώρα δεν ξεσηκώθηκαν από τον τόπο τους, ενώ οι άλλοι ήταν πολυπλόκητοι. Γιατί όσο βασίλευε ο Δευκαλίων, κατοικούσαν τη Φθιώτιδα, στα χρόνια πάλι του Δώρου, του γιου του Έλληνα, τη χώρα στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου που τη λεν Ιστιαιώτιδα. Και αφότου και από την Ιστιαιώτιδα τους ξεσήκωσαν **οι Καδμείοι**, κατοικούσαν στην Πίνδο με το όνομα **έθνος Μακεδόν**. Από εκεί πάλι άλλαξαν τόπο και πήγαν στη Δρυοπίδα και από εκεί έφτασαν πια εκεί που είναι, δηλαδή στην Πελοπόννησο, και ονομάστηκαν **έθνος Δωρικό**. Το **ελληνικό έθνος** αφότου φάνηκε, την ίδια πάντα γλώσσα μιλά - αυτό είναι η πεποίθησή μου, αφότου όμως ξέκοψε από το Πελασγικό, αδύνατο τότε και στην αρχή και μικρό, αυξήθηκε ύστερα και πλήθαινε σε έθνη, καθώς προσχώρησαν σ' αυτό κυρίως **οι Πελασγοί**, αλλά και πάρα πολλά άλλα βαρβαρικά φύλα. Τέλος είμαι της γνώμης ότι το Πελασγικό έθνος πρωύτερα και εφόσον ήταν βαρβαρικό ποτέ δε γνώρισε μεγάλη δύναμη» (Ηρόδοτος Α, 57- 58)

«Της νυν Ελλάδος, πρότερον δε Πελασγίης καλουμένης..» (Ηρόδοτος Β 54 - 57)

«Συγκροτούσαν δε το στόλο (τον ελληνικό στη Μάχη της Σαλαμίνας) οι εξής: Από την Πελοπόννησο οι Λακεδαιμόνιοι με 16 πλοία, οι Κορίνθιοι, με τον ίδιο αριθμό πλοίων, το οποίον έδωσαν και εις το Αρτεμίσιον. Οι Σικυώνιοι, με δέκα πλοία, οι Επιδαύριοι με δέκα, οι Τροιζήνιοι με πέντε, οι Ερμιονείς με τρία. Όλοι αυτοί, εκτός των Ερμιονέων ανήκουν **στο Δωρικό και Μακεδόν έθνος**, ελθόντες στην Πελοπόννησο από τον Ερινεόν και την Πίνδον («εόντες ούτοι πλην Ερμιονέων **Δωρικό τε και Μακεδόν έθνος**, εξε Ερινεού τα και Πίνδου»), και το τελευταίον από την Δρυοπίδα. Οι δε Ερμιονείς είναι καθ'αυτό **Δρύοπες** τους οποίους ξεσήκωσαν από την σημεριν λεγόμενη Δωρίδα ο Ηρακλής και οι Μαλιείς. Εκ των Πελοποννησίων αυτοί ήσαν εις τον στόλον (δηλαδή τον ελληνικό στη Μάχη της Σαλαμίνας)» (Ηρόδοτος Η, 43)

Επομένως και σύμφωνα με τον Ηρόδοτο: **Α)** Το ελληνικό έθνος αποτέλεσαν οι Πελασγοί, καθώς και μερικά άλλα βάρβαρα φύλα. **Β)** Το πρώτο φύλο που ξέκοψε από τους βάρβαρους Πελασγούς και έγινε ελληνικό ήταν οι Δωριείς. Μετά στο ελληνικό έθνος προσχώρησαν όλοι οι Πελασγοί (= οι Ίωνες ή Αθηναίοι, οι νησιώτες κ.α.) και μετά και κάποια άλλα βαρβαρικά φύλα. Τα φύλα αυτά ήσαν οι Πέλοπες, οι Δαναοί κ.α., όπως θα δούμε πιο κάτω. **Γ)** Οι Δωριείς ήταν ένα έθνος που αφενός ήταν απόγονοι του Δώρου γιου του βασιλιά της Φθιώτιδας Έλληνα και αφετέρου στα χρόνια του βασιλιά Δευκαλίωνα κατοικούσε στη Φθιώτιδα. Από εκεί και επί βασιλιά Δώρου (από τον οποίο πήραν το όνομα Δωριείς) πήγαν στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου, στην Ιστιαιώτιδα. Από εκεί τους ξεσήκωσαν οι Καδμείοι και πήγαν και κατοίκησαν στην Πίνδο με το όνομα **έθνος Μακεδόν**. Τέλος από την Πίνδο κάποιοι από αυτούς πήγαν στην Δρυοπία και από εκεί πήγαν στην Πελοπόννησο όπου ονομάστηκαν έθνος Δωρικό, **Δ)** Οι Λακεδαιμόνιοι, οι Κορίνθιοι, οι Σι-

κυώνιοι, οι Επιδαύριοι, οι Τροιζήνιοι, οι Ερμιονείς της Πελοποννήσου που έστειλαν πλοία για απόκρουση των Περσών στον Ισθμό και στη Σαλαμίνα, εκτός των Ερμιονέων, ανήκουν στο **Δωρικό και Μακεδνόν έθνος**, που μετοίκησαν στην Πελοπόννησο από τον Ερινεόν και την Πίνδον κ.τ.λ.

2. Ο Ηρόδοτος (Α, 57- 58), όπως είδαμε πιο πριν, λέει ότι το ελληνικό έθνος αποτέλεσαν όλοι οι Πελασγοί και μερικά άλλα βάρβαρα φύλα, τα οποία όμως δεν κατονομάζει. Τα φύλα αυτά, σύμφωνα με τους Ισοκράτη, Πλάτωνα, Εκαταίο Μιλήσιο κ.α., ήταν **οι Πέλοπες, οι Δαναοί, οι Κάδμοι** κ.α., πρβ (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»): «Ο Εκαταίος ο Μιλήσιος λέει ότι η Πελοπόννησο πριν από τους Έλληνες την κατοίκησαν βάρβαροι. Εξάλλου, ολόκληρη σχεδόν η Ελλάδα κατοικία βαρβάρων υπήρξε, στους παλιούς καιρούς, έτσι λογάριάζαν όσοι μνημονεύουν αυτά τα πράγματα, γιατί **ο Πέλοπας** έφερε ένα λαό από τη Φρυγία στη χώρα που απ' αυτόν ονομάστηκε Πελοπόννησος, κι **ο Δαναός** από την Αίγυπτο, κι **οι Δρύοπες, οι Καύκωνες κι οι Πελασγοί κι οι Λέλεγες** και άλλοι τέτοιοι λαοί μοίρασαν τους τόπους πάνω και κάτω από τον Ισθμό. Γιατί την Αττική κατέλαβαν Θράκες που ήρθαν με τον **Εύμολπο**, τη Δαυλίδα της Φωκίδας **ο Τηρέυς**, την Καδμεία οι Φοίνικες που ήρθαν με **τον Κάδμο**, και την ίδια τη Βοιωτία κατέκτησαν οι **Αονες, οι Τέμμικες και οι Ύαντες**, ως και Πίνδαρος φησίν. Ην ότε υας Βοιωτιον ένεπον. Και από των ονομάτων δε ενίων το βάρβαρον εμφανίζεται, Κέκροψ, και Κόδρος, και Αίκλος, και Κόθος, και Δρύμας, και Κρίνακος. Οι δε Θράκες, και Ιλλυριοί, και Ηπειρώται, και μέχρι νυν εν πλευραίς εισίν. Ίτοισι μέντοι μάλλον πρότερον, ή νυν, όπου γε και της εν τω παρόντι Ελλάδος αναντιλέκτως ούσης..» (Στράβων 7, 321)

Επομένως και σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς, σύμπασα σχεδόν η Ελλάδα ήταν αρχικά κατοικία βαρβάρων, που άλλοι από αυτούς είχαν έρθει από την Αφρική (ο Δαναός με Αιγυπτίους), άλλοι από Ασία (ο Πέλοπας με Φρύγες, ο Κάδμος με Φοίνικες κ.α.) και άλλοι από την Θράκη (ο Εύμολος κ.α.).

3. Σύμφωνα με το Πάριο χρονικό (κάτι που πιστοποιείται και από τα λεγόμενα των Ισοκράτη, Πλάτωνα, Θουκυδίδη κ.α., όπως θα δούμε πιο κάτω) ο Κάδμος ήρθε με Φοίνικες από τη Τύρο της Φοινίκης στη Βοιωτία κτίζοντας εκεί τη Θήβα το έτος 1310 πριν από το Διόγνητο = το 1574 π.Χ. Ο Δαναός ήρθε με Αιγυπτίους στο Άργος το έτος 1255 πριν από το Διόγνητο = το 1549 και αναμείχθηκε εκεί με τους αυτόχθονες Αχαιούς εξ ου και στα Ομηρικά έπη Αργείοι = Αχαιοί = Δαναοί. Ο Πέλοπας με Φρύγες ήρθε από τη Μ. Ασία και κατέλαβε την Πελοπόννησο δυο γενιές πριν από τα Τρωικά. Από τα φύλα αυτά άλλα ενώθηκαν με τους Έλληνες (= τα Πελασγικά φύλα: Ίωνες, Αχαιοί, Δωριείς και Αιολείς) και σιγά-σιγά εξελληνίστηκαν (όπως οι Δαναοί, οι Κάδμοι ή Καδμείοι, οι Πέλοπες κ.α.) και άλλα διώχθηκαν από την Ελλάδα (όπως οι Κάρες, οι Φοίνικες κ.α.), επειδή καταγίνονταν εναντίον των Ελλήνων, με συνέπεια η Ελλάδα να μην προκόβει. (Περισσότερα για τα φύλα αυτά βλέπε πιο κάτω.)

ΤΑ ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΜΕΝΑ ΦΥΛΛΑ

Σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό και τους αρχαίους συγγραφείς (βλέπε Ισοκράτη «Παναθηναϊκός» και «Πανηγυρικός», Πλάτωνα «Μενέξενος» κ.α.), πριν από τα Τρωικά ήρθαν στην Ελλάδα, κάποια από τα οποία μετά συγχωνεύτηκαν με τα τέσσερα ελληνικά (τους Ίωνες, Αχαιούς, Αιολείς και Δωριείς, απόγονους των Πελασγών) και κάποια άλλα διώχθηκαν. Από αυτά που εξελληνίστηκαν ήταν:

- α) **Οι Κάδμοι**, που είχαν έρθει με τον Κάδμο από τη Φοινίκη και έκτισαν τη Θήβα και ως εξ αυτού έκτοτε οι απόγονοί τους ονομάζονταν Θηβαίοι ή Καδμείοι,
- β) **Οι Δαναοί**, που είχαν έρθει με τον Δαναό από την Αίγυπτο στο Άργος και ενώθηκαν ειρηνικά με τους Αχαιούς του Αργους, εξ ου και Δαναοί = Αργείοι = Αχαιοί. Οι Αχαιοί και οι Ίωνες ήταν απόγονοι του Αχαιού και του Ίωνα, των παι-

διών του Ξούθου γιου του Έλληνα, που πήραν ως μοιράσι την Πελοπόννησο, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία.

γ) **Οι Πέλοπες**, που είχαν έρθει με τον Πέλοπα από τη Φρυγία της Μ. Ασίας και κατέλαβαν την Πελοπόννησο και έκτοτε η νήσος αυτή φέρει το όνομά του.

Η ελληνική μυθολογία (βλέπε Διόδωρος, βίβλος 4, Απολλόδωρος βιβλία Α, Β, Γ), σχετικά με τους Καδμείους, τους Δαναούς και τους Πέλοπες λέει (και αυτό το λέει ασφαλώς, για να πάψουν οι έριδες μεταξύ των φύλων που συγκατοικούσαν στην Ελλάδα) ότι:

Α) Ο Κάδμος ήταν γιος του βασιλιά της Φοινίκης Αγήνορα και της Τηλεφάσσας και ο λόγος που ήρθε στην Ελλάδα ήταν το ότι αναζητούσε την κλεμμένη αδελφή του Ευρώπη. Παιδιά του (από τη σύζυγό του Αρμονία) ήταν η Σεμέλη, η Ινώ, η Αυτονόη, η Αγαύη και ο Πολύδωρας.

Β) Ο Δαναός είχε 50 κόρες ήταν δίδυμος αδελφός του Αίγυπτου που είχε 50 γιούς. Ο Δαναός και ο Αίγυπτος ήταν παιδιά του Βήλου, αδελφού του Αγήνορα, άρα ο Δαναός και ο Κάδμος ήσαν ξαδέλφια και ο λόγος για τον οποίο ο Δαναός ήρθε από την Αίγυπτο στην Ελλάδα ήταν το ότι μάλωσε με τον αδελφό του για τη βασιλεία και έχασε ή επειδή μάλωσαν σχετικά με τους γάμους μεταξύ των παιδιών τους. Απόγονοι του Δαναού ήταν ο Ακρίσιος και η κόρη του Δανάη που σμίγοντας μ' αυτήν ο Δίας γέννησε τον Περσέα. Ο Περσέας με την Ανδρομέδα μετά γέννησαν τον Ηλεκτρύονα, που παντρεύτηκε η Ευρυδίκη του Πέλοπα και γέννησε την Αλκμήνη, με την οποία μετά Δίας έκανε τον Ηρακλή και σχηματίστηκε το γένος των Ηρακλειδών

Γ) Ο Πέλοπας ήταν γιος του Ασιάτη (Παφλαγονία) βασιλιά Τάνταλου και αδελφός της Νιόβης και ο λόγος για τον οποίο είχε ήρθε από την Ασία στην Ελλάδα ήταν το ότι έμαθε ότι ο βασιλιάς της Πίσσας προκήρυξε αγώνα ιπποδρομίας για τον οποίο έλεγε ότι αυτός που θα κέρδιζε τον αγώνα θα έπαιρνε σύζυγο του την μονάκριβη κόρη του Ιπποδάμεια ως έπαθλο και ο ηττημένος θα φονευόταν. Τον αγώνα κέρδισε με δωροδοκία ο Πέλοπας και παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια και στη συνέχεια έγινε αυτός βασιλιάς.

Σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Α 3 – 12), απόγονος του Πέλοπα ήταν ο Ευρυσθέας, τον οποίο φόνευσαν οι γιοι του Ηρακλή (οι Ηρακλείδες) στην Αττική, και ο Ατρέας, γιος του οποίου ήταν ο Αγαμέμνωνας, που διοργάνωσε την εκστρατεία στην Τροία, αφού πρώτα έκανε πρώτη δύναμη τις Μυκήνες με το να ενώσει τα δυο τους σκήπτρα, του Πέλοπα και του Περσέα (= απόγονος του Δαναού). Δηλαδή ο Αγαμέμνωνας ήταν εκείνος που ένωσε τους Δαναούς και Πέλοπες.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1) Επειδή στην Αττική κατοίκησαν οι Πέλοπες, οι Δαναοί και οι Κάδμοι παρά μόνο στην Πελοπόννησο όπου η Σπάρτη και στη Βοιωτία όπου η Θήβα, πόλεις που συνεργάζονταν με τους βάρβαρους Πέρσες, προκειμένου να γίνουν λείη ηγεμόνες της Ελλάδας, οι Αθηναίοι συγγραφείς (Ισοκράτης, Πλάτωνας κ.α.) επαίρονταν ότι οι Αθηναίοι ήσαν και οι πιο καθαρόαιμοι και οι πιο καλοί Έλληνες και γι αυτό έπρεπε να ηγεμονεύουν αυτοί των Ελλήνων και όχι οι Σπαρτιάτες ή οι Θηβαίοι.

2) Οι Δρύοπες, οι Καύκωνες, οι Αονες, οι Τέμμικες, οι Ύαντες κι οι Λέλεγες, σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς (Ηρόδοτο, Στράβωνα, Διόδωρο κ.α.), ήσαν μικρά φύλα που μαζί με τους Θράκες, Ιλλυριούς, και Ηπειρώτες κατοικούσαν στα πλευρά (στη βόρεια Ελλάδα και τη Μ. Ασία) των τεσσάρων ελληνικών φύλων (Ιώνων, Αχαιών, Δωριέων και Αιολέων). Μετά τα τρωικά φύλα αυτά εξελληνίστηκαν.

3) Ο Ηρόδοτος λέει ότι **οι Φοινίκες** κατάγονταν από την Ερυθρά θάλασσα και από εκεί πήγαν στην Τύρο της Φοινίκης, τη χώρα απέναντι από την Κύπρο, και από εκεί μετά πέρασαν στην Ελλάδα.

4) Ο Πausanias (Βοιωτικά) λέει ότι αρχικά η **Βοιωτία**, όπου βρίσκονταν η Θήβα λέγονταν **Ωγυγία** και οι πρώτοι κάτοικοί της ήταν **οι Εκτήμονες** που θεωρούνταν

αυτόχθονες. Μετά αφανίστηκαν από επιδημία και ήρθαν και κατοίκησαν εκεί **οι Υαντες και οι Αονες**, τους οποίους ήρθε και κατάκτησε ο Κάδμος με τους Φοίνικες. Καδμεία λέγονταν η Θήβα, επειδή την έκτισε ο Κάδμος. Ωστόσο από τα λεγόμενα του Ομήρου συνάγεται ότι στη θέση της πόλης που έκτισε ο Κάδμος ή σε κοντινό μέρος υπήρχε άλλη πόλη, η Θήβη, την οποία έκτισε ο Ζήθος και μετά ενώθηκαν.

5) Οι Ηπειρώτικες φυλές κατά το Θεόπομπο ήταν 14 και κατά το Στράβωνα 11, που ήταν όλες Ελληνικές, οι εξής: οι Σελλοί, οι Μολοσσοί, οι Θεσπρωτοί, οι Χάονες, οι Αθαμάνες, οι Κασσωπαίοι, οι Έλλοπες, οι Δρύοπες, οι Παραβαιοί και οι Αμβρακιώται. Σύμφωνα με τους άλλους αρχαίους συγγραφείς οι Δρύοπες είχαν εξαπλωθεί από τη Δρυοπία της Παρνασσίας ως την Ερμιονίδα και την Ύδρα και το όνομά τους το είχαν πάρει από το Δρύοπα, δισέγγονο του Πελασγού, και αδελφό του Αρκάδα. Ο Δρύοψ ήταν εγγονός της Καλλιστούς και γιος της Δίας. Οι Δρύοπες, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο (Η, 43) είναι οι Ερμιονείς της Πελοποννήσου, τους οποίους ξεσήκωσαν από την Δωρίδα ο Ηρακλής και οι Μαλιείς. Ο Διόδωρος (βίβλος 4, 37) λέει επίσης ότι επειδή ο βασιλιάς των Δρυόπων παρανόμησε στο ιερό των Δελφών, ο Ηρακλής μαζί τους Μηλιείς τους διέλυσε και σκότωσε το βασιλιά τους και έτσι άλλοι εξ αυτών πήγαν στην Κάρυστο, άλλοι στην Κύπρο και αλλού.

6) Ο Δημοσθένης, σχετικά με τον Εύμολπο, λέει: «Όταν ο Εύμολπος και πολλοί άλλοι ετοίμασαν εκστρατεία εναντίον μας, τους έδιωξαν όχι μόνο από το δικό μας, αλλά και από τη γη των άλλων Ελλήνων. (Δημοσθένους Επιτάφιος 8) Σύμφωνα με άλλους συγγραφείς, τον Εύμολο πολέμησαν οι Αθηναίοι, όταν τον κάλεσαν από τη Θράκη οι Ελευσίνιοι ή ήταν ο ίδιος Ελευσίνιος, για να τους βοηθήσει. Ο Εύμολος σκοτώθηκε στη μάχη, μετά από την οποία οι δυο πόλεις συμφιλιώθηκαν. Οι απόγονοι του Εύμολου (Ευμολπίδες) ήταν επιφορτισμένοι με την τέλεση των Ελευσίνιων μυστηρίων, των οποίων ιδρυτής θεωρούνταν ο γενάρχης τους».

7) Ο Δημοσθένης, σχετικά με τον Τηρέα, λέει: «Ο Τηρέας ήταν βασιλιάς των Θρακών και βίασε την αδελφή της γυναίκας του. Οι δυο γυναίκες ήταν η Πρόκνη και η Φιλομήλα, κόρες του Πανδίονα (βασιλιά των Αθηνών), που τη μια πάντρεψε, την Πρόκνη, με το βασιλιά των Θρακών Τηρέα. Οι δυο γυναίκες αυτές από αγανάκτηση σκότωσαν το γιο του Τηρέα και έφυγαν στην Αττική. Ο Τηρέας ήρθε στην Αττική να τις συλλάβει, όμως δεν μπόρεσε και αυτοκτόνησε. Κατά τη μυθολογία ο Τηρέας και οι δυο γυναίκες μεταμορφώθηκαν σε πτηνά, οι δυο γυναίκες σε αηδόνι και χελιδόνι, ενώ ο Τηρέας σε γεράκι. (Δημοσθένους Επιτάφιος)

8) Ο Ηρόδοτος, σχετικά με την εθνολογική κατάσταση της Πελοποννήσου, λέει: «Στην Πελοπόννησο κατοικούν επτά διαφορετικοί λαοί. Δύο απ' αυτούς, οι Αρκάδες και οι Κυνούριοι, είναι αυτόχθονες και ως τώρα κατοικούν όπου κατοικούσαν και παλιά. Οι Αχαιοί ζούσαν πάντα στην Πελοπόννησο, μολονότι μετακινήθηκαν από τα αρχικά τους εδάφη· οι τέσσερις άλλοι από τους επτά —οι Δωριείς, οι Αιτωλοί, οι Δρύοπες και οι Λήμνιοι— είναι ξένοι μετανάστες. Οι Δωρικές κοινότητες είναι πολυάριθμες και πολύ γνωστές· οι Αιτωλοί έχουν μόνο μία, την Ηλεία· η Ερμιόνη και η Ασίνη κοντά στην Καρδαμύλη της Λακωνίας, ανήκουν στους Δρύοπες και όλοι οι Παρωρεάτες είναι Λήμνιοι. Οι όντας αυτόχθονες Κυνούριοι, μόνοι νομίζονται από μερικούς ότι ήταν Ίωνες και ότι με τον καιρό έγιναν Δωριείς, υπό την εξουσία των Άργείων, καθώς και οι Ορνεάται και λοιποί περίοικοι. (Ηροδότου Ιστορία Η 72-73)

9) Παλιά, σύμφωνα με τον Άνδρωνα τον Αλικαρνασσέα (GEOGRAFIKA ANDRVN), αφενός η Θράκη ήταν ήπειρος και αφετέρου οι ήπειροι ήταν 4, όσες και οι κόρες του Ωκεανού, οι εξής: η Ευρώπη (οι χώρες δυτικά της Ελλάδας = Ιταλία, Σικελία, κ.α.), η Ασία (= οι χώρες ανατολικά της Ελλάδας (Μ. Ασία, Φοινίκη κ.α.), η Λιβύη (Αφρική). Σήμερα οι ήπειροι είναι 5 (συν τις Ωκεανία και Αυστραλία), ενώ η Θράκη διαχωρίστηκε και πήγε η μισή στην Ευρώπη και η άλλη μισή στην Ασία. (Περισσότερα βλέπε «Μύθος Δία και Ευρώπης»)

10) Ο Δευκαλίωνας, ο Έλληνας, ο Κάδμος, ο Δαναός κ.τ.λ. ήταν υπαρκτά πρόσωπα σύμφωνα με τους Θουκυδίδη, Ηρόδοτο, Ισοκράτη κ.α. Απλώς, επειδή ήταν

σημαντικά πρόσωπα, κάτι ως νεώτερα ο Μ. Αλέξανδρος, ο Χριστός, οι Άγιοι, ο Μ. Κωνσταντίνος.... πέρασαν στους μύθους και στους θρύλους και έτσι σήμερα, λόγω των υπερβολών των θρύλων, σήμερα μας φαίνεται ως μη υπαρκτοί. Σύμφωνα μάλιστα με το Πάριο χρονικό ο Δευκαλίωνας π.χ. βασίλευε το έτος 1266 πριν από το Διόγνητο = το 1529 πριν από το Χριστό, ο Έλληνας βασίλευε το έτος 1257 πριν από το Διόγνητο = το 1521 πριν από το Χριστό.... (Περισσότερα βλέπε στο ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΙΝΑΚΑ).

ΟΙ ΠΕΛΑΣΓΟΙ & ΤΟ ΙΝΑΧΕΙΟ ΓΕΝΟΣ

Ο Ηρόδοτος, όπως είδαμε πιο πριν, από τη μια λέει ότι το ελληνικό έθνος αποτελείστηκε βασικά από φύλα των Πελασγών (τα φύλα: Ιώνες, Αχαιοί, Δωριείς και Αιολείς), καθώς και μερικά ακόμη βάρβαρα φύλα και από την άλλη ότι πριν από τα Περσικά υπήρχαν ακόμη φύλα Πελασγών που δεν είχαν εξελληνιστεί και τα οποία μελετώντας σχημάτισε τη γνώμη ότι από τους Πελασγούς προέρχονται οι Έλληνες κ.τ.λ.

Ο Ησίοδος λέει ότι οι Πελασγοί είχαν έδρα τους την Ελλοπία, όπου η πόλη και το Μαντείο της Δωδώνης, πρβ: «Είναι κάποια Ελλοπία πολύσπαρτη κι ομορφολίβαδη, πλούσια. Εκεί κάποια Δωδώνη στην άκρη της είναι χτισμένη πύλη. Αυτήν ο Δίας αγάπησε και έκανε το μαντείο του(λείπει κείμενο).... και κατοικούσαν στο βάθος της Βελανιδιάς. (Ησίοδος Ηοίαι Απόσπασμα 66 = στίχος 240). «Στη Δωδώνη και στη Βελανιδιά, την έδρα των Πελασγών, πήγε. Κι αυτούς που κατοικούσαν στο βάθος της Βελανιδιάς στο φούσκωμα του βροχοδερμένου ποταμού» (Ησίοδος, Ηοίαι απόσπασμα 102 = στίχος 319)

Ο Όμηρος λέει ότι οι διάφορες φυλές των Πελασγών κατά τα Τρωικά ήσαν άλλες με τους Αχαιούς και άλλες με τους Τρώες. Συγκεκριμένα οι φυλές που κατοικούσαν στη Λάρισα ήσαν με το μέρος των Τρώων, πρβλ: «Ο Ιππόθοος οδηγούσε φυλές Πελασγών που ήσαν πολύ ικανές στο δόρυ και κατοικούσαν στην Λάρισα με την εύφορη χώρα», Ιλιάδα Β 840), ενώ οι Πελασγοί της Κρήτης και του Πελασγικού Άργους (Θεσσαλίας) ήσαν με το μέρος των Αχαιών στον Τρωικό πόλεμο, πρβ: «Αυτοί που κατοικούσαν στο Πελασγικό Άργος (= η Θεσσαλία), την Άλο, την Αλόπη, την Τρηγίνα, τη Φθία και την Ελλάδα, που βγάζει ωραίες γυναίκες, που έφεραν το όνομα Μυρμιδόνες, Έλληνες και Αχαιοί, είχαν πενήντα πλοία με αρχηγό τον Αχιλλέα» (Ιλιάδα Β 683 – 688).

Ο Στράβωνας, επικαλούμενος τον Ησίοδο και Όμηρο, λέει ότι οι Πελασγοί ήσαν οι αρχαιότεροι κάτοικοι της Ελλάδας, πρβ: «Οι δε Πελασγοί των περι την Ελλάδα δυνασευσάντων αρχαιότατοι λέγονται' και ο ποιητής φησίν ούτω <<Ζευ άνα, Δωδωναίε, Πελασγικέ. Ο δε Ησίοδος: Δωδωνην φηγόν τε Πελασγών εύρανον ήεν»». (Στράβων Ζ, Ήπειρος, 9).

Ο Αισχίνης λέει ότι ο βασιλιάς του Άργους καυχόταν λέγοντας ότι είναι στο γένος Πελασγός και το γένος των Πελασγών άρχει μέχρι της Παιονίας και του Στρυμόνος ποταμού: «Του γεγενους γαρ ειμ' εγώ ίνις Πελασγός, τησδε γης αρχηγέτης....» (Αισχίνης, Ικέτ. 250)

Ο Διονύσιος Αλικαρνασέας λέει ότι οι Πελασγοί ήταν Έλληνες, καθώς και ότι από τη Θεσσαλία εξαπλώθηκαν στην Κρήτη, Κυκλάδες, Όλυμπο, Βοιωτία, Ασία κ.τ.λ, πρβ: «Σκεδασθέντες οι Πελασγοί απήλθον εκ Θεσσαλίας εις Κρήτην και κατέσχον τινάς των Κυκλάδων νήσων. Άλλοι πάλιν εξ αυτών κατήλθον εις την Όσσαν, άλλοι μετέβησαν εις τον Όλυμπον, άλλοι δε εις την Βοιωτίαν και Φωκίδα και Ευβοίαν διεκομίσθησαν. Οι δε εις την Ασίαν διαπεραιωθέντες κατέσχον πολλά μέρη περι τον Ελλήσποντον και των παρακειμένων νήσων και έστειλαν αποικίαν εις την Λέσβον» (Διονύσιος Άλικαρνασέας. Α,', σελ. 21.), «ην δε και το των Πελασγών γένος Ελληνικόν» (Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, "Ρωμαϊκή Αρχαιολογία", Ι 17).

Ο Απολλόδωρος (βιβλίο Γ, 8,1), σχετικά με το γενάρχη Πελασγό και τα Παιδιά του: Θεσπρωτό Μάκεδνο κ.α., λέει ότι αρχικά ήταν ο **Ωκεανός** και η **Τηθύς, οι οποίοι** γέννησαν τον **Ινάχο**, από τον οποίο πήρε το όνομα ο ποταμός Ινάχος στο Άργος.

Ο Ινάχος και η Μελία, κόρη του Ωκεανού, γέννησαν τον **Φορωνέα** και τον **Αιγιαλέα**. Ο Αιγιαλέας πέθανε χωρίς να κάνει παιδιά και η χώρα όλη ονομάστηκε Αιγιαλεία. Κατόπιν ο Φορωνέας έγινε δυνάστης και όλη την Πελοπόννησο την ονόμασε Φορωνίδα. Κατόπιν Ο Φορωνέας και η νύμφη Τηλεδίκη απέκτησαν τον **Άπιν**, από τον οποίο η Πελοπόννησος ονομάστηκε Άπια, καθώς και την **Νιόβη**. Ο Άπιν πέθανε χωρίς να κάνει παιδιά, όμως επειδή νομίστηκε θεός ονομάστηκε **Σάραπις**. Από τη Νιόβη και το Δία (η Νιόβη ήταν η πρώτη θνητή γυναίκα με την οποία κοιμήθηκε ο Ζεύς) γεννήθηκε ο **Άργος**, όπως λέει ο Ακουσίλαος και ο **Πελασγός**, από τον οποίον ονομάστηκαν έτσι όσοι κατοικούσαν στην Πελοπόννησο και που ο Ησίοδος τον λέει αυτόχθονα. Πελασγός και η Μελίβοια, κόρη του Ωκεανού ή κατ' άλλους την Κυλλήνη, γέννησαν τον Λυκάονα, τον βασιλιά των Αρκάδων που με πάρα πολλές γυναίκες απόκτησε 50 γιους: **Θεσπρωτό, Μάκεδνο, Μαίναλο, Φθίο, Λύκιο, Ορχομενό** ... και οι οποίοι υπερέβαλαν των άλλων ανθρώπων στην ασέβεια και την υπερηφάνεια και από την άλλη.

Ο Διόδωρος (βιβλός 4, 72), σχετικά με τον γενάρχη Πελασγό, λέει ότι αρχικά ήταν ο Ωκεανός και η Τυθίς, οι οποίοι γέννησαν τον Πηνειό και τον Ασωπό (τα ποτάμια). Ο Πηνειός εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλία και ο Ασωπός στη Φλιούντα όπου παντρεύτηκε την Μετώπη, την κόρη του Λάδωνα και έκαναν δυο γιους τον **Πελασγό** και τον **Ισμηνό** και 12 θυγατέρες: **Την Κέρκυρα, Αίγινα, Σαλαμίνα....**

ΑΠΟ ΠΟΤΕ ΥΠΑΡΧΕΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ο Ηρόδοτος, ο Εκαταίος ο Μιλήσιος κ.α. λένε ότι οι Έλληνες ως λαός δεν υπήρχε από πάντα. Αρχικά υπήρχαν διάφορα φύλα βαρβάρων: Πελασγοί, Φοίνικες, Θράκες κ.α. και κάποια στιγμή στην κεντρική Ελλάδα αποκόπηκαν τέσσερα φύλα από τους αυτόχθονες Πελασγούς (οι Δωριείς, οι Ίωνες, οι Αχαιοί και οι Αιολείς) και δημιούργησαν ξέχωρο έθνος, το ελληνικό. Μετά προσχώρησαν σ' αυτό το έθνος όλοι οι Πελασγοί και μερικά ακόμη βάρβαρα φύλα, οι Κάδμοι, οι Πέλοπες, οι Δαναοί κ.α.

Ο Ηρόδοτος λέει επίσης ότι οι Φοίνικες έκλεψαν πρώτοι τη ελληνίδα Ιώ και μετά οι Έλληνες, πιθανόν να ήταν Κρήτες, την Ευρώπη (= τη μάνα του Μίνωα) από τη Φοινίκη, άρα ο Ηρόδοτος ανάγει τον Ελληνισμό πριν από το Μίνωα.

Αντίθετα οι Αθηναίοι συγγραφείς (Ισοκράτης, Πλάτωνας, Ξενοφών κ.α.) έλεγαν ότι η Αθήνα είναι η αρχαιότερη και η ισχυρότερη πόλη της αρχαιότητας και οι Αθηναίοι αυτόχθονες και γνήσιοι, καθαρόαιμοι Έλληνες, γιατί αφενός κατάγονται από τους αυτόχθονες Πελασγούς και στην Αττική δεν πάτησε ποτέ βάρβαρος, όπως έγινε π.χ. στην Βοιωτία, όπου πήγαν οι Κάδμοι ή στην Πελοπόννησο, όπου πήγαν οι Πέλοπες και οι Δαναοί.

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΕΝΩΝΕΙ ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΠΗΛΥΔΕΣ ΚΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΜΑ ΣΥΓΚΡΟΤΕΙ ΠΡΩΤΟΣ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΒΟΗΘΑ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΟΥΝ – ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Σύμφωνα με τους Ηρόδοτο, Στράβωνα, Διόδωρο, Πausανία κ.α., όπως θα δούμε σε άλλο Κεφάλαιο, στην Κρήτη αρχικά κατοικούσαν από τη μια οι Ετεοκρήτες και οι Κύδωνες, που ήταν αυτόχθονες (φύλα που είχαν πάει πρώτα στην Κρήτη από την Αρκαδία – Γορτυνία Πελοποννήσου, εξ ου και Γόρτυνα Κρήτης) και από την άλλη οι επήλυδες, δηλαδή κάποιοι Πελασγοί, Αχαιοί και Δωριείς, οι οποίοι είχαν πάει στην Κρήτη από τη Θεσσαλία με αρχηγό τον Τέκταμο, όταν ήταν βασιλιάς των Κρητών ο Κρηθέας και αυτό επειδή η νήσος είχε λέει ερημωθεί μερικώς από λιμούς. Εγγονός του Τέκταμου ήταν ο Μίνωας, ο οποίος συνένωσε σε ενιαίο σύνολο

τους αυτόχθονες και επήλυδες Κρήτες, καθώς και ένα συνονθύλευμα βαρβάρων. Στη συνέχεια από τη μια εκπολίτισε το νησί θεσπίζοντας νόμους και από την άλλη συγκρότησε πολεμικό ναυτικό.

Ειδικότερα τρεις γενιές πριν από τον Τρωικό πόλεμο, κατά το έτος 1470 - 1450 π.Χ. (σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό), οι Κάρες και Φοίνικες καταλαμβάνουν τα νησιά του Αιγαίου (τις Κυκλάδες κ.α.) και από εκεί, πολλές φορές σε συνεργασία και με Έλληνες, καταγίνονται σε ληστές και σε πειρατείες σε βάρος των Ελλήνων. Συνέπεια του γεγονότος αυτού ήταν ο Μίνωας, πρώτος από τους Έλληνες ηγεμόνες, να συγκροτήσει πολεμικό ναυτικό και μ' αυτό να τους διώξει από τα νησιά και την ελληνική θάλασσα (= το Αρχιπέλαγος) με αποτέλεσμα από τη μια ο ίδιος να γίνει ο πρώτος θαλασσοκράτορας και από την άλλη να ανοίξουν οι θαλάσσιοι διάδρομοι και έτσι οι Έλληνες αφενός να μπορέσουν να ασχοληθούν και με ναυτικές εργασίες, να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να πλουτίσουν, να σταματήσουν τον μεταναστευτικό βίο που τους εξανάγκαζαν οι κακοποιοί Κάρες και Φοίνικες κ.α. και όταν πλέον είχαν ενδυναμωθεί εκστράτευσαν εναντίον της Τροίας, πρβ: «Ο Μίνωας, εξ όσων κατά παράδοσιν γνωρίζομεν, **πρώτος απέκτησε πολεμικόν ναυτικόν**, και εκυριάρχησεν επί του μεγαλύτερου μέρους της θαλάσσης, **η οποία ονομάζεται σήμερον Ελληνική**. Κατακτήσας τας Κυκλάδας νήσους, ίδρυσεν αποικίας εις τας περισσότερας από αυτάς, αφού **εξεδιώξε τους ληστές Κάρας** και εγκατέστησε τους υιούς του ως κυβερνήτας.... «Αλλ' ακόμη περισσότερον επεδίδοντο εις την πειρατείαν οι νησιώται **Κάρες και Φοίνικες**, οι οποίοι είχαν κατοικήσει τας περισσότερας από τας νήσους,..... **Αλλ' απότου συνεκροτήθη το πολεμικόν ναυτικόν του Μίνωος**, αι δια θαλάσσης συγκοινωνίαι έγιναν ασφαλέστεροι, αφ' ενός μεν διότι οι κακοποιοί των νήσων αυτών εξεδιώχθησαν υπ' αυτού, κατά την εποχήν ακριβώς που προέβη εις εποικισμόν των περισσότερων, εξ αλλού δε διότι οι κάτοικοι των παραλίων ήρχισαν ήδη ν' αποκτούν μεγαλυτέρας περιουσίας και να έχουν μονιμωτέραν κατοικίαν..... Και μόνον βραδύτερον, **όταν είχαν ήδη έπι μάλλον προαχθή εις την κατάστασιν αυτήν, εξεστράτευσαν κατά της Τροίας....** (Θουκυδίδη Α», 8)

ΠΡΩΤΗ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ Ο ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ ΕΝΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΔΑΝΑΟΥΣ ΚΑΙ ΑΧΑΙΟΥΣ ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΜΥΚΗΝΕΣ ΠΡΩΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝΕΙ ΤΟΝ ΤΡΩΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Τρεις γενιές μετά το θάνατο του Μίνωα, σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Α 3 - 9), ο Αγαμέμνονας, αφού κατόρθωσε να ενώσει τα δυο σκήπτρα των Μυκηναίων (των Πελόπων και Δαναών) στη δύναμή του, εκστρατεύει ως αρχιστράτηγος όλων των Ελλήνων εναντίον των βαρβάρων της Ασίας (= ο γνωστός πόλεμος της Τροίας, έγινε το 1218 - 1209 π.Χ., σύμφωνα με το Πάριο χρονικό), επειδή ο πρίγκιπας της Τροίας Πάρης ή Αλέξανδρος, έκλεψε την ωραία Ελένη, σύζυγο του βασιλιά της Σπάρτης Μενέλαου. Κατά βάση όμως, για να καταστραφεί η Τροία, που προωθούσε βάρβαρους της Ασίας στην Ελλάδα, οι οποίοι έρχονταν στην Ελλάδα, επειδή δεινοπαθούσαν στο τόπο τους και στη συνέχεια άρπαζαν τις γυναίκες και τις περιουσίες των Ελλήνων, πρβ: «Εξαιτίας αυτών (της εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία) επήλθε τόσο μεγάλη μεταβολή, ώστε ενώ προηγουμένως οι βάρβαροι, που ζούσαν δυστυχισμένοι στους τόπους τους, και **ο Δαναός**, αφού έφυγε από την Αίγυπτο, κατέλαβε το Άργος, **ο Κάδμος** ο Σιδώνιος έγινε βασιλιάς της Θήβας, **οι Κάρες** αποίκισαν τα νησιά και **ο Πέλοπας** κυριεύσε την Πελοπόννησο οι μετά από αυτού του πολέμου, το γένος μας γνώρισε τόση ακμή ώστε κατάφερε να αφαιρέσει από τους βάρβαρους μεγάλες πόλεις και τεράστιες εδαφικές εκτάσεις» (Ισοκράτης Ελένης εγκώμιο 68 - 69)

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Οι πόλεις της Πελοποννήσου (Μυκήνες, Άργος, Πύλος, Μεσσήνη, Λακεδαίμονα κ.α.) κατοικούνταν αρχικά από Αχαιούς και μετά ήρθαν εκεί οι Δαναοί και οι Πέλο-

πες, όπως είδαμε πιο πριν. Ογδόντα χρόνια μετά τα Τρωικά, περίπου το 1120 π.Χ., κατέβηκαν οι Δωριείς (Σπαρτιάτες) από τη Στερεά Ελλάδα και κατέλαβαν όλες τις πόλεις της Πελοποννήσου και έτσι ο Πληθυσμός της Πελοποννήσου μετατράπηκε σε Δωρικό (Περισσότερα βλέπε «Κάθοδος Δωριέων με τους Ηρακλειδείς».)

2) Οι Αθηναίοι συγγραφείς (Ισοκράτης, Πλάτωνας κ.α.) λένε ότι οι Κάδμοι, οι Δαναοί και οι Πέλοπες ήταν βάρβαρα φύλα που ήρθαν στην Ελλάδα, επειδή δεινοπαθούσαν στη χώρα τους. Μάλιστα, επειδή κατά την άφιξή τους στην Ελλάδα δημιούργησαν πάρα πολλά δεινά στους Έλληνες, γι αυτό και: «Η εκστρατεία στην Τροία από τον Αγαμέμνονα ήταν πράξη ωφελιμότετη για τους Έλληνες, για να μην υποστεί η Ελλάδα από τους βάρβάρους δεινά παρόμοια με κείνα που υπέστη παλαιότερα κατά την κατάληψη όλης της Πελοποννήσου από τον Πέλοπα, του Άργους από το Δαναό και της Θήβας από τον Κάδμο (Ισοκράτους Παναθηναϊκός 79-80),

3) Η πόλη των Μυκηνών βρίσκονταν στην περιοχή της Αργολίδα, όπου και η πόλη Άργος, της Πελοποννήσου, εξ ου και Μυκηναίοι = Αργείοι = Αχαιοί, και η οποία λίγο πριν από τα τρωικά έγινε ηγεμονεύουσα πόλη της Πελοποννήσου, καθώς λέει ο Θουκυδίδης. Σύμφωνα επίσης με τον Αριστοτέλη (Μετεωρολογικά) κατά τα Τρωικά το Άργος ήταν άγονο και ακαλλιέργητο και οι Μυκήνες το αντίθετο. Μετά, όταν έγινε ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα, έγινε το αντίθετο και έτσι παρήκμασαν οι Μυκήνες.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΟ Ή ΓΕΓΟΝΟΣ	ΕΤΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΠΑΡΙΟ ΧΡΟΝΙΚΟ (= 264/4 π.Χ)	ΕΤΟΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΟΛΔΣΜΙΘ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗ (Ενετία 1807)
Ινάχος, πρώτος βασιλιάς Αργολίδας, πατέρας της Ιούς		1986 π.Χ
Φορωνεύς, γιος Ινάχου, βασιλεύει του Άργους και ενώνει εγχώριους σε μια κώμη		1926 π.Χ.
Απις, γιος Φαρωνεύς		1896 π.Χ. Εξ ου ονομάζεται Απια η Πελοπόννησος
Άργος		1866 π.Χ. Μετά βασιλίας γίνεται ο Άργος, γιος του Δία και της Νιόβης,, κόρη του Απιος Εξ αυτού Άργος ονομάζονταν όλη η πελοπόννησος
Γελάνωρ,		1563 π.Χ. Όταν βασιλιάς στο Άργος ήταν ο Γελάνωρ, ήρθε ο Δαναός από Αίγυπτο και του παρέδωσε ειρηνικά την βασιλεία
Πελασγός, βασιλεύς Αρκαδίας		1904 π.Χ.

Σεισμός της γης, διαιρεί την Όσα από τον Όλυμπο, μετά κατοικήθηκε η Θεσσαλία		1885 π.Χ.
Ο Πελασγός πάει στη Θεσσαλία		1883 π.Χ.
Κατακλυσμός Ωγύγιος		1759 π.Χ.
Ο ΚΕΚΡΟΠΑΣ βασιλεύει στην Αττική και αντικαθιστά τον ΑΚΤΑΙΟ απ' όπου το όνομα Ακτική > Αττική.	1318 π.Δ. = 1582 π.Χ.	1570 - 1448 π.Χ. Ο Αιγύπτιος Κέκρωψ γίνεται Α΄ βασιλιάς της Αττικής και από ακτή που λέγονταν πριν την μετονομάζει σε Κεκροπία. Αθήνας ειπώθηκε 189 χρόνια μετά τον Ωγύγιον κατακλυσμό.
Ο ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΑΣ βασιλεύει στη Λυκώρεια	1310 π.Δ. = 1574 π.,Χ	
Ο ΚΡΑΝΑΟΣ βασιλεύει στην Αθήνα	1268 π.Δ. = 1532 π.,Χ	1520 π.Χ. Ο ιθαγενής Κραναός γίνεται Β΄ βασιλιάς των Αθηνών
ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ, επί Δευκαλίωνα	1265 π.Δ. = 1529 π.,Χ	1529 π.Χ.
Ο ΑΜΦΙΚΤΥΩΝ, γιος του Δευκαλίωνα ενώνει οικισμούς στις Θερμοπύλες, Αμφικτύωνες	1258 π.Δ. = 1522 π.,Χ	1511 π.Χ. Ο Αμφικτύων γίνεται Γ΄ βασιλιάς των Αθηνών
Ο ΚΑΔΜΟΣ, έρχεται από Φοινίκη στην Ελλάδα και κτίζει τη Θήβα,	1255 π.Δ. = 1519 π.,Χ	1549 π.Χ
Ο ΔΑΝΑΟΣ φτιάχνει πλοίο και μ' αυτό έρχεται στην Ελλάδα από Αίγυπτο	1247 π.Δ. = 1511 π.,Χ	1572 π.Χ.
Ο ΕΛΛΗΝ, γιος Δευκαλίωνα, βασιλεύει στη Φθιώτιδα. Από αυτόν μετά «Έλληνες ονομάστηκαν όσοι προηγουμένως καλούνταν Γραικοί»	1257 π.Δ. = 1521 π.,Χ	1511 π.Χ. Ο Έλλην γίνεται βασιλιάς στη Θεσσαλία
		1437 π.Χ. Οι γιοί τους Έλληνα: Δώρος, Αίολος, Ξούθος (πατέρας του Ίωνα και Αχαιού)
Ο ΚΑΔΜΟΣ, έρχεται από Φοινίκη στην Ελλάδα και κτίζει τη Θήβα,	1255 π.Δ. = 1519 π.,Χ	1549 π.Χ
ΔΑΝΑΟΣ φτιάχνει πλοίο και μ' αυτό έρχεται στην Ελλάδα από Αίγυπτο	1247 π.Δ. = 1511 π.,Χ	1572 π.Χ. Ο Δαναός έρχεται από Χέμμιν της Αιγύπτου στο Άργος
ΕΡΙΧΘΟΝΙΟΣ τελεί τα ΠΡΩΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ	1242 π.Δ. = 1506 π.Χ.	1489 π.Χ Εριχθόνιος γίνεται Δ΄ βασιλεύς των Αθηνών
ΠΑΝΔΙΩΝ, βασιλιάς των Αθηνών, βασιλεύει όταν βασιλεύει και ο Μίνωας Α΄	12 - - π.Δ. = 1450 π.Χ.	1462 π.Χ. Ο Πανδίων γίνεται ο Ε΄ βασιλεύς των Αθηνών
Ο ΜΙΝΩΑΣ Α΄ οικίζει την	12 - - π.Δ. = 1450 π.Χ.	

Απολλώνια, βρίσκει σίδηρο στην Ίδη Κρήτης		
ΔΗΜΗΤΡΑ, φέρνει και σπέρνει καρπό στην Ραρία = η Ελευσίνα	1146 π.Δ. = 1410 π.Χ.	
ΟΡΦΕΑΣ, ο ποιητής	1135 π.Δ. = 1399 π.Χ.	
ΕΡΙΧΘΕΑΣ του Πανδίωνος - φτάνει ο Εύμολπος στην Αττική	1135 π.Δ. = 1399 π.Χ.	1431 π.Χ. Ο Εριχθεύς γίνεται ΣΤ βασιλιάς των Αθηνών. Ο Ξούθος φεύγει από Θεσσαλία στην Αθήνα, Οι γιοί του Ίωνα και Αχαιός
ΕΥΜΟΛΠΟΣ, καθιερώνει τα Ελευσίνια μυστήρια	1135 π.Δ. = 1399 π.Χ.	
ΜΙΝΩΑΣ Β΄, απαιτεί από τον Αιγέα ότι λέει το Μαντείο ΑΙΓΕΑΣ, βασιλιάς στην Αθήνα	1031 π.Δ. = 1295 π.Χ.	1428 π.Χ. Γέννηση του Μίνωα Β΄, βασιλιά της Κρήτης
		1354 π.Χ. Ο Αιγέας γίνεται Θ΄ βασιλιάς των Αθηνών, Κρητικός πόλεμος
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ		1350 π.Χ.
ΠΕΛΟΠΑΣ		1328 π.Χ. Ο Πέλοπας έρχεται από Φρυγία στη Ελλάδα Εκτοτε η πρωη Απία ή Άργος ονομάζεται Πελοπόννησος
ΜΙΝΩΑΣ Β΄, απαιτεί από τον Αιγέα ότι λέει το Μαντείο	1031 π.Δ. = 1295 π.Χ.	1428 π.Χ. Γέννηση του Μίνωα Β΄, βασιλιά της Κρήτης
ΘΗΣΕΑΣ - ενώνει 12 συνοικίες, Δημοκρατία στην Αθήνα	987 π.Δ. = 1251 π.Χ.	1322 π.Χ. Ο Θησεάς γίνεται Ι βασιλιάς των Αθηνών
		1310 π.Χ. Ο Ατρέας, γιος του Πέλοπα, γίνεται βασιλιάς του Άργους
ΑΛΩΣΗ ΤΡΟΙΑΣ	945 π.Δ. = 1209 π.Χ.	1270 π.Χ.
		1190 π.Χ. Οι Δωριείς με τους Ηρακλείδες κυριεύουν την Πελοπόννησο
ΗΣΙΟΔΟΣ	670 π.Δ. = 934 π.Χ.	944 π.Χ.
ΟΜΗΡΟΣ	943 π.Δ. = 907 π.Χ.	907 π.Χ.
ΦΕΙΔΩΝ Αλλάζει τα σταθμά και κόβει αργυρό νόμισμα	631 π.Δ. = 895 π.Χ.	895 π.Χ. Ο Φειδών, ο βασιλιάς του Άργους, ευρετής διαφόρων μέτρων και σταθμών και των αργυρών νομισμάτων
		884 π.Χ. Οι πρώτοι ανεπίσημοι Ολυμπιακοί αγώνες

		855 π.Χ. Λυκούργου νομοθεσία
		815 (ή 884) π.Χ. Ο Κάρανος γίνεται ο Α΄ βασιλιάς των Μακεδόνων
		776 π.Χ. Ολυμπιάδα Κοροΐβου, η οποία έγινε μετά η κύρια εποχή της χρονολογίας των Ο.Α.

Σημειώνεται ότι:

1) Το Πάριο χρονικό είναι 3 αρχαίες ελληνικές μαρμάρινες επιγραφές που σήμερα η μια από αυτές βρίσκεται στο μουσείο της Πάρου και οι άλλες δυο στην Οξφόρδη. Λέγεται έτσι, δηλαδή Πάριο χρονικό, επειδή είναι χρονολογίες γραμμένες σε μάρμαρο Πάρου. Είναι χρονικό ανώνυμου συγγραφέως, γραμμένο στην αττική διάλεκτο, όταν ο Διόγνητος ήταν άρχοντας στην Αθήνα, κατά το πρώτο έτος της 129^{ης} Ολυμπιάδος ή άλλως το 264/4, περίπου, προ Χριστού. Επομένως για να μετατρέψουμε τις ως άνω ημερομηνίες σε πριν από το Χριστό προσθέτουμε ανάλογα χρόνια. Η αρχή από την επιγραφή έχει καταστραφεί κι έτσι δεν γνωρίζουμε την αφορμή ή το κίνητρο το οποίο προέτρεψε τον συγγραφέα για την καταγραφή των γεγονότων. Το χρονικό περιλαμβάνει 134 στίχους σε τρεις ξεχωριστές στήλες και αποτελεί χρονολογικό πίνακα γέννησης ή θανάτου των σπουδαιότερων πνευματικών ανθρώπων της ελληνικής αρχαιότητας από την περίοδο του Κέκροπα το 1582 π.α.χ.χ. μέχρι το 264 π.α.χ.χ. Ακόμα, εκθέτει πολιτικά γεγονότα, έτη καθιερώσεως διαφόρων αγώνων και εορτών. Τα χρόνια έχουν υπολογιστεί προς τα πίσω από την αρχηγία του Διογνήτου.

2) Σε δυο τρία πρόσωπα (Μίνωα Α, Εύμολπο κ.α.) δεν φαίνονται καλά όλα τα νούμερα της χρονολογίας τους, όμως αυτό το υπολογίσαμε συνδυαστικά, δηλαδή ανάλογα με το τι ομολογεί το αλφαβητικό αριθμητικό σύστημα σε συνδυασμό και με τις χρονολογίες αυτών που βασίλευσαν πριν και μετά..

3) Ο Διόδωρος Σικελιώτης (βίβλος 5, 58) λέει ότι πρώτος έφτασε στη Λίνδο της Ρόδου και στο Άργος ήταν ο Δαναός. Λίγο μετά ήρθε λέει στη Ρόδο και στη Θήβα ο Κάδμος. Ο Πέλοπας, σύμφωνα με τους Θουκυδίδη, Ισοκράτη κ.α. ήρθε από τη Μ. Ασία στην Πελοπόννησο λίγα χρόνια πριν τα Τρωικά. Ο Αγαμέμνωνας που διοργάνωσε λέει την εκστρατεία της Τροίας αντικατέστησε στο θρόνο τον Ευρυσθέα, εγγονό του Πέλοπα, όταν σκοτώθηκε αυτός σε μάχη με τους Ηρακλείδες στην Αττική.

2. ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ

Α. Ο ΓΡΑΙΚΟΣ, Ο ΕΛΛΗΝΑΣ, Ο ΜΑΚΕΔΟΝΑΣ, Ο ΜΑΓΝΗΣ = ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΑ

Ο Ησίοδος στο έργο του «Γυναικών κατάλογος ή Ηοΐαι» λέει: «κι η κόρη στον οίκο του ευγενή Δευκαλίωνα, η Πανδώρα με τον πατέρα Δία, τον οδηγό των Θεών όλων, σμιγμένη στην αγάπη γέννησε το χαιρομαχητή Γραικό. Η ίδια συλλαμβάνουσα από το Δία γέννησε στον κεραυνόχαρο δυο γιους, τον Μάγνητα και το Μακηδόνα το αλογόχαρο, που κατοικούσαν στα δώματα γύρω από την Πιερία και τον Όλυμπο. Και από τον Έλληνα το φιλοπόλεμο βασιλιά γεννήθηκαν ο Δώρος κι ο Ξούθος και ο αλογόχαρος Αίολος.

«Κουρη δ' εν μεγάροισιν αγαυου Δευκαλίωνος
Πανδώρα Διι πατρί, θεών σημάντωρι πάντων
μειχθεις' εν φιλοτητι τέκεν Γραικό μενεχάρμην»,

η δ' υποκυσάμενη Δί δώματα
 γείνατο τερπικεραύνωις
 η δ' δυο, Μάγνητα Μακηδόνα ο ιππιοχάρμη
 οι περί Πιερίην και Όλυμπομ δώματ' έναιον
 Μάγνης δ' αυ Δίκτον και αντίθεον Πολυδέκτεα
 Έλληνος δ' εγένετο φιλοπόλεμον βασιληος
 Δωρίς τε Ξουθο τε και Αίολος ιππιοχάρμης (Γυναικών κατάλογος ή Ηοίαι)

Επομένως και σύμφωνα με τον Ησίοδο, ο Γραικός, ο Μάγνης, ο Μακεδόνας και ο Έλληνας ήσαν διαφορετικά πρόσωπα, όμως αδέρφια, μια οικογένεια (παιδιά και εγγόνια όλα της Πανδώρας, κόρης τους Δευκαλίωνα, και του Δία), του αυτού οίκου, του ευγενή οίκου του Δευκαλίωνα ή κατά τους θρησκευόμενους παιδιά του ίδιου θεού, του θεού Δία. Μάλιστα αρχικά η όλη οικογένεια, όπως θα δούμε πιο κάτω λέγονταν «Γραικοί» από τον πρώτο αδελφό το «Γραικό», όμως μετά ονομάστηκαν «Έλληνες» από τον τελευταίο αδελφό τον Έλληνα (αυτό, επειδή αυτός τελικά έγινε πιο ισχυρός, καθώς λέει ο Θουκυδίδης Α 3 – 9).

Υπενθυμίζουμε ότι η χώρα που σήμερα λέγεται Ελλάδα αρχικά δεν ήταν ένας ενιαίος χώρος με κοινό αρχηγό, αλλά κάθε ευρύτερο διαμέρισμά της είχε και ένα δικό της κράτος, όπως π.χ. στην Αττική η Αθήνα, στην Πελοπόννησο το Άργος (μετά σχηματίστηκαν εκεί και άλλες πόλεις κράτη), στη Βοιωτία η Θήβα, στη Μακεδονία η Πέλλα κ.α. Ο λόγος που από τη μια υπήρχαν οι επιμέρους γενάρχες και από την άλλη ο κοινός.

Σημειώνεται επίσης ότι εκτός του γένους του Δευκαλίωνα, στη γη υπήρχαν και άλλα γένη, του Ινάχου, της Λιβύης κ.α., όπως μας πληροφορεί ο Απολλόδωρος.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΙΚΩΝ ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ

Ο Ησίοδος αναφέρει ότι «Ελλάδα» λέγονταν οι χώρες των οποίων ο στρατός μαζεύτηκε στην Αυλίδα της Εύβοιας και από εκεί ενάντια στην Τροία, πρβ: «ει μη ες Εύβοιαν εξ Αυλίδος, η ποτ' Αχαιοί μείνατες χειμώνα πολύ συν λαόν άγειραν Ελλάδα ες ιερής Τροίνν ες καλιγύναικη = σε νέα ελληνική: Γιατί ποτέ δεν έπλευσα με καράβι στον πλατύ πόντο, παρά μόνο, στην Εύβοια από την Αυλίδα, όπου κάποτε οι Αχαιοί περνώντας την κακοκαιρία συνάθροισαν πολύ στρατό από την ιερή Ελλάδα έναντι στην ομορφογύναικη Τροία» (Ησίοδος, «Έργα και Ημέραι» 655).

Επομένως «Ελλάδα» στα χρόνια του Ησίοδου ή κατά τα τρωικά ήταν το Πελασγικόν Άργος (Πελασγία = η Θεσσαλία), η Στερεά Ελλάδα, το Άργος (= Πελοπόννησος) και η Κρήτη, αφού από τις πόλεις-κράτη αυτών των περιοχών ήσαν οι εκστρατεύσαντες. Τα υπόλοιπα μέρη, δηλαδή η Μακεδονία, η Ήπειρος κ.τ.λ. ανήκαν στους αδελφούς του Έλληνα, το Γραικό, το Μακεδόνα και το Μάγνη, όπως είδαμε πιο πριν και δεν πήραν μέρος στο πόλεμο αυτό.

Ο Απολλόδωρος λέει ότι του Έλληνα η χώρα είναι ότι λέει και ο Ησίοδος, δηλαδή η Πελοπόννησος, η Στερεά και η Θεσσαλία, χώρα την οποία μοίρασε στα παιδιά του: Δώρο, Ξούθο, Αίολο και Αίολο. Λέει όμως και ότι ο Έλληνας τους πρωτύτερα καλούμενους Γραικούς μετονόμασε σε Έλληνες και οι πρωτύτερα καλούμενοι Γραικοί ήσαν οι απόγονοι του μεγαλύτερου αδελφού του, του Γραικού (οι οποίο ζούσαν μέχρι την Ήπειρο, όπως λέει ο Αριστοτέλης κ.α.) πρβ: «Έλληνος δε και νύμφης Ορσηίδος Δώρος Ξούθος Αίολος. αυτός μεν ουν αφ αυτού **τους καλουμένους Γραικούς προσηγόρευσεν Έλληνας**, τους δε παισίν εμέρισε την χώραν· και Ξουθος μεν λαβών την Πελοπόννησον εκ Κρεούσης της Ερεχθέως Αχαιόν εγέννησε και Ίωνα, αφ' ων Αχαιοί και Ίωνες καλούνται, Δώρος δε την πέραν χώραν Πελοποννήσου λαβών τοις κατοίκους αφ' εαυτού Δωριείς εκάλεσεν, Αίολος δε βασιλεύων των περι τήν Θεσσαλίαν τόπων τοις ενοικούντας Αιολείς προσηγόρευσε,...». (Απολλόδωρος Α 7,3)

Ο Αριστοτέλης λέει αφενός ότι η μορφολογία της Ελλάδας άλλαξε όταν έγινε ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα παραμορφώνοντας πολλές περιοχές όπως την πεδιάδα των Μυκηνών η οποία από γόνιμη έγινε άγονη, ενώ του Άργους από άγονη σε καλλιεργήσιμη κ.α. Λέει επίσης ότι στη Δωδώνη κατοικούσαν οι Σελοί, καθώς και ότι η Δωδώνη και ο Αχελώος ποταμός ήταν η αρχική Ελλάδα και οι Γραικοί, όταν έγινε ο Κατακλυσμός του Δευκαλίωνα, μετονομάστηκαν σε Έλληνες, πρβ: (Ο κατακλυσμός) περί τον Ελληνικόν εγένετο μάλιστα τόπον. Και τούτου περί την Ελλάδα την αρχαίαν. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ περὶ Δωδώνην και τον Αχελών. Οὗτος γαρ πολλαχού το ρεύμα μεταβέβληκεν. Ὦκουν γαρ οὐ Σελλοὶ ενταύθα και οὐ καλούμενοι τότε μεν Γραικοί, νυν δ' Ἑλληνες". (Αριστοτέλης Μετεωρολογικά 1 352 α).= σε νέα ελληνικά (μετάφραση): «Για παράδειγμα, ο κατακλυσμός που πήρε το όνομά του, επειδή έγινε την εποχή του Δευκαλίωνα έπληξε κυρίως τον ελληνικό χώρο και ειδικότερα την αρχαία Ελλάδα, η οποία αντιστοιχεί (είναι η) στην περιοχή της Δωδώνης και τον Αχελών ποταμόν, που αλλάζει συχνά ρου. Κάτοικοι της περιοχής ήσαν οι Σελοί και οι ονομαζόμενοι τότε Γραικοί και σήμερα Έλληνες. (Αριστοτέλης Μετεωρολογικά 1 352 α)

Το Πάριο χρονικό λέει ομοίως ότι ο Έλλην(ας) του Δευκαλίωνος ήταν υπαρκτό πρόσωπο που βασίλευε το 1257 πριν από τον Διόγνητο = το 1521 πριν από το Χριστό και από τότε Έλληνες ονομάστηκαν όσοι προηγουμένως καλούνταν Γραικοί, πρβ: « ΑΦ' ΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΕΠΙ ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΟΣ ΕΓΕΝΕΤΟ, ΚΑΙ ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ ΤΟΥΣ ΟΜΒΡΟΥΣ ΕΦΥΓΕΝ ΕΓ ΛΥΚΩΡΕΙΑΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΠΡΟ[Σ ΚΡΑΝΑ]ΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΟ[Σ ΤΟ]Υ Ο[ΛΥ]Μ[ΠΙ]ΟΥ ΤΟ Ι[Ε]ΡΟΝ ΙΔ[ΡΥΣΑΤ]Ο [ΚΑΙ] ΤΑ ΣΩΤΗΡΙΑ ΕΘΥΣΕΝ, ΕΤΗ ΧΗΗΓΔΠ, ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΡΑΝΑΟΥ. Α[Φ' ΟΥ ΑΜΦΙ]ΚΤΥΩΝ <Ο> ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΟΣ ΕΒΑΣΙΛΕΥΣΕΝ ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΗΓΕ [Τ]ΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΟ Ι[Ε]ΡΟΝ ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΚΑΙ ΩΝΟΜΑΣΕΝ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΑΣ ΚΑΙ Π[ΡΟΕΘΕΣΕ]Ν, ΟΥ[ΠΕΡ] ΚΑΙ ΝΥΝ ΕΤΙ ΘΥΟΥΣΙΝ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΕΣ ΕΤΗ ΧΗΗΓΠΙΙΙ, ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΟΣ. ΑΦ' ΟΥ ΕΛΛΗΝ Ο ΔΕΥΚ[ΑΛΙΩΝΟΣ ΦΘΙ]ΩΤΙΔΟΣ ΕΒΑΣΙΛΕΥΣΕ, ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΩΝΟΜΑΣΘΗΣΑΝ ΤΟ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΓΡΑΙΚΟΙ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΙ, ΚΑΙ [ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΠΑΝΑΘ..ΝΑΙ.....ΩΙ] ΧΗΗΓΠΙΙ, ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΟΣ»

Στη νέα Ελληνική: Αφού ο κατακλυσμός έγινε επί εποχής του Δευκαλίωνος, και ο Δευκαλίων έφυγε με τα νερά από την Λυκώρεια στην Αθήνα προς Κραναό και ίδρυσε το ιερό του Ολυμπίου Διός και θυσίασε για την σωτηρία του, έτος ΧΗΗΓΔΠ (1265), όταν ο Κραναός βασίλευε στην Αθήνα. Αφού ο Αμφικτύων του Δευκαλίωνος βασίλευσε στις Θερμοπύλες και συγκέντρωσε αυτούς που κατοικούσαν γύρω από το ιερό και τους ονόμασε Αμφικτύονες και επέβαλε όπως και σήμερα να κάνουν κάνουν θυσίες, έτος ΧΗΗΓΠΙΙΙ (έτος 1258), βασιλιάς στην Αθήνα ήταν βασιλιάς ο Αμφικτύων. Αφού ο Έλλην του Δευκαλίωνος βασίλευσε στην Φθιώτιδα και Έλληνες ονομάστηκαν όσοι προηγουμένως καλούνταν Γραικοί, και (τον Παναθ. Αγώνα), έτος ΧΗΗΓΠΙΙ (1257 π.Δ., βασίλευε στην Αθήνα ο Αμφικτύων

Παράβαλε ομοίως ότι οι Λατίνοι δεν ονομάζουν την Ελλάδα ως λένε οι Έλληνες, δηλαδή HELLAS – ELLADA, αλλά Graecia και Graeci, από το γενάρχη Γραικό, απ' όπου και στα αγγλικά Greece = Ελλάδα και Greek = Έλλην κ.α. Παράβαλε ομοίως ότι ο Αθανάσιος Διάκος είπε με υπερηφάνεια: «Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να πεθάνω».

(Περισσότερα βλέπε ετυμολογία ονομασίας Ελλάς - Έλληνες)

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Ο Αριστοτέλης στο ως άνω εδάφιο του, όπως βλέπουμε, δεν λέει ή εννοεί ότι το όνομα Ελλάς και Έλληνες προήλθε από το «Σελλοί > σ Έλληνες > Έλληνες», όπως λένε ορισμένοι (Wilamowitz κ.α.), αλλά απλώς ότι στη Δωδώνη και τον Αχελώο κατοικούσαν οι Σελλοί καθώς και ότι (μετά από τον κατακλυσμό) οι καλούμενοι Γραικοί μετονομάστηκαν σε Έλληνες, Παράβαλε ομοίως ότι ο Όμηρος στην Ιλιάδα (Π' 233 -235) λέει ότι στη Δωδώνη διαμένουν οι Σελλοί, χωρίς όμως να τους ονομάζει «Έλληνες» ή να ονομάζει «Ελλάδα» μόνο τη χώρα τους: "Ζευ, άνα

Δωδωναίε, Πελασγικέ, τηλόθι ναίων, Δωδώνης μεδέν δυσχειμέρου' αμφί δε Σελλοί σοι ναίουσ' υποφήται ανιπτόποδες χαιμαιούναι" = "Δία βασιλιά Δωδωναίε, Πελασγικέ, που κάθεται μακριά και προστατεύεις τη Δωδώνη με το βαρύ χειμώνα, γύρω δε οι Σελλοί κατοικούν, οι ερμηνευτές των χρησμών σου που κοιμούνται κατά γης και έχουν άνιπτα πόδια" .(Όμηρος Ιλιάδα Π' 233 -235)

2) Ο Όμηρος στον Κατάλογο των «νηών», απαριθμώντας τις μεγάλες πόλεις που έλαβαν μέρος στον πόλεμο της Τροίας περιλαμβάνει και την πόλη Γραία (Ιλ. Β 498), απ' όπου λένε μερικοί προήλθε το όνομα Γραικία και Γραικοί και αφού ο Θουκυδίδης (Β 23,3) αναφέρει: "παριόντες δε (οι Πελοπονήσιοι) Ωρωπόν την γην την Γραικήν καλουμένην, ην νέμονται Ωρώπιοι Αθηναίων, υπήκοοι, εδήωσαν"). Ο Πausανίας (Βοιωτικά, 20) αναφέρει για τη πόλη Γραία ότι: α) ήταν γη του Ποίμανδρου, β) το όνομά της προέκυψε από σύντμηση της αρχικής ονομασίας «Τανα-γραία» και η Ταναγραία ήταν κόρη του Ασωπού, γ) ήταν πολύ μεγάλη σε έκταση, περιλάμβανε την Αυλίδα, τη Μυκαλησσό, το Άρμα κ.α. και ο Όμηρος γι αυτήν αναφέρει « Την Θέσπεια, την Γραία και την ευρύχωρη Μυκαλησσό», δ) σύμφωνα με τον Αριστοτέλη ο Ωρωπός ονομαζόταν «Γραία» και η περιοχή του Ωρωπού «Γραική».

3) Ο Στέφανος Βυζάντιος, στο λήμμα Γραικοί, αναφέρει ότι ο Αλκμάν ονόμαζε Γραικές τις μητέρες των Ελλήνων ("Γραικές δε παρά Αλκμάνι αι των Ελλήνων μητέρες και παρά Σοφοκλεί εν Ποιμέσιν"). Αυτό όμως γίνεται και σήμερα. Παράβαλε ότι λέμε π.χ. «ο γέρος και η γραία ή γρα ή γριά μου». Άλλος το γέρος > γρα ή γριά κ.α. και άλλο το Τανα-γραία.

4) Ο κάτοικος της πόλης «Γραία» ασφαλώς θα λέγονταν Γραίος,α, ή Γραικίος,α > Γρακία, Γραικός κ.α και ετυμολογικά θα πρέπει να σχετίζεται με τα: (γ)ραία - ραγιά απ' όπου και τα Rex, ρήγας, ρήγιον, ραγιάς κ.α.

7) Το όνομα Γραικία - Γραικός (Λατινικά Graecia – Graecus) φυσικά και δεν σχετίζεται, όπως κακώς ισχυρίζονται μερικοί ανθέλληνες, με το λατινικό Γκρεκύλος (Greculus), που χαρακτήριζε τον χαμερπή, κόλακα και εθνικά ανάξιο καιροσκόπο, αφού το όνομα Γραικία γράφεται με αι = ae και ι, όπως η πόλη Γραία, και όχι με e και (ο)υ, όπως γράφεται το Γρεκύλος (Greculus). Η λέξη «Γκρεκύλος» πρέπει να είναι είτε σλαβική, από τη λέξη Γκρεχ (Γρεχ) που υποδηλώνει την απάτη και αμαρτία, είτε ελληνο-λατινική, από τη λέξη λατινικά Γκρεξ (Grech) = ελληνικά αίξ > αίγα, αίγαγρος, αγέλη..., άρα ο αγροίκος, αμόρφωτος, ο ανάξιος κ.τ.λ.

Β. Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΑΧΑΙΟΙ Ή ΔΑΝΑΟΙ Ή ΑΡΓΕΙΟΙ, Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΕΣ

Ο Όμηρος (Ιλιάδα Β 683 – 684, Β 527 – 530, Ι 395, 447, 478 και Οδύσσεια λ 496) αναφέρει ότι επι εποχής του ή εποχής Τρωικού πολέμου «Ελλάδα» λέγονταν μια απέραντη περιοχή («Ελλάδος ευρυχόροιο») δίπλα από τη Φθία (Φθιώτιδα), μαζί με την οποία αποτελούσαν την επικράτεια του Πηλέα, καθώς και ότι ήταν η πατρίδα του Αμύντορα, πατέρα του Φοίνικα (πατέρα της Ευρώπης, μάνα του Μίνωα και Ραδάμανθυ) κ.α. Αναφέρει επίσης ότι η Ελλάδα που είχε ωραίες γυναίκες και η Φθία ανήκαν γεωγραφικά στο Πελασγικό Άργος (Πελασγία = η Θεσσαλία), όπου και οι περιοχές Άλο, Αλόπη και Τρηχίνα, οι κάτοικοι των οποίων λέγονταν με τα ονόματα «Μυρμιδόνες και Έλληνες και Αχαιοί» στον πόλεμο της Τροίας και των οποίων αρχηγός ήταν ο Αχιλλέας, πρβ:

«Νυν αυ τους όσοι το Πελασγικον Αργος Εναιον,
οι τ' Αλον οι τ' Αλοπην οι τε Τρηχίνα νέμοντο,
οι τ' εΐχον Φθιην ηδ' Ελλάδα καλλιγυναϊκα,
Μυρμιδονες δε καλευντο και Έλληνες και Αχαιοί,
των αυ πεντήκοντα νεων ην αρχός Αχιλλεύς.» (Ιλιάδα Β 681 – 685)

Σύμφωνα επίσης με τον Όμηρο (Ιλιάδα Ι 478 – 480), «Πανέλληνες» λέγονταν «οι Έλληνες» του Αχιλλέα και όλοι οι άλλοι Αχαιοί, άρα οι εκστρατεύσαντες, πρβ

Λοκρών δ' ηγεμόνευεν Οϊλhos ταχύς Αίας μείων,
 ου τι τόσος γε όσος Τελαμώνιος Αίας αλλά πολύ μείων·
 ολίγος μεν εην λινοθώρηξ, εγγχείη δ εκέκαστο
 Πανέλληνες και Αχαιούς. (Ιλιάδα Β 527 – 530)

Ο Όμηρος στην Οδύσσεια αναφέρει επίσης τις φράσεις, που είναι ασαφείς: «το κλέος ευρύ καθ' Ελλάδα και μέσον Άργος», «ει δ' εθελες τραφθήναι αν' Ελλάδα και μέσον Άργος» (Οδύσσεια α 344 και δ 726). Φυσικά «Ελλάδα» = το Κράτος του Πηλέα, άρα εδώ συμπεριλαμβάνεται και η Φθία. «Μέσον Άργος» = κάτι ασαφές, λόγω της επίκλησης «μέσον». Πιθανόν να εννοείται είτε το μισό Πελασγικό Άργος (= όσο μέρος της Θεσσαλίας κατείχαν οι Έλληνες, γιατί το υπόλοιπο κατείχαν οι Πελασγοί που πήγαν με τους Τρώες) είτε η μισή Πελοπόννησος (= η Αργολίδα).

Παράβαλε ομοίως ότι ο Ηρόδοτος λέει ότι η Ελλάδα πριν λέγονταν Πελασγία ή ότι οι Έλληνες προήλθαν από τους Πελασγούς, πρβ «Της νυν Ελλάδος, πρότερον δε Πελασγίης καλουμένης..» (Ηρόδοτος Β 54 - 57). Παράβαλε ομοίως ότι ο Θουκυδίδης, ο Στράβωνας και ο Αρχίλοχος λένε: «τους μετ' Αχιλλέως εκ της Φθιώτιδος, οίπερ και πρώτοι Έλληνες ήσαν» (Θουκυδίδης Α' 3), «Η χώρα, ην οικούσι παρ Ομήρω οι υπό του Πηλέα Έλληνες, καλείται Ελλάς και κείται περι Σπερχειόν ποταμόν (Αρχίλοχος, απ. 47-52), «οι μεν πίστευαν ότι η Ομηρική Ελλάδα είναι η Φθία» (Στράβωνας, Θ' 431 - 432),

Ειδικότερα ο Θουκυδίδης (Α 3 -9) αναφέρει ότι η εκστρατεία στην Τροία ήταν η πρώτη κοινή συνεργασία των Ελλήνων, όμως πριν από τον πόλεμο αυτό δεν υπήρχαν τα ονόματα Έλληνες και βάρβαροι, αφού αν υπήρχαν θα τα ανέφερε ο Όμηρος, άρα αυτό έγινε μετά, όταν επεκράτησε στη Φθιώτιδα ο ισχυρός βασιλιάς Έλλην. Έλληνες στα Τρωικά λέγονταν λέει μόνο όσοι ήσαν από τη Φθιώτιδα και είχαν αρχηγό τον Αχιλλέα, καθώς λέει ο Όμηρος.

Στον πόλεμο της Τροίας, σύμφωνα με τον Όμηρο, τα στρατόπεδα ήσαν ως εξής: Σύμμαχοι των Ατρείδων ή άλλως **Αχαιοί ή Αργείοι ή Δαναοί ή Πανέλληνες**, οι : Αργείοι, Κρήτες, Αθηναίοι, Ευβοίοις, Μαγνήτες, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Αρκάδες, Κεφαλλήνες, Πελεσγοί της Θεσσαλίας κ.α.

Σύμμαχοι των Τρώων ήσαν οι: Δαρδάνιοι, Καύκωνες, Θράκες, Λέλεγες, Φρύγες, Λύκιοι, Κάρες, Μαιόνες, Φρύγες, Μυσοί, Παφλαγόνες, Κίκονες, Αλιζώνες, οι Πελασγοί της Λάρισας κ.α.

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Ο Ησίοδος με την ονομασία «**Πανέλληνες**» ονομάζει τους **λευκούς ανθρώπους**, αφού τους αντιπαραβάλλει με τους μαύρους («κυανέων ανδρών»), πρβ: «αλλ' επί κυανέων ανδρών δήμον τε πόλιν τε στρωφάται (ο αέλιος – ήλιος), βράδιον δεν Πανελληνεσι φαίνει» = «αλλά στον μαύρων ανθρώπων τον τόπο και την πόλη γυρνάει, πιο αργός λάμπει στους Πανέλληνες (Ησίοδος, «Έργα και Ημέραι» 526-528). Δηλαδή ο Ησίοδος επεκτείνει τα όρια της ονομασίας Πανέλληνες περιλαμβάνοντας όλο τον αρχαίο γνωστό κόσμο όπου κατοικούσαν άνθρωποι ίδιου χρώματος με τους Έλληνες.

2) Το εθνικό όνομα Ελλάδα – Έλληνες από την πόλη Ελλάδα προέκυψε όπως και τα πόλη Άργος > Αργείοι, Θήβα ή Καδμία > Θηβαίοι ή Καδμείοι, Ρώμη > Ρωμαίοι (= οι Ιταλοί) κ.α.

3) Οι Δαναοί, όπως είδαμε στα προηγούμενα, ήταν ένα φύλο που ήρθε με τον Δαναό από την Αίγυπτο στη Ρόδο και στο Άργος της Πελοποννήσου και αναμείχθηκε ειρηνικά με τους εκεί ευρισκόμενους Αχαιούς εξ ου και **Αργείοι** (= οι κάτοικοι της πόλης Άργους και κατ' επέκταση της Πελοποννήσου και της Ελλάδας) = **Δαναοί και Αχαιοί**.

4) Το Μέγα Ετυμολογικό λεξικό (333,33) λέει ότι η Ελλάδα του Ομήρου ήταν όχι χώρα, αλλά πόλη: «Έλλην παρά το Ελλάς, ο σημαίνει την πόλιν». Ωστόσο το ίδιο

κάνει, γιατί και σήμερα χώρα σημαίνει πόλη, πρβλ: Χώρα Σφακίων, μεγάλη Χώρα (= το Ηράκλειο Κρήτης) κ.α. Έπειτα παλιά οι πόλεις ήσαν και κράτη με δική τους περιοχή.

Η ΜΙΚΡΗ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΕΛΛΑΣ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ

Πριν από τα τρωικά, όπως μας πληροφορεί ο Θουκυδίδης (Α – 3 -9), δεν υπήρχε ο διαχωρισμός σε βάρβαρους και Έλληνες. Αυτό έγινε μετά τα τρωικά και συγκεκριμένα από τότε που στην πόλη Ελλάδα της Φθιώτιδας έγινε βασιλιάς κάποιος με το όνομα «Έλλην», που αποδείχτηκε πολύ ισχυρός και τη βοήθειά του ζητούσαν όλοι οι ομόγλωσσοι. Επομένως εδώ έγινε κάτι, όπως π.χ. και Ρώμη > Ρωμαίοι, Άργος > Αργείοι κ.α.

Σύμφωνα με τον Όμηρο, όπως είδαμε πιο πριν να μας λέει πιο πριν, με το όνομα Ελλάδα ονομάζονταν μόνο μια περιοχή, δίπλα από τη Φθία, με την οποία αποτελούσαν το κράτος του Πηλέα, ενώ Έλληνες λέγονταν όσοι Αχαιοί κατοικούσαν στις περιοχές ς Άλο, Αλόπη, Τραχίνα, Φθία και Ελλάδα.

Η Ελλάδα μετά τα Τρωικά, σύμφωνα με τους Θουκυδίδη και Απολλόδωρο, ήταν οι χώρες: η Πελοπόννησος, η χώρα πέρα της Πελοποννήσου (Στερεά Ελλάδα και νησιά) και η Θεσσαλία, τις οποίες ο βασιλιάς της ο Έλληνας τη διαμοίρασε στους 3 γιους του, τους Δώρο, Ξούθο (πατέρα του Ίωνα και Αχαιού) και Αίοιο. Κάτι που είναι και ο λόγος που στους αρχαίους συγγραφείς βλέπουμε να λένε π.χ. «ες Ελλάδα και Μακεδονία», πρβ: «Μετά δε Μολωπίαν Αμβρακία πόλις Ελληνίς... εντεύθεν άρχεται η Ελλάς» (Σκύλακας Περίπλους 33, 6^{ος} π.Χ. αι.), "Μετά δε το παύσασθαι τον θόρυβον προσκαλεσάμενος ο Παύλος τους μαθητάς και ασπασάμενος εξήλθε πορευθήναι εις Μακεδονίαν. Διελθών δε τα μέρη εκείνα και παρακαλέσας λόγω πολλώ ήλθεν εις την Ελλάδαν. Ποιήσας τε μήνας τρεις γενομένης αυτώ επιβουλής υπό των Ιουδαίων μέλλοντι ανάγεσθαι εις την Συρίαν, εγένετο γνώμη του υποστρέφειν διά Μακεδονίας" (Απόστολος Παύλος: Πράξεις Αποστόλων 20). «Ελλάδος εστιν Αμβρακία πρώτη πόλις» (Διονύσιος Καλλίφωνος, Αναγρφ. 24). «την Ελλάδα και Πελοπόννησον» (Δημοσθ. 19, 303),

Κατά τους Περσικούς αγώνες, όπως μας πληροφορεί ο Ηρόδοτος, οι πρέσβεις της Επιτροπής για την απόκρουση των βαρβάρων του Ξέρξη τρέχουν και στην Κρήτη και στην Ιταλία και στην Κέρκυρα κ.α. και ζητούν από όλους τους Έλληνες να ενωθούν για τον κοινό αγώνα, την απόκρουση των βαρβάρων. Επομένως τότε το όνομα Ελλάδα και Έλληνες ανοίχθηκε ακόμη περισσότερο,

Μετά τους νικηφόρους Περσικούς αγώνες, οι Έλληνες (πλην των Σπαρτιατών) συναθροισθέντες στην Κόρινθο ορίζουν αρχικά τον Μακεδόνα βασιλιά Φίλιππο και μετά το γιο του Μ. Αλέξανδρο ύπατο αρχηγό των Ελλήνων, για να εκστρατεύσει εναντίον των βαρβάρων της Ασίας. Τότε το όνομα Ελλάδα και Έλληνας έφτασε και στη Μακεδονία και άλλα μέρη.

Οι Ρωμαίοι, καθώς μας πληροφορεί ο Αππιανός με το όνομα Graecia = Ελλάδα καλούσαν μόνο την Πελοπόννησο, τη Στερεά και τη Θεσσαλία, δηλαδή την αρχική Ελλάδα. Σύμφωνα με τον ίδιο υπήρχε και η **Magna Graecia = η μεγάλη Ελλάδα** στην Ιταλία, οι πόλεις Τάραντας, Θούριοι κ.α (βλέπε Αππιανός Εκ της Σαυνιτικής 7), άρα η αρχαία Ελλάδα δεν ήταν μόνο η μικρή, αλλά και η μεγάλη Ελλάδα και όχι μόνο. Ήταν και η Μακεδονία, η Κρήτη κ.α. Απλώς άλλο τα ονόματα λαών και άλλα τα ονόματα των περιοχών. Σαφώς οι Ρωμαίοι λέγοντας Ελλάδα στο δικό τους έρχονταν μόνο η «πρώτη Ελλάδα», κάτι όπως γίνεται και στους Έλληνες που, όταν ακούνε π.χ. «Ρωμαίοι», εννοούν μόνο τους κατοίκους της αρχαίας Ρώμης.

Οι Βυζαντινοί, όπως μας πληροφορεί το επί Ιουστινιανού δημοσιευθέν σύγγραμμα του Ιεροκλέους «Συνέκδημος», η υπό ανθυπάτου διοικούμενη «επαρχία της Ελλάδος» περιλαμβάνει την Στερεά, την Πελοπόννησο, την Εύβοια και διάφορα άλλα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου Πελάγους. Αυτή η επαρχία, περιέχει 79 πόλεις και μητρόπολη είναι η Κόρινθος. Αργότερα το «θέμα Ελλάδος» κατά το «Περί των θε-

μάτων» σύγγραμμα του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου, αποτελείται από την Αττική, Βοιωτία, Φωκίδα, Λοκρίδα, Εύβοια, Κυκλάδες και την μέχρι του Πηνειού Θεσσαλία. Πρωτεύουσα αυτού του θέματος είναι η Θήβα. Κατά τον ΙΑ' και ΙΒ' αιώνα τα δύο θέματα Ελλάδας και Πελοποννήσου συναντώνται ενωμένα σε ένα θέμα με πρωτεύουσα συνήθως την Κόρινθο. Του θέματος Ελλάδος οι κάτοικοι ονομάζονται ελλαδικοί.

Μετά από την άλωση της Κων/πολης από τους Λατίνους το 1204, οι Λατίνοι σκόπιμα εξαφάνισαν το όνομα Ελλάς ως δηλωτικό διοικητικής περιφέρειας, αλλά τουναντίον από τους ίδιους χρόνους καθίσταται συχνότερη η χρήση των λέξεων Έλληνες και Ελλάς με την ευρύτερη εθνολογική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα άρχισε να ακούγεται και το όνομα Ρωμίος, αντί Έλλην. Ο Ιωάννης ο Γ' Δούκας ο Βατάτζης, ο αυτοκράτορας της Νικαίας (1222- 1255) σε επιστολή του προς τον Πάπα Γρηγόριον τον Θ' («Αθήναιον», τ. Α' σ. 373 -378) γράφει «ότι τε εν τω γένει των Ελλήνων ημών η σοφία βασιλεύει» και μετά «ότι μεν ουν από του ημετέρου γένους η σοφία και το ταύτης ήνησεν αγαθόν». Ο σουλτάνος της Αιγύπτου και Συρίας Νασίρ Νασρεδδίν Μοχάμεδ, γράφει προς τον Ανδρόνικο Γ' τον Παλαιολόγο (1328-1341) προσαγορεύοντάς τον «κληρονόμο της βασιλείας των Ρωμαίων» και τον αποκαλεί «σπάθη του βασιλέως των Μακεδόνων» και «ανδρειότητα της βασιλείας των Ελλήνων». Ο διάδοχος του Σουλτάνου Νασίρ Νασρεδδίν Χασάν, το 1348, σε επιστολή προς τον Ιωάννη ζ' τον Κατακουζηνό (εκδ. Βόννης σ. 94 - 99) ονομάζει αυτόν «σπάθη των Μακεδόνων» και «βασιλέα των Ελλήνων». Ο Νικηφόρος Γρηγοράς, κατά τους ίδιους περίπου χρόνους, λέει για τον Πατριάρχη Γρηγόριο του Κυπρίου που έζησε τον ΙΓ' αιώνα, «διαβόητος εν τοις τότε γενόμενος Έλλησιν». Ο Ιωάννης ο Αργυρόπουλος προσφωνεί τον Ιωάννη Η' τον Παλαιολόγο (1425-1448) «ω της Ελλάδος ήλιε βασιλεύ» (Σάθα, Μομuments τ. Α' σ. ΧΙΙ). Ο δε τελευταίος στην Κων/πολη Χριστιανός βασιλιάς Κωνσταντίνος ΙΑ' ο Παλαιολόγος, που και αυτός, όπως και οι προκάτοχοί του, έφερε τον τίτλο του «βασιλέως και αυτοκράτορος Ρωμαίων», στην προσλαλιά του κατά την προτεραία της αλώσεως, αποκαλεί την Κωνσταντινούπολη «ελπίδα και χαράν πάντων των Ελλήνων».

Μετά την άλωση της Κων/πολης από τους Τούρκους, καθόσον ολοένα το Ελληνικό έθνος θα αποκτά ζωρότερη συνείδηση του εαυτού του, το όνομα Έλληνας και Ελλάδα περιβάλλονται υπό αυτού με μείζονα αιγλη και καθίσταται εις αυτό αεί προσφιλέστερο. Ο ιστορικός Λαόνικος Χαλκοκονδύλης γράφει «Ελλήνων πράγματα», «Ελλήνων βασίλειον», «Ελλήνων βασιλεύς» και με τους Έλληνες εννοούσε τους Χριστιανούς Ρωμιούς. Ο Αντώνιος ο Έπαρχος μόνο με τις λέξεις «Έλληνες» και «Ελλάς» σημαίνει τους ομοεθνείς και την πατρίδα του. Κατά την επανάσταση του 1821 το έθνος αγωνίζεται για την ελευθερία των Ελλήνων και της Ελλάδος. Η συνέλευση της Επιδαύρου που συνέταξε το «Προσωρινόν πολίτευμα τής Ελλάδος» εξέδωσε την 1η Ιανουαρίου 1822 κήρυγμα, με το οποίο «το Ελληνικόν έθνος, το υπό την φρικώδη οθωμανικήν δυναστείαν... κηρύττει σήμερον δια των νομίμων παραστατών του, εις εθνικήν συντεταγμένων συνέλευσιν... την πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησίαν». Έτσι το έθνος, άμα την έναρξη του μακριού απελευθερωτικού αγώνα, απέβαλε επίσημα εις το νέο κράτος το ελληνικό όνομα «Ελληνική Επικράτεια, Ελληνική Πολιτεία, Βασίλειον της Ελλάδος, Ελληνική Δημοκρατία».

Γ. ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΑΥΤΟΧΘΩΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΜΕΝΟΣ ΛΑΟΣ - ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΧΙ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗ, ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Οι αρχαίοι συγγραφείς, σχετικά με τους Έλληνες και την Αθήνα, την πόλη που ηγεμόνευε των Ελλήνων στα αρχαία χρόνια, λένε (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος») τα εξής: «Η πόλη μας (η Αθήνα) αναγνωρίζεται **ως η αρχαιότερη, η μεγαλύτερη και η πιο φημισμένη σε όλον τον κόσμο.** Αφού λοιπόν η αρχή της ιστορία της είναι τόσο ένδοξη, πρέπει να τιμηθούμε ακόμη περισσότερο

για τη συνέχεια. Γιατί εμείς που κατοικούμε σ' αυτήν την πόλη, δεν διώξαμε από εδώ τους κατοίκους της, ούτε τη βρήκαμε έρημο ούτε συγκεντρωθήκαμε πολλοί λαοί και ήρθαμε να την καταλάβουμε. Η καταγωγή μας είναι τόσο καλή και γνήσια, ώστε η ίδια η γη, στην οποία γεννηθήκαμε, βρίσκεται στην κατοχή μας χωρίς καμιά διακοπή. **Εμείς είμαστε αυτόχθονες** και μπορούμε να ονομάζουμε την πόλη με τα ίδια ονόματα που δίνει κανείς στους πλησιέστερους του συγγενείς. Εμείς απ' όλους τους Έλληνες έχουμε το δικαίωμα να την αποκαλούμε τροφό, πατρίδα και μητέρα. Εκείνοι λοιπόν που δίκαια αισθάνονται περήφανοι να διεκδικούν την ηγεμονία και υπενθυμίζουν συχνά τις παραδόσεις, πρέπει να αποδείξουν ότι τέτοια είναι η καταγωγή της φυλής τους (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός», 23 -25)
 «Η πόλη μας (η Αθήνα) έχει ξεπεράσει τόσο πολύ τους άλλους ανθρώπους ως προς τη σκέψη και το λόγο, ώστε οι μαθητές της έχουν γίνει δάσκαλοι των άλλων **και έκανε το όνομα των Ελλήνων να χρησιμοποιείται πλέον όχι ως προσδιοριστικό της καταγωγής μας, αλλά του καλλιεργημένου πνεύματος και να ονομάζονται περισσότερο Έλληνες εκείνοι που έχουν τη δική μας παιδεία παρά εκείνοι που ανήκουν στην ίδια φυλή με μας.**» (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός, 50»).

Σε αρχαία ελληνική: «Ομολογείται μεν γαρ την πόλιν ημών αρχαιοτάτην είναι και μεγίστη και παρά πάσι ανθρώποις ονομαστοτάτηΤαύτην γάρ οικούμεν ούχ εταιρους εκβαλόντες ουδ' έρημον καταλαβόντες ουδ' εκ πολλών εθνών μιγάδες συλλεγέντες, αλλ'ούτω καλώς καί γνησίως γεγόναμεν, ώστ' εξ ήσπερ έφυμεν, ταύτην έχοντες άπαντα τόν χρόνον διατελούμεν, αυτόχθονες όντες καί τών ονομάτων τοίς αυτοίς οίσπερ τούς οικειωτάτους τήν πόλιν έχοντες προσειπείν: μόνοις γαρ ημίν των Ελλήνων την αυτήν τροφόν και πατρίδα και μητέρα καλέσαι προσήκει.....» (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός», 24-25).

«Τοσούτον δ' απολελοιπομένη πόλις ημών περί το φρονείν και λέγειν τους άλλους ανθρώπους, ωσθ' οι ταύτης μαθηται των άλλων διδάσκαλοι γεγόνασι, και το των Ελλήνων όνομα πεποιήκε μηκέτι του γένους αλλά της διανοίας δοκείν είναι, και μάλλον καλείσθαι τους της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας».. (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός, 50»).

«Ως προς τους άλλους διαψεύστηκε, αφού συμφώνησαν στην παράδοση, συνήψαν συνθήκες και ορκίστηκαν οι Κορίνθιοι, οι Αργείοι και οι Βοιωτοί και οι άλλοι σύμμαχοι, ότι θα παρέδιδαν τους Έλληνες της ηπείρου, αν τους έδιναν χρήματα ο βασιλιάς (των Περσών). Μόνοι εμείς δεν τολμήσαμε ούτε Έλληνες να παραδώσουμε ούτε όρκους (προδοσίας ή υποταγής) να κάνουμε. Γιατί είναι τόσο ευγενικό, ελεύθερο και σταθερό το φρόνημα της πόλης μας και φυσικά εχθρική προς τους βάρβαρους, επειδή είμαστε γνήσιοι Έλληνες και ανόθευτοι από τους βάρβαρους. Άλλωστε δε συγκατοικούν με μας ούτε Πέλοπες, ούτε Κάδμοι ούτε Δαναοί, ούτε Αιγύπτιοι αλλά βάσει του νόμου Έλληνες και χωρίς βαρβαρικές προσμείξεις, γεγονός από το οποίο δημιουργήθηκε στην πόλη μας το μίσος για τις ξένες φυλές...» (Πλάτων, Μενέξενος, 245c-d)

Σε αρχαία ελληνική: «μόνοι δε ημείς ουκ ετολήσαμεν ούτε εκδούναι ούτε ομόσαι. ούτω δη τοι το γε της πόλεως γενναίον και ελεύθερον βέβαιόν τε και υγιές εστιν και φύσει μισοβάρβαρον, δια το ειλικρινώς είναι Έλληνας και αμιγείς βαρβάρων. **ου γαρ Πέλοπες ουδέ Κάδμοι ουδέ Αιγυπτοί τε και Δαναοί ουδέ αλλοι πολλοί φύσει μεν βάρβαροι όντες,** νόμω δε Έλληνες, συνοικούσιν ημίν, αλλ αυτοί Έλληνες, ου μειξοβάρβαροι οικούμεν, όθεν καθαρόν το μίσος εντέτηκε τη πόλει της αλλοτρίας φύσεως» (Πλάτων, Μενέξενος, 245c-d)

Επομένως και σύμφωνα με τους Ισοκράτη και Πλάτωνα: Α) Η Αθήνα είναι αφενός η πόλη που τα παλιά χρόνια ηγεμόνευε των Ελλήνων και αφετέρου **η αρχαιότερη, η μεγαλύτερη και η πιο φημισμένη πόλη σε όλον τον κόσμο,** Β) Οι Αθηναίοι και συνεπώς και οι υπόλοιποι Έλληνες, είναι αυτόχθονες. Απλώς κάποιοι από

αυτούς που λένε ότι είναι Έλληνες, αυτοί που θέλουν (που ήθελαν παλιά) να ηγεμονεύσουν των Ελλήνων ή που αμφισβητούν την ηγεμονία των Αθηνών (οι Βοιωτοί, οι Κορίνθιοι κ.α.) δεν είναι γνήσιοι Έλληνες, αλλά νοθευμένοι με βάρβαρους (τους Κάδμους, Δαναούς και Πέλοπες) και γι αυτό και πολλές φορές στρέφονται εναντίον άλλων Ελλήνων ή αμφισβητούν την ηγεμονία των Αθηναίων, άρα αυτοί και δεν είναι γνήσιοι και καλοί Έλληνες και δεν πρέπει να ηγεμονεύσουν των γνήσιων Ελλήνων παρά μόνο οι Αθηναίοι που σαν γνήσιοι και ανόθευτοι Έλληνες που είναι ποτέ δεν στράφηκαν εναντίον άλλων Ελλήνων κ.τ.λ.. Γ) Οι Έλληνες, χάρη των Αθηναίων που πρώτοι καλλιέργησαν τη σκέψη και το λόγο, είναι ένας λαός που υπερέχει κατά πολύ στην καλλιέργεια του πνεύματος των άλλων. **Μάλιστα, επειδή η ελληνική παιδεία, χάρη των Αθηναίων δασκάλων, έχει φθάσει σε τέτοιο υψηλό και καλό επίπεδο αξίας, Έλληνες τελικά ονομάζονται όχι εκείνοι που έχουν καταγωγή, αλλά παιδεία ελληνική.**

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Οι Αθηναίοι συγγραφείς: Ξενοφώντας (Επιτάφιος 4), Πλάτωνας (Μενέξενος, 245c-d), Ισοκράτης (Πανηγυρικός και Παναθηναϊκός) αποκαλούν τους συμπατριώτες τους Αθηναίους αφενός αυτόχθονες και αφετέρου πιο καλούς και πιο γνήσιους (πιο καθαρόαιμους και πιο ανόθευτους) Έλληνες, επειδή:

Α) Οι άλλες μεγάλες ελληνικές πόλεις (= η Σπάρτη, η Θήβα κ.α.) που ήθελαν να ηγεμονεύσουν των Ελλήνων αφενός συναλλάσσονταν με τους βάρβαρους (τους Πέρσες), για να επιτύχουν το σκοπό τους και αφετέρου στα μέρη τους είχαν πάει πριν από τα τρωικά διάφορα βάρβαρα φύλα και είχαν αναμειχθεί με τους εκεί Έλληνες.

Τα κύρια από τα φύλα αυτά ήσαν οι Κάδμοι ή Καδμείοι που με τον Κάδμο από τη Φοινίκη είχαν πάει στη Βοιωτία και ίδρυσαν τη Θήβα, οι Δαναοί που με το Δαναό από την Αίγυπτο είχαν πάει στο Αργος και αναμειχθηκαν με τους εκεί Αχαιοούς (και που επειδή στο Αργος κατοικούσαν Αχαιοί, εξ ου και Αχαιοί = Αργείοι = Δαναοί) και οι Πέλοπες που από την Μ. Ασία με τον Πέλοπα είχαν πάει και καταλάβει την Πελοπόννησο.

Β) Οι Δωριείς, αν και Έλληνες, μετά τα τρωικά είχαν φύγει (ο λόγος που οι Αθηναίοι έλεγαν τους Δωριείς επήλυδες) από τον τόπο τους, από τη Στερεά Ελλάδα, και είχαν πάει και καταλάβει μια άλλη ελληνική περιοχή (ο λόγος που οι Αθηναίοι έλεγαν ότι αυτοί δεν κατέλαβαν ποτέ άλλους Έλληνες, άρα είναι οι πιο καλοί Έλληνες), την Πελοπόννησο, με επικεφαλής τους εξόριστους γιους του Ηρακλή και νόμιμους δικαιούχους του θρόνου του Άργους, τους καλούμενους Ηρακλείδες (τους είχε διώξει από το θρόνο ο Θεός τους Ευρυσθέας) με σκοπό να εγκαταστήσουν και πάλι στο θρόνο τους Ηρακλείδες και που όμως μετά οι Δωριείς δεν ξαναγύρισαν στον τόπο τους παρά παρέμειναν στην Πελοπόννησο.

Γ) Ο Ισοκράτης ήθελε την ηγεμονία των Ελλήνων να την έχουν οι συμπατριώτες τους Αθηναίοι και όχι οι Σπαρτιάτες και με το αιτιολογικό ότι προτιμούσε την ανωτερότητα του πνεύματος της Αθήνας έναντι της στρατιωτικής (σωματικής) δύναμης των Δωριέων (Μακεδόνων και Σπαρτιατών). Η Αθήνα, έλεγε ο Ισοκράτης, είναι η πόλη του πνεύματος, η πόλη που ανέπτυξε τη σκέψη, τη σοφία, τις επιστήμες και συνεπώς, αν θα ηγεμονεύει των Ελλήνων, θα κερδίσουν όλοι οι Έλληνες. Αντίθετα η Σπάρτη, έλεγε ο Ισοκράτης, είναι η πόλη που ανέπτυξε το σώμα, τη στρατιωτική δύναμη, το στρατό και συνεπώς, αν θα ηγεμονεύει των Ελλήνων, δεν πρόκειται να κερδίσει κανένας άλλος Έλληνας. Και αυτό, γιατί όταν κάποιος σκέφτεται σωστά δεν επωφελείται μόνο αυτός, αλλά και όλοι οι άλλοι, αρκεί να το θέλουν. Αντίθετα ακόμη και αν διπλασιάσουν οι αθλητές την προσπάθειά τους, οι υπόλοιποι άνθρωποι, όπως βλέπουμε, δεν πρόκειται να έχουν κανένα όφελος, Η αλήθεια, βέβαια, είναι «νους υγιείς εν σώματι υγιείς».

2) Ο Ισοκράτης με τους λόγους του ήθελε και αυτός να ενωθούν οι Έλληνες και έτσι να στραφούν εναντίον των βαρβάρων της Ασίας (Περσών, Φοινίκων κ.α.) και για το λόγο ότι είχαν προκαλέσει τόσα δεινά στους Έλληνες επί Ξέρξη . Ωστόσο αυτός ήθελε την ηγεμονία των Ελλήνων να την έχουν οι συμπατριώτες του Αθη-

ναίοι και όχι οι Σπαρτιάτες με τις αιτιολογίες που είδαμε να λέει πιο πριν. Τελικά η ένωση των Ελλήνων και η εκστρατεία στην Ασία έγινε, όμως όχι με την ηγεμονία των Αθηναίων ή των Σπαρτιατών, αλλά των Μακεδόνων, με αρχιστράτηγο των Ελλήνων τον Μ. Αλέξανδρο. Στην ένωση και εκστρατεία αυτή συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις, πλην της Σπάρτης. Η Σπάρτη αρνήθηκε να συμμετάσχει με το αιτιολογικό ότι οι Σπαρτιάτες ηγούνται και δεν υπακούνε σε άλλους.

3) Ο Ισοκράτης στον Παναθηναϊκό λέει επίσης ότι τους καλύτερους θεσμούς στην Ελλάδα δημιούργησαν όχι οι Σπαρτιάτες (οι Δωριείς), αλλά οι άλλοι Έλληνες και ειδικότερα ο Μίνωας με το Ραδάμανθυ, ο Αιακός, οι σύγχρονοι του Θησέα και του Ηρακλή και όσοι εκστράτευσαν στην Τροία, πρβ: «Αν είναι έτσι τα πράγματα, ας δεχτούμε ότι έχεις δίκιο, όταν λες ότι οι άνθρωποι αυτοί (οι Σπαρτιάτες) υπήρξαν οι δημιουργοί των καλύτερων θεσμών, τότε, αναγκαστικά, όλοι εκείνοι οι άνθρωποι που έζησαν πολλές γενιές πριν οι Σπαρτιάτες εγκατασταθούν στην Πελοπόννησο, πρέπει να μη διέθεταν κανένα από αυτά τα προσόντα, δηλαδή ούτε οι στρατιώτες που εκστράτευσαν στην Τροία, ούτε οι σύγχρονοι του Ηρακλή και του Θησέα, ούτε ο Μίνωας, ο γιος του Δία, ούτε ο Ραδάμανθυς, ούτε ο Αιακός ούτε κάποιος από τους μεγάλους άνδρες που υμνούνται γι αυτές τις αρετές, οπότε κακώς έχουν τη φήμη που απολαμβάνουν»... (Ισοκράτους Παναθηναϊκός 205)

4) Ο Πλάτωνας στον Πρωταγόρα λέει ότι πρώτοι που ασχολήθηκαν με την φιλοσοφία ήταν οι Κρήτες και οι Λακεδαιμόνιοι και από την Λακεδαίμονα ήταν ο σοφός Χείλων ο Λακεδαιμόνιος, πρβ: «**η φιλοσοφία είναι παλαιότατη μεταξύ των Ελλήνων και περισσότερο στους Κρήτες και στους Λακεδαιμόνιους ...** εις των επτά σοσών Χείλων ο Λακεδαιμόνιος...» (Πλάτων, Πρωταγόρας 342 a-c) κ.α.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΣ – ΕΛΛΗΝΕΣ

Το εθνικό όνομα «οι Έλληνες» είναι ο πληθυντικός αριθμός του ονόματος «ο Έλλην», το λέει και ο μύθος: Έλληνας δε και νύμφης Ορσηίδος Δώρος Ξούθος Αίολος. αυτός μεν ουν αφ αυτού τους καλουμένους Γραικούς προσηγόρευσε Έλληνας» (Απολλόδωρος). Το όνομα επίθετο «ο Έλλην» είναι σύντμηση του αρχαίου ελληνικού επιθέτου «ελλάνιος,α,ο ή ελλήνιος,α,ο», πρβ και «Ελληνιον» (= ονομαστό ιερό της αρχαιότητας), ελλάνιος (Δίας), Ελλανία (Αθηνά), πανελλήνιος,α,ον, Ελλάνικος (= όνομα πολύ αρχαίου συγγραφέα) κ.α. και κείνο παράγωγο από το όνομα ουσιαστικό «η Ελλάς» > ελλάν(ιος,α,ο) – Έλλην > ελληνικός, απ' όπου και τα: Ελλάδιος ή Ελλαδικός,ή,ό, ελλανοδίκες κ.α.

Ο Ηρόδοτος (Β 178) αναφέρει ότι ο βασιλιάς της Αιγύπτου Αμασις ο φιλέλληνας χάρισε στους Έλληνες την πόλη Ναύκρατη, για να κτίσουν εκεί οι Έλληνες ναυτικοί ιερά. Στη συνέχεια κτίστηκαν εκεί αρκετά ιερά από τους Έλληνες ναυτικούς, όμως το πιο ονομαστό από αυτά ήταν το καλούμενο «Ελλήνιο», το οποίο έκτισαν οι εξής πόλεις, Ιωνικές: Χίος, Τέως, Φωκαία, και Κλαζομενές, Δωρικές: Ρόδος, Κνίδος, Αλικαρνασός και Φάσηλις, Αιολικές: μόνο η πόλη των Μυτιληναίων. Εξ αυτού του ιερού, καθώς και εκείνου της Δωδώνης προέρχονται οι επικλήσεις: «Ιερό ελλανίου Διός, «Διός και Αθηνάς Ελλανίας», «Ζευ, άνα Δωδωναίε, Πελασγικέ, τηλόθι ναίων, Δωδώνης μεδέν δυσχειμέρου'» (Ομηρος)

Σημειώνεται επίσης ότι «**Ελλάνιοι**» ή «**ελλανόδικος επιτροπή**» λέγονται όλοι οι κοινοί λειτουργοί, καθώς και οι μόνιμοι εκπρόσωποι που κατοικούσαν στην Ολυμπία, για να επιμελούνται τα των Ολυμπιακών αγώνων, των αγώνων μόνο των Ελλάνων ή Ελλήνων. Παράβαλε επίσης ότι «**Ελλανοδίκες**» ή «**Ελληνοδίκες**» (**Ηρόδ. Ε 22**) λέγονταν οι κριτές στους Ολυμπιακούς αγώνες, καθώς και οι δικαστές που δίκαζαν αμφικτιονικές ή συμμαχικές διαφορές. Παράβαλε ομοίως ότι «**Ελληνοταμίαι**» λέγονταν οι εισπράκτορες των εισφορών για τον κατά τον Περσών πόλεμο. Συνεπώς το όνομα Έλλην(ας) προέρχεται από το Ελλάς > Ελλάν(ιος) – Έλλην > Έλληνας. Παράβαλε επίσης ότι η λέξη λαός, απ' όπου το Ελλάς, λέγεται και «λαός» και «ληός».

Πιο απλά, ετυμολογικά το όνομα «Ελλάς (αρχαία) > Ελλάδα (νέα)» αποτελείται από τα θέματα των λέξεων λέξεων «έος,α,ο» (= ο,η,ο δικός,ή,ό μας, ο,η,ο αυτός,ή,ό, ο,η,το ίδιος,α,ο κ.α.) και «λαός = στη σύνθεση «-λεώ- ή -λη-» (πρβ λεωφόρος, βασιλέας, Βασίλης κ.α.) και κάτι όπως οι λέξεις: ε-δικός μας, ε-ορτή, Ε-ορδαία κ.α. Δηλαδή Ελλάς – Έλληνες = ο δικός μας λαός, οι δικοί μας, οι ίδιοι άνθρωποι με μας. Κάτι που γίνεται εμφανέστατο, αν αφαιρέσουμε τα προσφύματα δ και ν από τις λέξεις Ελλα(δ)ικός και Ελλα(ν)ικός = ελ + λα(δ)ικός ή λα(ν)ικός = λαϊκός, λαός. Παράβαλε και την υπόλοιπη οικογένεια των λέξεων: λαός, λαϊκός, βασι-λειο, βασι-λέας ή βασιλεύς, παν-λαός > Παλλάς, Παλλάδιον, παν-λαϊκή > παλλαϊκή, χαρά + λαός = Χαρίλαος ή Χαρίλλος (= ο Σπαρτιάτης βασιλιάς που αντέγραψε τους μινωικούς νόμους), Αχαιών + λαός = Αχιλλέας ... Τα δυο λλ στις λέξεις Παλλάς, Ελλάς, Χαρίλλος κ.τ.λ. μπαίνουν, για να δείξουμε ότι έχουμε σύνθετη λέξη με τη λέξη -λαός.

Η λέξη «λαός» στον Όμηρο σημαίνει το ενόργανο σώμα (ο στρατός ή το βασίλειο) και έχει τονικό παρώνυμο (δηλαδή είναι λέξη που έχει δυο έννοιες οι οποίες διακρινόμενες τονικά, κάτι όπως και οι: πότε- ποτέ, θέα-θεά, γέρος-γερός, θέρμος-θερμός κ.α.) τη λέξη «λαός ή λάας -λάς», που σημαίνει το ανόργανο σώμα, οι πέτρες εξ ου και λατομείο, λατόμος, λάιτος ή ληιτος > λίθος κ.α. Παράβαλε και το μύθο της Ιλιάδας που λέει: «λαούς δε λάας ποιήσε Κρονίων» που σημαίνει ο χρόνος ποιήσε (κύησε, μετέβαλε) την ανόργανη ύλη, τους λάας -λας ή λάιτους-ληιτους > λίθους σε οργανική, ανθρώπους, ζωή.

Παράβαλε ομοίως το μύθο που λέει ότι ο Προμηθέας έπλασε από πηλό (γη + ύδωρ) τους ανθρώπους και στη συνέχεια έβαλε μέσα τους τη θεία φλόγα που έκλεψε από τους θεούς μέσα σε καλάμι (εννοείται η φωτιά, ο πυρετός, η φλόγα που καίει μέσα στις φλέβες των ανθρώπων). Επομένως, κατά τη θρησκευτική ερμηνεία, **Έλληνες» = οι της ίδιας ύλης, του ίδιου πηλού ή ύλης όντα.**

Παράβαλε ομοίως το μύθο που λέει, σύμφωνα με τον Απολλόδωρο, ότι ο Δευκαλίων και η Πύρα ρίχνοντας πίσω τους «λάας» (λίθους, ανόργανα όντα) γινόνταν «λαός» (άνθρωποι, οργανικά όντα), οι Έλληνες.

Ο Ησίοδος αναφέρει επίσης ότι «Οι Λέλεγες κατοικούσαν στην απότομη Πήδασο, κοντά στην Σατνιόεντα με βασιλιά τους τον Άλτη και πατέρα της Λαοθόης», καθώς και ότι: «ο Λοκρός έγινε αρχηγός του λαού των Λελέγων, αυτός που κάποτε ο Δίας που έχει άφθαρτη σοφία, διαλεγμένες πέτρες από τη γη έδωσε στο Δευκαλίωνα (Ησίοδος, Απόσπασμα 63 = στίχος 234 και απόσπασμα 102).

Επομένως ο Ησίοδος – ελληνική μυθολογία ετυμολογεί τα ονόματα «Λαο-θόη», Έλληνες και «Λέλεγες» από το λαλώ - λέω (= ομιλώ ή κινούμαι κ.α.), απ' όπου και το θέμα λα- των λέξεων λαός ή λεώς (το ομιλούν - κινούν, το ενόργανο σώμα), αλλά και το συν-λαλώ > συλλαλητήριο, συν-λά(ν)ιος > συλλανιος, εν-λάνιος > ελλάνιος - Ελλάς, παν-λάνιος - Παλλάς κ.α.

3. Ο ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΒΑΡΒΑΡΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΘΙΕΡΩΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΤΡΩΙΚΑ – ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ (1521 π.Χ.) ΚΑΙ ΕΞΗΣ

Ο Θουκυδίδης, σχετικά με την ονομασία «Ελλάς» και «Έλληνες» κ.α., λέει συγκεκριμένα (σε μετάφραση Ελ. Βενιζέλου) τα εξής: «Την αδυναμιάν, άλλωστε, των παλαιών καιρών μου φαίνεται ότι αποδεικνύει και το γεγονός προ πάντων ότι πριν από τα Τρωικά τίποτε δεν επεχείρησεν από κοινού η Ελλάς. Νομίζω μάλιστα ότι το όνομα αυτό ούτε είχε δοθή ακόμη εις όλην την χώραν, ούτε καν υπήρχε προ του Έλληνας, υιού του Δευκαλίωνος, αλλά τα διάφορα φύλα, και εις μεγαλυτέραν έκτασιν το Πελασγικόν, έδιδαν το όνομά των εις τα υπ' αυτών κατοικούμενα διαμερίσματα. **ΑΛΛ' από την εποχήν που ο Έλλην και οι υιοί του απέβησαν ισχυροί εις την Φθιώτιδα, και την βοήθειάν των επεκαλούντο οι κάτοικοι των άλλων πόλεων, τα διάφορα φύλα, συνεπεία της επικοινωνίας αυτής, ωνο-**

μάζοντο ήδη επί μάλλον και μάλλον Έλληνες, μολονότι πολύς επέρασε καιρός πριν το όνομα τούτο ημπορέση να επικράτηση γενικώς. Την καλύτεραν απόδειξιν παρέχει ο Όμηρος. Διότι, μολονότι έζησε **πολύ ύστερον και από τα Τρωικά**, πουθενά δεν ωνόμασε με το όνομα αυτό όλους, ούτε άλλους εκτός εκείνων που ηκολούθησαν τον Αχιλλέα από την Φθιώτιδα, οι οποίοι ήσαν και οι πρώτοι Έλληνες, αλλ' αποκαλεί αυτούς εις τα ποιήματά του γενικώς Δαναούς και Αργείους και Αχαιοούς. Ούτε βαρβάρους, άλλωστε, μνημονεύει διά τον λόγον, ως νομίζω, ότι ούτε οι Έλληνες είχαν ακόμη διακριθή διά κοινού αντιθέτου ονόματος. Οπωσδήποτε τα διάφορα ελληνικά φύλα, επί των οποίων το όνομα των Ελλήνων, λόγω κοινότητος της γλώσσης, εξηπλώνετο διαδοχικώς από μίαν περιφέρειαν εις άλλην, έως ότου επεξετάθη ακολούθως επί του συνόλου των, δεν έκαμαν καμμίαν κοινήν επιχείρησιν πριν από τα Τρωικά, ένεκα αδυναμίας και ελλείψεως αμοιβαίας επικοινωνίας. Άλλωστε, και την εκστρατείαν ακόμη κατά της Τροίας τότε μόνον επεχείρησαν από κοινού, όταν είχαν ήδη αποκτήσει αξιόλογον εμπειρίαν της θαλάσσης. (Θουκυδίδης, Α 3)

Επομένως και σύμφωνα με το Θουκυδίδη: 1) Μέχρι τα Τρωικά υπήρχαν μόνο διάφορα φύλα και σε μεγαλύτερα έκταση το Πελασγικό, τα οποία και έδιδαν το όνομά τους στα κατοικούμενα από αυτούς διαμερίσματα. 2) Πριν από τον Τρωικό πόλεμο το όνομα Ελλάς και Έλληνες δεν ήταν γενικό, αλλά τοπικό και την καλύτερη απόδειξη γι αυτό παρέχει ο Όμηρος, γιατί, μολονότι έζησε λέει πολύ ύστερα και από τα Τρωικά, πουθενά δεν ονόμασε με το όνομα αυτό όλους, ούτε άλλους εκτός εκείνων που ακολούθησαν τον Αχιλλέα από τη Φθιώτιδα, οι οποίοι ήσαν και οι πρώτοι Έλληνες, αλλ' αποκαλεί αυτούς εις τα ποιήματά του γενικώς Δαναούς και Αργείους και Αχαιοούς. 3) Ο Πόλεμος της Τροίας ήταν η πρώτη κοινή συνεργασία των Ελλήνων και το όνομα Ελλάς και Έλληνες άρχισε να εξαπλώνεται από τη Φθιώτιδα (όπου υπήρχε, σύμφωνα με τον Όμηρο, η χώρα Ελλάδα) και από τότε που εκεί έγινε βασιλιάς ο Έλλην και μετά οι γιοι του και τη βοήθειά τους επικαλούνταν οι κάτοικοι των άλλων πόλεων (όσων μίλαγαν την ίδια γλώσσα μ' αυτούς).

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Το όνομα Ελλάς και Έλληνες καθιερώθηκε επίσημα με την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, αφού αφενός οι αγώνες αυτοί δημιουργήθηκαν μετά τα Τρωικά και επίσημα το 776 π.Χ. και προϋπόθεση, για συμμετάσχει κάποιος ήταν να είναι Έλληνας.

2) Ο Ευριπίδης, όπως και ο Ησίοδος ονομάζει στα έργα τους Έλληνες όσους εκστράτευσαν στην Τροία και όχι Δαναούς ή Αχαιοούς ή Αργείους. Αυτό, επειδή η εκστρατεία της Τροίας θεωρήθηκε, όπως αναφέρει ο Θουκυδίδης, ως η πρώτη κοινή ελληνική συνεργασία των Ελλήνων, πρβ:

<p>ενταύθα γαρ δη χιλίων ναών στόλον Ελληνικόν συνήγαγ' Αγαμέμνων άναξ, τον καλλίνικον στέφανον Ίλιου θέλων λαβείν Αχαιοίς τους θ' υβρισθέντας γάμους Ελένης μετελθειν, Μενέλεω χάριν φέρων.</p>	<p>Χίλια καράβια ελληνικά εκεί πέρα ο Αγαμέμνονας είχε μαζεμένα, τ' ωραίο στεφάνι θέλοντας της νίκης για τους Αχαιοούς να πάρει από την Τροία, μα και για το Μενέλαο, που τον είχαν προσβάλει αρπάζοντάς του την Ελένη,</p>
<p>δεινης δ' απλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, ες έμπυρ' ήλθε, και λέγει Κάλχας τάδε· ω τησδ ανάσσων Ελλάδος στρατηγίας, Αγάμεμνον, ου μη ναυς αφορμίση χθονός, πριν αν κόρην σην Ιφιγένειαν Αρτεμης Ευριπίδης «Ιφιγένεια (10 15)</p>	<p>Απ' αγριοκαίρια στη στεριά δεμένος μαντεία φωτιάς ζητούσε, κι είπε ο Κάλχας: “του ελληνικού στρατού, αρχηγέ Αγάμεμνονα, από τ' αραξοβόλια πλοίο δε βγαίνει, αν η Άρτεμη την κόρη σου Ιφιγένεια</p>

ΤΟ ΒΑΡΒΑΡΟ ΕΘΝΟΣ: ΚΑΡΕΣ, ΦΟΙΝΙΚΕΣ, ΠΕΡΣΕΣ κ.α.

ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΧΘΡΑΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο και καθώς του είπαν λέει οι λόγιοι των Περσών (βλέπε Ηροδότου Ιστορία Α, 1 – 4):

Α) Η έχθρα μεταξύ Ελλήνων και Βαρβάρων, ξεκίνησε από τις εκατέρωθεν αρπαγές γυναικών (= την αρπαγή της ελληνίδας Ιώ από τους Φοίνικες, της Φοινικιάς Ευρώπης από τους Έλληνες Κρήτες, της Μήδεια των Κόλχων από τους Έλληνες και της Ελληνίδας Ελένης από τους Τρώες) κ.α., μόνο που οι Έλληνες έδωσαν πολύ σημασία σ' αυτές τις αρπαγές και κυρίως της Ελένης και κατέστρεψαν την Τροία, ενώ δεν έπρεπε, γιατί οι γυναίκες αυτές το ήθελαν και

Β) Τα έθνη που κατοικούν στην Ασία (**Τρώες, Κάρες, Φοίνικες κ.α.**), οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους, ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες κάτι ξεχωριστό και στην άλωση του Ιλίου βρίσκουν τα αίτια έχθρας τους προς τους Έλληνες και γι αυτό τώρα, εννοεί ο Ηρόδοτος, στρέφονται εναντίον της Ελλάδας (εννοεί τους Περσικούς Πολέμους με Ξέρξη κ.τ.λ.), πρβλ (μετάφραση Δ.Ν. Μαρωνίτη): «Οι γραμματισμένοι Πέρσες («Περσέων λόγιοι») βρίσκουν τους Φοίνικες αίτιους έχθρας' λεν δηλαδή πως αυτοί, φτασμένοι από τη θάλασσα που ονομάζεται Ερυθρά σε τούτη εδώ τη θάλασσα, αφού κατοίκησαν το χώρο που και τώρα κατοικούν, άρχισαν αμέσως μακρινά ταξίδια, μεταφέροντας εμπορεύματα αιγυπτιακά και ασσυριακά, να πιάνουν και άλλα λιμάνια και προπαντός στο Άργος. Το Άργος εκείνα τα χρόνια σε όλα ξεχώριζε ανάμεσα στις πόλεις της χώρας που τώρα ονομάζεται Ελλάδα»..... Έτσι διηγούνται οι Πέρσες πως η Ιώ έφτασε στην Αίγυπτο, όχι όπως οι Έλληνες, και πως αυτό έγινε η αρχή για τα αδικήματα που ακολουθήθηκαν. Μετά από αυτά, λένε οι Πέρσες,, κάποιος από τους Έλληνες, γιατί δεν ξέρουν να πουν το όνομά τους, πάτησα πόδι στην Τύρο της Φοινίκης και άρπαξαν τη θυγατέρα του βασιλιά την Ευρώπη. Μπορεί να ήταν Κρήτες. Πως έτσι έγιναν ίσα κι ίσα, όμως μετά Έλληνες έγιναν αίτιοι της δεύτερης αδικίας. Γιατί μ' ένα μακρύ καράβι ανέβηκαν τον Φάση ποταμό στην Αία της Κολχίδας, κι από εκεί πήγαν και πήραν την θυγατέρα του βασιλιά τη Μήδεια.... Στην επόμενη γενιά ύστερα από αυτά, λένε πως ο Αλέξανδρος που τα έμαθε και ήθελε να αποκτήσει γυναίκα από την Ελλάδα με αρπαγή, γνωρίζοντας ότι δεν θα δώσει λόγο, αφού και οι Έλληνες δεν έδωσαν, άρπαξε την Ελένη... Αυτοί οι Ασιάτες, λεν οι Πέρσες, όταν τους άρπαξαν γυναίκες, δεν το πήραν στα σοβαρά, ενώ οι Έλληνες για μια γυναίκα σπαρτιάτισσα ξεσήκωσαν ολόκληρη εκστρατεία, ήρθαν στην Ασία και αφάνισαν τη δύναμη του Πρίαμου. Πως από τότε πια θεωρούν ότι οι Έλληνες τους είναι εχθροί. **Γιατί την Ασία και τα βάρβαρα έθνη που την κατοικούν, οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους,** ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες τα έβλεπαν πάντα σαν κάτι ξεχωριστό. Έτσι λεν οι Πέρσες πως έγιναν τα πράγματα και στην άλωση της Ιλίου (Τροίας) βρίσκουν την αιτία έχθρας τους προς τους Έλληνες..... (Ηρόδοτος Α,, 1- 4)»

Ο Θουκυδίδης (Α 2 – 9) αναφέρει ότι ο Κάρες και οι Φοίνικες είχαν έρθει και καταλάβει τα νησιά του Αιγαίου και επειδή καταλήστευαν τους Έλληνες, πολλές φορές σε συνεργασία με άλλους Έλληνες, ο Μίνωας συγκρότησε πολεμικό ναυτικό και τους έδιωξε από εκεί. Τα ίδια λένε και ο Ισοκράτης με το Διόδωρο. Ο Ισοκράτης (Παναθηναϊκός, 43-44) και ο ιστορικός Διόδωρος (Βίβλος 5, 84) λένε: «Την εποχή που τα νησιά των Κυκλάδων ήταν ακόμη έρημα, ο Μίνωας, βασιλιάς της Κρήτης, με μεγάλες ναυτικές και πεζικές δυνάμεις, ήταν θαλασσοκράτορας και έστελνε πολλές αποικίες από την Κρήτη, έτσι κατοίκησε τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων, ενώ ταυτόχρονα κατέλαβε και αρκετά μεγάλη παραθαλάσσια περιοχή της Ασίας ... **Όλα αυτά έγιναν πριν τα Τρωικά.** Μετά την άλωση της Τροίας, αναπτύχθηκαν περισσότερο οι Κάρες και έγιναν θαλασσοκράτορες, επικράτησαν στις Κυκλάδες και άλλες τις πήραν δικές τους κι έδιωξαν τους Κρήτες που τις κατοικούσαν, ενώ σε άλλες εγκαταστάθηκαν μαζί με τους προκατόχους τους Κρήτες. Αργότερα που αυξήθηκε η δύναμη των Ελλήνων, συνέβη να κατοικηθούν από αυτούς τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων **και να εκδιωχθούν οι βάρβαροι...**» (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος 5, 84)

« Για τους παλαιότερους αγώνες που έγιναν για την ελευθερία των Ελλήνων θα μιλήσουμε παρακάτω..... Πρώτα-πρώτα τις Κυκλάδες, για τις οποίες έγιναν πολλές επιχειρήσεις από την εποχή που βασιλιάς της Κρήτης ήταν ο Μίνωας, τελευταίοι τις κατέλαβαν οι Κάρες. Οι πρόγονοί μας, αφού τους έδιωξαν, δεν τόλμησαν να οικιοποιηθούν τη χώρα τους, αλλά έστειλαν φτωχότερους Έλληνες να κατοικήσουν εκεί...

Σε αρχαία ελληνική: και πρώτον μεν τας Κυκλαδας νήσους, περί ας εγενοντο πολλαι πραγματεία **κατά την Μίνω του Κρητός** δυναστείαν, ταυτας το τελευταίον υπό Κάρων κατεχομενας, εκβαλοντες εκείνους ουκ εξιδιωσασθαι τας χώρας ετόλμησαν, αλλά τους μάλιστα βίου των Ελλήνων δεομενους κατωκισαν εις αυτας και μετά ταύτα πολλας πόλεις εφ εκατερας των ηπειρων και μεγαλας έκτισαν, **και τους μεν βάρβαρους ανέστειλαν από της θαλάττης**, τους δ Έλληνας εδιδαξαν ον τρόπον διοικούντες τας αυτών πατρίδας και προς ους πολεμουντες μεγαλην αν την Ελλάδα ποιησειαν. (Ισοκράτους Παναθηναϊκός, 43-44)

Οι Κάρες, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, λέγονταν και Λέλεγες, και είχαν πάει στη Μ. Ασία από τα νησιά του Αιγαίου, όμως οι Κάρες δεν συμφωνούν λέει μ' αυτό, πρβ (σε μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτη): «...Από αυτούς που αναφέραμε (τους Κάρες, Καυνίους και Λυκίους), οι Κάρες έφτασαν στη στεριά από τα νησιά, γιατί παλιότερα, όντας υπήκοοι του Μίνωα και **με το όνομα Λέλεγες**, έμεναν στα νησιά χωρίς να του πληρώνουν φόρο, όσο μόρεσα να εξακριβώσω ακολουθώντας την παράδοση.....Ύστερα από πολλά χρόνια, οι Δωριείς και οι Ίωνες ξεσήκωσαν τους Κάρες από τα νησιά, κι έτσι αυτοί έφτασαν στη στεριά. Έτσι λεν οι Κρήτες πως έχουν τα πράγματα, σχετικά με τους Κάρες. **Οι ίδιοι οι Κάρες δεν συμφωνούν** μαζί τους και ισχυρίζονται ότι είναι ντόπιοι στεριανοί και ότι είχαν πάντα αυτό το όνομα που έχουν και τώρα. Φέρνουν για απόδειξη ένα αρχαίο ιερό του Κάριου Δία που βρίσκεται στα Μύλασσα, όπου συμμετείχαν οι Λυδοί και οι Μυσοί, που ήσαν αδέρφια με τους Κάρες»... « Οι Καύνιοι κατά τη γνώμη μου είναι ντόπιοι, **οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι ήρθαν από την Κρήτη**..... «Οι Κάρες το διάστημα αυτό και για πολλά χρόνια ήσαν ένας λαός ξεχωριστός ανάμεσα σε όλους τους άλλους. Αυτοί είναι που βρήκαν τρία πράγματα, που τα χρησιμοποιούν και οι έλληνες το να προσδένουν δηλαδή οι έλληνες στις περικεφαλαίες τους λοφία, το να βάζουν στην ασπίδα τους εμβλήματα και γενικά αυτοί είναι οι πρώτοι που έκαναν ασπίδες με εσωτερική λαβή... Οι Κάρες υποδουλώθηκαν στον Άρπαγο, **δίχως να πραγματοποιήσουν κανένα λαμπρό έργο** ούτε οι ίδιοι οι Κάρες έχουν να δείξουν κάτι παρόμοιο ούτε και όσοι Έλληνες μένουν εκεί». (Ηρόδοτος Α 170 - 174)

Ο Όμηρος αναφέρει ότι οι Κάρες ήταν βαρβαρόφωνοι και σύμμαχοι των Τρώων, που κατοικούσαν στην περιοχή της Μιλήτου της Μ. Ασίας, πρβ: «Ο Νάστης ήταν αρχηγός των Κάρων, που ήσαν βαρβαρόφωνοι, που κατοικούσαν στην Μίλητο, το πυκνοφυτεμένο βουνό των Φθιρών και τους τόπους του ποταμού Μαιάνδρου και τις ψηλές κορυφές της Μυκάλης (Ιλιάδα Β 867). Αναφέρει επίσης ότι οι Κάρες, οι Παίονες, οι Λέλεγες (άρα Κάρες και Λέλεγες ήσαν ξέχωρες φυλές), οι Πελασγοί (της Ασίας) κ.α. ήσαν σύμμαχοι των Τρώων, οι οποίοι κάποια στιγμή είχαν λάβει θέσεις στο πόλεμο ως εξής: «Προς το μέρος της θάλασσας οι Κάρες και οι Παίονες με τα αγκυλωτά τόξα κι οι Λέλεγες και οι Καύκωνες και οι Θείοι Πελασγοί είναι, ενώ προς το μέρος της Θύμβρης έλαχαν οι Λύκιοι και οι ένδοξοι Μυσοί κι οι αλογομάχοι Φρύγες κι εξοπλισμένοι με άρματα αλόγων Μαίονες» (Όμηρος, Ιλιάδα Κ 424 - 435)

Ο Ησίοδος, σχετικά με τους Λέλεγες, αναφέρει ότι «Οι Λέλεγες κατοικούσαν στην απότομη Πήδασο, κοντά στην Σατινιόεντα με βασιλιά τους τον Άλτη και πατέρα της Λαοθόης», καθώς και ότι: «ο Λοκρός έγινε αρχηγός του λαού των Λελέγων, αυτός που κάποτε ο Δίας που έχει άφθαρτη σοφία, διαλεγμένες πέτρες από τη γη έδωσε στο Δευκαλίωνα (Ησίοδος, Απόσπασμα 63 = στίχος 234 και απόσπασμα 102).

Επομένως και σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς: Α) Οι Κάρες και οι Λέλεγες ήσαν ξέχωρα φύλα Β) Οι Κάρες δεν έχουν να επιδείξουν κανένα πολιτισμό ή κανένα λαμπρό έργο, άρα κακώς λέγεται ότι αυτοί μπορεί να δημιούργησαν τον Κυκλαδικό πολιτισμό. Απλώς οι Κάρες έκαναν την εφεύρεση των λοφίων στις περικεφαλαίες, τα εμβλήματα και την εσωτερική λαβή στις ασπίδες. Γ) Οι Κάρες έγιναν κάποτε, μετά τους Κρήτες, θαλασσοκράτορες, όμως παρέμεναν πάντα βάρβαροι, απολίτιστοι και γι αυτό αρχικά ο Μίνωας και μετά οι Δωριείς και οι Ίωνες τους έδιωξαν από τα νησιά.

Και αφού αρχικά οι Κυκλάδες ήταν ακατοίκητες και μετά περιήλθαν στους Κρήτες, καθώς και σε άλλους Έλληνες (Ίωνες και Δωριείς), άρα ο Κυκλαδικός πολιτισμός είναι ελληνικός, ο αυτός με το Μινωικό.

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, οι Φοίνικες ήρθαν από την Ερυθρά θάλασσα στα παράλια της Ασίας (στην απ αυτούς ονομασθείσα Φοινίκη) και από εκεί μετά ήρθαν και στα νησιά του Αιγαίου. Υπενθυμίζουμε ακόμη ότι οι Θηβαίοι ή Καδμείοι ήταν φύλο των Φοινίκων που έφυγε με τον Κάδμο από τη Φοινίκη και ήρθε στη Βοιωτία όπου έκτισαν την Καδμεία ή Θήβα. Οι Θηβαίοι ή Καδμείοι εξελληνίστηκαν ήδη πριν από τα Τρωικά.

2) Οι Φοίνικες και οι Κάρες πρόσφεραν και μισθοφορικές υπηρεσίες, κυρίως ναυτικές, σε άλλους βάρβαρους (Πέρσες, Μήδους, Αιγύπτιους κ.α. και κατά την εκστρατεία του Ξέρξη στην Ελλάδα προξένησαν πάρα πολλά δεινά στους Έλληνες. Στη ναυμαχία π.χ. της Σαλαμίνας, λέει ο Διόδωρος (βιβλίο 7, 18), οι Κάρες βοηθούσαν τους Πέρσες με 90 τριήρεις και οι Φοίνικες με 300.

3) Από τους Φοίνικες κατάγονταν οι Καρχηδόνιοι. Την Καρχηδόνα στη Λιβύη την έκτισαν λέει οι Φοίνικες Ζωρος και Καρχηδόνας πενήντα χρόνια μετά την άλωση της Τροίας, σύμφωνα με τον Αππιανό (Λιβυκή 8, 1). Σύμφωνα επίσης με τους μύθους, οι Καρχηδόνιοι ήσαν λέει απόγονοι της γυναίκας ενός βασιλιά των Φοινίκων, της Διδούς, η οποία, αφού έκλεψε τα χρήματα τους άνδρα της, εξαφανίστηκε με τον εραστή της και στη συνέχεια έκτισε την Καρχηδόνα,

4) Ετυμολογικά το όνομα «Κάρες» σημαίνει αυτοί που κατοικούν είτε στη χώρα «Καρία» είτε στα κάρια -άκρια μέρη (κάρα = η κεφαλή και κάρες - άκρες = τα ακρωτήρια). «Καρία» ή σωστότερα «Καρική» λεγόταν η χώρα στη Μ. Ασία που βρίσκεται απέναντι από τη Ρόδο και τη Νήσο Ικαρία. Η νήσος Ικαρία, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ονομάστηκε έτσι από το ότι πνίγηκε ή έπεσε και σκοτώθηκε εκεί ο Ίκαρος, ο γιος του Δαίδαλου.

5) Αυτοί που υποστηρίζουν ότι πριν από το μινωικό πολιτισμό υπήρξε ο Κυκλαδικός στηρίζονται στο ότι στις Κυκλάδες έχουν βρεθεί λέει διάφορα ειδώλια που είναι αφενός αρχαιότερα από αυτά των μινωικών και αφετέρου διαφορετικής τεχνολογίας από αυτής των Μινωικών. Ωστόσο αυτό είναι ένα λάθος επιχείρημα, γιατί από τη μια τα έργα τέχνης δεν παραμένουν πάντα εκεί που φτιάχνονται, αλλά όπου επιθυμεί ο κατασκευαστής ή ο αγοραστής τους και από την άλλη και στα Μουσεία της Κρήτης υπάρχουν ειδώλια που δεν είναι όλα μινωικής τεχνολογίας, επειδή αφενός η Κρήτη δεν έχει πολιτισμό μόνο ενός αιώνα και αφετέρου οι τέχνες δεν εφευρέθηκαν επί εποχής του Μίνωα, αλλά παλαιότερο, επί της καλούμενης εποχής των Ιδαίων δακτύλων ή μετέπειτα Κ(ου)ρητών-Κρητών.

«ΠΑΣ ΜΗ ΕΛΛΗΝ ΒΑΡΒΑΡΟΣ»

Ανατρέχοντας στους αρχαίους συγγραφείς βλέπουμε ότι στον αρχαίο γνωστό κόσμο υπήρχαν από τη μια οι Έλληνες που υπερείχαν λέει στην καλλιέργεια του πνεύματος των άλλων λαών και από την άλλη οι βάρβαροι (= οι Φοίνικες, οι Πέρσες, οι Κάρες κ.α.) που αφενός ήσαν με χαμηλό πολιτιστικό επίπεδο και αφετέρου έρχονταν συχνά στην Ελλάδα και προξενούσαν δεινά στους Έλληνες (αρπαγές γυναικών, περιουσιών κ.α.). Υπενθυμίζουμε ότι από τη μια οι Κάδμοι, οι Δαναοί και

οι Πέλοπες είχαν έρθει από την Ασία και Αίγυπτο και κατέλαβαν ελληνικά εδάφη και από την άλλη οι Φοίνικες άρπαξαν την Ιώ και οι Τρώες την ωραία Ελένη με συνέπεια να εκστρατεύσουν οι Έλληνες με τον Αγαμέμνονα εναντίον τους. Οι Κάρες και οι Φοίνικες κατέλαβαν τα νησιά του Αιγαίου και από εκεί τους έδιωξε ο Μίνωας. Οι Πέρσες, οι Μήδοι, οι Κάρες, οι Φοίνικες κ.α. είχαν έρθει όλοι μαζί με τον Ξέρξη, για να υποδουλώσουν την Ελλάδα και γι αυτό εκστράτευσε εναντίον τους ο Μ. Αλέξανδρος κ.α.

Επομένως για όλα αυτά οι αρχαίοι Έλληνες έλεγαν «Πας μη Έλλην βάρβαρος». Παράβαλε ομοίως ότι στην Καινή Διαθήκη με το όνομα Έλληνας ή Ελληνιστής ονομάζεται εκείνος που είχε ελληνική παιδεία ή εκείνος που πίστευε στην ελληνική θρησκεία αντί στη χριστιανική.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ - ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΟΣ

Ετυμολογικά η λέξη «βάρβαρος» φαίνεται να προέρχεται από ηχοποίηση, του «βαρ... βαρ...» των αλαλαγμών των ζώων όταν ερωτοτροπούν, απ' όπου και βαρβάτος, βουβαίνω, βαμβαίνω, βρυχώμια, βαταλαλώ, vrutus = κτηνώδης, valbus = ο τραυλός κ.α. και κάτι ως και τα: βαβ-βαβ > βαβαλίζω, βιρ-βιρ > βιρβιρίζω... - ο λόγος και για τον οποίο βαρβάτος = ο κτηνώδης κ.α., βάρβαρος = ο ζωώδης, άρα μεταφορικά ο αμόρφωτος, ο αγροίκος κ.α.

Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι οι Δωδωναίοι, όταν άκουσαν μια βάρβαρη ιέρεια να μιλά, νόμισαν ότι μιλούσε ως το όρνιο πελειάδα: «διότι βάρβαροι ήσαν, εδόκουν δε σφι ομοίως όρνισι φθέγγεσθαι». Επομένως ο Ηρόδοτος υπονοεί ότι η ονομασία «βάρβαρος» προήλθε από ηχοποίηση. Πελιάδες στην αρχαία ελληνική λέγονταν τα περιστέρια, που ως γνωστό, βιρ..βιρ... > βιρβιρ..ίζουν ή βαρ..βαρ..ίζουν, κάτι ως τα γατιά που νιάου-νιάου > νιαουρίζουν κ.τ.λ., πρβ: «Οι ιερείς του Δία του Θηβαίου μου είπαν ότι οι Φοίνικες άρπαξαν δυο ιέρειες από τη Θήβα (της Αιγύπτου) και τις πουύλησαν, τη μια στη Λιβύη και την άλλη στην Ελλάδα. Αυτές οι γυναίκες είναι αυτές που ίδρυσαν τα μαντεία στους τόπους που ανέφερα (στη Θήβα της Λιβύης και της Δωδώνης)»..... «..Αλλά οι προφήτες της Δωδώνης λένε ότι δυο μαύρες πελειάδες (περιστέρες) πέταξαν από τη Θήβα της Αιγύπτου και η μια πήγε στη Λιβύη και η άλλη πήγε και κάθισε σε μια ιερή βελανιδιά στη Δωδώνη και μίλησε με ανθρώπινη φωνή και είπε ότι εκεί έπρεπε να ιδρύσουν μαντείο του Δία. Η περιστέρα πάλι έφυγε και πήγε στους Λίβους, τους πρόσταξε να ιδρύσουν το μαντείο του Άμωνα..... «...Αν πράγματι οι Φοίνικες πήραν τις άγιες γυναίκες (= τις δυο ιέρειες του Δία, που, σύμφωνα με τους Αιγύπτιους, η μια μετά έκτισε το μαντείο της Δωδώνης στην Ελλάδα και άλλη το της Θήβας στη Λιβύη) και τις πουύλησαν, τη μια στη Λιβύη και την άλλη στην Ελλάδα, νομίζω ότι η γυναίκα αυτή της σημερινής Ελλάδας, της ίδιας δηλαδή χώρας που παλαιότερα ονομάζονταν Πελασγία (<<Της νυν Ελλάδος, πρότερον δε Πελασγίας καλουμένης..>>, πουλήθηκε στη Θεσπρωτία....» «Έχω πάντως τη γνώμη ότι περισσότερες τις είπαν οι Δωδωναίοι αυτές τις γυναίκες, επειδή ήταν βάρβαρες και η ομιλία τους τους φαινόταν σαν τη φωνή των πουλιών. Όσο όμως μιλούσε βαρβαρικά, αυτοί έπαιρναν, αυτοί έπαιρναν την ομιλία της για φωνή πουλιού, γιατί πως είναι δυνατόν περισσότερα να μιλάει ανθρώπινη φωνή; Όσο για τα λεγόμενά τους ότι η περιστέρα ήταν μαύρη, δείχνουν ότι η γυναίκα ήταν Αιγύπτια(Ηρόδοτος Β 54 - 57)

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΒΑΡΒΑΡΩΝ

Ανατρέχοντας στον Ισοκράτη βλέπουμε να λέει ότι Έλληνας είναι αυτός που έχει παιδεία, καλλιέργεια πνεύματος και βάρβαρος αυτός που δεν έχει., πρβ: «Η πόλη μας (η Αθήνα) έχει ξεπεράσει τόσο πολύ τους άλλους ανθρώπους ως προς τη σκέψη και το λόγο, ώστε οι μαθητές της έχουν γίνει δάσκαλοι των άλλων **και έκανε το όνομα των Ελλήνων να χρησιμοποιείται πλέον όχι ως προσδιοριστικό**

της καταγωγής μας, αλλά του καλλιεργημένου πνεύματος και να ονομάζονται περισσότερο Έλληνες εκείνοι που έχουν τη δική μας παιδεία παρά εκείνοι που ανήκουν στην ίδια φυλή με μας.». (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός, 50»). Επομένως η λέξη, ονομασία - χαρακτηρισμός «βάρβαρος» σήμαινε στην αρχαία Ελλάδα ο αμόρφωτος, άρα ο μη Έλληνας και συνεπώς ήταν κάτι ως το «γκισούρ» = άπιστος, άρα ο μη Τούρκος στην Τουρκοκρατία.

Ανατρέχοντας στον Αρρικό βλέπουμε το Μακεδόνα στρατηγό Καλλισθένη να λέει και στον ίδιο το Μ. Αλέξανδρο και στο στρατηγό Ανάξαρχο, όταν ο τελευταίος πρότεινε να προσκυνούν όλοι, Έλληνες και βάρβαροι, το Μ. Αλέξανδρο, τα εξής: «Θυμήσου ότι δε συμβουλεύεις και δεν συναναστρέφεις τον Καμβύση ή τον Ξέρξη, αλλά το γιο του Φιλίππου, απόγονο του Ηρακλή και του Αιακού, που οι πρόγονοί του ήρθαν από το Άργος στη Μακεδονία και κυβέρνησαν τους Μακεδόνες όχι με τη βία, αλλά με νόμο. Και οι Έλληνες δεν απέδωσαν θεϊκές τιμές στον Ηρακλή όσο ακόμη ήταν ζωντανός και όταν απέθανε, περίμεναν να επιτρέψει ο Θεός των Δελφών την αποθέωσή του. Κι αν ακόμη πρέπει να σκεφτόμαστε όπως οι βάρβαροι, επειδή βρίσκουμε σε βαρβαρική γη, εγώ Αλέξανδρε απαιτώ από σένα να θυμηθείς την Ελλάδα, που για χάρη της έκανες όλη την εκστρατεία, για να θέσης την Ασία κάτω από την Κυριαρχία των Ελλήνων>..» (Αρριανός Αλεξάνδρου Ανάβασις 11).

Επομένως οι Έλληνες σε σχέση προς τους βάρβαρους δεν δέχονται με καμία δύναμη ούτε να τους κυβερνά κάποιος με βία ή χωρίς νόμους ούτε και να τους εξαναγκάζει να τον προσκυνούν ως θεό ή να τον βλέπουν ως θεό, έστω και αν αυτός είναι βασιλιάς, όπως κάνουν ή δέχονται οι βάρβαροι.

Ο Ισοκράτης (Φίλιππος 105-107) λέει στο Φίλιππο: «οι «Έλληνες δε συνηθίζουν να υπομένουν τη μοναρχία, ενώ οι άλλοι λαοί δεν μπορούν να ρυθμίσουν τη ζωή τους χωρίς αυτό το πολίτευμα». Εδώ κάνει λάθος ο Ισοκράτης, οι αρχαίοι Έλληνες μπορούσαν να κυβερνηθούν και από μόνοι τους όχι από συνήθεια, αλλά λόγω παιδείας, με δημοκρατία, ενώ οι βάρβαροι λόγω έλειψης παιδείας όχι.

Ανατρέχοντας στον Ξενοφώντα βλέπουμε ότι όλοι στο Περσικό κράτος, ακόμη και οι σατράπες καλούνταν δούλοι και όταν έβλεπαν το βασιλιά τους έπεφταν στη γη και φιλούσαν το έδαφος, κάτι που οι Έλληνες έκαναν λέει μόνο στους Θεούς. Παράβαλε και σήμερα τις καλούμενες «μετάνοιες». Παράβαλε επίσης ότι ο Ξενοφώντας (Ελληνικά Δ') αναφέρει ότι ο Σπαρτιάτης στρατηγός Αγισίλαος, για να πείσει το σατράπη Φαρναβάζο να αντιταχθεί στους Πέρσες και να πάει με το μέρος των Ελλήνων, όταν οι Σπαρτιάτες είχαν εκστρατεύσει στην Ασία, του λέει: «Οι άνθρωποι, Φαρναβάζω, γίνονται φίλοι στις ελληνικές πόλεις και συ τώρα μπορείς να αντιταχθείς στο πλευρό μας, αν θες να ζεις χωρίς να προσκυνάς κανένα και χωρίς να έχεις δεσπότη, απολαμβάνοντας τους καρπούς της περιουσίας σου, γιατί η ελευθερία είναι ισάξια όλων των αγαθών του κόσμου. Ακόμη αν έχει λεφτά τι άλλο θέλεις; Είσαι απόλυτα ευτυχής.» (Ξενοφώντας, Ελληνικά Δ')

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Ο Ερατοσθένης αποδοκίμαζε ι εκείνους που διαιρούσαν το ανθρώπινο γένος σε Έλληνες και βαρβάρους καθώς και εκείνους που συμβούλευαν να αντιμετωπίζονται οι Έλληνες ως φίλοι και οι βάρβαροι ως εχθροί, τονίζοντας ότι πολλοί «βάρβαροι» είναι μορφωμένοι, ευγενείς, ευφυείς και πολλοί Έλληνες «κακοί» δηλαδή φαύλοι. Όπως οι Αιγύπτιοι που ήταν προσηλωμένοι στον νόμο και την τάξη και οι Καρχηδόνιοι που αναγνωρίζονταν «πολιτεύεσθαι καλώς». Είναι πιο λογικό, έλεγε, να ξεχωρίζουμε τους ανθρώπους ανάλογα με το ήθος και καταδίκασε, λένε, εκείνους που παρότρυναν τον Αλέξανδρο «τοις μεν Έλλησιν ως φίλους χρήσθαι τοις δε βαρβάροις ως πολεμίοις». Κατά τον Ερατοσθένη «βέλτιον είναι η αρετή και κακία διαιρείν» (Στράβων, Γεωγραφικά, Α, σ66). Υπήρχαν όμως και άλλοι προγενέστεροι Έλληνες συγγραφείς, όπως ο Ηρόδοτος και ο Ξενοφών, που παραδέχονται ότι πολλοί «βάρβαροι» διακρίνονταν για την αξιοσύνη, την αρετή, την ποιότητα, τις ικανότητες και τη σοφία τους. Κατά τους Πυθαγόρειους όλοι οι άνθρωποι είναι φίλοι και κατά τον σοφιστή Ιππία «είμαστε όλοι συγγενείς και συμπολίτες» (Πλάτων,

Πρωταγόρας, 337C). Ο σοφιστής Αντιφών διακηρύσσοντας την ισότητα όλων των ανθρώπων, σύμφωνα με το φυσικό δίκαιο, υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ Ελλήνων και «βαρβάρων». Όλοι οι άνθρωποι είναι αδελφοί. Ισότητα ταπεινών και αριστοκρατών, ισότητα Ελλήνων και «βαρβάρων», ισότητα ελεύθερων και δούλων («Αλήθεια» - Παπ. Οξύρ. 1364, ΙΙ, σ. 275κ.ε.) . Παράβαλε επίσης ότι ο Θεόφραστος (Χαρακτήρες) λέει: «Απορώ, γιατί όλη η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το ίδιο κλίμα και όλοι οι Έλληνες λαμβάνουν την ίδια αγωγή, συμβαίνει όμως να μην είναι ίδιου χαρακτήρα.

2) Σαφώς και συμφωνούμε απόλυτα με τα πιο πάνω. Σαφώς πρέπει να αποδοκιμάζουμε αυτούς που διαιρούν τους ανθρώπους σε Έλληνες και βάρβαρους, όταν αυτό περικλύει εθνική σημασία. Όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίδιοι και ίσοι. Πρέπει όμως να καταδικάζουμε και κάθε άλλη διάκριση, όπως π.χ. το «γκιαούρδες» (= οι μη πιστοί στον Αλλάχ και γι αυτό πρέπει να «ψηφίσουν») και «μουσουλμάνοι» (= οι πιστοί στον Αλλάχ και γι αυτό, όταν «πεθάνουν» πρέπει να ταφούν με τιμές) όπως βλέπουμε να αναγράφονται στα τούρκικα αρχεία της Κρήτης. Ωστόσο άλλο αυτό και άλλο το ποια ήταν η συμπεριφορά των Ελλήνων στην αρχαιότητα και ποια των μη Ελλήνων. Και για να δούμε πως ακριβώς ήταν τότε οι συνήθειες των κατοίκων της Ασίας, παραθέτουμε και το πιο κάτω απόσπασμα από τον Ηρόδοτο: «Όταν λοιπόν αυτοί οι Πέρσες απεσταλμένοι έφτασαν και παρουσιάστηκαν μπροστά στον Αμύντα, απαιτούσαν να δώσει γη και ύδωρ στο βασιλιά Δαρείο..... και εκείνος ετοίμασε μεγάλο δείπνο... Κι όταν απόφαγαν οι Πέρσες το έριξαν στο πιτό κι είπαν τα εξής: Ξένη Μακεδόνα, εμείς οι Πέρσες έχουμε ένα συνήθειο, όταν στρώνουμε τραπέζι μεγάλο, βάζουμε τότε να καθίσουν δίπλα μας και τις αγαπητικιές μας και τις νόμιμες γυναίκες. Εσύ λοιπόν, μια και μας δέχτηκες με τόσο καλή διάθεση και μας φιλοξενείς πλουσιοπάροχα και δίνεις γη και ύδωρ στο βασιλιά Δαρείο, συμμορφώσου με τις δικές μας συνήθειες». Σ' αυτά αποκρίθηκε ο Αμύντας «Πέρσες, εμείς δεν έχουμε αυτή τη συνήθεια, αλλά μια και εσείς που είστε αφεντικά ζητάτε κι ετούτο, θα το έχετε.» και μόλις ο Αμύντας αποσύρθηκε, ύστερα από παράκληση του γιου του Αλέξανδρου, λέει στους Πέρσες «Ξένοι μου, δεν υπάρχει για σας κανένα πρόβλημα μ' αυτές τις γυναίκες.... αν δεν έχετε αντίρρηση, αφήστε τις, να πάνε να λουστούν και θα σας έρθουν λουσμένες». Αυτά είπε, κι οι Πέρσες τα καλοδέχτηκαν. Κι ύστερα, μόλις οι γυναίκες βγήκαν, ο ίδιος ο Αλέξανδρος πήρε αμούστακα παλικάρια, πόσες ήταν οι γυναίκες, τόσα τους έντυσε με τα ρούχα των γυναικών, τους έδωσε κοντομάχαιρα και τους πέρασε μέσα, και περνώντας τους έλεγε στους Πέρσες τα εξής» Πέρσες, μη πείτε πως η φιλοξενία που σας προσφέρουμε δεν είναι μια πανδαισία με όλα της.... τις μητέρες και τις αδελφές μας σας τις χαρίσουμε μ' όλη μας την καρδιά, **για να ξέρετε πως έχετε από όλες τις τιμές που σας αξίζουν, ακόμη στο βασιλιά που σας έστειλε κάντε γνωστό πως ένας Έλληνας, ο αντιβασιλιάς των Μακεδόνων, σας καλόστρωσε και το τραπέζι και το κρεβάτι.**» Ο Αλέξανδρος ύστερα απ' αυτά τα λόγια έβαλε δίπλα σε κάθε Πέρση να καθίσει ένας Μακεδόνας – τάχατε γυναίκα κι αυτοί, μόλις οι Πέρσες έκαναν να τους χαϊδέψουν, τους καθάρισαν.» (Ηρόδοτος Ε 17-22)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° ΜΙΝΩΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

(ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΝΩΣΟΥ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΕΛΛΗΝΩΝ - ΜΙΝΩΑΣ)

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΝΩΣΟΥ – ΜΙΝΩΑΣ

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΕΝΩΝΕΙ ΤΑ ΕΘΝΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΣΕ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΝΟΛΟ - ΜΙΝΩΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Αρχικά στην Κρήτη, σύμφωνα με τους Διόδωρο (βίβλος 4 και 5), Στράβωνα (I, X), Όμηρο (Ιλιάδα και Οδύσσεια), Πausανία (8, 3) κ.α., ζούσαν οι καλούμενοι **Ιδαιο δάκτυλοι ή Κ(ου)ρήτες – Κρήτες ή άλλως Ετεόκρητες και Κύδωνες** με σπουδαιότερο βασιλιά τους τον Κρήτα, ο οποίος επινόησε πάρα πολλά χρήσιμα πράγματα για τους ανθρώπους. Οι κάτοικοι αυτοί είχαν έρθει στην Κρήτη από την Πελοπόννησο, απόγονοι του Κύδωνα και ήταν απόγονοι του Γόρτυ και του Κατρέα, παιδιών του Τεγεάτη Λυκάοντα, βασιλιά της Αρκαδίας – Γόρτυνας (εξ ου και η Γόρτυνα και η Κυδωνία της Κρήτης). Οι κάτοικοι αυτοί, επειδή είχαν πάει πρώτοι στην Κρήτη, λέγονταν αυτόχθονες.

Κατόπιν και πολλές γενιές αργότερα, όταν ήταν βασιλιάς στην Κρήτη ο Κρηθέας, ήρθε στην Κρήτη ο Τέκταμος, γιος του Δώρου του Έλληνα από τη Θεσσαλία με Αχαιούς, Δωριείς και Πελασγούς και ακατοίκησαν εκεί, επειδή η Κρήτη είχε ερημώσει μερικώς λόγω ασθενειών. Οι κάτοικοι αυτοί, επειδή πήγαν στην Κρήτη μετά τους αυτόχθονες που είδαμε πιο πριν, λέγονταν επήλυδες (από το επι + έρχομαι = οι έποικοι).

Μετά από αυτά επικράτησε ο **Μίνωας**, ο οποίος μαζί με τον αδελφό του **Ραδάμανθυ** από τη μια συνένωσε τα έθνη του νησιού (δηλαδή τους Ετεοκρήτες, Κύδωνες, Αχαιούς, Δωριείς και Πελασγούς, καθώς και ένα συνονθύλευμα λέει βαρβάρων) σε ενιαίο σύνολο με έδρα την Κνωσό και από την άλλη οργάνωσαν την πολιτεία (θέσπισαν νόμους, ανέπτυξαν τα γράμματα, τη φιλοσοφία κ.α.) και θεμε-

λίωσαν τη θαλασσοκρατορία των Κρητών, τα οποία κατόπιν μιμήθηκαν οι άλλοι Έλληνες = **ο περίφημος Μινωικός πολιτισμός.**

Σημειώνεται ότι:

1) Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, ο Μίνωας έζησε τρεις γενιές πριν από τον Τρωικό πόλεμο: «*Τρίτη δε γενεή μετά Μίνων τελευτήσαντα γενέσθαι Τρωικά*» (Ηρόδοτος Ζ, 171). Το αυτό λέει και ο Όμηρος (Ιλιάδα Ν. 445 – 455), αρχικά ήταν λέει βασιλιάς της Κρήτης ο Μίνωας, μετά ο Δευκαλίωνας και μετά ο Ιδομενέας που πήρε μέρος στον Τρωικό πόλεμο. Παράβαλε ομοίως ότι ο Απολλόδωρος (Γ, 1-2, Γ 22, Επιτομή, 1,6) λέει επίσης ότι ο Μίνωας ήταν προ πάππους του Αγαμέμνονα και του Μενέλαου από της κόρες του γιου Κατρέα.

2) Σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό, το Διόδωρο Σικελιώτη (4, 60 – 61 και 5, 79-80) και τον Πλούταρχο («Θησεύς 19.6]), υπήρχαν δυο βασιλιάδες με το όνομα Μίνωας, ο Μίνωας Α, και ο Μίνωας Β'. Ο Μίνωας Α' έζησε λέει το 1210 πριν από τον Διόγνητο (άρα το 1474 π.Χ.) και ο Μίνωας Β' το έτος 1031 πριν από το Διόγνητο (άρα το 1295 π.Χ.), ενώ η άλωση της Τροίας έγινε το έτος 945 πριν από το Διόγνητο (άρα το 1209 π.Χ.)

3) Αυτόχθονες, σύμφωνα με τον Ισοκράτη (Παναθηναϊκός) είναι ο λαός που πάει και κατοικεί πρώτος σε μια περιοχή, επομένως οι πρώτοι άποικοι, και επήλυδες αυτοί που πάνε μετά και ζουν εκεί είτε μαζί με τους αυτόχθονες, ειρηνικά ή καταβάλλοντάς τους, άρα οι έποικοι (= οι μετανάστες ή οι ξεριζωμένοι κ.α.), όχι όμως και οι μη Έλληνες, αφού αυτοί λέγονταν «βάρβαροι».

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΜΕ ΤΟ ΡΑΔΑΜΑΝΘΗ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΗΜΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΝΟΥΝ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Σύμφωνα με το Όμηρο, ο Μίνωας ήταν προγενέστερος του Τρωικού πολέμου (ο εγγονός του Μίνωα Ιδομενέας έλαβε μέρος στον πόλεμο αυτό) βασιλιάς της Κρήτης. Είχε έδρα του βασιλείου του την Κνωσό και μαζί με τον αδελφό του Ραδάμανθυ ήταν οι οργανωτές της Πολιτείας και οι θεμελιωτές της θαλασσοκρατορίας των Κρητών. Ο λόγος που πέρασαν στους μύθους και τους θρύλους ή που μετά το θάνατό τους ανακηρύχτηκαν ημίθεοι, δηλαδή γιοι του Δία και κριτές στον Άδη των Ελλήνων.

Σύμφωνα επίσης με τον Όμηρο, ο Μίνωας και οι αρχαίοι κάτοικοι της Κρήτης (οι Μινωίτες) ήσαν Αχαιοί στη γενιά, άρα Έλληνες, αφού από τη μια οι Κρήτες μαζί με τους άλλους Αχαιούς ή Δαναούς ή Αργείους εκστράτευσαν εναντίον των Τρώων και από την άλλη ο εγγονός του Μίνωα, ο Ιδομενέας ήταν ένας από τους Γενικούς αρχηγούς (πρωτάρχοντες) όλων των Αχαιών στον πόλεμο αυτό, στην εκστρατεία της Τροίας, πρβλ:

Ουδ' ότε Φοίνικος κούρης τηλεκλειτοίο
η τεκε μοι Μίνων τε και αντίθεον Ραδάμανθον (Ιλιάδα Ξ 321-322)

όφρα ίδη οιος Ζηνός γόνος ενθάδ' ικάνω
ος πρώτον Μίνωα τέκε Κρήτη επίουρον
Μίνως δ αυ τεκεθ' υιον αμύνονα Δευκαλίωνα
Δευκαλίων δ' εμε τίκτε πολέσσ' ανδρεασσιν άνακτα
Κρήτη εν ευρείη νυν δ' ενθάδε **νήες ένεικαν...** (Ιλιάδα Ν 448- 453)

«ένθα τε Μίνως εννέωρος βασίλευε Διός μεγάλου οαριστής,
πατρός εμοίο πατήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος
Δευκαλίων δ' εμέ τίκτε και Ιδομενήα άνακτα (Οδύσσεια, τ 178 – 183),

"ένθ' η τοι Μίνωα ίδον, Διός αγλαόν υιόν,
χρύσσειον σκήπτρον έχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν,

ήμενον, οι δε μιν αμφί δίκας εἶροντο ἀνακτα, (οδύσσεια λ 568)

«...δε γέροντας αριστήας **Παναχαιών, Νέστορα μεν πρώτιστα και Ἰδομενέα ἀνακτα...**» (Ιλιάδα, Β 402 - 405)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Διόδωρος Σικελιώτης λέει ξεκάθαρα ότι ο Μίνωας ήταν ο πρώτος Έλληνας θαλασσοκράτορας και νομοθέτης:

«Την δε Κάρπαθον πρώτοι μεν ὤκησαν των μετά Μίνω τινές συστρατευσάντων, καθ' ὄν χρόνον εθαλασσοκράτησε πρώτος των Ελλήνων. = σε νέα Ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»: Της Καρπάθου πρώτοι κάτοικοι ἦσαν κάποιιοι από εκείνους που εκστράτευσαν μαζί με το Μίνωα, την εποχή που έγινε ο πρώτος Έλληνας θαλασσοκράτορας (Διόδωρος Σικελιώτης, 5 54)

«**καθάπερ πάρ Έλλησι ποιήσαι φασίν εν μεν τη Κρήτη Μίνωα**, παρά δε Λακεδαιμονίους Λυκούργον, του μεν παρά Διός, τον δε παρ' Απόλλωνος φήσαντα τούτους παρ ειληφέναι» = σε νέα Ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»: «...ὅπως ακριβώς έκανε, λένε, στους Έλληνες ο Μίνωας στην Κρήτη και ο Λυκούργος στους Λακεδαιμονίους...» (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος Α, 94)

«Κτήσασθαι δε (Μίνωα) και δύναμιν ναυτικήν μεγάλην και των νήσων τας πλείστας καταστρέψασθαι και **πρώτον των Ελλήνων θαλαττοκρατήσαι** = σε νέα Ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»: «Ο Μίνωας, που ήταν ο μεγαλύτερος των αδελφών, έγινε βασιλιάς του νησιού και ίδρυσε σ' αυτό αρκετές πόλεις, με γνωστότερες την Κνωσό, Φαιστό και Κυδωνία. Ο ίδιος θέσπισε και αρκετούς νόμους για τους Κρήτες, προσποιούμενος ότι τους έλαβε από τον πατέρα του το Δία με τον οποίο συνομιλούσε μέσα σε κάποια σπηλιά. Απέκτησε, επίσης, μεγάλη ναυτική δύναμη, κυριεύσε τα περισσότερα νησιά **κι έγινε ο πρώτος Έλληνας θαλασσοκράτορας...**». (Διόδωρος Σικελιώτης Βίβλος V, 78 και 79)

«Ούτος (**ο Μίνωας**) **πρώτος των Ελλήνων** ναυτικήν δύναμιν αξιόλογον συστήσας εθαλασσοκράτησε» (Διόδωρος βίβλος IV, 60,3)

«Την εποχή που τα νησιά των Κυκλάδων ήταν ακόμη έρημα, ο Μίνωας, βασιλιάς της Κρήτης, με μεγάλες ναυτικές και πεζικές δυνάμεις, ήταν θαλασσοκράτορας και έστελνε πολλές αποικίες από την Κρήτη, έτσι κατοίκησε τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων, ενώ ταυτόχρονα κατέλαβε και αρκετά μεγάλη παραθαλάσσια περιοχή της Ασίας ... **Όλα αυτά έγιναν πριν τα Τρωικά**. Μετά την άλωση της Τροίας, αναπτύχθηκαν περισσότερο οι Κάρες και έγιναν θαλασσοκράτορες, επικράτησαν στις Κυκλάδες και άλλες τις πήραν δικές τους κι έδιωξαν τους Κρήτες που τις κατοικούσαν, ενώ σε άλλες εγκαταστάθηκαν μαζί με τους προκατόχους τους Κρήτες. Αργότερα που αυξήθηκε η δύναμη των Ελλήνων, συνέβη να κατοικηθούν από αυτούς τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων **και να εκδιωχθούν οι βάρβαροι...**» (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος 5, 84)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Πausανίας λέει από τη μια ότι ο Μίνωας ήταν ο άρχοντας του Αρχιπελάγους (= η Ελληνική θάλασσα) και από την άλλη αποκαλεί τον εγγονό του Μίνωα, τον Ἰδομενέα, Αχαιό και Έλληνα, όταν περιγράφει τα αφιερώματα στο ναό της Ολυμπίας: «υπάρχουν κοινά αφιερώματα όλων των Αχαιών (στο ναό της Ολυμπίας) και παριστάνουν όλους αυτούς που πήραν μέρος στην κλήρωση για τη μονομαχία με τον Έκτορα, **όταν αυτός προκάλεσε όποιον Έλληνα** ήθελε να συμμετάσχει μαζί του. Είναι στημένα κοντά στο μεγάλο ναό ... Και απέναντι σε απ αυτά, σε διαφορετικό βάθρο, βρίσκεται ο ανδριάντας του Νέστορα... Εκείνος με τον πετεινό στην ασπίδα είναι ο Ἰδομενέας, απόγονος του Μίνωα. (Pausanias Ηλιακά Α 25, 8-9), «. Και τούτου οι Κρήτες τον ταύρον ες την γην πέμψαι σφίσι Ποσειδῶνα φασίν ότι **Θαλάσσης άρχων Μίνως της Ελληνικής** ουδενός Ποσειδῶνα ήγεν άλλου Θεού μάλλον εν τιμή, κομιθέναι μεν δη ταύρον τούτον φασιν ες Πελοπόννησον εκ Κρήτης και Ηρακλεί των δῶδεκα καλουμένων.... ».. (Pausanias, Ελλάδος περιήγησις, «Αττικά, 27,7),

Παράβαλε ομοίως ότι ο Ισοκράτης (Παναθηναϊκός 46 – 56, 204 – 206 κ.α.) απαντώντας σε κάποιον που έλεγε ότι οι Σπαρτιάτες – Δωριείς είναι αυτοί που δημιούργησαν τους καλύτερους θεσμούς στην Ελλάδα, λέει ότι οι δημιουργοί των καλύτερων θεσμών στην αρχαία Ελλάδα ήσαν οι στρατιώτες που εκστράτευσαν στην Τροία, οι σύγχρονοι του Ηρακλή και του Θησέα, ο Αιακός και ο Μίνωας με το Ραδάμανθη **και γι αυτό υμνούνται** από τους Έλληνες, πρβ: «Αν είναι έτσι τα πράγματα, αν δεχτούμε ότι έχεις δίκιο, όταν λες ότι οι άνθρωποι αυτοί (οι Σπαρτιάτες) υπήρξαν οι δημιουργοί των καλύτερων θεσμών, τότε, αναγκαστικά, όλοι εκείνοι οι άνθρωποι που έζησαν πολλές γενιές πριν οι Σπαρτιάτες εγκατασταθούν στην Πελοπόννησο, πρέπει να μη διέθεταν κανένα από αυτά τα προσόντα, δηλαδή ούτε οι στρατιώτες που εκστράτευσαν στην Τροία, ούτε οι σύγχρονοι του Ηρακλή και του Θησέα, ούτε ο Μίνωας, ο γιος του Δία, ούτε ο Ραδάμανθης, ούτε ο Αιακός ούτε κάποιος από τους μεγάλους άνδρες που υμνούνται γι αυτές τις αρετές, οπότε κακώς έχουν τη φήμη που απολαμβάνουν»... (Ισοκράτους Παναθηναϊκός 205)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Πλάτωνας λέει από τη μια ότι εξ αιτίας των νόμων του Μίνωα η Κρήτη και η Σπάρτη ευημερούν και από την άλλη ότι οι αρχαίοι Κρήτες ήσαν Έλληνες και οι πιο άξιοι βασιλείς τους ήταν ο Μίνωας και ο Ραδάμανθης, οι οποίοι είναι αυτοί που έφτιαξαν τους νόμους τους:

«Γι αυτό το λόγο ο Μίνωας θέσπισε αυτούς τους Νόμους για τους πολίτες του, εξαιτίας των οποίων η Κρήτη ευημερεί ανέκαθεν, καθώς και η Σπάρτη από τότε που άρχισε να τους χρησιμοποιεί, επειδή οι νόμοι αυτοί είναι θεϊκοί. (Πλάτων, Μίνως, 320 b),

«Θα ἔπρεπε να πεις: Ξένε, δεν είναι τυχαίο που οι νόμοι της Κρήτης έχουν τόσο μεγάλη φήμη σε ολόκληρο τον Ελληνικό κόσμο. Είναι νόμοι δίκαιοι,....(Πλάτων, Νόμοι, 625 - 631),

«η φιλοσοφία είναι παλαιότατη μεταξύ των Ελλήνων και περισσότερο στους Κρήτες και στους Λακεδαιμόνιους»... (Πλάτων, Πρωταγόρας 342 a-c) κ.α.

Σωκράτης: Ουκουν ουτοι (οι Κρήτες) παλαιοτάτοις νόμοις χρώνται των Ελλήνων; Εταίρος Ναι.

Σωκράτης Οίσθα ουν τίνες τούτων αγαθοί βασιλής ήσαν Μίνως και Ραδάμανθους, οι Διός και Ευρώπης παίδες, ων οιδε εισίν οι νόμοι. (Πλάτων, Μίνως, 318 b)

= Σε νέα Ελληνική:

ΣΩΚΡΑΤΗΣ: **Αυτοί λοιπόν, οι Κρήτες,** έχουν τους πιο παλιούς νόμους **απ' ό-λους τους Έλληνες;**

ΕΤΑΙΡΟΣ: Ναι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ: Ξέρεις ποιοι ήταν **οι άξιοι βασιλείς τους; Ο Μίνωας και ο Ραδά-μανθους,** γιοι του Δία και της Ευρώπης' δικοί τους είναι οι νόμοι.... (Πλάτων, Μίνως, 318 b)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Αριστοτέλης (Πολιτικά 1, 1271, 10) λέει ότι η Κρήτη ήταν επόμενο, προορισμένο να κυριαρχήσει στους Έλληνες, επειδή βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση, σε μια θάλασσα που στις τριγύρω παραλίες της έχουν εγκατασταθεί όλοι οι Έλληνες και επομένως, θέλει να πει ο Αριστοτέλης, οι Έλληνες βοήθησαν τους Κρήτες και το Μίνωα ως Έλληνες να αναπτυχθεί και συνάμα να κατακτήσει και βαρβαρικά μέρη.

Λέει επακριβώς ο Αριστοτέλης (σε μετάφραση εκδόσεων «Κάκτος»): «Φαίνεται ότι η Κρήτη ήταν προορισμένη να κυριαρχήσει στους Έλληνες χάρη στην ευνοϊκή της θέση, γιατί βρίσκεται σε θάλασσα που στα παράλιά της έχουν εγκατασταθεί σχεδόν όλοι Έλληνες. Η απόσταση από την Πελοπόννησο είναι μικρή, όπως και από την Ασιατική παραλία γύρω από το Τριόπιο και τη Ρόδο. Έτσι ο Μίνωας έγινε θαλασσοκράτορας' άλλα νησιά τα κατάκτησε και σε άλλα εγκατέστησε αποίκους από την

Κρήτη, τέλος εκστρατεύοντας στην Σικελία πέθανε εκεί κοντά στην Καμικο».(Αριστοτέλης Πολιτικά Β, 1271, 10)

«δοκεί δ η νήσος και προς την αρχήν την Ελληνικήν πεφυκέναι και κείσθαι καλως, πάση γαρ επίκειται τη θαλάττη, σχεδόν των Ελλήνων ιδρυμένων περί την θάλατταν πάντων' απέχει γαρ τη με της Πελοποννήσου μικρόν, τη δε της Ασίας του περί Τριόπιον τόπου και Ρόδου, διο και την της θαλάττης αρχήν κατέσχευεν ο Μίνως, και τας νήσους τας μεν εχειρώσατο τας δ' ώκισεν, τέλος επιθέμενος τη Σικελία τον βιον ετελεύτησεν εκεί περι Καμικόν...» (Αριστοτέλους Πολιτικά Β 1271, 10),

Παράβαλε ομοίως ότι σύμφωνα με τον Πausανία (Ηλιακά Α και Β), το Διόδωρο (Βιβλιοθήκη Ιστορική 5,64) κ.α., οι Κρήτες και λάμβαναν μέρος στους αθλητικούς αγώνες των άλλων Ελληνικών πόλεων-κρατών (Παναθήναια, όπου δολοφονήθηκε ο γιος του Μίνωα Ανδρόγεως, Ίσθμια, Λάϊου στη Θήβα κ.α.) και ίδρυσαν τους Ολυμπιακούς αγώνες Απλώς ο Πέλοπας **τους αφιέρωσε λέει στο Δία**. Ο πρώτος που διοργάνωσε τους αγώνες και τους ονόμασε Ολύμπια, λέει ο Πausανίας (Ηλιακά Α 7, 6-8), ήταν ο Ιδαίος Ηρακλής, ένας από τους Ιδαίους δακτύλους ή Κ(ου)ρήτες της Κρήτης, και ο Κλύμενος, ο γιος του Κάρδη, ήρθε από την Κρήτη πενήντα χρόνια μετά τον κατακλυσμό που έγινε στην Ελλάδα την εποχή του Δευκαλίωνα. Καταγόταν από τον Ιδαίο Ηρακλή και καθιέρωσε τους αγώνες στην Ολυμπία και ίδρυσε βωμό προς τιμή του προγόνου του Ηρακλή και όλων των Κουρήτων, δίνοντας στον Ηρακλή την επωνυμία Παραστάτης. Ο Πausανίας λέει ακόμη ότι ο Κλύμενος ίδρυσε και ιερό στην Ολυμπία για την Κυδωνία Αθηνά (Πausανίας Ηλιακά Β, 7,6 κ.α.) και Κρητικοί Ολυμπιονίκες ήσαν οι: Εργοτέλης, Σωτάδης, Φιλωνίδης κ.α.

Παράβαλε ομοίως ότι ο Στράβωνας και ο Απολλόδωρος λένε τα ίδια: «Στην ιστορία έχει γραφτεί πως **ο Μίνωας ήταν έξοχος νομοθέτης, πρώτος που κυριάρχησε στις θάλασσες**. («Ιστορήται δ' ο Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαίος θαλασσοκρατήσαι τε πρώτος =). Χώρισε το νησί στα τρία και σε κάθε μέρος έχτισε πόλη, την Κνωσό..... Κατά τον Έφορο, ο Μίνωας θαύμαζε κάποιο παλαιό, το Ραδάμανθυ, που είχε ίδιο όνομα με τον αδελφό του. Αυτός πρώτος αναφέρεται ότι εκπολίτισε το νησί με νόμους και κτίσεις πόλεων και συντάγματα, υποστηρίζοντας ότι φέρνει από τον ίδιο το Δία τους νόμους του..... **Για την Κρήτη λέγεται ότι στα αρχαία χρόνια είχε καλή διακυβέρνηση και οι καλύτεροι από τους Έλληνες τη θαύμαζαν**. Ανάμεσά στους πρώτους ήταν οι Λακεδαιμόνιοι, όπως ομολογούν ο Πλάτωνας στους Νόμους και ο Έφορος που περιέγραψε το πολίτευμά τους στο έργο Ευρώπη.... (Στράβων «Γεωγραφικά» Ι', C 476 - 478)

«θαλασσοκρατήσας δε πρώτος (ο Μίνωας) πασών των νήσων σχεδόν επήρξεν» (Απολλόδωρος Γ, 1,3) «Ραδάμανθους δε τοις νησιωταις νομοθετων, αύθις φυγών εις Βοιωτιαν Αλκμήνην γαμεί, καί μεταλλάξας έν Αιδου μετά Μίνωος δικάζει. **Μίνως δε Κρήτην κατοικών έγγραψε νόμους** (Απολλόδωρος Γ 1,2)

2. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΕΙ ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Σύμφωνα με τον επιστημονικό ιστοριογράφο Θουκυδίδη (Ιστορία Α, 1 - 19), όταν άρχισε να αναπτύσσεται η ναυτιλία και οι άνθρωποι να επικοινωνούν και με τα πλοία, οι Κάρες και οι Φοίνικες το έριξαν στην πειρατεία και στις ληστείες με συνέπεια ο Μίνωας, πρώτος από όλους τους Έλληνες ηγεμόνες, να συγκροτήσει **πολεμικό ναυτικό** (άρα ο Μίνωας είναι ο ιδρυτής τους ελληνικού πολεμικού ναυτικού) και μ' αυτό έδιώξε του κακοποιούς Κάρες και Φοίνικες από το Αρχιπέλαγος και τις Κυκλάδες όπου είχαν κάνει αποικίες. Κάτι που είχε ως αποτέλεσμα από τη μια ο ίδιος να γίνει μέγας θαλασσοκράτορας και από την άλλη να ελευθερωθούν οι

θαλάσσιοι διάδρομοι και έτσι οι Έλληνες να μπορέσουν να ασχοληθούν και με τη ναυτιλία, να πλουτίσουν, να επικρατήσουν, να σταματήσουν το μεταναστευτικό βίο που τους εξανάγκαζαν οι κακοποιοί, να κτίσουν πόλεις κ.τ.λ. και σε αυτή την κατάσταση πλέον να εκστρατεύουν στην Τροία, πρβλ (σε νέα Ελληνική από τον εθνάρχη Ελ. Βενιζέλο):

Παράβαλε ομοίως ότι ο επιστημονικός ιστοριογράφος Θουκυδίδης (470 – 395 π.Χ.) λέει επακριβώς (και σε μετάφραση του εθνάρχη Ελ. Βενιζέλου) τα εξής:

Νόμισμα Κνωσού, 3ος αι. π.Χ., με το Μίνωα, τον πρώτο Έλληνα θαλασσοκράτορα και νομοθέτη, και την κόρη του Αριάδνη, 13/14 αι. π.Χ. (Μουσείο Ηρακλείου).

«Ο Μίνωας, εξ όσων κατά παράδοσιν γνωρίζομεν, **πρώτος απέκτησε πολεμικόν ναυτικόν**, και εκυριάρχησεν επί του μεγαλύτερου μέρους της θαλάσσης, **η οποία ονομάζεται σήμερον Ελληνική**. Κατακτήσας τας Κυκλάδας νήσους, ίδρυσεν αποικίας εις τας περισσότερας από αυτάς, αφού **εξεδίωξε τους ληστές Κάρας** και εγκατέστησε τους υιούς του ως κυβερνήτας. Ως εκ τούτου και την πειρατείαν φυσικά κατεδίωκεν όσον

ημπορούσεν από την θάλασσαν αυτήν, διά να περιέρχωνται εις αυτόν ασφαλέστερον τα εισοδήματα των νήσων. (Θουκυδίδης, Ιστορία Α, 4)

Διότι εις την παλαιάν εποχήν οι Έλληνες, και όσοι από τους βαρβάρους εκατοικούσαν είτε τα ηπειρωτικά παράλια, είτε νήσους, όταν ήρχισαν να επικοινωνούν μεταξύ των συχνότερον δια θαλάσσης, επεδόθησαν εις την πειρατείαν υπό την αρχηγίαν ανδρών εκ των δυνατωτάτων, οι οποίοι ωθούντο εις τούτο και από τον πόθον του προσωπικού κέρδους και από την ανάγκην όπως επαρκούν εις την συντήρησιν των απορωτέρων οπαδών των. Και επιτιθέμενοι κατά πόλεων ατειχίστων και αποτελουμένων από άθροισμα κωμών, τας διήρπαζαν και εντεύθεν επορίζοντο κυρίως τα προς το ζην, διότι το έργον τούτο δεν έφευρεν εντροπήν, αλλ' επέσυρε τουναντίον και κάποιαν δόξαν....(Θουκυδίδης, Α, 5)

«Αλλ' ακόμη περισσότερον επεδίδοντο εις την πειρατείαν οι νησιώται **Κάρες και Φοίνικες**, οι οποίοι είχαν κατοικήσει τας περισσότερας από τας νήσους,..... **Αλλ' αφότου συνεκροτήθη το πολεμικόν ναυτικόν του Μίνωος**, αι δια θαλάσσης συγκοινωνίαι έγιναν ασφαλέστεροι, αφ' ενός μεν διότι οι κακοποιοί των νήσων αυτών εξεδιώχθησαν υπ' αυτού, κατά την εποχήν ακριβώς που προέβη εις εποικισμόν των περισσότερων, εξ αλλού δε διότι οι κάτοικοι των παραλίων ήρχισαν ήδη ν' αποκτούν μεγαλυτέρας περιουσίας και να έχουν μονιμωτέραν κατοικίαν, και μερικοί μάλιστα, όπως ήτο φυσικόν δι' ανθρώπους, των οποίων ηύξανε καθημερινώς ο πλούτος, και με τείχη περιέβαλλαν τας πόλεις των. Διότι, ένεκα του γενικού πόθου του κέρδους και οι ασθενέστεροι ηνείχοντο την εξάρτησιν από τους ισχυροτέρους και οι δυνατώτεροι, διαθέτοντες πλούτον, καθίστων υπηκόους των τας υποδεεστέρας πόλεις. Και μόνον βραδύτερον, **όταν είχαν ήδη έτι μάλλον προαχθή εις την κατάστασιν αυτήν, εξεστράτευσαν κατά της Τροίας....**(Θουκυδίδης Α», 8)

Σύμφωνα επίσης με τον Ισοκράτη (Παναθηναϊκός), το Διόδωρο (Ιστορική βιβλιοθήκη, βιβλος 5) κ.α., οι Κάρες μετά τα Τρωικά αναπτύχτηκαν περισσότερο και επανακατέβαλαν τις Κυκλάδες και έγιναν αυτοί τώρα θαλασσοκράτορες. Ωστόσο αργότερα, όταν αυξήθηκε η δύναμη των Ελλήνων, διώχθηκαν από τα νησιά και πάλι οι βάρβαροι, πρβλ:

«Την εποχή που τα νησιά των Κυκλάδων ήταν ακόμη έρημα, ο Μίνωας, βασιλιάς της Κρήτης, με μεγάλες ναυτικές και πεζικές δυνάμεις, ήταν θαλασσοκράτορας και

έστειλε πολλές αποικίες από την Κρήτη, έτσι κατοίκησε τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων, ενώ ταυτόχρονα κατέλαβε και αρκετά μεγάλη παραθαλάσσια περιοχή της Ασίας ... **Όλα αυτά έγιναν πριν τα Τρωικά.** Μετά την άλωση της Τροίας, αναπτύχθηκαν περισσότερο οι Κάρρες και έγιναν θαλασσοκράτορες, επικράτησαν στις Κυκλάδες και άλλες τις πήραν δικές τους κι έδιωξαν τους Κρήτες που τις κατοικούσαν, ενώ σε άλλες εγκαταστάθηκαν μαζί με τους προκατόχους τους Κρήτες. Αργότερα που αυξήθηκε η δύναμη των Ελλήνων, συνέβη να κατοικηθούν από αυτούς τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων **και να εκδιωχθούν οι βάρβαροι...**» (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος 5, 84)

«Εξαιτίας αυτών (της εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία) επήλθε τόσο μεγάλη μεταβολή, ώστε ενώ προηγουμένως οι βάρβαροι, που ζούσαν δυστυχισμένοι στους τόπους τους, και ο Δαναός, αφού έφυγε από την Αίγυπτο, κατέλαβε το Άργος, ο Κάδμος ο Σιδώνιος έγινε βασιλιάς της Θήβας, οι Κάρρες αποίκησαν τα νησιά και ο Πέλοπας κυριεύσε την Πελοπόννησο οι μετά από αυτού του πολέμου, το γένος μας γνώρισε τόση ακμή ώστε κατάφερε να αφαιρέσει από τους βάρβαρους μεγάλες πόλεις και τεράστιες εδαφικές εκτάσεις» (Ισοκράτης Ελένης εγκώμιο 68 – 69)

« Για τους παλαιότερους αγώνες που έγιναν για την ελευθερία των Ελλήνων Πρώτα-πρώτα τις Κυκλάδες, για τις οποίες έγιναν πολλές επιχειρήσεις από την εποχή που βασιλιάς της Κρήτης ήταν ο Μίνωας, τελευταίοι τις κατέλαβαν οι Κάρρες. Οι πρόγονοί μας, αφού τους έδιωξαν, δεν τόλμησαν να οικειοποιηθούν τη χώρα τους, αλλά έστειλαν φτωχότερους Έλληνες να κατοικήσουν εκεί...= **Σε αρχαία Ελληνική:** και πρώτον μεν τας Κυκλαδας νήσους, περί ας εγενοντο πολλαι πραγματεία **κατά την Μίνω του Κρητός** δυναστείαν, ταυτας το τελευταίον υπό Κάρων κατεχομενας, εκβαλοντες εκείνους ουκ εξιδιωσασθαι τας χώρας ετόλμησαν, αλλά τους μάλιστα βίου των Ελλήνων δεομενους κατωκισαν εις αυτας και μετά ταύτα πολλας πόλεις εφ εκατερας των ηπειρων και μεγαλας έκτισαν, **και τους μεν βάρβαρους ανέστειλαν από της θαλάττης,** τους δ Έλληνας εδίδαξαν ον τρόπον διοικούντες τας αυτών πατρίδας και προς ους πολεμουντες μεγαλην αν την Ελλάδα ποιησειαν. (Ισοκράτους Παναθηναϊκός, 43-44)

Επομένως και σύμφωνα με όσα είδαμε να λένε πιο πριν οι άλλοι αρχαίοι συγγραφείς:

1) **Ο Μίνωας ήταν όχι μόνο Έλληνας, αλλά και ο οργανωτής (νομοθέτης) της Πολιτείας και ο θεμελιωτής της θαλασσοκρατορίας των Κρητών.** Ήταν ο πρώτος από τους Έλληνες ηγεμόνες των αρχαίων πόλεων-κρατών που αφενός θέσπισε νόμους - ο λόγος που οι Έλληνες τον αποκάλεσαν μέγα Έλληνα νομοθέτη και μετά το θάνατό του ανακηρύχθηκε κριτής του Αδη των Ελλήνων - και αφετέρου συγκρότησε πολεμικό ναυτικό (άρα είναι και ο ιδρυτής του Ελληνικού ναυτικού) και μ' αυτό έδιωξε από την Ελληνική θάλασσα (= το Αρχιπέλαγος = το Αιγαίο και το Κρητικό πέλαγος) τους ληστές και πειρατές Κάρρες και Φοίνικες, ελευθέρωσε τους θαλάσσιους διαδρόμους από τους κακοποιούς κ.τ.λ. με συνέπεια ο ίδιος να γίνει θαλασσοκράτορας και οι θαλάσσιοι διάδρομοι να απελευθερωθούν και έτσι οι Έλληνες να μπορέσουν να επικοινωνήσουν, να συνεργαστούν, να ασχοληθούν με τις ναυτικές εργασίες, να πλουτίσουν, να επικρατήσουν, να σταματήσουν το μεταναστευτικό βίο (δηλαδή να αποκτήσουν μόνιμη και ασφαλή κατοικία – πατρίδα κ.τ.λ.) που τους εξανάγκαζαν οι κακοποιοί Κάρρες και Φοίνικες, κ.τ.λ., άρα ο Μίνωας είναι η αιτία που υπάρχει και πολιτισμός και Ελλάδα.

Αυτά είναι και η αιτία που έχουν πλαστεί τόσοι πολλοί μύθοι γύρω από το όνομά του με συνέπεια, λόγω και των υπερβολών των μύθων, πολλοί σήμερα να νομίζουν ότι δεν υπήρξε.

2) **Στο Ελληνικό πολεμικό ναυτικό και το Μίνωα οφείλεται η ύπαρξη, η ελευθερία, η ναυτική ανάπτυξη κ.τ.λ. της Ελλάδας και η επίσημη και ένδοξη ιστορία της Ελλάδας και του ελληνικού ναυτικού, πολεμικού και εμπορικού, ξεκινούν από την εποχή του Μίνωα.**

Αφότου, λέει ο Θουκυδίδης, συγκροτήθηκε το πολεμικό ναυτικό του Μίνωα και διώχθηκαν μ' αυτό οι κακοποιοί Κάρρες και Φοίνικες από το Αιγαίο, οι δια θαλάσσης συγκοινωνίες έγιναν

ασφαλέστεροι, οι Έλληνες των παράλιων πόλεων μπόρεσαν να αποκτήσουν μόνιμη και ασφαλή κατοικία (άρα πατρίδα), να ασχοληθούν με ναυτικές εργασίες, να πλουτίσουν κ.τ.λ.

3) Στο Ελληνικό πολεμικό ναυτικό και το Μίνωα οφείλεται η ύπαρξη και ανάπτυξη του πρώτου ελληνικού και συνάμα ευρωπαϊκού πολιτισμού – του καλούμενου «Μινωικού πολιτισμού».

Ο Μίνωας, σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς (Παυσανίας, Διόδωρος, Πλάτωνας, κ.α.), δεν ήταν μόνο ο πρώτος Έλληνας θαλασσοκράτορας, αλλά και ο πρώτος στον αρχαίο κόσμο που θέσπισε νόμους σωστούς, ως οι θεϊκοί. Επομένως αφενός ο πρώτος ελληνικός πολιτισμός ήταν ο Μινωικός και όχι ο Μυκηναϊκός, όπως, κακώς, λένε τα σημερινά σχολικά βιβλία και αφετέρου ο μινωικός πολιτισμός είναι ο πρώτος στον κόσμο

Σημειώνεται **ότι:**

1) Το ότι πράγματι οι Έλληνες ήταν και πιο παλιοί, άρα και πιο έμπειροι ναυτικοί από τους άλλους αρχαίους λαούς φαίνεται και από το ότι σε όλες τις ναυμαχίες (στις Κυκλάδες επί Μίνωα, στη Σαλαμίνα επί Θεμιστοκλή, στη Σικελία επί Διονυσίου, στη Μυκάλη κ.α.) που έδωσαν οι αρχαίοι Έλληνες εναντίον των βαρβάρων (Φοινίκων, Κάρων, Περσών, κ.α.) σε όλες νίκησαν, αν και ήταν πιο λίγοι αριθμητικά. Παράβαλε ομοίως ότι ο Στράβωνας (Γεωγραφικά Ι, σ 481-483, 17 – 20) λέει: «Οι Κρήτες ήταν κάποτε θαλασσοκράτορες. Βγήκε και η παροιμία: **«Ο Κρητικός δεν ξέρει από θάλασσα»**, που λέγεται για όσους προσποιούνται πως αγνοούν κάτι που ξέρουν πολύ καλά. Σήμερα δεν διαθέτουν ναυτικό.. (Στράβωνας, Γεωγραφικά Ι, σ 481 - 483, 17 – 20)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Μ. Αλέξανδρος, σύμφωνα με τον Αρριανό, διάλεξε να κάνει αρχηγό (ναύαρχο) του στόλου του, τον τρίαρχο Νέαρχο, γιο του Ανδρότιμου, που ζούσε στην Αμφίπολη κοντά στο Στρυμόνα, όμως ήταν Κρητικής καταγωγής. Ο Νέαρχος έγραψε τη μεγαλύτερη ναυτική εποποιία της αρχαιότητας, φτάνοντας – εξερευνώντας και κατακτώντας τα πάντα – μέχρι τον Ινδικό ωκεανό και γι' αυτό ο Αλέξανδρος τον τίμησε με χρυσό στεφάνι.

3) Επειδή αρχαία Ελλάδα δεν ήταν ένα ενιαίο κράτος, αλλά αποτελούμενη από πολλά Κράτη πόλεις, γι αυτό και οι αρχαίοι συγγραφείς συνήθως λένε π.χ. «ο κρητικός Μίνωας» ή «ο νομοθέτης της Κρήτης Μίνωας» κ.τ.λ. και όχι «ο Έλληνας Μίνωας» κ.τ.λ. Κάτι όμως που όταν απαιτείται το κάνουν, πρβ: **«καθάπερ πάρ Έλλησι ποιήσαι φασίν εν μεν τη Κρήτη Μίνωα**, παρά δε Λακεδαιμονίους Λυκούργον, του μεν παρά Διός, τον δε παρ' Απόλλωνος φήσαντα τούτους παρ ειληφέναι» = «...όπως ακριβώς έκανε, λένε, στους Έλληνες ο Μίνωας στην Κρήτη και ο Λυκούργος στους Λακεδαιμονίους...» (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος Α, 94)

4) Οι Κρήτες και οι Φοινίκες, σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, ήταν οι πιο παλιοί ναυτικοί της αρχαιότητας. Οι Φοινίκες ήταν πιο παλιοί και πιο έμπειροι ναυτικοί, όχι όμως σε σχέση με τους Κρήτες, αλλά ως προς άλλους λαούς, τους Πέρσες, Μήδους, Αιγυπτίους, Ρωμαίους κ.α., στους οποίους και πρόσφεραν ναυτικές μισθοφορικές εργασίες.

3. Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΥΘΙΚΟΣ ΜΙΝΩΑΣ

ΕΠΙΘΕΣΗ ΜΙΝΩΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΤΤΙΚΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ

Ο Μίνωας, όπως μας πληροφορούν οι Πλάτωνας, Παυσανίας, Πλούταρχος κ.α., επιτέθηκε λέει στην Αθήνα, για να εκδικηθεί το θάνατο του γιου του Ανδρόγεω που δολοφονήθηκε από τους Αθηναίους στα Παναθήναια. Μετά τη νίκη του απαίτησε από τους Αθηναίους να του στέλνουν κάθε χρόνο ως φόρο ή ετήσιο δασμό κάποιους νέους (12 τον αριθμό, 6 αγόρια και 6 κορίτσια) για καταναγκαστικά έργα στην Κρήτη. Ο δασμός αυτός δεν άρεσε στους Αθηναίους και γι αυτό οι Αθηναίοι συγγραφείς συκοφαντούσαν το Μίνωα στα Αττικά θέατρα, αποκαλώντας τον αγριάνθρωπο ή σκληρό, άδικο, φορομπήχτη κ.α. ή γι αυτό και του έπλασαν το μύθο του Μινώταυρου. Δηλαδή ότι η γυναίκα του γέννησε τέρας. Κάτι που ο Πλάτω-

νας θεωρεί αυτού του είδους πράγματα προσβολή, ασέβεια σε ένα άνθρωπο, στο Μίνωα, που Όμηρος και ο Ησίοδος εγκωμιάζουν όσο κανένα άλλον για το έργο του.

Σύμφωνα επίσης με μια εκδοχή, όπως αναφέρουν οι ως άνω συγγραφείς, ο Ανδρόγεως είχε συμμετάσχει στους αγώνες των Παναθηναίων, αναδείχτηκε ο καλύτερος αθλητής, και γι αυτό ο Αιγέας, τον έστειλε να σκοτώσει τον άγριο ταύρο του Μαραθώνα, που λυμαινόταν την περιοχή. Ο Ανδρόγεως δεν μπόρεσε να τα βάλει πέρα μαζί του και σκοτώθηκε. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή ο Ανδρόγεως δολοφονήθηκε από ανθρώπους του βασιλιά Αιγέα κατά τη στιγμή που πήγαινε προς τη Θήβα για να συμμετάσχει σε αγώνες προς τιμή του Λαίου> και η δολοφονία έγινε, επειδή ο Ανδρόγεως είχε πιάσει φιλία με πολιτικούς αντιπάλους του Αιγέα, τους γιους του Πάλαντα, και ο Αιγέας δεν έβλεπε με καλό μάτι αυτή τη φιλία.

<<..αυτός δε ήκεν εις Αθήνας, και τον των Παναθηναίων αγώνα επετέλει, εν ω ο Μίνωος παϊς Ανδρόγεως ενίκησε πάντας. τούτον Αιγεύς επι τον Μαραθώνιον έπεμψε ταύρον, υφ' ου διεφθάρη. ένιοι δε αυτόν λέγουσι πορευόμενον εις Θήβας επί τον Λαΐου Αγώνα προς των αγωνιστών ενεδρευθέντα δια φθόνον απολέσθαι...>>> (Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη Β και Γ)

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΛΟΓΙΟΙ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ, ΤΟ ΜΙΝΩΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΡΗΤΕΣ

Ο Μίνωας, καθώς είπαν λέει οι λόγιοι των Περσών στον ίδιο τον Ηρόδοτο, δεν ήταν γιος του Δία, όπως λένε οι Έλληνες, αλλά ενός Έλληνα βασιλιά, μάλλον Κρητικού (υπονοεί το βασιλιά της Κρήτης Αστέριο, γιο του Τέκταμου και εγγονό του Κρηθέα), εκείνου που πήγε μαζί με άλλους Κρητικούς και έκλεψαν από τη Φοινίκη την μάνα του Μίνωα, την πριγκίπισσα Ευρώπη, κάτι που ήταν μετά μια από τις αιτίες έχθρας μεταξύ βαρβάρων (Τρώων, Φοινίκων, Περσών κ.α.) και Ελλήνων **ή που έγινε αρχικά ο Τρωικός πόλεμος και μετά η εκστρατεία των Περσών εναντίον των Ελλήνων, πρβ** (σε νέα Ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»: «Οι γραμματισμένοι Πέρσες («Περσέων λόγιοι») βρίσκουν τους Φοινίκες αίτιους έχθρας' λεν δηλαδή πως αυτοί, φτασμένοι από τη θάλασσα που ονομάζεται Ερυθρά σε τούτη εδώ τη θάλασσα, αφού κατοίκησαν το χώρο που και τώρα κατοικούν, άρχισαν αμέσως μακρινά ταξίδια, μεταφέροντας εμπορεύματα αιγυπτιακά και ασσυριακά, να πιάνουν και άλλα λιμάνια και προπαντός στο Άργος. Το Άργος εκείνα τα χρόνια σε όλα ξεχώριζε ανάμεσα στις πόλεις της χώρας που τώρα ονομάζεται Ελλάδα»..... Έτσι διηγούνται οι Πέρσες πως η Ιώ έφτασε στην Αίγυπτο, όχι όπως οι Έλληνες, και πως αυτό έγινε η αρχή για τα αδικήματα που ακολουθήθηκαν. Μετά από αυτά, λένε οι Πέρσες, **κάποιοι από τους Έλληνες, γιατί δεν ξέρουν να πουν το όνομά τους, πάτησα πόδι στην Τύρο της Φοινίκης και άρπαξαν τη θυγατέρα του βασιλιά την Ευρώπη. Μπορεί να ήταν Κρήτες.** («Μετά δε ταύτα τινάς των Ελλήνων φασί της Φοινίκης ες Τύρον προσσχόντες αρπάσαι του βασιλέως την Θυγατέρα Ευρώπην. Είησαν δ' αν ούτοι Κρήτες..). **Και** έτσι έγιναν ίσα κι ίσα, όμως μετά Έλληνες έγιναν αίτιοι της δεύτερης αδικίας. Γιατί μ' ένα μακρύ καράβι ανέβηκαν τον Φάση ποταμό στην Αία της Κολχίδας, κι από εκεί πήγαν και πήραν την θυγατέρα του βασιλιά τη Μήδεια.... Στην επόμενη γενιά ύστερα από αυτά, λένε πως ο Αλέξανδρος που τα έμαθε και ήθελε να αποκτήσει γυναίκα από την Ελλάδα με αρπαγή, γνωρίζοντας ότι δεν θα δώσει λόγο, αφού και οι Έλληνες δεν έδωσαν, άρπαξε την Ελένη... Αυτοί οι Ασιάτες, λεν οι Πέρσες, όταν τους άρπαξαν γυναίκες, δεν το πήραν στα σοβαρά, ενώ οι Έλληνες για μια γυναίκα σπαρτιάτισσα ξεσήκωσαν ολόκληρη εκστρατεία, ήρθαν στην Ασία και αφάνισαν τη δύναμη του Πριάμου. Πως από τότε πια θεωρούν ότι οι Έλληνες τους είναι εχθροί. Γιατί την Ασία και τα βάρβαρα έθνη που την κατοικούν, οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους, ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες τα έβλεπαν πάντα σαν κάτι ξεχωριστό. Έτσι λεν οι Πέρσες πως έγιναν τα πράγματα και στην άλωση της Ιλίου (Τροίας) βρίσκουν την αιτία έχθρας...» (Ηρόδοτος Α, 2 - 5)

Ο Ηρόδοτος, σχετικά με τους Κρήτες και τα φύλα της Μ. Ασία, λέει και τα εξής: «Οι Καύνιοι κατά τη γνώμη μου είναι ντόπιοι, **οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι ήρθαν από την Κρήτη....** Οι δε Λύκιοι εκ Κρήτης κατάγονται **(γιατί την Κρήτη ολόκληρη, στα παλιά χρόνια την είχαν οι βάρβαροι)**. Όταν όμως στην Κρήτη συνεπλάκησαν τα παιδιά της Ευρώπης, ο Μίνωας με το Σαρπηδόνα, για το ποιος θα γίνει βασιλιάς, επεκράτησε ο Μίνωας και έδιωξε το Σαρπηδόνα με τους στασιαστές του και αυτοί κυνηγημένοι κατέφυγαν στην Ασία, στο μέρος που ονομάζεται γη της Μιλυάδας. Γιατί ακριβώς το μέρος που τώρα κατοικούν οι Λύκιοι, αυτό παλιότερα ήταν η Μιλυάς, και οι Μιλύες ονομάζονταν τότε Σόλυμοι. Όσο ήταν βασιλιάς τους ο Σαρπηδών, οι Λύκιοι ονομάζονταν με το όνομα που είχαν φέρει μαζί τους και που τώρα το χρησιμοποιούν για αυτούς οι γείτονές τους. Λέγονταν Τερμίλες. Όταν όμως ήρθε από την Αθήνα ο Λύκος, ο γιος του Πανδίωνος (εξοργισμένος κι αυτός από τον αδελφό του Αιγέα), κι έμεινε στη χώρα των Τερμίλων κοντά στο Σαρπηδόνα, έτσι τότε, από το όνομα του Λύκου, με τον καιρό ονομάστηκαν Λύκιοι. Τα έθιμα τους είναι εν μέρει Κρητικά και εν μέρει Καρικά...» (Ηρόδοτος Α, 172 - 173)

«Πολυκράτης γαρ εστί πρώτος των ημεις ίδμεν Ελλήνων ος θαλασσοκρατέειν επενοήθη, πάρεξ Μίνω τε Κνωσσίου και ει δη τις άλλος πότερος τουτου ήρξε της Θαλάσσης.» (Ηρόδοτος Γ 121) = Σε νέα Ελληνική: Ο Πολυκράτης είναι ο πρώτος που ξέρουμε από τους Έλληνες, ο οποίος έβαλε στο νου του να κυριαρχήσει στη θάλασσα, εκτός από το Μίνωα από την Κνωσό και από κανένα άλλο ίσως που κυριάρχησε στη θάλασσα πριν από εκείνον (Ηρόδοτος Γ 121)

«Οι Έλληνες μαθαίνοντας ότι οι Ξέρξης ερχόταν απεφάσισαν να στείλουν πρέσβεις στη Σικελία προς το Γέλωνα, και στην Κέρκυρα, για να ζητήσουν βοήθεια υπέρ της Ελλάδας και προς τούτοις στην Κρήτη, διότι ήλπιζαν να ενωθούν όλοι οι Έλληνες («φρονήσαντες ει κως εν τε γένοιτο το ελληνικόν» (Ηρόδοτος, Ζ 145)

Επομένως και σύμφωνα με τα ως άνω:

Α) Ο θαλασσοκράτορας Μίνωας ήταν αδελφός του Σαρπηδόνα, παιδιά ενός Έλληνα, μάλλον Κρητικού από αυτούς που πήγαν και έκλεψαν από την Τύρο της Ασίας την κόρη του βασιλιά Ευρώπη (και δεν είναι παιδιά του Δία, όπως λένε οι Έλληνες αλλά).

Β) Ο Μίνωας ήταν αφενός Έλληνας εκ πατρός και αφετέρου ο πρώτος Έλληνας θαλασσοκράτορας.

Γ) Η έχθρα μεταξύ Ελλήνων και βαρβάρων ξεκίνησε από τις αρπαγές γυναικών εκατέρωθεν (την ελληνίδα Ιώ από τους Φοίνικες, την Φοινικιά Ευρώπη- μάνα του Μίνωα- από τους Έλληνες Κρήτες, τη Μηδεια των Κόλχων από τους Έλληνες και την Ελληνίδα Σπαρτιάτισσα Ελένη από τους Τρώες), μόνο που οι Έλληνες έδωσαν πολύ σημασία σ' αυτές τις αρπαγές και κυρίως της Ελένης και κατέστρεψαν την Τροία, ενώ δεν έπρεπε, γιατί οι γυναίκες αυτές το ήθελαν.

Δ) Τα έθνη που κατοικούν στην Ασία (Τρώες, Κάρες, Φοίνικες, Πέρσες κ.α.), οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους, ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες κάτι ξεχωριστό και στην άλωση του Ιλίου βρίσκουν τα αίτια έχθρας τους προς τους Έλληνες και για αυτό τώρα, εννοεί ο Ηρόδοτος, στρέφονται εναντίον της Ελλάδας (εννοεί τους Περσικούς Πολέμους με Ξέρξη κ.τ.λ.).

Ε) Στην Κρήτη πριν από το Μίνωα ζούσαν και Έλληνες και βάρβαροι και οι Κρήτες των Ελλήνων απήγαγαν την μάνα του Μίνωα, την Ευρώπη, από την Ασία και την πήγαν στην Κρήτη.

ΣΤ) Η Κρήτη αρχικά ήταν βάρβαρη, όπως και όλη η Ελλάδα (αυτό το έχει πει πιο πριν στο εδάφιο Α 56 - 58), όμως όταν συνεπλάκησαν τα παιδιά της Ευρώπης, ο Μίνωας και ο Σαρπηδόνας, για το ποιος θα γίνει βασιλιάς της Κρήτης νικήθηκε ο Σαρπηδόνας ο οποίος μετά από αυτό πήρε τους στασιαστές του και τη μάνα του την Ευρώπη (βλέπε Ηρόδοτου Α, 172 - 173 και Δ 45) και κατέφυγαν στην Ασία, στο μέρος που ονομάζεται γη της Μιλυάδας και έτσι έκτοτε η Κρήτη έγινε πλήρως Ελληνική.

Σημειώνεται επίσης ότι:

A) Ο Ηρόδοτος - Πέρσες υπονοούν εδώ ότι ο Μίνωας ήταν εξώγαμος γιος του βασιλιάς της Κρήτης Αστέριου και για ευνόητους λόγους ειπώθηκε ότι ήταν γιος του Δία, αφού από τη μια ο Ηρόδοτος λέει ότι ο Μίνωας και ο Σαρπηδόνας συνεπλάκησαν για το ποιος θα πάρει τη βασιλεία της Κρήτης και από την άλλη ο Διόδωρος (βίβλος 4, 60, 5 80-81 κ.α.), ο Απολλόδωρος (Β και Γ και Επιτομή) λένε αφενός ότι ο Μίνωας αντικατέστησε στο θρόνο τον βασιλιά Αστέριο και αφετέρου ο Μίνωας ήταν υιοθετημένος γιος του Αστέριου. **Άλλως εδώ έχουμε κάτι ως ο Ιωσήφ και ο Χριστός.**

B) Η ασιατική Μίλητος, σύμφωνα επίσης με τον Απολλόδωρο (Γ 1,2) και τον Στράβωνα (14,1 και 12.8) κτίστηκε από αποίκους εκ της Κρητικής Μιλήτου με αρχηγό το Σαρπηδόνα: «προσλαβόντων Κρητών, οι και την Μίλητον έκτισαν εκ της Κρητικής Μιλήτου. Σαρπηδόνα λαβόντες κτίστην και τους Τερμίλας κατώκισαν εν τη...» (Στράβων 12,8), «του δε παιδός προς Σαρπηδόνα μάλλον οικείως έχοντος πολεμήσας Μίνως επροτέρησεν. οι δε φεύγουσι, και Μίλητος μεν Καρία προσσχών εκεί πόλιν αφ εαυτού έκτισε Μίλητον... (Απολλόδωρος, βιβλιοθήκη Γ, 1,2)

Γ) Τα λεγόμενα του Ηρόδοτου – Περσών για το Μίνωα, δηλαδή ότι ο Μίνωας ήταν γιος Έλληνα βασιλιά και τα λεγόμενα του Ομήρου, που λέει ότι ο Μίνωας ήταν γιος του Δία, δεν αντιφάσκουν, γιατί ο Διόδωρος, ο Απολλόδωρος κ.α. λένε αφενός ότι όλοι οι άνθρωποι είναι παιδιά του θεού και αφετέρου ότι ο Δίας, ο Μίνωας, ο Έλληνας και τα άλλα πρόσωπα της Ελληνικής μυθολογίας ήταν αρχικά άνθρωποι, κάτι όπως ο Χριστός και οι Άγιοι σήμερα, πρβ: «Οι ήρωες και οι ημίθεοι ήσαν άνθρωποι, άνθρωποι που εν ζωή είχαν κάνει αξιόλογα πολεμικά έργα, πολλές και μεγάλες ανδραγαθίες σε καιρό πολέμου ή που σε καιρό ειρήνης ευεργέτησαν πάρα πολύ το βίο του συνόλου των ανθρώπων κάνοντας ανακαλύψεις ή θεσμοθέτησαν νόμους κ.τ.λ. και οι μεταγενέστεροι τους τίμησαν, άλλους ως θεούς και άλλους ως ήρωες...» (Διόδωρος βίβλος 4, και 5)

«Ραδάμανθος δε τοις νησιωταις νομοθετων, αύθις φυγών εις Βοιωτιαν Αλκμήνην γαμεί, και μεταλλάξας έν Αιδου μετά Μίνωως δικάζει. Μίνωως δε Κρήτην κατοικών έγγραψε νόμους (Απολλόδωρος Γ 1,2),

Ειδικά για το Δία (τον πατέρα του Μίνωα), οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι εν ζωή ήταν άνθρωπος που έζησε στην Κρήτη επί εποχής του βασιλιά της Κρήτης Αστέριου (ή ήταν ο ίδιος ο Αστέριος, ως αφήνουν να εννοηθεί οι Ηρόδοτος, Στράβων, Διόδωρος κ.α.) και κάτι ως ο Χριστός στην Παλαιστίνη επί εποχής βασιλιά Ηρώδη, και εν ζωή ο Δίας ήταν που έκλεψε την Ευρώπη(επειδή η ομορφιά της το έκανε «ταύρος χειροήθης γενόμενος») και έκανε μαζί της το Μίνωα και το Ραδάμανθου.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΝΩΑ

Ο Διόδωρος Σικελιώτης κάνοντας έρευνα για τους νομοθέτες (Μίνωα, Μωυσή κ.α.) και τους γιους των θεών, λέει ότι οι Αιγύπτιοι λένε ότι ο Μίνωας είναι ένας Έλληνας νομοθέτης που προσποιούνταν ότι έπαιρνε τους νόμους του από το Θεό, κάτι ως έκανε και ο δικός τους ο Μνεύης κ.α., πρβ (σε μετάφραση από τις εκδόσεις «Κάκτος»):

«Τώρα πρέπει να μιλήσουμε για τους νομοθέτες της Αιγύπτου. Πρώτος, λένε, που έπεισε το λαό να χρησιμοποιεί γραπτούς νόμους ήταν ο Μνεύης. Αυτός λοιπόν προσποιήθηκε πως του έδωσε τους νόμους ο Ερμής, με τη διαβεβαίωση πως θα φέρουν μεγάλα καλά στη ζωή των ανθρώπων, **όπως ακριβώς έκανε, λένε, στους Έλληνες ο Μίνωας στην Κρήτη και ο Λυκούργος στους Λακεδαιμονίους, που ο ένας είπε ότι πήρε τους νόμους από το Δία και ο άλλος από τον Απόλλωνα.** Τούτο το είδος της επινόησης παραδίδεται ότι χρησιμοποιήθηκε και σε πολλούς άλλους λαούς και στάθηκε αίτιο πολλών αγαθών σε όσους το πίστεψαν. Στους κατοίκους της Αριανής ιστορείται ο Ζαθραύστης προσποιήθηκε ότι του έδωσε τους νόμους το καλό πνεύμα, στους ονομαζόμενους Γέτες, ο Ζάλμοξις (sc εννοεί μάλλον τον Ζαρατούστρα) έκανε το ίδιο λέγοντας ότι πήρε τους νόμους από

τη θεά Εστία, ενώ στους Ιουδαίους ο Μωυσής απέδωσε τους νόμους στο θεό που λέγονταν Ιάως, κι αυτό έκαμα όλοι είτε επειδή πίστεψαν πως μια σύλληψη που θα ωφελούσε την ανθρωπότητα ήταν αξιοθαύμαστη και θεϊκή είτε επειδή έκριναν πως ο απλός λαός θα υπάκουε με μεγαλύτερη προθυμία σε νόμους που υπαγορεύτηκαν από θεούς με υπεροχή και δύναμη». (Διόδωρος Σικελιώτης, Βίβλος Α, 94)

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΝΩΑ

1. Ο Όμηρος λέει ότι ο Μίνωας ήταν περίφημος βασιλιάς της Κρήτης τρείς γενιές πριν από τον Τρωικό πόλεμο (ο εγγονός του Μίνωα έλαβε μέρος στον πόλεμο αυτό) που είχε το παλάτι του στην Κνωσό, γιος του Δία και της Ευρώπης, κόρης του Φοίνικα. Αναφέρει επίσης ότι λόγω του ότι ήταν μεγάλος νομοθέτης, που μαζί με τον αδελφό του το Ξανθό Ραδάμανθυ οργάνωσαν την πολιτεία των Κρητών, μετά το θάνατό τους ανακηρύχτηκαν «ισόθεοι» (άγιοι θα λέγαμε σήμερα) και συνάμα ο Μίνωας έγινε και κριτής στον Άδη (κάτι ως ο Άγιος Πέτρος σήμερα), πρ: «μηδέ του κοσμολόητου Φοίνικα την κόρη ως αγαπούσα, που το Ραδάμανθου μου γέννησε και τον ισόθεο Μίνω» (Ιλιάδα Ξ 310 – 322).

«Εκεί τον Μίνωα είδα, τον ξεχωριστό γιο του Δία, να κρατεί χρυσό σκήπτρο και να δικάζει ανάμεσα στους νεκρούς, καθισμένος και οι νεκροί γύρω από αυτόν ρωτούσαν το βασιλιά για τις δίκες του στο ανάκτορο του Άδη με τις πλατιές πόρτες (Οδύσσεια 568 – 571)

Ο Όμηρος λέει επίσης ότι ο Σαρπηδόνας ήταν και κείνος ισόθεος, γιος του Δία, όμως με μάνα όχι τη κόρη του Φοίνικα, αλλά τη Λαοδάμεια, κόρη του Βαλλεροφόντη, του ήρωα που σκότωσε τη Χίμαιρα και ηγεμόνα της Λυκίας στη Μ. Ασία, άρα ο Σαρπηδόνας ήταν κανονικά ετεροθαλής αδελφός του Μίνωα: «Τρία παιδιά απ' αυτήν ανήστησε μετά ο Βελλεροφόντης, τον Ίσαντρο και τον Ιππόλοχο, στερνά τη Λαοδάμεια. Μαζί της πλάγιασε ο βαθύγνωμος ο Δίας, κι η Λαοδάμεια το χαλκαρματωμένο γέννησε ισόθεο Σαρπηδόνα» (Ιλιάδα Ζ 199 – 200)

Στον Πλάτωνα διάλογο Γοργίας (Γοργίας 523 e– 524a) ο Δίας φέρεται να λέει ότι ορίζει το Μίνωα και το Ραδάμανθου από την Ασία και τον Αιακό από την Ευρώπη κριτές στον κάτω κόσμο, στο τρίστρατο που οι δυο δρόμοι οδηγούν στα νησιά των μακάρων και ο άλλος στον Τάρταρο. Αυτό, επειδή : α) Τα παλιά χρόνια οι καλοί άνθρωποι και οι ήρωες μετά το θάνατο και τη μετάστασή τους ανακηρύσσονταν θεοί ή ημίθεοι, κάτι όπως ακριβώς γίνεται και σήμερα με το Χριστό και τους Αγίους. β) Ο Πλάτωνας λέει το Μίνωα Ασιάτη είτε επειδή η μάνα του Μίνωα ήταν καταγωγής από την Ασία είτε επειδή η Κρήτη, όπως και η Κύπρος, ανήκαν γεωγραφικά στην Ασία. Υπενθυμίζουμε ότι αρχικά οι ήπειροι, όπως μας πληροφορεί ο Άνδρων Αλικαρνασσεάς (GEOGRAFΙΚΑ ANDRVN), ήσαν τέσσερεις, όσα τα σημεία του ορίζοντος: Η Ασία (= η ανατολή, Μ. Ασία κ.α.), η Λιβύη (Αφρική = ο νότος), η Θράκη (= ο βορράς) και η Ευρώπη (= η δύση, η Ιταλία, Σικελία) = όσες λέει και οι κόρες του Ωκεανού. Η Ελλάδα δεν ανήκει σε ήπειρο, επειδή δεν ήταν χώρα άπειρος - ήπειρος, αλλά χωρά γνωστή και συγκεκριμένη.

2. Ο Στράβωνας λένε ότι ο Μίνωας ήταν ένας βασιλιάς που προσποιούνταν ότι έπαιρνε τους νόμους κατευθείαν από το Δία», εννοείται, για να θεωρούνται οι εντολές (οι νόμοι) του ως θείες επιταγές, πρβ: «ο Μίνωας και κάθε ένατο χρόνο, καθώς φαίνεται, ανέβαινε στη σπηλιά του Δία και έμενε εκεί. Επέστρεφε με γραπτές διατάξεις **που έλεγε πως είναι προσταγές του Δία**. Γι αυτό και ο ποιητής (ο Όμηρος) λέει: Εδώ βασίλευε ο Μίνωας που μιλούσε με το μέγα Δία κάθε εννιά χρόνια....» (Στράβων «Γεωγραφικά» Ι', C 476 – 477).

«Έφυγε τότε (ο Λυκούργος) για την Κρήτη. Εκεί ήρθε και πλησίασε το Θάλητα, ένα μελοποιό και νομοθέτη. Έμαθε από αυτόν τον τρόπο που ο Ραδάμανθους πρώτα και αργότερα ο Μίνωας έφερναν τους νόμους τους, **τάχα από το Δία προς τους ανθρώπους...**» (Στράβων, Γεωγραφικά Ι, C 481 - 483, 17 – 20)

3. Ο Πλάτωνας (Μίνωας και Νόμοι) αναφέρει αφενός ότι ο Μίνωας με το αδελφό του Ραδάμανθου ήταν σπουδαίοι βασιλιάδες της Κρήτης οι οποίο πρώτοι θέσπισαν σωστούς νόμους τους οποίους από τότε που τους αντέγραψαν και οι Λακεδαιμόνιοι ευημερούν και κείνοι. Μάλιστα, επειδή οι νόμοι του Μίνωα ήταν τόσο σημαντικοί, γεννήθηκε στην ιδέα των Κρητών ότι

τους εμπνεύστηκε από το Δία ή ότι του τις έδινε ο πατέρας του ο Δίας. Ειδικότερα και για το θέμα αν ήταν ο Μίνωας ήταν θεός ή θνητός (άνθρωπος), ο Πλάτωνας επικαλούμενος τον Ησίοδο λέει ότι ήταν θνητός, πρβ: «Ο Ησίοδος επίσης λέει για το Μίνωα παρόμοια πράγματα. Αναφέροντας το όνομά του, λέει: «αυτός ήταν ο πιο βασιλικός απ' όλους τους θνητούς βασιλιάδες και διαφέντευε πλήθος γειτονικών λαών, κρατώντας το σκήπτρο του Δία - μ' αυτό βασίλευε και στις πόλεις». Και αυτός, λέγοντας το σκήπτρο του Δία δεν εννοεί τίποτε άλλο **παρά την παιδεία από το Δία**, με την οποία διηύθυνε την Κρήτη...» (Πλάτων «Νόμοι)

4. Ο Αρριανός λέει ευθέως ότι ο Μίνωας, ο Ραδάμανθους, ο Αιακός και ο Μ. Αλέξανδρος ήταν βασιλιάδες που ισχυρίζονταν ότι είναι γιοι θεών για πονηρούς λόγους, για να γίνουν σεβαστοί από τους υπηκόους τους, πρβ: « Ο Αλέξανδρος ακόμη κι όταν έλεγε ότι είναι γιος θεού, δεν μου φαίνεται τεράστιο το σφάλμα του, μπορεί να ήταν και πονηριά, για να γίνεται πιο σεβαστός από τους υπηκόους τους. Εξάλλου δεν νομίζω ότι ήταν κατώτερος βασιλιάς από το Μίνωα, το Ραδάμανθου και τον Αιακό, που οι άνθρωποι δεν τους θεώρησαν αλαζόνες, όταν ισχυρίστηκαν ότι είναι γιοι του Δία» (Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις 2 29)

5. Ο Διόδωρος Σικελιώτης αναφερόμενος στην πολιτεία των Κρητών λέει: Ο «Ο ίδιος (ο Μίνωας) θέσπισε και αρκετούς νόμους για τους Κρήτες, **προσποιούμενος ότι τους έλαβε από τον πατέρα του το Δία με τον οποίο συνομιλούσε μέσα σε κάποια σπηλιά** Στο καθένα από τους στρατηγούς του λένε πως δώρισε ο Ραδάμανθους από ένα νησί ή πόλη..... Από τη μεγάλη του δικαιοσύνη βγήκε ο μύθος ότι τον έκαναν δικαστή στον Άδη, όπου ξεχωρίζει τους ευσεβείς από τους πονηρούς. Την ίδια τιμή αξιώθηκε και ο Μίνωας, γιατί βασίλευε απόλυτα σύμφωνα με τους νόμους και με ιδιαίτερη φροντίδα...». (Διόδωρος Σικελιώτης Βίβλος Ε, 78 και 79)

6. Ο Ισοκράτης στον Πανηγυρικό λέει ότι ο Μίνωας και ο Ραδάμανθους υμνούνται, γιατί είναι αυτοί που πρώτοι θέσπισαν θεσμούς.

7. Ο Διόδωρος Σικελιώτης, σχετικά με το Μίνωα, λέει τα εξής (σε μετάφραση εκδόσεων «Κάκτος»): «Ο Τέκταμος του Δώρου, του γιου του Έλληνα που ήταν γιος του Δευκαλίωνα, κατέπλευσε στην Κρήτη μαζί με Αιολείς (= η Θεσσαλία) και Πελασγούς κι έγινε βασιλιάς του νησιού, παντρεύτηκε την κόρη του Κρηθέα κι απόκτησε τον Αστέριο. Όταν, λοιπόν, ήταν αυτός βασιλιάς στην Κρήτη, ο Δίας, όπως λένε, άρπαξε την Ευρώπη από τη Φοινίκη, την έφερε στην Κρήτη, πάνω στη ράχη ενός ταύρου και σμιγόντας μαζί της απόκτησε τρεις γιους, τον Μίνωα, τον Ραδάμανθου και τον Σαρπηδόνα. Μετά από αυτό, παντρεύτηκε την Ευρώπη ο Αστέριος, ο βασιλιάς της Κρήτης' καθώς αυτός δεν είχε παιδιά, υιοθέτησε τους γιους του Δία και τους έκανε διαδόχους της βασιλείας του. Από αυτούς ο Ραδάμανθους έδωσε στους Κρήτες νόμους, ο Μίνωας διαδέχτηκε στο θρόνο τον Αστέριο, παντρεύτηκε την Ιτώνη, την κόρη του Λυκτία και γέννησε τον Λύκαστο, ο οποίος τον διαδέχτηκε στον Θρόνο. Ο Λύκαστος παντρεύτηκε την Ίδη, την κόρη του Κορυβάντα και γέννησε το Μίνωα τον δεύτερο, τον οποίο μερικοί αναφέρουν ως γιο του Δία. Αυτός, πρώτος από τους Έλληνες, συνέστησε αξιόλογη ναυτική δύναμη και έγινε θαλασσοκράτορας. Παντρεύτηκε την Πασιφάη, την κόρη του Ήλιου, και γέννησε τον Δευκαλίωνα, τον Κατρέα, τον Ανδρόγεω και την Αριάδνη, αλλά απέκτησε και πολλά νόθα παιδιά».... (Διόδωρος Σικελιώτης, βίβλος 4, 60)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Επειδή ο Μίνωας ήταν ο οργανωτής της Πολιτείας και ο θεμελιωτής της θαλασσοκρατορίας των Κρητών και συνάμα συνένωσε σε ενιαίο σύνολο τα έθνη της Κρήτης (Ετεόκρητες, Κύδωνες κ.τ.λ.) πέρασε στους μύθους και τους θρύλους των Ελλήνων. Δηλαδή ειπώθηκε ότι ήταν γιος του Δία, ότι έπαιρνε τους νόμους του κατευθείαν από το Δία κ.τ.λ. Παράβαλε που και σήμερα αφενός όλοι που κάνουν κάτι καλό ανακηρύσσονται άγιοι και αφετέρου όλοι οι βασιλιάδες και γι ευνόητους λόγους λένε ότι είναι απόγονοι κάποιου Θεού ή ότι έχουν την εξουσία ελέω θεού ή ότι έχουν άλλο αίμα από τους θνητούς κ.α. Παράβαλε ομοίως ότι ο Μ. Αλέξανδρος ανακηρύχτηκε από τους Αιγύπτιους γιος του θεού Άμμωνα (ο ίδιος απέρριψε να ανακηρυχτεί γιος του Δία από τους Έλληνες, σύμφωνα με τον

Αρριανό), ο Μ. Κωνσταντίνος ανακηρύχτηκε και Άγιος, ο Άγιος Πέτρος φέρεται και κριτής στον Άδη των Χριστιανών, ο Μωυσής λέγεται ότι πήρε τις Δέκα εντολές κατευθείαν από το Θεό στο όρος Σινά, όλοι σχεδόν οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες έλεγαν ότι ήταν θεοί ή ότι είχαν την εξουσία ελέω θεού κ.τ.λ.

**(Περισσότερα βλέπε στο βιβλίο:
ΚΡΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, Α. Κρασανάκη)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΥΚΗΝΩΝ - ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ & ΠΡΩΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

1. ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ – ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Τρεις γενιές μετά από το Μίνωα, σύμφωνα με το Θουκυδίδη, Ηρόδοτο κ.α., ή κάπου το 1250- 1219 π.Χ., σύμφωνα με το Πάριο χρονικό, ο Αγαμέμνωνας ενώνει τα δυο σκήπτρα των Μυκηναίων (δηλαδή ενώνει τους Δαναούς και Πέλοπες με ένα κοινό αρχηγό – βλέπε γι αυτούς στο προηγούμενο Κεφάλαιο) και κάνει τις Μυκήνες την πρώτη δύναμη στον αρχαίο γνωστό κόσμο. Αμέσως μετά ο Αγαμέμνωνας συγκεντρώνει και άλλους ηγεμόνες (Κρήτες, Αθηναίους κ.τ.λ.) και εκστρατεύει ως αρχιστράτηγος εναντίον των βαρβάρων της Ασίας, την γνωστή εκστρατεία στην Τροία. Ειδικότερα ο Θουκυδίδης, σχετικά με την ανάπτυξη των Μυκηναίων και τα γεγονότα μετά το Μίνωα, λέει ότι λίγα χρόνια πριν από τα τρωικά ήρθε από την Ασία ο Πέλοπας και καταλαμβάνει την Πελοπόννησο και έκτοτε η νήσος αυτή φέρει το όνομά του. Μετά το θάνατο του Πέλοπα αναλαμβάνει βασιλιάς ο εγγονός του Πέλοπα, ο Ευρυσθέας. Μετά το θάνατο του Ευρυσθέα από τους Ηρακλείδες (= οι εξόριστοι απόγονοι του βασιλιά Ηρακλή = ο μετά το θάνατό του ανακηρυχθείς ημίθεος, ο Ευρυσθέας είχε σφετεριστεί από αυτόν το Θρόνο) στην Αττική, όπου είχε πάει αυτός να τους φονεύσει (όμως έγινε το αντίθετο), βασιλιάς αναλαμβάνει ο αντιβασιλέας Ατρέας, αδελφός της μητέρας του Ευρυσθέα, σύμφωνα με τις επιθυμίες των Μυκηναίων, επειδή φοβόντουσαν τους Ηρακλείδες. Στη συνέχεια ο Αγαμέμνωνας, ο γιος του Ατρέα, κατορθώνει να ενώσει στα χέρια του το σκήπτρο του Πέλοπα με αυτό του Περσέα (δηλαδή ενώνει σε ένα λαό τους Πέλοπες και Δαναούς) και έτσι γίνεται ο ισχυρότερος από τους άλλους βασιλιάς του αρχαίου κόσμου κατά τη ναυτική δύναμη. Ακολουθώντας κατόρθωσε να συγκεντρώσει άλλους ηγεμόνες, όχι λόγω χάρη, αλλά επειδή τον φοβούνταν και να κάμει εκστρατεία εναντίον της Τροίας, πρβλ (σε μετάφραση Ελ. Βενιζέλου): «Και ο Αγαμέμνων, ως φρονώ, κατώρθωσε να συγκεντρώσει την ναυτικήν εκστρατείαν εναντίον της Τροίας, διά τον λόγον ότι υπερείχε κατά την δύνάμιν από τους άλλους ηγεμόνας, και όχι τόσον διότι οι μνηστήρες της Ελένης, των οποίων υπήρξεν αρχιστράτηγος, είχαν δεσμευθή με τους όρκους που τους επέβαλεν ο Τυνδάρεως.

Και όσοι, άλλωστε, από τους Πελοποννησίους παρέλαβαν από τους προγενεστέρους τας ασφαλεστέρας παραδόσεις διηγούνται ότι ο Πέλοψ απέκτησεν αρχικώς δύναμιν λόγω του μεγάλου πλούτου, με τον οποίον ήλθεν από την Ασίαν εις χώραν, της οποίας ο πληθυσμός ήτο πτωχός, και διά τούτο κατώρθωσε, μολονότι ξένος, να δώση εις αυτήν το όνομά του, και ότι ακόμη καλύτερα τύχη επερίμενε τους απογόνους του μετά τον θάνατον του εγγονού του Ευρυσθέως, βασιλέως των Μυκηνών, ο οποίος εφονεύθη από τους Ηρακλείδας εις την Αττικήν. Καθόσον, όταν ούτος εξεστράτευσεν εκεί, ενεπιστεύθη την αντιβασιλείαν των Μυκηνών, λόγω συγγενείας, εις τον αδελφόν της μητρός του Ατρέα (ο οποίος κατά την εποχήν εκείνην ήτο εξωρισμένος από τον πατέρα του Πέλοπα διά τον φόνον του Χρυσίππου). Και επειδή ο Ευρυσθεύς δεν επέστρεψε πλέον, ο Ατρεύς, ο οποίος άλλωστε εθεωρείτο ανήρ πλουσιώτατος και είχε κολακεύσει το πλήθος, ανέλαβε την βασιλείαν των Μυκηνών και γενικώς των μερών, επί των οποίων εξετεινέτο η αρχή του Ευρυσθέως, συμφώνως άλλωστε με την επιθυμίαν αυτών των Μυκηναίων, οι οποίοι επί πλέον εφοβούντο τους Ηρακλείδας. Και έτσι ο οίκος του Πέλοπος έγινε ισχυρότερος από τον οίκον του Περσέως. Τα δύο αυτά σκήπτρα αφού ήνωσεν εις χείρας του ο Αγαμέμνων, υιός του Ατρέως, και έγινε συγχρόνως ισχυρότερος από τους άλλους κατά την ναυτικήν δύναμιν, κατώρθωσεν, όπως εγώ νομίζω, να συγκέντρωση την εκστρατείαν, διότι οι ηγεμόνες τον ηκολούθησαν, όχι κατά χάριν, αλλ' από φόβον. Διότι εις την εκστρατείαν προσήλθεν έχων ο ίδιος τα περισσότερα πλοία και συγχρόνως εφωδίασε με τοιαύτα τους Αρκάδας, εάν η περί τούτου μαρτυρία του Ομήρου πρέπη να ληφθή υπ' όψιν. Και εις τους στίχους, άλλωστε, όπου ομιλεί περί της διαδοχής του σκήπτρου, αναφέρει περί αυτού ο Όμηρος ότι εβασίλευσεν εις πολλές νήσους καί ολόκληρον το Άργος. Εν τούτοις, εάν δεν είχε αξιόλογον ναυτικήν δύναμιν, δεν θα ημπορούσε με τον στρατόν της ξηράς να βασιλεύη εις νήσους, εκτός των εγγύς της παραλίας κειμένων, αι οποίαι όμως δεν ημπορούσαν να είναι πολλαί. Και από την εστρατείαν άλλωστε αυτήν πρέπει να εικάζωμεν περί της σημασίας των προγενεστέρων.

Σημειώνεται επίσης ότι

1) Η πόλη των Μυκηνών ιδρύθηκε, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, από τον Περσέα (1400 - 1350 π.Χ.), το γιο του Δία και της Δανάης απόγονο του Κάδμου και κόρη του βασιλιά του Άργους, Ακρίσιου. Τον Περσέα διαδέχθηκε στο θρόνο ο γιος του, Σθένης, πατέρας του Ευρυσθέα, ο οποίος κατέλαβε το Άργος και σύμφωνα με το μύθο, ανέθεσε στον Ηρακλή, το δικαιούχο του θρόνου του Άργους, να εκτελέσει τους δώδεκα άθλους, μήπως σκοτωθεί και έτσι δεν του πάρει το θρόνο. Μετά τον θάνατο του Ευρυσθέα, την πόλη κυβέρνησε ο Ατρέας της Ηλείας (1250 π.Χ.), αδελφός της γυναίκας του Ευρυσθέα και γιος του Πέλοπος και της Ιπποδάμειας. Η πόλη υπό την κηδεμονία του Ατρέα επέκτεινε τα σύνορα της και απέκτησε μεγάλο πλούτο. Υπό την ηγεμονία του γιου του, Αγαμέμνονα (1200 π.Χ.), ο οποίος ηγήθηκε της φημισμένης εκστρατείας εναντίον της Τροίας, η πόλη έφθασε στο απόγειο της δυνάμεως της. Ογδόντα χρόνια μετά την πτώση της Τροίας και κατά την διάρκεια της βασιλείας του γιου του Ορέστη, Τισαμένη, η πόλη των Μυκηνών κατελήφθη και κατεστράφη από τους Δωριείς.

2) Σύμφωνα με τον Ισοκράτη, όπως είδαμε στο προηγούμενο Κεφάλαιο, ο Δαναός, ο Πέλοπας και ο Κάδμος ήταν βάρβαροι που όταν ήρθαν στην Ελλάδα (από την Μ. Ασία ο Πέλοπας, ο Κάδμος από τη Φοινίκη της Ασίας και ο Δαναός από την Αίγυπτο) προξένησαν μεγάλα δεινά στους Έλληνες, όμως μετά οι απόγονοί τους, όσοι συμμετείχαν στον Τρωικό πόλεμο, είχαν ωφελήσει την Ελλάδα. Ο Πέλοπας, προς χάρη του οποίου ονομάστηκε έτσι η Πελοπόννησος, ήταν λεί ο αρχηγός των Φρυγών ή Βρίγων που έφυγαν από τη Μ. Ασία και πήγαν και κατέλαβαν την Πελοπόννησο παρά την αντίσταση των Αχαιών κατοίκων των Μυκηνών.

3) «Ηρακλείδαι» λέγονταν οι γιοι και οι απόγονοι του δικαιούχου του θρόνου του Άργους Ηρακλή. Ο Ηρακλής δεν ήταν ούτε Πέλοπας ούτε και Δωρικής καταγωγής. Ήταν γιος της Θηβαίας Αλκμήνης, ο οποίος λόγω του ότι εν ζωή είχε κάνει πολλά κατορθώματα (7 άθλους) μετά το θάνατό του ανακηρύχθηκε ημίθεος, γιος του

Δία. Σύμφωνα επίσης με τον Ισοκράτη, όταν πέθανε ο Ηρακλής, οι γιοί του, φοβούμενοι να μην τους δολοφονήσει ο Ευρυσθέας (= εγγονός του Πέλοπα και σφετεριστής του θρόνου) κατέφυγαν στη Στερεά Ελλάδα. Αργότερα ήρθε εκεί ο Ευρυσθέας, για να τους βρει και να τους σκοτώσει, φοβούμενος αυτός μήπως γυρίσουν και του πάρουν τη βασιλεία. Ωστόσο οι Αθηναίοι βοήθησαν τους Ηρακλείδες και σκότωσαν τον Ευρυσθέα. Ακολούθως, 700 χρόνια πριν από τον Ισοκράτη, ως λέει ο ρήτορας αυτός ή 80 χρόνια μετά τα Τρωικά κατά τον Θουκυδίδη, οι Ηρακλείδες με Δωριείς και με αρχηγούς τους Τήμενο, Κρεσφόντη και Αριστόδημο κατέβηκαν από τη Στερεά Ελλάδα (εξ ου και «Κάθοδος Δωριέων με τους Ηρακλείδες») και κατέλαβαν, με το αιτιολογικό ότι επέστρεφαν στα κληρονομικά τους μέρη(αυτό το έλεγαν οι Ηρακλείδες, όχι οι Δωριείς,), όλη την Πελοπόννησο, δηλαδή τους Μυκηναίους (Αχαιοούς), Αργείους, Μεσσήνιους κ.α.. Μετά την εγκατάσταση στο θρόνο των Ηρακλειδών, οι Δωριείς δεν ξαναγύρισαν στη Στερεά Ελλάδα, αλλά έμειναν και αυτοί στην Πελοπόννησο και μοιράζοντάς την μεταξύ τους και έτσι έκτοτε αρχίζει η Δωρική περίοδος της Πελοποννήσου.

4) Ένα άλλο μέρος των Δωριέων με άλλους Ηρακλείδες πήγε στη Μακεδονία (εξ ου και «δωρικό τε και μακεδνόν έθνος».

2. Η ΠΡΩΤΗ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ – Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΟΙΑ

Τα αίτια και η αφορμή του τρωικού πολέμου

Σύμφωνα με τον Όμηρο, η αφορμή που βρέθηκε, για να ξεκινήσει ο Τρωικός πόλεμος, ο πόλεμος μεταξύ Ελλήνων και βαρβάρων στην Τροία, ήταν το ότι ο πρίγκιπας της Τροίας Αλέξανδρος ή Πάρις έκλεψε την ωραία Ελένη, την ελληνίδα σύζυγο του βασιλιά της Σπάρτης Μενέλαου, κάτι που θεωρήθηκε προσβολή για όλους τους Έλληνες. Τα βαθύτερα όμως αίτια, σύμφωνα με τον Ισοκράτη κ.α., ήταν να καταπολεμηθούν τα φύλα της Ασίας (Κάρες, Φοίνικες, Πέρσες κ.α., οι μετέπειτα βάρβαροι), οι οποίοι έρχονταν στην Ελλάδα, επειδή δεινοπαθούσαν στις χώρες τους και στη συνέχεια έκλεβαν τις γυναίκες και τις περιουσίες των Ελλήνων με συνέπεια να μην προκόβουν.οι Έλληνες. Σύμφωνα επίσης με τον Ηρόδοτο και καθώς του είπαν λέει οι Πέρσες:

Α) Η έχθρα μεταξύ Ελλήνων και Βαρβάρων (Περσών, Φοινίκων κ.α.) ξεκίνησε από τις αρπαγές γυναικών εκατέρων (την ελληνίδα Ιώ από τους Φοίνικες, την Φοινικιά Ευρώπη- μάνα του Μίνωα- από τους Έλληνες Κρήτες, τη Μήδεια των Κόλχων από τους Έλληνες και την Ελληνίδα Σπαρτιάτισσα Ελένη από τους Τρώες), μόνο που οι Έλληνες έδωσαν πολύ σημασία σ' αυτές τις αρπαγές και κυρίως της Ελένης και κατέστρεψαν την Τροία, ενώ δεν έπρεπε, γιατί οι γυναίκες αυτές το ήθελαν.

Β) Τα έθνη που κατοικούν στην Ασία (εννοούν Τρώες, Κάρες, Φοίνικες κ.α.), οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους, ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες κάτι ξεχωριστό και στην άλωση του Ιλίου βρίσκουν τα αίτια έχθρας τους προς τους Έλληνες και γι αυτό τώρα, εννοεί ο Ηρόδοτος, στρέφονται εναντίον της Ελλάδας (εννοεί τους Περσικούς Πολέμους με Ξέρξη κ.τ.λ.), πρβλ (μετάφραση από τον Δ.Ν. Μαρωνίτη): «Οι γραμματισμένοι Πέρσες («Περέων λόγιο») βρίσκουν τους Φοίνικες αίτιους έχθρας' λεν δηλαδή πως αυτοί, φτασμένοι από τη θάλασσα που ονομάζεται Ερυθρά σε τούτη εδώ τη θάλασσα, αφού κατοίκησαν το χώρο που και τώρα κατοικούν, άρχισαν αμέσως μακρινά ταξίδια, μεταφέροντας εμπορεύματα αιγυπτιακά και ασσυριακά, να πιάνουν και άλλα λιμάνια και προπαντός στο Άργος. Το Άργος εκείνα τα χρόνια σε όλα ξεχώριζε ανάμεσα στις πόλεις της χώρας που τώρα ονομάζεται Ελλάδα»..... Έτσι διηγούνται οι Πέρσες πως η Ιώ έφτασε στην Αίγυπτο, όχι όπως οι Έλληνες, και πως αυτό έγινε η αρχή για τα αδικήματα που ακολουθήθηκαν. Μετά από αυτά, λένε οι πέρσες,, κάποιος από τους Έλληνες, γιατί δεν ξέρουν να πουν το όνομά τους, πάτησα πόδι στην Τύρο της Φοινίκης και άρπαξαν τη θυγατέρα του βασιλιά την Ευρώπη. Μπορεί να ήταν Κρήτες. Πως έτσι έγιναν ίσα κι ίσα, όμως με-

τά Έλληνες έγιναν αίτιοι της δεύτερης αδικίας. Γιατί μ' ένα μακρύ καράβι ανέβηκαν τον Φάση ποταμό στην Αία της Κολχίδας, κι από εκεί πήγαν και πήραν την θυγατέρα του βασιλιά τη Μήδεια.... Στην επόμενη γενιά ύστερα από αυτά, λένε πως ο Αλέξανδρος που τα έμαθε και ήθελε να αποκτήσει γυναίκα από την Ελλάδα με αρπαγή, γνωρίζοντας ότι δεν θα δώσει λόγο, αφού και οι Έλληνες δεν έδωσαν, άρπαξε την Ελένη... Αυτοί οι Ασιάτες, λέν οι Πέρσες, όταν τους άρπαξαν γυναίκες, δεν το πήραν στα σοβαρά, ενώ οι Έλληνες για μια γυναίκα σπαρτιάτισσα ξεσήκωσαν ολόκληρη εκστρατεία, ήρθαν στην Ασία και αφάνισαν τη δύναμη του Πρίαμου. Πως από τότε πια θεωρούν ότι οι Έλληνες τους είναι εχθροί. Γιατί την Ασία και τα βάρβαρα έθνη που την κατοικούν, οι Πέρσες θα θεωρούν δικά τους, ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες τα έβλεπαν πάντα σαν κάτι ξεχωριστό. Έτσι λέν οι Πέρσες πως έγιναν τα πράγματα και στην άλωση της Ιλίου (Τροίας) βρίσκουν την αιτία έχθρας τους προς τους Έλληνες. (Ηρόδοτος Α,1- 4)»

Η αξία και τα αποτελέσματα του Τρωικού πολέμου

Σύμφωνα με τον Ισοκράτη, όσοι εκστράτευσαν στην Τροία αξίζουν να τύχουν ευγνωμοσύνης εκ μέρους όλων των Ελλήνων, γιατί έκτοτε αφενός η Ελλάδα άρχισε να προκόβει και να αυξάνει και αφετέρου έπαψαν οι βάρβαροι είτε να δημιουργού έκτροπα στην Ελλάδα είτε να έρχονται στην Ελλάδα και να αρπάζουν τμήματά της κ.τ.λ., πρβ: «Εξαιτίας αυτών (των Τρωικών, της νικηφόρου εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία) επήλθε τόσο μεγάλη μεταβολή, ώστε ενώ προηγουμένως οι βάρβαροι, που ζούσαν δυστυχισμένοι στους τόπους τους, και ο Δαναός, αφού έφυγε από την Αίγυπτο, κατέλαβε το Άργος, ο Κάδμος ο Σιδώνιος έγινε βασιλιάς της Θήβας, οι Κάρες αποίκησαν τα νησιά και ο Πέλοπας κυριεύσε την Πελοπόννησο οι μετά από αυτού του πολέμου, το γένος μας γνώρισε τόση ακμή ώστε κατάφερε να αφαιρέσει από τους βάρβαρους μεγάλες πόλεις και τεράστιες εδαφικές εκτάσεις» (Ισοκράτης Ελένης εγκώμιο 68 – 69)

«Η εκστρατεία στην Τροία από τον Αγαμέμνονα ήταν πράξη ωφελιμότατη για τους Έλληνες, για να μην υποστεί η Ελλάδα από τους βάρβαρους δεινά παρόμοια με κείνα που υπέστη παλαιότερα κατά την κατάληψη όλης της Πελοποννήσου από τον Πέλοπα, του Άργους από το Δαναό και της Θήβας από τον Κάδμο (Παναθηναϊκός 79-80)

Οι δυνάμεις και τα στρατόπεδα του Τρωικού πολέμου

Σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Ιστορία Α, 3 – 18), η εκστρατεία στην Τροία περιλάμβανε 1200 πλοία και αρχιστράτηγος ήταν ο Αγαμέμνονας. Ο Όμηρος στην Ιλιάδα («Κατάλογος των νηών») αναφέρει ότι ο εκστρατευτικός στόλος των Ελλήνων πριν ξεκινήσει για την Τροία συγκεντρώθηκε στην Αυλίδα και αποτελείτο κατά σειρά μεγέθους από τα εξής ναυτικά (που σημαίνει ότι κάπως έτσι ήταν και η ναυτική πραγματικότητα την εποχή εκείνη): Μυκηνών (αρχηγός ο Αγαμέμνονας) με 100 καράβια, Πύλου (αρχηγός ο Νέστορας) με 90 καράβια, Κρήτης (αρχηγός ο Ιδομενέας) με 80 καράβια, Αργολίδας (αρχηγοί Διομήδης και Σθένελος) με 80 καράβια, Λακεδαιμονίων (αρχηγός ο Μενέλαος) με 60 καράβια, Αρκάδων (αρχηγός ο Αλπίνορας) με 60 Καράβια (είχαν δοθεί από τους Μυκηναίους), Αθηνών (αρχηγός ο Μενεσθέας) με 50 καράβια, Πελασγικού Άργους (αρχηγός ο Αχιλλέας) με 50 καράβια Βοιωτών με 50 καράβια, κ.α. Σύμφωνα επίσης με τον Όμηρο από πλευράς των Ελλήνων στην εκστρατεία της Τροίας αρχιστράτηγος ήταν ο Αγαμέμνονας και συνάμα υπήρχαν και έξι Γενικοί αρχηγοί (πρωτάρχοντες), πρβ: «Ο βασιλιάς-αρχιστράτηγος Αγαμέμνονας θυσίασε ένα παχύ πεντάχρονο βόδι στον παντοδύναμο γιο του Κρόνου και κάλεσε να παρευρεθούν οι Γενικοί αρχηγοί (πρωτάρχοντες) των ενωμένων Αχαιών, πρώτο απ' όλους το Νέστωρα, το βασιλιά Ιδομενέα, τους δυο Αίαντες, το γιο του Τυδέα και έκτο τον Οδυσσέα, που `ναι ισότιμος στη σοφία του Δία. (Ιλιάδα, Β 402 – 405).

Η εκστρατεία των Ελλήνων στην Τροία ήταν αφενός ο πρώτος πόλεμος μεταξύ βαρβάρων και Ελλήνων και αφετέρου κατά κάποιο τρόπο παγκόσμιος, αφού:

α) ο Θουκυδίδης λέει ότι η εκστρατεία της Τροίας ήταν η πρώτη κοινή ελληνική συνεργασία («προ γαρ των Τρωικών ουδέν φαίνεται πρότερον κοινή εργασαμένη η Ελλάς» (Θουκυδίδης Α, 3 – 18),

β) Οι Πέρσες είπαν στον Ηρόδοτο (βλέπε Ηροδότου Ιστορίες Α, 1 – 4) ότι τα αίτια έχθρας τους προς τους Έλληνες, οι βάρβαροι τα βρίσκουν στην άλωση του Ιλίου και οι Πέρσες θεωρούν ως δικούς τους όλους τους συμμάχους των Τρώων,

γ) Κατά τον πόλεμο αυτό πήραν μέρος όλοι σχεδόν οι βασιλιάς, όλοι σχεδόν οι λαοί του αρχαίου γνωστό κόσμου.

Σύμμαχοι των Ατρείδων ήσαν οι: Κρήτες, Αθηναίοι, Ευβοιείς, Μαγνήτες, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Αρκάδες, Κεφαλλήνες κ.α.

Σύμμαχοι των Τρώων ήσαν οι: Λύκιοι, Κάρες, Μαίονες, Φρύγες, Μυσοί, Παφλαγόνες, Κίκονες, Αλιζώνες, Δάρδανοι κ.α.

Πότε έγινε και πόσο κράτησε ο τρωικός πόλεμος

Η εκστρατεία στην Τροία, σύμφωνα με τον Όμηρο και τον Ηρόδοτο, έγινε τρεις γενιές μετά το θάνατο του Μίνωα: «*Τρίτη δε γενεή μετά Μίνων τελευτήσαντα γενέσθαι τρωικά*» (Ηρόδοτου, Ιστορία Ζ), δηλαδή πρώτα ήταν βασιλιάς ο Μίνωας, μετά ο γιος του Δευκαλίωνας και μετά ο εγγονός του ο Ιδομενέας που έλαβε μέρος στο πόλεμο αυτή. Σύμφωνα επίσης με το Πάριο χρονικό, η άλωση της Τροίας έγινε συγκεκριμένα το 954 πριν από το Διόγνητο, άρα το 1218 π.Χ. Ο πόλεμος της Τροίας διήρκησε 10 χρόνια και η άλωση της, σύμφωνα με το Πάριο χρονικό, έγινε το 954 πριν από το Διόγνητο, άρα το 1218 π.Χ.

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Το ότι ο τρωικός πόλεμος είχε ευτυχή κατάληξη για τους Έλληνες οφείλεται στο Μίνωα, ο οποίος, καθώς λέει ο Θουκυδίδης και πολλοί άλλοι αρχαίοι συγγραφείς, πρώτος από τους Έλληνες συγκρότησε πολεμικό ναυτικό και μ' αυτό έδωσε από το Αρχιπέλαγος (Κρητικό και Αιγαίο Πέλαγος) και τα νησιά τους ληστές και πειρατές Κάρες και Φοίνικες, με συνέπεια οι Έλληνες να μπορέσουν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να ανοίξουν οι θαλάσσιοι διάδρομοι, να σταματήσουν οι Έλληνες τη μετανάστευση που τους ανάγκαζαν οι κακοποιοί, να κτιστούν πόλεις, οι Έλληνες να ασχοληθούν και με ναυτικές εργασίες, να πλουτίσουν κ.τ.λ. και έτσι να μπορέσουν μετά να κάνουν την εκστρατεία στην Τροία.

2) Ο Όμηρος στην Ιλιάδα μας δίνει συνάμα και μια πλουσιότατη περιγραφή των πλοίων και των εξαρτημάτων των πλοίων της εποχής, αναφέροντας όρους όπως επηνεγκίδες, πρυμνήσια, υπέρες, επιτόνους και προτόνους, ιστούς, πώρα, πρύμνα, ερέτες και πολλές άλλες λεπτομέρειες που δείχνουν ότι η ναυτική τέχνη βρισκόνταν τότε σε υψηλό βαθμό ανάπτυξης. Αναφέρει και ότι τα πολεμικά πλοία που έλαβαν μέρος στον πόλεμο της Τροίας είχαν μαύρο χρώμα («μέλαινες νήες») πλην του Οδυσσέα, που αυτά είχαν κόκκινες πλώρες («μιλτοπάρηοι»).

Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

Η Αργοναυτική εκστρατεία ήταν και αυτή μια κοινή ελληνική συνεργασία. Πραγματοποιήθηκε λίγα χρόνια μετά το Μίνωα και πριν από την ναυτική εκστρατεία της Τροίας, αφού τα μέλη του πληρώματος του πλοίου Αργώ με το οποίο έγινε η εκστρατεία αυτή (όπως π.χ. ο Θησέας, ο Ηρακλής κ.α.) ήταν λίγο νεώτεροι του Μίνωα. Παράβαλε π.χ. ότι Θησέας νυμφεύτηκε την κόρη του Μίνωα Αριάδνη, ο Ηρακλής δάμασε τον ταύρο του Μίνωα κ.τ.λ.

Σύμφωνα επίσης με τον Απολλόδωρο, η πρώτη πεντηκόντος ναύς που κατασκευάστηκε ήταν η Αργώ, το πλοίο των Αργοναυτών, την οποία κατασκεύασε από ξύλο

φηγός (δρυς, βελανιδιάς) της Δωδώνης ο Άργος απ' όπου πήρε και το όνομά της, πρβ: « επί τούτο πεμπόμενος Ιάσων Άργον παρεκάλεσε τον Φρίξου, κακείνος Αθηνάς υποθεμένης πεντηκόντορον ναύν κατεσκεύασε την προσαγορευθείσαν από του κατασκευάσαντος Αργώ· κατα δε την πρώραν ενήρμοσεν Αθηνά φωνήεν φηγού της Δωδωνίδος ξύλον. ως δε η ναύς κατεσκευάσθη, χρωμένω ο θεός αυτώ πλειν επέτρεψε συναθροίσαντι τούς αρίστους της Ελλάδος. (Απολλόδωρος Α 9,16)

Το πλοίο ΑΡΓΩ με το οποίο πραγματοποιήθηκε η αργοναυτική εκστρατεία ναυπηγήθηκε στην Ιωλκό, όπως μας λέει ο Όμηρος στο κατάλογο των νηών, από το ναυπηγό Άργο (απ' όπου και το όνομά του πλοίου) γιο του Φρίξου, είχε 50 κουπιά (πεντηκόντορος), όσο και το πλήρωμα του πλοίου και ο προορισμός του ήταν η Κολχίδα, με σκοπό να φέρουν πίσω οι Αργοναύτες το χρυσόμαλλο δέρας. Το πλήρωμα του, που ονομάστηκε «Αργοναύτες» από το όνομα του πλοίου, ήταν από διάφορα μέρη της Ελλάδας και αρχηγός ήταν ο Ιάσωνας. Οι άλλοι ήταν ο Ορφέας, ο Ηρακλής, ο Θησεύς, ο Κάστορας, ο Πολυδεύκης, ο Αμφιδάμαντας, ο Ίδας κ.τ.λ.

Σημειώνεται, επίσης, ότι:

1) Σαφώς η εκστρατεία στην Τροία και η Αργοναυτική βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα. Απλώς στα έπη τα πρόσωπα της υπόθεσης δεν είναι όλα ανθρώπινα, όπως συμβαίνει σήμερα, αλλά λαμβάνουν μέρος (συμμετέχουν) και θρησκευτικά της εποχής εκείνης και η περιγραφή γίνεται περίπου ως εξής: Ο Νίκος με τη χάρη του Αγίου Νικολάου έφτασε σώος με το πλοίο του στην Κρήτη..., αντί : Ο Νίκος με τον Ποσειδώνα κυβερνήτη του πλοίου έφτασε σώος στην Κρήτη....

2) Σύμφωνα με τις απόψεις ορισμένων ερευνητών σήμερα, ο Τρωικός πόλεμος έγινε, για να εγκατασταθούν οι Έλληνες στη Μ. Ασία. Ωστόσο αυτό είναι λάθος, γιατί αφενός η αλήθεια είναι αυτή που είδαμε πιο πριν και αφετέρου ο Όμηρος και ο Θουκυδίδης (Α, 3 - 19) λένε ότι οι εκστρατεύσαντες μετά την άλωση της Τροίας γύρισαν στην Ελλάδα.

3) Σύμφωνα με τον Πλούταρχο («Θησεύς». 19), η Αργοναυτική εκστρατεία έγινε, για να καθарίσουν οι Αργοναύτες τη θάλασσα από τους ληστές

4) Η Ιλιάδα (η εκστρατεία της Τροίας) του Ομήρου είναι έπος, ένας ύμνος για την πρώτη συνεργασία των Ελλήνων, η οποία να μην έγινε για τη τιμή της οικογένειάς, όμως σηματοδότησε τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των Ελλήνων, τη αποκοπή και ανάδειξη του ελληνικού έθνους. Ομοίως η Οδύσσεια (οι περιπέτειες επιστροφής του Οδυσσέα από την Τροία) είναι και αυτή έπος, ένας ύμνος για τους πανέξυπνους και ικανότατους Έλληνες καπετάνιους. Ο Οδυσσέας είναι η προσωποποίηση του Έλληνα καπετάνιου που από τη μια νοσταλγεί να γυρίσει στην οικογένειά του και την ιδιαίτερη πατρίδα του, την Ιθάκη και από την άλλη με την εξυπνάδα του και την ικανότητά του ξεπερνά κάθε δύσκολο εμπόδιο στη ναυτική του πορεία.

Η Αργοναυτική εκστρατεία είναι επίσης και αυτή ένας ύμνος, ένα ποίημα αφενός για τους πρώτους κοινούς αγώνες των Ελλήνων και αφετέρου για τους πρώτους τολμηρούς Έλληνες θαλασσοπόρους που τόλμησαν πρώτοι να διασχίσουν άγνωστες θάλασσες και άγνωστες χώρες.

Κίος Βιθυνίας, 350 - 300 π.Χ. Ημί-δραχμο με Απόλλωνα και πλώρα,

Οπούς Λοκρίδας, 338 - 300 π.Χ. Νόμισμα με θεά Αθηνά και πολεμιστή

πρύτανις ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ

Η Κιος ήταν και είναι παραλιακή πόλη της στη Μ. Ασία, περιοχής Βιθυνία. Είναι αρχαιότατη πόλη, με σπουδαίο λιμάνι και από τους Έλληνες θεωρούνταν ως η ανατολικότερη ελληνική μεγάλη ναυτική δύναμη Σύμφωνα με την παράδοση την πόλη αυτή ίδρυσαν οι Αργοναύτες. Το 449 κυριεύθηκε από το Δαρείο και αργότερα την ελευθέρωσε ο Κίμωνας. Το 201 π.Χ. κυριεύτηκε και καταστράφηκε από το Προυσία τον Α'. Αφού απέκτησαν αργότερα την ελευθερία της το 259 λεηλατήθηκε από τον Σουλεϊμάν τον Α' και το 1336 κυριεύτηκε από τους Τούρκους.

Λέει ο Όμηρος στον κατάλογο των νηών για τους Λοκρούς: Αρχηγός ήταν ο Αίας γιος του Οίλεα και αυτόν σαράντα ολόμαυρα καράβια ακολουθούσαν

3. Ο ΜΙΝΩΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΠΛΗΤΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΙΝΑ ΚΑΙ ΠΑΝΟΥΚΛΑ

Ο Ηρόδοτος, σχετικά με τα πράγματα πριν και μετά το Μίνωα στην Κρήτη, λέει τα εξής: «...Μετά ταύτα μανθάνοντας (οι Έλληνες) ότι ο Ξέρξης με το στράτευμά του ήταν στις Σάρδεις, σκέφτηκαν να αποστείλουν στην Ασία κατασκόπους, για να εξετάσουν την κατάσταση των πραγμάτων του βασιλέως και πρέσβεις στο Άργος, για να κάμουν συμμαχία κατά του Πέρσου. Επίσης αποφάσισαν να στείλουν άλλους (πρέσβεις) στη Σικελία προς τον Γέλωνα, το γιο του Δεινομένους, και στη Κέρκυρα, για να ζητήσουν βοήθεια υπέρ της Ελλάδας και προς τούτοις στην Κρήτη, διότι ήλπιζαν να ενωθούν όλοι οι Έλληνες (**«φρονήσαντες ει κως εν τε γένοιτο το ελληνικόν»**)..... (Ηρόδοτου Ιστορία Ζ – Πολυμνία 145)

«...Σύμφωνα με την ιστορία των Πραισίων, όταν ερημώθηκε η Κρήτη, άνθρωποι διαφόρων εθνικοτήτων, αλλά κυρίως Έλληνες ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στην Κρήτη. Έπειτα **στην Τρίτη γενιά μετά το θάνατο του Μίνωα, ξέσπασε ο Τρωικός πόλεμος**, στον οποίο οι Κρήτες αποδείχτηκαν από τους καλύτερους πολεμιστές που είχε στη διάθεσή του ο Μενέλαος. Επιστρέφοντας, όμως, στην πατρίδα τους, η ανταμοιβή τους για τις υπηρεσίες που πρόσφεραν ήταν **πείνα και πανούκλα που έπληξε ανθρώπους και ζώα, σε τέτοιο βαθμό, ώστε η Κρήτη ερημώθηκε για δεύτερη φορά από τον πληθυσμό της**. Έτσι, οι σημερινοί Κρήτες, μαζί με όσους απέμειναν από τους προηγούμενους κατοίκους της, είναι η Τρίτη γενιά που ζει στο νησί. Αυτά τα γεγονότα τους θύμιζε η Πυθία με την απάντησή της, αποτρέποντάς τους έτσι, από κάθε συμμετοχή στην ελληνική συμμαχία (= αυτή που γινόταν για απόκρουση των Περσών), παρά την προθυμία να βοηθήσουν....» (Ηρόδοτου Ιστορία Ζ – Πολυμνία 169 - 171)

Επομένως και σύμφωνα με τα ως άνω λεγόμενα του Ηρόδοτου τρεις γενιές μετά το θάνατο του Μίνωα και λίγο μετά από τον Τρωικό πόλεμο η Κρήτη πλήχθηκε από αρρώστιες (πείνα και πανούκλα) και αφού λέει αυτά ο Ηρόδοτος, άρα δεν είναι αλήθεια ότι ο Μινωικός πολιτισμός καταστράφηκε από σεισμό που προκάλεσε η έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας κατά το 1450 π.Χ. και την επακόλουθη εισβολή των Αχαιών, όπως λένε κάποιοι.

4. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ & ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΤΙΚΑ ΜΕΤΑ ΤΑ ΤΡΩΙΚΑ

Τετράδραχμο Κορίνθου, 4ος - 3ο αι. π.Χ., με Πήγασο και την Αθηνά που φορά κορινθιακό κράνος
Ο Πήγασος ήταν αθάνατο άλογο με φτερά που κουβαλούσε τους κεραυνούς του Δία. Έμενε στους στάβλους του Ολύμπου και ήταν παιδί του Ποσειδώνα και της Μέδουσας.

Μετά τα τρωικά, σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Α 3 -10), το πρώτο από τα πιο αξιόλογα ελληνικά ναυτικά που συγκροτήθηκαν ήταν αυτό **των Κορίνθιων** και η Κόρινθος ήταν το πιο αξιόλογο εμπορικό και ναυτικό κέντρο μετά τον πόλεμο αυτό. Οι Κορίνθιοι, λέει πάντα ο Θουκυδίδης, πρώτοι απεδέχθησαν σχεδόν εξ ολοκλήρου το σημερινό τρόπο της κατασκευής των πλοίων και της διοικήσεως του ναυτικού και οι πρώτες ελληνικές τριήρεις ναυπηγήθηκαν στην Κόρινθο από τον Κορίνθιο ναυπηγό Αμεινοκλή, ο οποίος έκανε και τις πρώτες τριήρεις των Σαμίων, τι καλούμενες «Σάμαινες» (= μεταγωγικά και ταυτόχρονα πολεμικά πλοία) επί εποχής του Τύραννου Πολυκράτη.

Τα άλλα αξιόλογα ναυτικά ήταν αυτό των Ιώνων (επί εποχής που ήταν βασιλιάς της Περσίας ο Κύρος), μετά των Σαμίων (επί τυράννου Πολυκράτη και επί εποχής που ήταν βασιλιάς της Περσίας ο Καμβύσης) και τέλος αυτό των Φωκαέων (που εποίκισαν τη Μασσαλία και νίκησαν τους Καρχηδόνιους). Τα ναυτικά αυτά μολονότι λέει συγκροτήθηκαν μετά από πολλές γενεές των Τρωικών αποτελούνταν από πεντηκοντόρους και μακρά πλοία, όπως και αυτά της εποχής του Τρωικού πολέμου. Διέθεταν και λίγες τριήρεις. Τα τελευταία αξιόλογα ναυτικά που συγκροτήθηκαν προ των Περσικών πολέμων και του θανάτου του Δαρείου, ο οποίος διαδέχθηκε τον Καμβύση (προ της εκστρατείας του Ξέρξη κατά της Ελλάδας), ήταν, λέει πάντα ο Θουκυδίδης, **της Κέρκυρας και των Τυράννων της Σικελίας. Η Αίγινα, η Αθήνα** και κάθε άλλη ναυτική δύναμη είχαν τότε ασήμαντους στόλους και τούτους κατά το πλείστον αποτελούμενους από πεντηκοντόρους.

«Ου παντός πλειν ες Κόρινθον»

Η Κόρινθος στα αρχαϊκά χρόνια ήταν η πιο πλούσια και πιο πυκνοκατοικημένη πόλη. Αποικίες της ήταν οι Συρακούσες, η Κέρκυρα, η Ποτίδαια κ.α., δηλαδή πολύ μεγάλες πόλεις της αρχαιότητας, τις οποίες είχε κάνει ήδη από τον 11/10 αι. π.Χ. Μάλιστα, επειδή η πολυτέλεια της ζωής των Κορινθίων ήταν τότε τόσο μεγάλη και πολυέξοδη, καθιερώθηκε από τότε η παροιμιώδη έκφραση που επιβεβαίωνε ότι δεν μπορεί ο καθένας να πάει και να μείνει στην Κόρινθο («Ου παντός πλειν ες Κόρινθον»).

Νεώτερα η Κόρινθος παρήκμασε. Λόγω του ότι οι Κορίνθιοι είχαν πλούτο, υπηρέτες κ.τ.λ., σιγά-σιγά άρχισαν να απεχθάνονταν τον πόλεμο ή έκαναν πόλεμο μόνο όταν βρισκόταν σε έσχατο κίνδυνο, για να μη χάσουν τα πλούτη τους. Συνέπεια αυτού ήταν η Κόρινθος αφενός να περιφρονηθεί από τις αποικίες της, που συνεχώς κινδύνευαν από άλλες πόλεις, και αφετέρου να μην έχει γίνει ποτέ μεγάλη στρατιωτική δύναμη. Το 196 π.Χ. ο Αρατος την έκανε πρωτεύουσα της Αχαϊκής συμπολιτείας, όμως ο πλούτος και η τρυφή την είχαν εξασθενήσει πολεμικά και έτσι δεν μπόρεσε να αντισταθεί στους Ρωμαίους. Το 146 π.χ. οι Ρωμαίοι, με το στρατηγό Μόμμιο, την κατεδάφισαν με βανδαλικό τρόπο.

5. Η ΚΑΘΟΔΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΩΡΙΕΩΝ - ΣΠΑΡΤΗ

Η ΑΧΑΙΚΗ ΚΑΙ Η ΔΩΡΙΚΗ ΣΠΑΡΤΗ

Ο Πausανίας (Λακωνικά) λέει ότι ως λένε οι Λάκωνες, ο Λέλεγας ήταν ο πρώτος αυτόχθων βασιλιάς στη Λακωνική απ' όπου και ονομάστηκαν αρχικά Λέλεγες οι Λάκωνες. Από το Λέλεγα γεννήθηκαν ο Μύλης και ο Πολυκάων. Όταν πέθανε ο Λέλεγας βασιλιάς έγινε ο Μύλης, ο οποίος όταν πέθανε και αυτός το θρόνο πήρε ο γιος του Ευρώτας, ο οποίος διαρρύθμισε την κοίτη του εκεί ποταμού και έτσι πήρε το όνομα Ευρώτας. Ο Ευρώτας απέκτησε μόνο μια κόρη τη Σπάρτη. Όταν πέθανε ο Ευρώτας το θρόνο πήρε ο Λακεδαιμόνιος, ο σύζυγος της Σπάρτης και γιος της Ταυγέτης – απ' όπου πήρε το όνομα το εκεί βουνό - και ο γιος του Δία, όπως λέγονταν τότε. Ο Λακεδαιμόνας στη συνέχεια έδωσε το όνομά του στους κατοίκους, στους Λάκωνες ή Λέλεγες, και τη εκεί πόλη ονόμασε Σπάρτη προς χάρη της γυναίκας του.

Από εκεί και μετά η Σπάρτη ή Λακεδαίμονα είχε πάρα πολλές ιστορικές περιόδους στη μακραίωνη ιστορία της, όμως πιο φημισμένες είναι δυο, η Αχαϊκή και η Δωρική, ελληνικές και οι δυο..

Η Αχαϊκή Σπάρτη είναι αυτή που γνωρίζουμε από τον Όμηρο. Δηλαδή η "κοίλη Λακεδαίμων" (Λακεδαίμων = ο λάκος) , η περιοχή μεταξύ του όρους Ταΰγετος και Πάρνωννα, που διασχίζεται από τον Ευρώτα ποταμό. Επi Τρωικού πολέμου ήταν μια όχι και τόσο ισχυρά στρατιωτικά πόλη-κράτος, η οποία είχε βασιλιά το Μενέλαο (το μικρότερο αδελφό του Αγαμέμνονα), σύζυγος του οποίου ήταν η ωραία Ελένη, την οποία απήγαγε ο Πάρις στην Τροία αρχίζοντας έτσι το μακροχρόνιο, οδυνηρό και φημισμένο Τρωικό πόλεμο.

Η Δωρική Σπάρτη είναι αυτή που δημιούργησαν οι Δωριείς, όταν ήρθαν από τη Στερεά, για να εγκαταστήσουν και πάλι τους Ηρακλείδες στο θρόνο και μετά έμειναν εκεί και η οποία στη συνέχεια έγινε ηγεμονεύουσα των Ελλήνων επί πάρα πολλά έτη.

Κατά τη Δωρική περίοδο, η Σπάρτη ήταν μια πόλη ανοιχτή στους ξένους, όμως με επιφυλάξεις. Είχε καλές σχέσεις με τη Σάμο, η οποία τη βοήθησε στον πόλεμο με την Μεσσηνία, την Κύπρο, τη Ρόδο, την Κρήτη και ιδιαίτερα τη πόλη Λύκτο, τη Κυρήνη, κ.α.

Ήταν μία ιδιαίτερα πολιτισμένη πόλη, αν εξαιρέσει κανείς τη συμπεριφορά της απέναντι στους ειλωτες (τους αιχμαλώτους πολέμου, στους οποίους ανέθετε όλες τις βαριές δουλειές, πλην τις στρατιωτικές), με τους δικούς της αρχιτέκτονες, οι οποίοι έκτισαν το φημισμένο ορειχάλκινο ναό της Αθηνάς κ.α.. Οι τέχνες είχαν αναπτυχθεί και ήταν πολλοί οι φημισμένοι Σπαρτιάτες γλύπτες σε ξύλο, αγγειοπλάστες, τεχνίτες μετάλλων, υφαντοποιοί κ.α. Οι Σπαρτιάτες μουσικοί, χορευτές και τραγουδιστές ήταν ξακουστοί. Ήταν επίσης και πάρα πολλοί οι Σπαρτιάτες Ολυμπιονίκες.

Η Σπάρτη φημιζόταν επίσης για το πολίτευμα της, που στόχευε στην πειθαρχία και στην σκληραγωγία των πολιτών, ώστε να επιβιώσουν από τους εχθρούς τους ή τη σκλαβιά από τους βάρβαρους. Σύμφωνα με την ρήτρα την οποία έφερε από τους Δελφούς, η Γερουσία της Σπάρτης αποτελείτο από είκοσι οκτώ άνδρες ηλικίας άνω των εξήντα ετών, εκλεγμένους εφ' όρου ζωής και από δύο βασιλείς. (Εκατό χρόνια αργότερα, όταν η Γερουσία έγινε τυραννική, διαλύθηκε και αντικαταστάθηκε από πέντε Εφόρους). Επίσης κανόνισε για περιοδικές συγκεντρώσεις των Σπαρτιατών (**Απέλλα**), που είχαν ηλικία άνω των τριάντα ετών, στην περιοχή μεταξύ του ποταμού Κνάκιον και της γέφυρας Μπάμπικα, αν και δεν ψήφιζαν ούτε τους επιτροπότες να συζητούν τα θέματα, αλλά μόνο να τα αποδέχονται ή να τα απορρίπτουν δια βοής. Ο Λυκούργος, ο πρώτος νομοθέτης των Σπαρτιατών, για να αποφύγει τις διαμάχες στην πόλη, κατάφερε να πείσει τους κατοίκους να δώσουν την κτηματική περιουσία τους, την οποία μοίρασε σε ίσα μερίδια. Επίσης έδωσε ίσα μερίδια γης και στους Περίοικους. Με άλλους νόμους, απαγόρευσε την χρήση χρυσού και ασημιού και στην θέση τους χρησιμοποίησε σιδερένιο νόμισμα, πολύ βαρύ και πολύ μικρής αξίας. Επίσης απαγόρευσε στους Σπαρτιάτες να φτιάχνουν τα σπίτια τους με άλλα εργαλεία εκτός από το τσεκούρι και το πριόνι. Οι άγραφοι νόμοι του Λυκούργου, πάνω από όλα είχαν στόχο την ευνομία, αλλά συγχρόνως είχαν και το σπέρμα της επιθετικότητας. Σε μια περίοδο ολίγων ετών μετά την εφαρμογή τους,

η Σπάρτη κατέκτησε σχεδόν όλη τη Λακωνία. και κατόπιν έγινε ηγεμονεύουσα πόλη των Ελλήνων μαζί με την Αθήνα.

Στη Δωρική Σπάρτη υπήρχαν τρεις κοινωνικές τάξεις: οι (άρχοντες) Σπαρτιάτες, οι Είλωτες και οι περίοικοι. Οι, περίοικοι ήσαν αυτοί που καλλιεργούσαν τα χωράφια (ήσαν είτε γείτονες Μεσσήνιοι που η χώρα τους είχε καταληφθεί από τους Σπαρτιάτες είτε άλλοι φτωχοί μετανάστες Έλληνες, για τις υπερσεσίες τους αυτές διαβίωναν κατά τα άλλα μια χαρά) μια και οι Σπαρτιάτες δεν ασχολούνταν με τη γεωργία παρά μόνο με το στρατό και οι είλωτες ήσαν οι δούλοι (ήσαν αιχμάλωτοι πολέμου).

Ο Λυσίας (Ολυμπιακός 5 κ.ε.) αναφέρει ότι οι Σπαρτιάτες ήσαν ηγεμόνες των Ελλήνων μέχρι την εποχή του, όχι άδικα, για την έμφυτη αρετή τους και της πολεμικής τους γνώσης, αφού είναι οι μόνοι που κατοικούν σε μέρος που δεν έχει εκπορθεί και δεν είναι περιστοιχισμένη, δεν έχουν εμφύλιες διαμάχες και χρησιμοποιούν πάντοτε τις ίδιες ανίκητες αρχές.

Ωστόσο η Δωρική Σπάρτη κατηγορήθηκε από τους Αθηναίους (βλέπε Πλάτωνα «Μενέξενος», Ισοκράτους «Παναθηναϊκός» κ.α.) ότι οι Σπαρτιάτες δεν ήσαν ούτε καλοί Έλληνες ούτε και καθαρόαιμοι Έλληνες, επειδή αφενός κατέλαβαν τους Αχαιούς της Πελοποννήσου που ήσαν και αυτοί Έλληνες και αφετέρου είχαν αναμειχθεί και με τους Δαναούς και Πέλοπες που βρίσκονταν στην Πελοπόννησο και οι οποίοι ήταν βαρβαρικής καταγωγής. Κάτι βέβαια που έκαναν οι Αθηναίοι, γιατί ήθελαν να συγκινήσουν τους άλλους Έλληνες και έτσι να είναι αυτοί μόνο ηγεμόνες των Ελλήνων και όχι και οι Σπαρτιάτες.

Τελικά μετά τα Περσικά, 4^ο αι. π.Χ., αντί οι Έλληνες να χαρούν την νίκη τους και να εξουσιάσουν παντού, δημιούργησαν δυο αντιμαχόμενες παρατάξεις, από τη μια ο συνασπισμός Αθηναίων, Κορινθίων, Θηβαίων κ.α., των οποίων συμβούλιο έδρευε στην Κόρινθο και από την άλλη η Σπάρτη. Η αντιπαράθεση αυτή έφερε από τη μια πάρα πολλά δεινά στους Έλληνες (Πελοποννησιακό πόλεμο κ.α.) και από την άλλη, ευτυχώς για τους Έλληνες, στο προσκήνιο τους Μακεδόνες, όπως θα δούμε πιο κάτω.

Σημειώνεται ότι:

1) Ο Πλάτωνας στον Πρωταγόρα λέει ότι πρώτοι που ασχολήθηκαν με την φιλοσοφία ήσαν οι Κρήτες και οι Λακεδαιμόνιοι και από την Λακεδαιμόνα ήταν ο σοφός Χείλων ο Λακεδαιμόνιος. Δεν ξεκαθαρίζει όμως αν ο Χείλων ήταν Αχαιός ή Δωριέας Λακεδαιμόνιος.

2) Η αγωγή στην αρχαία Ελλάδα είχε βασικά δυο άξονες. Από τη μια υπήρχαν οι Δωριείς (Σπαρτιάτες κ.α.), οι οποίοι προκειμένου να επιβιώσουν ανέπτυξαν πάρα πολύ το σώμα, τη στρατιωτική αγωγή (= η λιτή και πάρα πολύ σκληρή ζωή, συνεχώς φαντάροι, γυμνάσια κ.τ.λ.), και από την άλλη οι Ίωνες (Αθηναίοι κ.α.) που για τον ίδιο σκοπό ανέπτυξαν περισσότερο το πνεύμα, την πνευματική αγωγή (= η φιλοσοφία, τα γράμματα και οι επιστήμες). Στο τέλος ήρθαν οι Μακεδόνες και έως ότου τα συνδύαζαν και τα δυο ηγεμόνευαν των περισσότερων εθνών του αρχαίου γνωστού κόσμου.

3) Ετυμολογικά η ονομασία Σπάρτη, σημαίνει η (διά)Σπαρτη πόλη, δηλαδή αυτή που αποτελείται από μικρά χωριά, ενώ Λακεδαιμόνα = ο λάκος + δαίμας. Δηλαδή Λακωνία = η χώρα που είναι ως ο Λάκος. Το σχήμα Λ.

Η ΚΑΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΔΩΡΙΕΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΡΑΚΛΕΙΔΕΣ

Οι Δωριείς, όπως είδαμε πιο πριν, ήταν ένα από τα τέσσερα φύλα που αποκόπηκαν από τους Πελασγούς (οι Δωριείς, οι Ίωνες, οι Αιολείς και οι Δωριείς) και αποτέλεσαν ξεχωριστό έθνος, το ελληνικό και μετά προσχώρησαν σ' αυτό όλοι οι Πελασγοί και μερικά άλλα βάρβαρα φύλα (οι Καδμείοι ή Θηβαίοι, οι Πέλοπες, οι Δαναοί κ.α. Ειδικότερα και σύμφωνα με τον Ηρόδοτο (Α, 57), οι Δωριείς ήταν φθιώτες. Από εκεί και επί βασιλιά Δώρου – απ' όπου και Δωριείς – πήγαν στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου, στη χώρα που τη λεν Ιστι-

αιώτιδα. Από εκεί τους ξεσήκωσαν οι Καδμείοι και πήγαν στην Πίνδο με το όνομα έθνος Μακεδνόν. Από εκεί έφυγαν και πήγαν στη Δρυοπία (της Στερεράς Ελλάδας) απόπου μετά πήγαν και στην Πελοπόννησο όπου ονομάστηκαν και έθνος Δωρικό, πρβ: «Υστερα έβαλε μπρος να εξετάσει ποιοι ανάμεσα στους Έλληνες ήσαν οι δυνατώτεροι, που θα μπορούσε να κάνει φίλους. Και ψάχνοντας βρήκε πως ξεχωρίζαν οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, οι πρώτοι ανάμεσα στους Δωριείς, οι δεύτεροι ανάμεσα στους Ίωνες. Γιατί τα έθνη αυτά ήσαν τα πιο γνωστά, όντας τα παλιά χρόνια το τελευταίο Πελασγικό, το πρώτο Ελληνικό. Οι Αθηναίοι ποτέ ως τώρα δεν ξεσηκώθηκαν από τον τόπο τους, ενώ οι άλλοι ήταν πολυπλάνητοι. Γιατί όσο βασίλευε Δευκαλίων, κατοικούσαν τη Φθιώτιδα, στα χρόνια πάλι του Δώρου, του γιου του Έλληνα, τη χώρα στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου που τη λεν Ιστιαιώτιδα. Και αφότου και από την Ιστιαιώτιδα τους ξεσήκωσαν οι Καδμείοι, κατοικούσαν στην Πίνδο με το όνομα **έθνος Μακεδνόν**. Από εκεί πάλι άλλαξαν τόπο και πήγαν στη Δρυοπίδα και από εκεί έφτασαν πια εκεί που είναι, δηλαδή στην Πελοπόννησο, και ονομάστηκαν **έθνος Δωρικό**. (Ηρόδοτος Α, 57)

Ο Θουκυδίδης, σχετικά με τους Δωριείς και τα πράγματα στην Ελλάδα μετά τα τρωικά, λέει (σε μετάφραση Ελ. Βενιζέλου) τα εξής: «Καθόσον και μετά τα Τρωικά ακόμη αι μεταναστεύσεις και νέαι εγκαταστάσεις εξηκολούθησαν εις την Ελλάδα, εις τρόπον ώστε δι' έλλειψιν ησυχίας, δεν ημπόρεσεν αύτη να αναπτυχθή. Τωόντι, η μεγάλη βραδύτης της επιστροφής των Ελλήνων από την Τροίαν είχε προκαλέσει πολλές πολιτικές μεταβολάς, καθ' όσον συχναί στάσεις έγινοντο εις τας πόλεις και όσοι συνεπεία αυτών εξωρίζοντο ίδρυαν νέας τοιαύτας. Και οι σημερινοί Βοιωτοί, εκδιωχθέντες το εξηκοστόν έτος μετά την άλωσιν της Τροίας υπό των Θεσσαλών από την Άρνην, εγκατεστάθησαν εις την χώραν, η οποία σήμεραν καλείται Βοιωτία, ενώ πρότερον εκαλείτο Καδμηϊς (μέρος, άλλωστε, αυτών ήτο ήδη εγκατεστημένον από πριν εκεί, και από αυτούς προήρχοντο οι Βοιωτοί που έλαβαν μέρος εις την εκστρατείαν κατά της Τροίας). **Και οι Δωριείς με τους Ηρακλείδας κατέλαβαν την Πελοπόννησον το ογδοηκοστόν έτος. Ως εκ τούτου, μόλις μετά παρέλευσιν πολλού καιρού ησύχασεν οριστικώς η Ελλάς** και ο πληθυσμός της έπαυσεν υποκείμενος εις βιαίας μετακινήσεις, οπότε και ήρχισε ν' αποστέλλη αποικίας. Και οι μεν Αθηναίοι απώκισαν τας Ιωνικάς πόλεις της Μικράς Ασίας και τας περισσοτέρας νήσους του Αιγαίου πελάγους, οι δε Πελοποννήσιοι το πλείστον της Ιταλίας και Σικελίας και μερικά άλλα μέρη της λοιπής Ελλάδος. Όλαι αυταί άλλωστε αι αποικίαι ιδρύθησαν μετά τα Τρωικά». (Θουκυδίδης; Α 12)

Επομένως ο Θουκυδίδης (Α 3 – 19) λέει ότι : α) Η καθυστέρηση της επιστροφής των Ελλήνων από την Τροία είχε προκαλέσει πολλές πολιτικές μεταβολές, επειδή οι συχνές στάσεις στις πόλεις είχαν ως συνέπεια να εξορίζονται οι στασιαστές και αυτοί να ιδρύουν νέες πόλεις, β) Ογδόντα (80) χρόνια μετά τα Τρωικά (δηλαδή κάπου το 1129 π.Χ.) οι Δωριείς με τους Ηρακλείδας έφυγαν από τη Στερεά και πήγαν και κατέλαβαν την Πελοπόννησο και αυτό το γεγονός ήταν η τελευταία μετακίνηση ελληνικών φύλων, αφού έκτοτε ησύχασε οριστικά η Ελλάδα και άρχισε να κάνει αποικίες και οι μεν Αθηναίοι αποίκησαν τις ιωνικές πόλεις της **Μ. Ασία** και στα νησιά, οι Πελοποννήσου στην **Ιταλία** και Σικελία κ.α.

Ο Ισοκράτης λέει από τη μια ότι οι Σπαρτιάτες ήταν φύλο των Δωριέων και από την άλλη ότι όταν πέθανε ο Ηρακλής, οι γιοί του, φοβούμενοι να μην τους δολοφονήσει ο Ευρυσθέας (= αδελφός του Ηρακλή και σφαιτεριστής του Θρόνου), κατέφυγαν στη Στερεά Ελλάδα. Αργότερα ήρθε εκεί ο Ευρυσθέας, για να τους βρει και να τους σκοτώσει, φοβούμενος και κείνος μήπως γυρίσουν και του πάρουν τη βασιλεία. Ωστόσο οι Αθηναίοι βοήθησαν τους Ηρακλείδες και σκότωσαν τον Ευρυσθέα. Στη συνέχεια, 700 χρόνια πριν να γενηθεί ο Ισοκράτης, οι γιοι του Ηρακλή (οι καλούμενοι Ηρακλείδες) μαζί με Δωριείς κατέβηκαν από τη Στερεά Ελλάδα στην Πελοπόννησο (εξ ου και «Κάθοδος Δωριέων με τους Ηρακλειδείς») και κατέλαβαν όλες σχεδόν τις πόλεις της Πελοποννήσου (= την Σπάρτη, τη Μεσσήνη, το Άργος κ.α.) , με το αιτιολογικό ότι η περιοχή αυτή ήταν βασιλική κληρονομιά

των γίων του Ηρακλή Ηρακλειδών,. Ακολουθώντας και αφού οι Δωριείς εγκατέστησαν τους απόγονους του Ηρακλή στο Θρόνο, αντί να γυρίσουν πίσω οι Δωριείς μοίρασαν μεταξύ τους την Πελοπόννησο, πρβ (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»):

«Καταρχάς, νομίζω, ότι πρέπει να σας υπενθυμίσω με ποιο τρόπο κατακτήσετε τη Μεσσήνη και για ποιους λόγους εγκατασταθήκατε στην Πελοπόννησο, τη στιγμή που είστε Δωρικής καταγωγής.... Όταν ο Ηρακλής πέρασε στην άλλη ζωή και από θνητός έγινε θεός, στην αρχή τα παιδιά του, λόγω της δύναμης των εχθρών του αναγκάστηκαν να περιπλανώνται εδώ κι εκεί και να εκτίθενται σε πολλούς κινδύνους. Μετά το θάνατο του Ευρυσθέα έζησαν κοντά στους Δωριείς. Η Τρίτη γενιά των απογόνων τους πήγε στους Δελφούς, για να ζητήσει από το Μαντείο χρησμό για κάποια ζητήματα. Ο θεός απάντησε στις ερωτήσεις που του έγιναν, αλλά τους διέταξε και να γυρίσουν πίσω, στη γη των προγόνων τους. Μελέτησαν το χρησμό και βρήκαν πρώτα ότι το Άργος είχε περιέλθει στην κατοχή τους με βάσει τη συγγένεια (γιατί μετά το θάνατο του Ευρυσθέα ήταν οι μόνοι επιζώντες από το γένος των Περσειδών) και ότι η Λακεδαίμονα ανήκε επίσης σ' αυτούς από δωρεά (όταν ο Τυνδάρεως έχασε την εξουσία και αφού προηγουμένως ο Κάστωρ και ο Πολυδεύκης έπαψαν να βρίσκονται ανάμεσα στους ανθρώπους, ο Ηρακλής εγκατάστησε και πάλι στην εξουσία τον Τυνδάρεω, ο οποίος έδωσε τη Λακεδαίμονα ως ανταμοιβή για την ευεργεσία που του προσέφερε και λόγω της συγγένειας του με τους γιους του... .. Ενώ είναι πολλές οι ευεργεσίες που κάμαμε, εμείς οι Αθηναίοι και οι πρόγονοί μας, στην πόλη των Λακεδαιμονίων, εγώ θέλησα να μιλήσω μόνο για τούτη. πραγματικά χάρη στη σωτηρία που προσφέραμε οι απόγονοι των σημερινών βασιλιάδων της Λακεδαίμονος, οι απόγονοι του Ηρακλή, κατέβηκαν στην Πελοπόννησο, κατέλαβαν το Άργος, τη Λακεδαίμονα και τη Μεσσήνη, ίδρυσαν τη Σπάρτη»... (Ισοκράτης, Αρχίδαμος 16 – 19)

Ο Ισοκράτης, λέει επίσης για τους Σπαρτιάτες να μην ήσαν Έλληνες, όμως από τη μια επήλυδες (επειδή πήγαν στην Πελοπόννησο από τη Στερεά) και αχάριστοι (γιατί, ενώ τους βοήθησαν οι Αθηναίοι να νικήσουν τον Ευρυσθέα, δεν τους το αναγνώρισαν ποτέ) και από την άλλη ότι δεν είναι ούτε καλοί Έλληνες, γιατί πήγαν και κατέλαβαν άλλες ελληνικές πόλεις (τις πόλεις των Αχαιών στην Πελοπόννησο), ούτε και καθαρόαιμοι Έλληνες, γιατί κάποιοι από αυτούς που κατέλαβαν και στην συνέχεια αναμειχθηκαν στην Πελοπόννησο δεν ήσαν Έλληνες, αλλά βάρβαροι (= οι Πέλοπες και οι Δαναοί). Λέει επίσης ότι οι Σπαρτιάτες δεν έπρεπε να καταλάβουν και να οικειοποιηθούν τον πλούτο των πόλεων της Πελοποννήσου (της Λακεδαίμονας ή Σπάρτης, της Μεσσήνης, του Άργος κ.τ.λ.), γιατί αφενός καμιά παράδοση δεν λέει ότι οι επήλυδες να διοικούν τους αυτόχθονες και αφετέρου αυτούς που κατέλαβαν ήσαν Έλληνες και μάλιστα με πολύ μεγάλη προσφορά στον Ελληνισμό. Ήταν στρατιώτες και πρωταγωνιστές στη νικηφόρα εκστρατεία της Τροίας, που έκτοτε η Ελλάδα ησύχασε από τους βάρβαρους, αναπτύχθηκε κ.τ.λ., πρβ (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»):

«Αντίθετα, εκείνοι (οι Σπαρτιάτες), αφού κατέστρεψαν τις μεγαλύτερες και τις σπουδαιότερες από κάθε άποψη πόλεις της Πελοποννήσου, οικειοποιήθηκαν τον πλούτο τους. Και όμως, οι πόλεις αυτές, ακόμη κι αν δεν είχαν στο ενεργητικό τους μέχρι τότε τίποτε σπουδαίο, άξιζαν να τύχουν πιο μεγάλης ευγνωμοσύνης εκ μέρους των Ελλήνων για την εκστρατεία της Τροίας.... Η Μεσσήνη έστειλε το Νέστορα, τον πιο σώφρονα άνθρωπο της εποχής του, η Λακεδαίμονα το Μενέλαο... Η πόλη του Άργους τον Αγαμέμνονα, ο οποίος έκανε τι πιο πολλές, τις τόσες ωραίες και τόσο μεγάλες ωφέλειες για τους Έλληνες... (Ισοκράτης Παναθηναϊκός 72-77)

«Οι Λακεδαιμόνιοι δεν αρκέστηκαν να συμπεριφερθούν άσχημα απέναντι σ' αυτές τις πόλεις και σε τέτοιους άνδρες, αλλά στράφηκαν και εναντίον εκείνων που είχαν κοινή καταγωγή με αυτούς και που συμμετείχαν στην κοινή εκστρατεία και αντιμετώπισαν τους ίδιους κινδύνους, εννοώ τους Αργείους και τους Μεσσηνίους..» (Παναθηναϊκός 91-94)

Από τότε που οι Σπαρτιάτες πήγαν στην Πελοπόννησο δεν έκαναν τίποτε άλλο από το πώς θα υποτάξουν όλη την Ελλάδα (Παναθηναϊκός 98-99)

«Εξαιτίας αυτών (των Τρωικών, της νικηφόρου εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία) επήλθε τόσο μεγάλη μεταβολή, ώστε ενώ προηγουμένως οι βάρβαροι, που ζούσαν δυστυχισμένοι στους τόπους τους, και ο Δαναός, αφού έφυγε από την Αίγυπτο, κατέλαβε το Άργος, ο Κάδμος ο Σιδώνιος έγινε βασιλιάς της Θήβας, οι Κάρες αποίκησαν τα νησιά και ο Πέλοπας κυριεύσε την Πελοπόννησο οι μετά από αυτού του πολέμου, το γένος μας γνώρισε τόση ακμή ώστε κατάφερε να αφαιρέσει από τους βάρβαρους μεγάλες πόλεις και τεράστιες εδαφικές εκτάσεις» (Ισοκράτης Ελένης εγκώμιο 68 – 69)

Ωστόσο ο λόγος για τον οποίο ο Ισοκράτης κατηγορεί τόσο σκληρά τους Σπαρτιάτες είναι το ότι δεν ήθελε οι Σπαρτιάτες να ηγεμονεύουν των Ελλήνων, αλλά οι συμπατριώτες του Αθηναίοι, όπως είδαμε στα προηγούμενα κεφάλαια.

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Οι Δωριείς που εισέβαλαν στην Πελοπόννησο ήταν τρεις φυλές, οι Πάμφιλοι, οι Υλλείς και οι Δυνάμεις. Μόλις οι Δωριείς κατέλαβαν την Πελοπόννησο, οι Ηρακλείδες την μοίρασαν μεταξύ τους με κλήρο διαιρώντας την σε τρία μέρη: Στο Άργος, που δόθηκε στον Τήμενο, στη Μεσσήνη, που έλαβε ο Κρεσφόντης και στη Λακεδαίμονα που πήραν τα δυο αδέρφια Ευρυσθένης και Πρόκλης. Στους δυο τελευταίους ανήγαγαν την καταγωγή τους οι βασιλιάδες της Σπάρτης και γι αυτό, άλλωστε, ήσαν δύο στον αριθμό. Μετά την καταστροφή των Μυκηνών και της Τίρυνθας από τους εισβολείς, το Άργος έγινε η βάση των εξορμήσεων του μυθικού Δωρικού ήρωα Τέμενου, απόγονου του Ηρακλή, και ο μεγαλύτερος των τριών αδελφών, του Κρεσφόντη και Αριστόδημου, οι οποίοι κυριεύσαν την Πελοπόννησο. Οι γιοι και οι γαμπροί του διαδοχικά (Δειφόντης, Φαλκής, και Κεισός) κατέλαβαν την Τροιζήνη, Επίδαυρο, Αίγινα, Σικυών και Φλιούντα, οι οποίες έγιναν Δωρικές αποικίες.

2) Οι Δωριείς μέχρι να καταλάβουν την Πελοπόννησο προκειμένου να επανέλθουν οι Ηρακλείδες στο θρόνο του Άργους (αλλά και για να βρουν οι Δωριείς καλύτερα μέρη απ' αυτά που έμεναν στα βουνά του Ολύμπου) έκαναν αρκετές επιχειρήσεις. Την αρχή με τους Ηρακλήδες Κρεσφόντη, Τήμενο και Αριστόδημος. Ο Αριστόδημος πέθανε στην Ναύπακτο, χτυπημένος από κεραυνό, αφήνοντας πίσω του τα δίδυμα παιδιά του, Ευρυσθένη και Πρόκλη. Τα αδέρφια του, πέρασαν τον κόλπο και αποβιβάστηκαν στην Αχαΐα, όπου και πολέμησαν νικώντας τον άρχοντα της Πελοποννήσου, Τισαμένη. Όταν η Δωρική φάλαγγα έφθασε στην περιοχή της Λακωνίας και Μεσσηνίας, επικεφαλής ήταν ο Κρεσφόντης, ο οποίος κατοίκησε την εύφορη πεδιάδα της Πάμεσου.

ΤΑ ΨΕΥΔΗ ΠΟΥ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΩΡΙΕΙΣ

Το σχολικό βιβλίο της Α' τάξης Γυμνασίου «Ιστορία αρχαίων χρόνων ως το 300 π.Χ.» (Λ. ΤΣΑΚΤΣΙΡΑ, Μ. ΤΙΒΕΡΙΟΥ) αναφέρει (στις σελίδες 8 και 60) τα εξής: «Τα πρώτα ελληνικά φύλα υπολογίζεται ότι έφτασαν στον ελληνικό χώρο γύρω στις αρχές της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ.,..... Τα ελληνικά φύλα που έφτασαν στην Ελλάδα ήταν τμήμα της ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας στην οποία ανήκαν και τα ιταλικά, οι Κέλτες, οι Γερμανοί, οι Σλάβοι, οι Μήδοι και οι Πέρσες, οι Ινδοί..... Οι Μυκηναίοι ανήκουν στα ινδοευρωπαϊκά φύλα που με αφετηρία τα Ουράλια όρη εξαπλώθηκαν στην Ευρώπη και μέχρι την Ινδία...». Μερικοί εκτός αυτών λένε και ότι οι Δωριείς ήρθαν στην Ελλάδα από το βορρά, από τις πεδιάδες της σημερινής Ουγγαρίας ή τα Ουράλια όρη, το 1100 κατασφάζοντας όσους λαούς βρήκαν στο διάβα τους, καθώς και ότι μετά τη κατάκτηση της Ελλάδας από τους Δωριείς δημιουργήθηκε ο πρώτος ελληνικός πολιτισμός. Λένε επίσης ότι όταν οι Δωριείς κατέβηκαν στην Κρήτη, οι Κρήτες αντιστάθηκαν, μπροστά όμως στα σιδερένια όπλα των αντιπάλων, αντί των χάλκινων δικών τους, υπέκυψαν. Ακολούθως η δομή λέει της κοινωνίας της Κρήτης ακολούθησε τα πρότυπα της Κοινωνίας της Σπάρτης, χώρισαν τους κατοίκους της σε διάφορες κατηγορίες υποτελών κατά τα Σπαρτιατι-

κά έθιμα, τους περίοικους, μνωίτες, αφαιμώτες ή κλαριώτες κ.λπ. Ωστόσο όλα αυτά είναι κακοήθειες ανθελληνικών κέντρων, γιατί:

1) Τα ως άνω δεν αναφέρονται σε κανένα αρχαίο συγγραφέα.

2) Το ελληνικό έθνος, όπως είδαμε πιο πριν, να λένε οι αρχαίοι συγγραφείς (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ισοκράτης κ.α.) σχηματίστηκε μετά τα τρωικά από τους αυτόχθονες Πελασγούς (= τους Δωριείς και Μακεδνούς, τους Ίωνες και Αχαιοούς και τους Αιολείς ή Θεσσαλούς), καθώς και μερικά άλλα βάρβαρα φύλα (= τους Καδμείους ή Θηβαίους, τους Δαναούς, τους Πέλοπες κ.α.) που ήρθαν άλλα από την Ασία, άλλα από την Αφρική και άλλα από τη Θράκη. Επομένως αυτά τα περί Ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας απ' όπου κατάγονται οι Έλληνες είναι αν μη τι άλλο λάθος υποθέση.

3) Σύμφωνα με το Πάριο χρονικό, και τους Διόδωρο, Στράβωνα κ.α., ο σίδηρος είχε βρεθεί στην Ίδη της Κρήτη ήδη επί Μίνωα Α' = το 15 αι. π.Χ., σύμφωνα με το Πάριο χρονικό. Έπειτα τα αρχαία όπλα (δόρυ, ξίφος, ασπίδα κ.τ.λ.) είτε είναι από χαλκό είτε είναι από σίδηρο δεν διαφέρουν σε τίποτα ως προς την απόδοση. Απλώς τα χάλκινα είναι πιο ελαφριά και γι αυτό πάντα ήταν από χαλκό ή προσμίξεις του. Επομένως αυτά τα περί σιδερένιων όπλων των Δωριέων που κατάσφαξαν τους Μινωίτες κ.α. είναι αν μη τι άλλο λάθος υποθέση.

4) Ο Ηρόδοτος (Α 56-58, Ε 17 και Η 43) λέει ότι η κάθοδος των Δωριέων από τον ελληνικό βορά (από την Πίνδο της Μακεδονίας) και αφού πρώτα έκαναν εκεί άνοδο, δηλαδή πήγαν από τη Δωρίδα της Θεσσαλίας στη Μακεδονία και από εκεί μερικοί μετά κατέβηκαν στην Πελοπόννησο. Επομένως αυτά για την από τα Ουράλια όρη κάθοδο των Δωριέων είναι αν μη τι άλλο λάθος υπόθεση.

5) Ο Θουκυδίδης (Α 3 - 19) λέει ότι οι Δωριείς με τους Ηρακλείδας κατέλαβαν την Πελοπόννησο το ογδοηκοστό έτος (= 12120 πΧ. Περίπου) μετά την άλωση της Τροίας και κάτι ως γινόταν μέχρι τότε για την εγκατάσταση-ανάπτυξη όλων των αρχαίων φύλων. Απλώς έκτοτε ησύχασε λέει οριστικά η Ελλάδα και άρχισε να κάνει αποικίες και οι μεν Αθηναίοι αποίκησαν τις ιωνικές πόλεις της Μ. Ασία και στα νησιά, οι Πελοποννήσιοι στην Ιταλία και Σικελία κ.α.

6) Ο Ισοκράτης (Παναθηναϊκός 46 - 56, 204 - 206 κ.α.), σχετικά με τη κάθοδό Δωριέων με τους Ηρακλείδες και τον πολιτισμό τους (και απαντώντας -προσέξτε- σ' αυτούς που λένε ότι τους καλύτερους θεσμούς στην Ελλάδα τους δημιούργησαν οι Δωριείς), απαντά ότι:

α) Οι Δωριείς (Σπαρτιάτες κ.α.) το μόνο που ήξεραν να κάνουν καλά ήταν ο πόλεμος και συνάμα να φέρουν τα πράγματα έτσι ώστε να ηγούνται άλλων ελληνικών πόλεων.

β) Οι Δωριείς (Σπαρτιάτες κ.α.) δεν είναι καλοί Έλληνες και συνεπώς δεν πρέπει να ηγεμονεύουν των Ελλήνων, γιατί αφενός έφυγαν από τον τόπο τους στην Στερεά Ελλάδα και πήγαν στην Πελοπόννησο προκειμένου να αποκαταστήσουν στην εκεί βασιλεία του Άργους τους εξόριστους βασιλιάδες του οίκου των Ηρακλειδών και αφού το έκαναν δεν ξαναγύρισαν στον τόπο τους και αφετέρου κατά την κάθοδό τους δεν σταμάτησαν να πολιορκούν και να λεηλατούν τη μια μετά την άλλη, τις πόλεις της Πελοποννήσου (Μεσσήνη, Λακεδαιμόνα, κ.α.) παρά μόνο αφού τις υπέταξαν όλες, εκτός από το Άργος, αν και δεν έπρεπε να κάνουν κάτι τέτοιο, γιατί αφενός εκείνους που λεηλάτησαν και κατέστρεψαν ήσαν ίδιας καταγωγής μ' αυτούς, ήσαν και αυτοί Έλληνες, και αφετέρου άξιζαν να τύχουν ευγνωμοσύνης εκ μέρους όλων των Ελλήνων επειδή έκαναν την εκστρατεία της Τροίας.

γ) Αν δεχτούμε ότι οι Δωριείς υπήρξαν οι δημιουργοί του πολιτισμού, τότε τι να πουν αυτοί που δημιούργησαν τους καλύτερους θεσμούς στην Ελλάδα, δηλαδή ο Μίνωας με το Ραδάμανθυ, ο Αιακός, οι σύγχρονοι του Θησέα και του Ηρακλή και όσοι εκστράτευσαν στην Τροία?

«Αν είναι έτσι τα πράγματα, ας δεχτούμε ότι έχεις δίκιο, όταν λες ότι οι άνθρωποι αυτοί (οι Σπαρτιάτες) υπήρξαν οι δημιουργοί των καλύτερων θεσμών, τότε, αναγκαστικά, όλοι εκείνοι οι άνθρωποι που έζησαν πολλές γενιές πριν οι Σπαρτιάτες εγκατασταθούν στην Πελοπόννησο, πρέπει να μη διέθεταν κανένα από αυτά τα προσόντα, δηλαδή ούτε οι στρατιώτες που εκστράτευσαν στην Τροία, ούτε οι σύγ-

χρονοι του Ηρακλή και του Θησέα, ούτε ο Μίνωας, ο γιος του Δία, ούτε ο Ραδάμανθους, ούτε ο Αιακός ούτε κάποιος από τους μεγάλους άνδρες που υμνούνται για αυτές τις αρετές, οπότε κακώς έχουν τη φήμη που απολαμβάνουν»... (Ισοκράτους Παναθηναϊκός 205)

Επομένως οι Δωριείς δεν είναι οι Δημιουργοί του ελληνικού πολιτισμού, αλλά οι άλλοι Έλληνες και ειδικότερα ο Μίνωας με το Ραδάμανθου, ο Αιακός, οι σύγχρονοι του Θησέα και του Ηρακλή και όσοι εκστράτευσαν στην Τροία.

Ωστόσο εδώ πρέπει να πούμε ότι ο Ισοκράτης λέει αυτά τα σκληρά για τους Σπαρτιάτες, επειδή ήθελε οι Αθηναίοι να ηγεμονεύουν των Ελλήνων και όχι οι Σπαρτιάτες.

7) Οι αρχαίοι συγγραφείς (Όμηρος, Πλάτωνας, Διόδωρος, Πausanias κ.α.), όπως είδαμε στα προηγούμενα, λένε ξεκάθαρα ότι ο Μίνωας και οι αρχαίοι Κρήτες ήταν Έλληνες, άρα ο πρώτος πολιτισμός, ο Μινωικός πολιτισμός, ήταν ελληνικός

8) Η αλήθεια είναι ότι οι Σπαρτιάτες αντέγραψαν τους νόμους και τα ήθη και έθιμα των Κρητών και όχι οι Κρήτες των Σπαρτιατών. πρβ: «Υποστηρίζουν κάποιοι ότι τα περισσότερα ήθη και έθιμα που θεωρούνται κρητικά είναι Λακωνικά. Στην πραγματικότητα είναι Κρητικά, μόνο που οι Σπαρτιάτες τα εφήρμοσαν, ενώ οι Κρήτες σταμάτησαν να ασχολούνται με τα πολεμικά και οι πόλεις τους παρήκμασαν» (Στράβωνας, Γεωγραφικά Ι, C 481 - 483, 17 - 20)

«Γι αυτό το λόγο ο Μίνωας θέσπισε αυτούς τους Νόμους για τους πολίτες του, εξαιτίας των οποίων η Κρήτη ευημερεί ανέκαθεν, καθώς και η Σπάρτη από τότε που άρχισε να τους χρησιμοποιεί, επειδή οι νόμοι αυτοί είναι θεϊκοί. (Πλάτων, Μίνως, 320 b)

«Και φαίνεται και λέγεται ότι οι Λάκωνες μιμήθηκαν το κρητικό πολίτευμα στα περισσότερα σημεία..... Σύμφωνα με την παράδοση, όταν ο Λυκούργος άφησε την επιτροπεία του βασιλιά Χαρίλλου και έφυγε, έμεινε το μεγαλύτερο διάστημα στην Κρήτη λόγω της μεταξύ τους συλλογικότητας, γιατί οι Λύκτιοι ήταν Λάκωνες άποικοι, κι όταν πήγαν στη Λύκτο και την έκαναν αποικία, διατήρησαν τη νομοθεσία των κατοίκων της πόλης. Γι αυτό και τώρα οι περίοικοι έχουν τους ίδιους νόμους, επειδή πρώτος θέσπισε τη νομοθεσία ο Μίνως. (Αριστοτέλης Πολιτικά Β, 1271, 10)

9) Στην αρχαία Κρήτη υπήρχαν κοινωνικές τάξεις, όπως μας πληροφορούν ο Αριστοτέλης κ.α. « Τη γη στη Σπάρτη την καλλιεργούν ειλωτες, στην Κρήτη οι περίοικοι». Ωστόσο οι μνωίτες ή οι περίοικοι της Κρήτης δεν ήταν οι Μινωίτες, όπως κακώς λένε μερικοί, γιατί αφενός παλιά δεν υπήρχε η ονομασία Μινωίτες (είναι σημερινή, του Evans) και αφετέρου οι περίοικοι ήταν είτε φτωχοί άνθρωποι, κάτι ως σήμερα οι υπηρέτες, είτε αιχμάλωτοι πολέμου, οι οποίοι μάλιστα διέπονταν με νομοθεσία που προέβλεπε ακόμη και πως αυτοί οι δούλοι μπορούσαν να γίνουν ελεύθεροι. Έπειτα, αν οι Δωριείς είχαν κάνει δούλους τους Μινωίτες, οι Δωρικές πόλεις, δεν θα αντέγραφαν τους Μινωικούς νόμους και τα μινωικά ήθη και έθιμα.

10) Οι Δωριείς με τους Ηρακλειδείς δεν κατέλαβαν ποτέ την Κρήτη, αφού στην Κρήτη κατοικούσαν ήδη και από Δωριείς., οι οποίοι είχα είχαν πάει εκεί παλιότερα, επί Τέκταμου.

Σημειώνεται επίσης ότι:

1) Σύμφωνα με τους Ηρόδοτο (Ζ - Πολυμνία 169 - 171), Στράβωνα(Στράβων, Ι, IV 6 - 7), Διόδωρο(Διόδωρος, Βίβλος 5, 80), Ανδρωνα κ.α. πολύ πριν από τα Τρωικά, όταν βασιλιάς στην Κρήτη ήταν ο Κρηθέας, πέντε γενιές πριν από τα Τρωικά (κάπου το 1400 π.Χ.) ένα μέρος των Δωριέων μαζί με Πελασγούς και Αιολείς έφυγε από τη Θεσσαλία με επικεφαλής τον Τέκταμο, γιο του Δώρου και εγγονό του Έλληνα και κατέλαβαν την ανατολική Κρήτη, επειδή η Κρήτη είχε ερημωθεί μερικώς. Γιος του Τέκταμου ήταν ο Αστέριος και κείνου γιος (με μάνα την Ευρώπη, πριγκίπισσα της Φοινίκης) ήταν ο Μίνωας., σύμφωνα με τους λόγιους των Περσών και των Αιγυπτίων. Για τους Έλληνες και για ευνόητους λόγους (για να το λατρεύουν, σέβονται τους νόμους του κ.τ.λ. οι υπήκοοί του), λένε Αρριανός, Διό-

δωρος κ.α., ο Μίνωας ήταν γιος του Δία (και της Ευρώπης) και υιοθετημένος γιος του Αστέριου.

2) Ο Διόδωρος Σικελιώτης (βίβλος 16, 62) και ο Αριστοτέλης (Πολιτικά Β 1271b) κ.α,, αναφέρουν ότι κάποτε (μετά τον καλούμενο Φωκικό πόλεμο , 361 – 338 π.Χ.) κάποιοι Κνώσιοι πήγαν στη Λακωνική Μαλέα και βρήκαν μισθοφόρους με αρχηγό το Φάλαικο και μ' αυτούς κατέλαβαν την Λύκτο. Κατόπιν αυτού οι Λύκτιοι ζήτησαν την βοήθεια των Σπαρτιατών. Οι Σπαρτιάτες, που όταν τους συνάντησαν οι Λύκτιοι ήταν έτοιμοι με στρατιωτικές και ναυτικές δυνάμεις και με στρατηγό τον Αρχίδαμο να πάνε στην Ιταλία προκειμένου να βοηθήσουν τους Ταραντίτους που ήταν σε πόλεμο με τους Λευκαντούς, προτίμησαν να πάνε να βοηθήσουν τους Λύκτιους ως συγγενείς, κάτι που έκαναν. Ο Φάλαικος και οι μισθοφόροι του ήταν λέει από τη Φωκίδα-Λοκρίδα και είχαν πάει στην Πελοπόννησο, γιατί είχαν κάνει συμφωνία με το Φίλιππο να φύγουν από εκεί για να μη τους σκοτώσει, επειδή λεηλάτησαν το μαντείο των Δελφών. Ωστόσο ο Φάλαικος μετά σκοτώθηκε στην Κυδωνία, όταν πήγε να την καταλάβει και δεν το κατόρθωσε. Ακολούς η Λύκτος έγινε οικειοθελώς αποικία των Σπαρτιατών, φύλο των Δωριέων, και από εκεί, μέσω της πόλης Λύκτου, πήραν κατόπιν οι Σπαρτιάτες τους Μινωικούς νόμους. Σημειώνεται επίσης ότι Δωριείς, κατά την κάθοδό τους, υπό την αρχηγία του Αργείου Αλθαιμήνη, απογόνου του Τέμενου, αφού άφησαν μερικούς από την ακολουθία τους στην Κρήτη, συνέχισαν με τους υπόλοιπους στο νησί της Ρόδου, όπου και ίδρυσαν τρεις πόλεις, την Λίνδο, Λάλυσο και Κάμιρο.

ΤΟ ΑΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΝΑΧΟΣ

Το Άργος είναι η αρχαιότερη πόλη της Πελοποννήσου. Απ' αυτήν και κατ' επέκταση αρχικά λέγονται Άργος και όλη η Πελοπόννησος μέχρι που ήρθε ο Πέλοπας από την Ασία και κατέλαβε όλη την Πελοπόννησο και έκτοτε και εξ αυτού ονομάστηκε μετά Πελοπόννησος. Το Άργος, όπως και οι Μυκήνες καταρχάς κατοικούνταν από Αχαιούς. Μετά ήρθαν εκεί οι Δαναοί με τον Δαναό από την Αίγυπτο, οι οποίοι αναμείχθηκαν ειρηνικά με τους εκεί Αχαιούς και εξ αυτού **το Αργείοι = Δαναοί και Αχαιοί**. Το Άργος επί αιώνες ήταν κάτω από την επιρροή της γειτονικής πόλης των Μυκηνών. Τον 12ον αιώνα π.Χ. κατά την διάρκεια της βασιλείας του Ορέστη, γιου του Αγαμέμνονα, το Άργος έγινε ξανά η πρωτεύουσα της Αργολίδος. Τον 11ον αιώνα π.Χ., το Άργος κατελήφθη και αυτό από τους Δωριείς και ο αρχηγός τους Τέμενος, το έκανε έδρα των επιχειρήσεων του. Το 750 π.Χ. ο τυράννος του Άργους Φειδωνας έκανε νομισματοκοπείο στο οποίο έκοψε πρώτος στην Ελλάδα αργυρά νομίσματα (πριν τα νομίσματα ήσαν χάλκινα) και έτσι το Άργος απόκτησε οικονομική ισχύ. Ο ίδιος καθώρισε και τα μετρά και σταθμά που ίσχυαν μετά σε πάρα πολλές ελληνικές πόλεις.

Ο πρώτος βασιλιάς του Άργους, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ήταν ο Ίναχος, γιος του Ωκεανού και της Τέθης, που έδωσε το όνομα του, στον ποταμό Ίναχο ο οποίος περνούσε μπροστά από τα τείχη της πόλεως. Η βασιλεία του χρονολογείται το 1986 π.Χ. Σύμφωνα με τον μύθο, μετά τις πλημμύρες του Δευκαλιωνος, ο Ίναχος οδήγησε αυτούς που επέζησαν, από τα βουνά στις πεδιάδες. Όταν η Ήρα και ο Ποσειδών διαμάχησαν για την κυριαρχία του τόπου, ο Ίναχος έλαβε το μέρος της Ήρας και γι' αυτό ο Ποσειδώνας τον τιμώρησε, στερεύοντας όλους τους ποταμούς του Άργους. Από το όνομα του, οι Αργείοι ονομάζονταν επίσης Ιναχίδες. Οι γιοι του ήταν ο Φορωνεύς και ο Αιγιάλος. Ο Φορωνεύς, υπήρξε ο Προμηθεύς των Αργείων, ο ήρωας που τους έδωσε την φωτιά και τις κοινωνικές αξίες. Ο τάφος του στο Άργος, καθώς και ολόκληρη η περιοχή, ονομάζονταν Φορωνικό άστυ. Ο Φορωνεύς έκανε δύο παιδιά με την νύμφη Τελεδίκη, τον Άπη και την Νιόβη. Το πρώτο όνομα της Πελοποννήσου ήταν Απία, και το πήρε από τον Άπη, ο οποίος υπήρξε ένας σκληρός βασιλιάς. Τον Άπη σκότωσαν ο Τελχίνος και Θελεξίων και ο Άργος, γιος της αδελφής του Νιόβης, από τον Δία, τον διαδέχθηκε στο θρό-

νο. Η γυναίκα του Ευάνδη, κόρη του Στρυμόνα, του έδωσε τέσσαρες γιους, τον Έκβασο, Πείρα, Επίδαυρο και Κριατό. Ο γιος του Έκβασου, Αγήνωρ, τον διαδέχθηκε στον θρόνο και ο γιος του, Άργος Πανόπτης, σύμφωνα με τον μύθο, είχε εκατό μάτια σε όλο του το σώμα. Ο Άργος απελευθέρωσε την Πελοπόννησο από πολλά άγρια θηρία και τέρατα. Ο Ίναχος, γενάρχης των Αργείων, είχε μία κόρη, την Ιώ. Από τις περιπλανήσεις της, οι αρχαίοι τραγικοί ποιητές αντλούσαν τα θέματα τους. Η Ιώ ήταν η πρώτη ιέρεια της θεάς Ήρας, στο αρχαίο Ηραϊόν, το οποίο βρισκόταν μεταξύ των Μυκηνών και της Τίρυνθας. Ο Δίας ερωτεύθηκε την Ιώ παράφορα και όταν το έμαθε η Ήρα, την μεταμόρφωσε σε άσπρη αγελάδα. Αργότερα η Ήρα απαίτησε από τον Δία να της φέρει την αγελάδα, την οποία έδωσε στον Άργο Πανόπτη, τον πατέρα της, να την φυλάει. Ο Ερμής όμως, με υπόδειξη του Δία, έπαιξε την λύρα του και με τους σκοπούς του έκλεισε όλα τα μάτια του Άργου Πανόπτη και τον σκότωσε. Η Ήρα τότε οδήγησε την αγελάδα μακριά, αφού της έστειλε την μύγα που την σιμπούσε αδιάκοπα, αναγκάζοντας την να περιπλανείται σε ξένες χώρες. Η περιπλανώμενη Ιώ, (από την οποία πήρε το όνομα του και το Ιόνιο Πέλαγος), πήγε στη Ήπειρο και μετά στην Ιλλυρία και περνώντας από τα βουνά του Καυκάσου, έφθασε στην Θράκη και Βόσπορο. Μετά πέρασε στην Σκυθία, Χειμέρια και άλλες Ασιατικές χώρες και έφθασε στην Αίγυπτο, όπου επιτέλους ο Δίας την επανέφερε στην πραγματική της μορφή και έκανε ένα μαύρο παιδί μαζί της, τον Έπαφο. Τον Ίασο διαδέχθηκε ο Κρότωπος και αυτόν ο Σθενέλας, ακολουθούμενος από τον Γελάνωρα. Κατά την βασιλεία του, ο Δαναός και οι πενήντα κόρες του ήλθαν στο Άργος από την Αίγυπτο, για να αποφύγουν τους γάμους με τους πενήντα γιους του αδελφού του, Αίγυπτου. Ο αδελφός του όμως, με τους πενήντα γιους, τους ακολούθησαν και τους υποχρέωσαν να κάνουν τους γάμους. Την νύχτα του γάμου, ο Δαναός έδωσε σε όλες τις κόρες του μαχαίρια και τους είπε να σκοτώσουν τους άντρες τους όταν θα κοιμηθούν, το οποίο και έκαναν όλες, εκτός της Υπερμνήστρας, η οποία τον αγαπούσε. Ο άνδρας της, Λυγκεύς, έγινε αργότερα βασιλιάς του Άργους. Οι άλλες κόρες του Δαναού αφού εξαγνίσθηκαν από τους φόνους, παντρεύτηκαν τους νικητές των γυμνικών αγώνων. Από το όνομα του Δαναού προέρχεται η ονομασία Δαναοί, με την οποία ονόμαζαν οι Έλληνες τους κατοίκους του Άργους, καθώς και ο Όμηρος. Ο Δαναός πρώτος εφεύρε τις γεωτρήσεις πηγαδιών, και με το νερό που ανέβασε από τις υπόγειες πηγές ύδρευσε την πεδιάδα της Αργολίδος. Ο γιος του Λυγκεύς, Άβας, έκανε δίδυμους γιους και χώρισε το βασίλειο του Άργους σε δύο μέρη, δίνοντας το Άργος στον Ακρίσιο και την Τίρυνθα στον Προίτο. Υπήρξε διαφωνία μεταξύ των για τον θρόνο και κατέληξαν σε μάχη, στην οποία κανείς δεν νίκησε και έτσι συμφιλιώθηκαν στο τέλος. Ο μύθος αναφέρει ότι όσοι έλαβαν μέρος στην μάχη ήταν οπλισμένοι με ασπίδες και ήταν η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκαν σε πόλεμο. Πολλές είναι οι ιστορίες γύρω από τον Προίτο, του οποίου η γυναίκα, Άντεια (Στενοβεία), ερωτεύθηκε τον Βελλερεφόντη και οι τρεις όμορφες κόρες του, Λυσιππη, Ιφιανάσσα και Ιφινόη βασανισμένες από τρέλα και λέπρα, περιπλανιόνταν σε όλη την Πελοπόννησο. Σύμφωνα με τον Ησίοδο, η αιτία για τις αρρώστιες τους ήταν η άρνηση τους να λάβουν μέρος στις Βακχικές τελετουργίες, ενώ κατά τους Αργείους Ακουσίλαο και Φερεκύδη, επειδή κορόιδευαν τα ξύλινα αγάλματα και άλλα ιερά σκεύη της θεάς Ήρας ή γιατί έκλεψαν χρυσό από το άγαλμα της. Ο Προίτος για να θεραπεύσει τις κόρες του, ζήτησε την βοήθεια του προφήτη Μέλαμπος από την Πύλο, ο οποίος του ζήτησε σαν αντάλλαγμα το ένα τρίτο του βασιλείου του. Ο Προίτος δεν δέχθηκε, αλλά όταν τρέλα κυρίευσε πολλές άλλες Αργείες γυναίκες, ζήτησε ξανά την βοήθεια του, αλλά την φορά αυτή ο Μέλαμπος απαίτησε ένα τρίτο επιπλέον, για τον αδελφό του, Βία. Αυτή την φορά ο Προίτος δέχθηκε και ο Μέλαμπος με θυσίες και προσευχές εξευμενίζοντας την οργή της Ήρας και επικεφαλής μιας ομάδας νέων, μετά από ένα εκστατικό χορό και αλαλαγμούς, σύμφωνα με τα Βακχικά έθιμα του Διόνυσου, οδήγησε τις γυναίκες κάτω, από τα βουνά στην πόλη της Σικυώνος, και αφού τις εξαγνισε στην ιερά πηγή, θεραπεύθηκαν. Οι κόρες του Προίτου όμως δεν ήταν ανάμεσα στις άλλες γυναίκες και ο Μέλαμπος επέστρεψε στα βουνά και τις βρήκε στο Λουσσοί της Αρκαδίας. Μέσα στο Σπήλαιο των Λιμνών, το οποίο κοι-

τούσε τον ποταμό Στύγκα, οι δύο κόρες του Προίτου, η Λυσιππη και η Ιφιανάσσα θεραπεύτηκαν, (η τρίτη, η Ιφινόη, είχε πεθάνει στον δρόμο). Ο Μέλαμπος παντρεύτηκε την Λυσιππη και ο αδελφός του Βίας την Ιφιανάσσα, και έζησαν ως βασιλείς, ο καθένας στο μερίδιό του, από το βασίλειο του Άργους. Η κόρη του Ακρίσιου, Δανάη, είχε φυλακισθεί από τον πατέρα της σε μία υπόγειο κατακόμβη, κλειδωμένη με βαριά μπρούτζινη πόρτα, γιατί του είχε δοθεί ο χρησμός, ότι θα πεθάνει από το χέρι του παιδιού της. Ο Δίας, μπαίνοντας στην φυλακή της, με την μορφή χρυσής βροχής από τον φεγγίτη, έκανε ένα γιο μαζί της, τον Περσέα. Όταν ο Ακρίσιος το έμαθε, δεν την πίστεψε και έβαλε την μητέρα και το παιδί μέσα σε μια κιβωτό και τους έριξε στην θάλασσα. Στο νησί της Σέριφου, ο αδελφός του βασιλιά Πολυδέκτη, βρήκε την κιβωτό και τους έσωσε. Μετά από πολλά κατορθώματα, ο Περσέας γύρισε στο Άργος και χωρίς καμία προμελέτη, από ατύχημα, σκότωσε τον παπού του στην Θεσσαλία, όπου είχε αποσυρθεί, για να αποφύγει τον εγγονό του.

Η Σικυώνα, το Άργος και ο Άδραστος

Ο Άδραστος, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ήταν ένας από του πιο φημισμένους βασιλιάδες της Σικυώνας και του Άργους. Ήταν εγγονός του Βία και γιος του Ταλαού και της Λυσιμάχης. Μετά από διαμάχη των τριών οικογενειών του Μέλαμπου, Βία και Προίτου, που κυβερνούσαν το Άργος, πήγε στην Σικυώνα στον παπού του, από το γένος της μητέρας του, βασιλιά Πόλυβο, από τον οποίο και κληρονόμησε το βασίλειο του. Αργότερα αφού συμφιλιώθηκε με τον εχθρό του Αμφιάραο (ο οποίος είχε σκοτώσει τον πατέρα του) δίνοντας του την αδελφή του Εριφύλη για γυναίκα του, επέστρεψε στο Άργος και κυβέρνησε την πόλη. Σύμφωνα με την παράδοση, κατά την διάρκεια μιας θεελλώδους νύχτας, άκουσε δυνατές φωνές και βγαίνοντας έξω στην αυλή του σπιτιού του, είδε δύο άνδρες να διαπληκτίζονται, ο ένας έχοντας ως έμβλημα στην ασπίδα του ένα λιοντάρι και ο άλλος ένα αγριογούρουνο. Αμέσως θυμήθηκε τον παράξενο χρησμό που του είχε δοθεί, ότι θα παντρέψει τις κόρες του με λιοντάρι και αγριογούρουνο. Οι δύο άνδρες ήταν ο Πολυνείκης, γιος του Οιδίποδος βασιλιά των Θηβών, και ο Τυδέας, γιος του Αινεία της Καλυδώνος. Ο Άδραστος χώρισε τους δύο άνδρες και αφού τους συμφιλίωσε, τους πάντρεψε με τις κόρες του Αργεία και Δείπυλη. Αργότερα, για να βοηθήσει τον Πολυνείκη να επανέλθει στον πατρικό του θρόνο, έκανε εκστρατεία εναντίον των Θηβών. Έτσι άρχισε ο φημισμένος και οδυνηρός πόλεμος "οι Επτά εναντίον των Θηβών", από τον οποίον μόνο ο Άδραστος επέζησε και διέφυγε τον θάνατο, με την βοήθεια του αγαπημένου του αλόγου, Αρίωνα. Μετά από χρόνια, όταν πλέον μεγάλωσαν οι γιοι των σκοτωμένων συντρόφων του, ξεκίνησε καινούργια εκστρατεία εναντίον των Θηβών, και με τη βοήθεια του γιου του Αιγιαλέα και των Επιγόνων, κατέλαβε και κατέστρεψε την πόλη. Έχασε όμως τον αγαπημένο γιο του στην μάχη και πέθανε από μαρασμό και θλίψη στον δρόμο της επιστροφής. Αργότερα οι Σικυώνιοι και οι Αργείοι τον λάτρεψαν σαν ήρωα με μεγάλες τιμές, ειδικά στη Σικυώνα όπου έκτισαν το Ηρώο του στην Αγορά, το οποίο ο Ηρόδοτος είδε, και εξυμνούσαν τους ηρωισμούς του, αλλά και τα παθήματα του με λυρικές τραγωδίες. (Ηροδότου Ιστορία). Ο εγγονός του Άδραστου, Διομήδης, γιος του Τυδέως και της Δείπυλης, βασιλιάς του Άργους, οδήγησε 80 πλοία εναντίον της Τροίας, συνοδευόμενος από τους πιστούς του φίλους, τον Σθέναλο και τον Ευρύαλο. Τα ηρωικά του κατορθώματα στην Τροία ήταν πολλά. Δίπλα στον Αχιλλέα, ο Διομήδης υπήρξε ο πιο γενναίος ήρωας του Ελληνικού στρατεύματος. Επιστρέφοντας από την Τροία στο Άργος, έφυγε από το σπίτι του και εγκαταστάθηκε για πολλά χρόνια στην Ιταλία. Τον λάτρευαν σαν μεγάλο ήρωα όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στα Ιταλικά παράλια της Αδριατικής. Η πόλη του Άργους, η οποία είχε χάσει την δύναμη της κατά την Μυκηναϊκή περίοδο, υπό την ηγεμονία του Ορέστη, γιου του Αγαμέμνονος, έγινε πάλι η πρωτεύουσα της Αργολίδος. Ο Ορέστης με την βοήθεια του φίλου του Πυλάδη και της αδελφής του Ηλέκτρας, σκότωσε την μητέρα του Κλυταιμνήστρα και τον εραστή της, Αίγισθο, παίρνοντας έτσι

εκδίκηση για τον θάνατο του πατέρα του. Βασίλευσε το Άργος, έως την ηλικία των ενενήντα ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

- ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

Από τον 6ο π.Χ. αι. είχε αρχίσει να επεκτείνεται το κράτος των Περσών. Η επεκτατική τους πολιτική τους οδήγησε στο να σκεφτούν να καταλάβουν την Ελλάδα. Οι εκστρατείες τους άρχισαν να πραγματοποιούνται στις αρχές του 5ου π.Χ. αι. και κατέληξαν σε συντριβή τους στις μάχες του Μαραθώνα, των Πλαταιών και στις ναυμαχίες της Σαλαμίνας και της Μυκάλης. Οι Έλληνες νικήθηκαν στην μάχη των Θερμοπυλών αλλά έδειξαν σ' όλο τον αρχαίο γνωστό κόσμο την ανδρεία και την γενναιότητά τους.

1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι καθώς του είπαν οι λόγιοι των Περσών τα βάρβαρα έθνη που κατοικούν στην Ασία (Τρώες, Κάρες, Φοίνικες, Πέρσες κ.α.), οι Πέρσες τα θεωρούν δικά τους (δηλαδή Περσικά, βαρβαρικά), ενώ την Ευρώπη και τους Έλληνες οι Πέρσες τα έβλεπαν πάντα σαν κάτι ξεχωριστό και στην άλωση του Ιλίου βρίσκουν τα αίτια έχθρας τους προς τους Έλληνες και γι αυτό τώρα οι βάρβαροι Πέρσες, Φοίνικες κ.τ.λ. στρέφονται εναντίον της Ελλάδας ως αντίποινα, πρβ: «Την γαρ Ασίην και τα ενοικέοντα έθνεα βάρβαρα οικηιούνται οι Πέρσαι, την δε Ευρώπην και το Ελληνικόν ήγηνται κεχωρίσθαι. Ουτω μεν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, και την Ιλίου άλωσιν ευρίσκουσι σφισι την αρχήν της έχθρης της ες τους Έλληνας (Ηρόδοτος Α, 4)»

2. ΟΙ ΠΕΡΣΙΚΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

Μετά την πάταξη της Ιωνικής επανάστασης, ο βασιλιάς των Περσών Δαρείος σκέφτηκε ότι έτσι θα ήταν εύκολο γι αυτόν να κατακτείση και την υπόλοιπη Ελλάδα και άρχισε να ετοιμάζει στρατό για εκστρατεία.

Ασημένιο αναμνηστικό τετράδραχμο Αθηνών, 117 π.Χ. με την πολιούχο των Αθηνών, τη θεά Αθηνά, αμφορέα, γλαύκα, κλάδοι δάφνης ή ελιάς, το όνομα του Θεμιστοκλή και το Θεμιστοκλή πάνω σε πρώρα τριήρους κ.α..

Η Α΄ εκστρατεία που ακολούθησε έγινε το 492 π.Χ. με αρχηγό **το γαμπρό του Δαρείου Μαρδόνιο**. Ο στρατός του όμως συνάντησε μεγάλες δυσκολίες στη Θράκη και ο στόλος του, ενώ περνούσε το ακρωτήριο του Αθώ, έπεσε σε τρικυμία και έχασε 300 πλοία. Εξαιτίας της ζημιάς αυτής ο Μαρδόνιος αναγκάστηκε να γυρίσει στην Ασία άπρακτος.

Ο Δαρείος όμως δεν πτοήθηκε και έχοντας στην αυλή του ως σύμβουλο τον εξόριστο εκεί Έλληνα τύραννο Ιππία (ο οποίος κρατούσε ζωντανό το μίσος εναντίον των συμπατριωτών του Αθηναίων) άρχισε να ετοιμάζει την δεύτερη εκστρα-

τεία, πολύ μεγαλύτερη της πρώτης. Πρώτα έστειλε αγγελιοφόρους σε διάφορες Ελληνικές πόλεις για να ζητήσουν λέει «νερό και χώμα» ως σημείο υποταγής. Οι Αθηναίοι όμως τους πέταξαν στο βέραθρο και οι Σπαρτιάτες σε ένα πηγάδι, για να βρουν εκεί το **"νερό και το χώμα"**.

Η Β΄ περσική εκστρατεία έγινε το 490 π.Χ., μόνο μέσω θάλασσας τώρα. Αρχηγοί του νέου στρατού και στόλου ήταν **ο Δάτης και ο Αρταφέρνης**, οι οποίοι αφού κυριεύσαν την Ερέτρια της Εύβοιας, έπλευσαν στην Αττική και αποβιβάστηκαν με 110.000 Πέρσες στο Μαραθώνα. Μπροστά σ' αυτούς αντιπαρατάχτηκαν 10.000 Αθηναίοι και 1.000 **Πλαταιείς με αρχηγό τον Αθηναίο στρατηγό Μιλτιάδη**. Τόση ήταν η ορμή των Ελλήνων, ώστε κατόρθωσαν να συντρίψουν το δεκαπλάσιο περσικό στρατό και να τον απωθήσουν στα πλοία. Στο πεδίο της μάχης μετρήθηκαν πάνω από 6.000 νεκροί Πέρσες και μόνο 192 Αθηναίοι. Από τα πλοία αιχμαλωτίστηκαν 7, ενώ τα υπόλοιπα έσπευσαν να καταλάβουν την ανυπεράσπιστη Αθήνα. Αλλά οι νικητές επέστρεψαν γρήγορα στην πόλη τους και ήταν παραταγμένοι στο προάστιο των Αθηνών Κυνόσαργες, όταν τα βαρβαρικά πλοία φάνηκαν μπροστά στο Φάληρο. Όταν είδαν οι Πέρσες την υποδοχή αυτή, χωρίς να επιτεθούν, στράφηκαν πίσω και γύρισαν στην Ασία άπρακτοι.

Η Γ΄ περσική εκστρατεία έγινε μετά το θάνατο του Δαρείου (480-479 π.Χ.) από **το γιο του Ξέρξη**. Αυτός ξεκίνησε, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο (Ζ, 184-187), με 1.700.000 πεζούς, 80.000 ιππείς, 20.000 άρματα της εποχής. Πεζικό να ναυτικό ήταν 2.317.617 στρατιώτες, χωρίς το βοηθητικό προσωπικό. Πέρασε τον Ελλήσποντο και κατευθυνόταν προς την Κεντρική Ελλάδα, ενώ ο στόλος με 1.207 πολεμικά και 3.000 μεταγωγικά πλοία τον ακολουθούσε παραπλέοντας τα ελληνικά παράλια. Ο Ξέρξης πίστευε ότι χωρίς να πολεμήσει, με μόνο το πλήθος των δυνάμεών του, θα κατορθώσει να εξολοθρεύσει τους Έλληνες. Ο κίνδυνος, πραγματικά, ήταν πολύ μεγάλος, γι' αυτό οι Σπαρτιάτες και οι Αθηναίοι κάλεσαν **πανελλήνιο συνέδριο στον Ισθμό**, το οποίο αποφάσισε να οργανώσει κοινή άμυνα. Η Σπάρτη έστειλε έναν από τους βασιλείς της, το Λεωνίδα, με μικρό στράτευμα 7.200 ανδρών να φυλάξει **τις Θερμοπύλες**. Στην τελική φάση του αγώνα **ο Λεωνίδας** κράτησε μόνο 300 Σπαρτιάτες, 700 Θεσπιείς και 80 Μυκηναίους, που θυσιάστηκαν όλοι στο πεδίο της τιμής.

Η θρυλική αυτή θυσία εμπύχωσε τους Έλληνες και ενίσχυσε το φρόνημά τους και την απόφασή τους να αγωνιστούν "μέχρις εσχάτων". Οι Αθηναίοι από την άλλη μεριά εξόπλισαν μόνοι τους 127 τριήρεις, οι οποίες, μαζί με 144 πλοία των άλλων πόλεων, κατευθύνθηκαν προς το ακρωτήριο της Εύβοιας Αρτεμίσιο και εμπόδισαν τον Περσικό στόλο να ενισχύσει τον Ξέρξη στις Θερμοπύλες. Μετά τη θυσία του Λεωνίδα και των στρατιωτών του, τα ελληνικά πλοία έφυγαν και συγκεντρώθηκαν στη Σαλαμίνα, ενώ ο Ξέρξης προχώρησε με το στρατό του μέχρι την Αττική και κατέστρεψε την Αθήνα, όπου ελάχιστοι κάτοικοι είχαν παραμείνει. Οι υπόλοιποι είχαν καταφύγει στη Σαλαμίνα. Συγχρόνως είχε φτάσει και ο περσικός στόλος στο Φαληρικό όρμο και διατάχτηκε από τον Ξέρξη να καταστρέψει τα ελληνικά πλοία. Επακολούθησε **η περσική ναυμαχία της Σαλαμίνας** (480 π.Χ.), η οποία έληξε με νίκη των Ελλήνων και κατα-

στροφή των Περσών. Ο ίδιος ο Ξέρξης επέστρεψε στην Περσία, αφήνοντας στην Ελλάδα το στρατηγό Μαρδόνιο με 300.000 άνδρες για να συνεχίσει τον πόλεμο. Το χειμώνα τον πέρασε ο Μαρδόνιος στη Θεσσαλία και το 479 π.Χ., μαζί με τους Θηβαίους που είχαν "μηδίσει", στρατοπέδευσε στις Πλαταιές. Εναντίον τους εκστράτευσε ο βασιλιάς της Σπάρτης Πausanias και στη μάχη, γνωστή **ως μάχη των Πλαταιών**, νίκησε τους Πέρσες και σκότωσε το Μαρδόνιο. Την ίδια μέρα και ο Ελληνικός στόλος νίκησε τον Περσικό **στη ναυμαχία της Μυκάλης** (απέναντι από τη Σάμο, κοντά στο ακρωτήριο της Μυκάλης). Έτσι ολοκληρώθηκε ο θρίαμβος και οι Σπαρτιάτες και οι άλλοι Πελοποννήσιοι αποχώρησαν από τη συμμαχία και τη συνέχιση του πολέμου ανέλαβαν οι Αθηναίοι επικεφαλής των άλλων Ελλήνων. Με τον τρόπο αυτό άνοιξε το πεδίο για τη μεγάλη ακμή της Αθήνας.

ΟΙ ΠΕΡΣΕΣ ΗΓΕΜΟΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΣΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ

Ο ΔΑΡΕΙΟΣ Α΄: Ο Δαρείος Α΄ (550 – 485 π.Χ.) ήταν ο πρώτος από τους Πέρσες ηγεμόνες που του ήρθε η ιδέα να υποδουλώσει την Ελλάδα, όμως ηττήθηκε στο Μαραθώνα το 490 π.Χ.

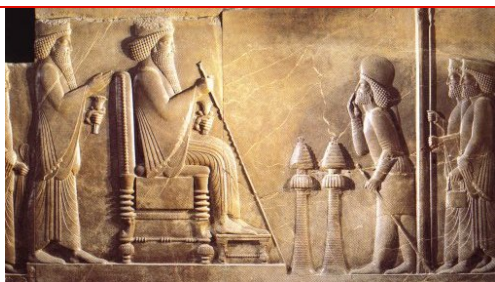
Ο ΞΕΡΞΗΣ Α΄: Ο Ξέρξης την Ανοιξη του 480 π.Χ., δέκα χρόνια μετά την καταστροφή του πατέρα του στο Μαραθώνα και αφού πιο πριν είχε υποτάξει την Αίγυπτο και τη Βαβυλώνα, ξεκίνησε να υποτάξει και την Ελλάδα, αυτό που δε μπόρεσε να κάνει ο πατέρας του, και την Ευρώπη. Ωστόσο ηττήθηκε από τους Έλληνες στη ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.), στη ναυμαχία της Μυκάλης και στη μάχη στις Πλαταιές. (479 π.Χ.). Αποτυχημένος γύρισε στα Σούσα, όπου τον δολοφόνησαν οι στρατηγοί του Αρταβάνος και Μιθριδάτης το 465 π.Χ.

Ο ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ Α΄: Ο Αρταξέρξης Α΄ (465 – 424 π.Χ.) ήταν γιος του Ξέρξη και υπέταξε τη Βακτριανή (Μέρος Ινδίας και Αφγανιστάν) και την Αίγυπτο. Νικήθηκε ο στόλος του από τον Κίμων στη Ρόδο το 449 π.Χ. και έτσι βρήκαν την ευκαιρία πολλές πόλεις της Μ. Ασίας και ελευθερώθηκαν από τους Πέρσες.

ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ Β΄: Ο Αρταξέρξης Β΄ (405 – 359 π.Χ.) ήταν γιος του Δαρείου και της Παρυσάτιδος. Νίκησε τον αδελφό του Κύρο στην αιματηρή διεκδίκηση της εξουσίας και τους Έλληνες που πήγαν για βοήθειά του και πήρε την εξουσία.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 480 π.Χ.

Όταν ο **Ξέρξης** έφθασε στις Θερμοπύλες, βρήκε να υπερασπίζεται από ένα σώμα τριακοσίων Σπαρτιατών και από επτά χιλιάδες οπλίτες άλλων πόλεων, υπό την αρχηγία του Σπαρτιάτη βασιλιά **Λεωνίδα**. Ο Ξέρξης μαθαίνοντας για τον μικρό αριθμό των Ελληνικών δυνάμεων και ότι αρκετοί Σπαρτιάτες έξω από τα τείχη γυμνάζονταν και χτένιζαν τα μαλλιά τους, στην αμηχανία του, κάλεσε τον Δημάρατο να του εξηγήσει την έννοια όλων αυτών. Ο Δημάρατος του είπε, ότι οι Σπαρτιάτες θα υπερασπισθούν το μέρος μέχρι θανάτου και ότι υπήρχε παράδοση να πλένουν και να χτενίζουν τα μαλλιά τους με ιδιαίτερη προσοχή, όταν επρόκειτο να θέσουν την ζωή τους σε κίνδυνο. Ο Ξέρξης που δεν πίστεψε τον Δημάρατο, καθυστέρησε την επίθεση επί τέσσερες μέρες, νομίζοντας ότι οι Έλληνες θα διασκορπιζόνταν, όταν θα αντιλαμβάνονταν τις μεγάλες δυνάμεις του. Έστειλε επίσης αγγελιοφόρους, ζητώντας να παραδώσουν τα όπλα τους. Η απάντηση του Λεωνίδα ήταν **"Μολών λαβέ"** (έλα να τα πάρεις).

Ο Δαρείος Α΄, βασιλιάς των Περσών, με το γιο το Ξέρξη, που διαδέχθηκε τον πατέρα του το

486 π.Χ., συνομιλεί με πολίτη υπό το βλέμμα των φρουρών του στη Περσέπολη.

Όταν είπαν σε ένα Σπαρτιάτη για τον μεγάλο αριθμό των Περσικών δυνάμεων, οι οποίοι με τα βέλη τους θα έκρυσαν τον

ήλιο, απάντησε: **"τόσο το καλύτερο, θα πολεμήσουμε στην σκιά"**.

Την πέμπτη ημέρα ο Ξέρξης επιτέθηκε χωρίς καμία επιτυχία και με μεγάλες απώλειες, αν και οι Μήδες πολέμησαν γενναία. Τότε έδωσε διαταγή στην προσωπική του φρουρά, τους "Αθανάτους" υπό την αρχηγία του Υρδάνη, ένα σώμα δέκα χιλιάδων ανδρών από τους καλύτερους Πέρσες στρατιώτες, να επιτεθούν, αλλά και αυτοί απέτυχαν και παρατηρήθηκε ότι ο Ξέρξης πήδησε από τον θρόνο του τρεις φορές, από θυμό και αγωνία. Την επόμενη μέρα επετέθησαν και πάλι, δεν υπήρξε όμως καμία πρόοδος. Ο Ξέρξης ήταν απελπισμένος, αλλά η τύχη του άλλαξε, όταν ο Εφιάλτης, γιος του Ευρίδημου από την Μαλίδα, του είπε για ένα κρυφό μονοπάτι μέσα στο βουνό. Αμέσως εστάλη μία ισχυρή Περσική δύναμη από τους "Αθανάτους" με αρχηγό τον Υρδάνη, οδηγούμενη από τον προδότη. Τα ξημερώματα έφθασαν στην κορυφή, όπου είχαν στρατοπεδεύσει οι Φωκείς, οι οποίοι μόλις είδαν τον Περσικό στρατό ετράπησαν σε φυγή. Όταν ο Λεωνίδας έμαθε τα γεγονότα, διέταξε να συγκληθεί το συμβούλιο του πολέμου. Πολλοί είχαν την γνώμη, ότι έπρεπε να αποσυρθούν και να βρουν μία καλύτερη τοποθεσία για να αμυνθούν, αλλά ο Λεωνίδας, ο οποίος δεσμευότο από τους νόμους της Σπάρτης και από ένα χρησμό, που είχε προφητεύσει ότι είτε η Σπάρτη ή ένας βασιλιάς της Σπάρτης θα έπρεπε να θυσιαστεί, αρνήθηκε. Τριακόσιοι Σπαρτιάτες και επτακόσιοι Θεσπιείς πήραν την απόφαση να μείνουν και να πολεμήσουν. Στους υπόλοιπους επετράπη να φύγουν, με εξαίρεση τετρακοσίων Βοιωτών οι οποίοι κρατήθηκαν ως όμηροι, επειδή οι Θηβαίοι, οι Βοιωτοί κ.α. είχαν μηδίσει.

Ο Λεωνίδας δεν περίμενε την Περσική επίθεση, η οποία καθυστερούσε από τον Ξέρξη και βάδισε εναντίον τους. Στην μάχη που επακολούθησε χιλιάδες Πέρσες σκοτώθηκαν και οι υπόλοιποι υποχώρησαν προς την θάλασσα, αλλά όταν τα Σπαρτιάτικα δόρατα έσπασαν, οι Σπαρτιάτες άρχισαν να έχουν απώλειες και ένας από τους πρώτους που έπεσαν, ήταν ο Λεωνίδας. Γύρω από το σώμα του μία από τις πιο σκληρές μάχες έλαβε μέρος. Τέσσερις φορές οι Πέρσες επιτέθηκαν να το πάρουν και τις τέσσερις απωθήθηκαν. Στο τέλος, οι Σπαρτιάτες εξαντλημένοι και πληγωμένοι, μεταφέροντας το σώμα του Λεωνίδα, αποσύρθηκαν πίσω από το τείχος, αλλά περικυκλώθηκαν από τον εχθρό, που τους σκότωσε με βέλη.

Σε αυτό το σημείο, ένα μαρμάρινο λιοντάρι τοποθετήθηκε από τους Έλληνες προς τιμήν του Λεωνίδα και των ανδρών του, καθώς και δύο άλλα μνημεία πλησίον του. Σε ένα από αυτά, έχουν γραφεί οι αθάνατες λέξεις:

**"Ω ξείν αγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ότι τήδε κείμεθα,
τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι".**

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΩΝ 479 π.Χ.

Η απροθυμία, την οποία έδειξε η Σπάρτη μετά την μάχη των Θερμοπυλών και λίγο πριν την μάχη των Πλαταιών, δεν βοήθησε τους Έλληνες. Αλλά όταν τελικά πήρε την απόφαση να λάβει μέρος σοβαρά στον πόλεμο, το έκανε μεγαλειωδώς.

Πέντε χιλιάδες Σπαρτιάτες μαζί με πέντε χιλιάδες Λακεδαιμόνιους περίοικους και αρκετούς είλωτες βάδισαν προς τον Ισθμό. Αυτός ήταν ένας αρκετά μεγάλος στρατός και ποτέ στο παρελθόν η Σπάρτη δεν είχε στείλει τόσο μεγάλη δύναμη στο πεδίο. Στον Ισθμό, συναντήθηκαν με άλλους συμμάχους της Πελοποννήσου και προχώρησαν με κατεύθυνση τα Μέγαρα. Εκεί ενώθηκαν με τρεις χιλιάδες Μεγαρείς και τελικά στις Πλαταιές με οκτώ χιλιάδες Αθηναίους οπλίτες. Η πόλη των Πλαταιών συνείσφερε εξακόσιους οπλίτες, οι οποίοι ήλθαν από την Σαλαμίνα υπό την αρχηγία του Αριστειδή. Ο αριθμός των Ελληνικών δυνάμεων έφθανε τώρα τις τριάντα οκτώ χιλιάδες οπλίτες, οι οποίοι μαζί με τους ελαφρά οπλισμένους στρατιώτες και τους είλωτες πλησίαζε τις εκατό δέκα χιλιάδες άνδρες. Ο αριθμός αυτός συμπεριλάμβανε τους χιλίους οκτακοσίους σχεδόν άοπλους Θεσπιείς. Δεν υπήρχε

ιππικό και οι τοξότες ήταν πολλοί λίγοι. Όταν ο Μαρδόνιος έμαθε για την άφιξη των Λακεδαιμονίων, έφυγε από την Αττική δια μέσου της Δεκέλειας, πέρασε το βουνό Πάρνων και μπήκε στην Βοιωτία. Βαδίζοντας επί δύο μέρες κατά μήκος του Ασωπού ποταμού, στρατοπέδευσε κοντά την πόλη των Πλαταιών.

Οι Έλληνες, αφού συμβουλευτήκαν τους Θεούς με θυσίες στην Ελευσίνα, βάδισαν πάνω από τις κορυφές του Κιθαιρώνα και κατεβαίνοντας από το βόρειο τμήμα είδαν το στρατόπεδο του Περσικού στρατού στην πεδιάδα του Ασωπού. Ο βασιλιάς Πausanίας, που περίμενε καλούς οιωνούς από τις θυσίες, κρατούσε τις δυνάμεις του μακριά από τις επιθέσεις του Περσικού ιππικού, κοντά στις Ερυθρές, όπου το έδαφος ήταν ανόμοιο και τραχύ, αλλά ακόμα και αυτό δεν εμπόδισε τον στρατηγό Μασίστιο να επιτεθεί στους Έλληνες. Όταν οι Μεγαρείς βρέθηκαν σε μεγάλο κίνδυνο και είχαν μεγάλες απώλειες, τριακόσιοι Αθηναίοι οπλίτες επέτυχαν να αναχαιτίσουν τους Πέρσες, σκοτώνοντας τον μεγαλόσωμο και γενναίο Μασίστιο. Το σώμα του, το παρέλασαν θριαμβευτικά επάνω σε άρμα. Το γεγονός αυτό ενθουσίασε τον Pausanias, ο οποίος έφερε τον στρατό στην πεδιάδα, σε παράταξη στην δεξιά πλευρά του Ασωπού. Όταν ο Μαρδόνιος έμαθε την αλλαγή της θέσεως των Ελληνικών δυνάμεων, διέταξε τον στρατό του να πάρει θέση απέναντι τους, στην άλλη όχθη του Ασωπού. Ο ίδιος πήρε το πόστο της αριστεράς πτέρυγας, αντιμέτωπος των Λακεδαιμονίων. Ο υπόλοιπος στρατός του, αποτελούμενος από τους Έλληνες που είχαν προσχωρήσει στους Πέρσες, πενήντα χιλιάδες τον αριθμό, ήταν αντιμέτωπος των Αθηναίων. Το κέντρο του Μαρδόνιου αποτελείτο από Βακτριείς και Ινδούς. Ολόκληρος ο στρατός ανήρχετο στις τριακόσιες χιλιάδες άνδρες.

Επί οκτώ μέρες η επίθεση αναβλήθηκε και από τις δύο πλευρές, λόγω κακών οιωνών. Την όγδοη ημέρα ο Μαρδόνιος με την συμβουλή του Θηβαίου αρχηγού Τιμαγενίδα, έκοψε τις γραμμές ανεφοδιασμού των Ελλήνων και κατέλαβε μία μεγάλη αποστολή με εφόδια, σε μια πλαγιά του Κιθαιρώνα. Ο Αρτάβαζος επίσης τον συμβούλευσε να συνεχίσει αυτήν την τακτική ενοχλήσεων, αλλά ο Μαρδόνιος ήταν ανυπόμονος και διέταξε το ιππικό του να επιτεθεί, καταλαμβάνοντας την πηγή των Γαργαπαθειών.

Ο Pausanias συγκάλεσε το πολεμικό συμβούλιο και πήραν την απόφαση να οπισθοχωρήσουν σε μια τοποθεσία ονομαζόμενη Νησί, η οποία βρισκόταν δυο χιλιόμετρα μακρύτερα και στη μισή απόσταση από την πόλη των Πλαταιών. Όταν ο Pausanias έδωσε το βράδυ την διαταγή για οπισθοχώρηση, μερικοί από τους Σπαρτιάτες αρνήθηκαν να ακολουθήσουν. Οι απειλές δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα να πεισθεί ο Σπαρτιάτης λοχαγός Αμομφεράτος, ο οποίος παίρνοντας μία μεγάλη πέτρα, την πέταξε στα πόδια του Pausanias, με την εξής φράση: "με αυτή την πέτρα δίνω την ψήφο μου να μην οπισθοχωρήσω".

Ο Pausanias, που δεν είχε καιρό να χάσει γιατί το ξημέρωμα έφτανε, άφησε τον Αμομφεράτο και τον λόχο του πίσω και βιάστηκε να πάει στο Νησί. Αργότερα ο Αμομφεράτος τους ακολούθησε. Όταν ο Μαρδόνιος έμαθε ότι οι Έλληνες είχαν οπισθοχωρήσει, διέταξε επίθεση. Ο στρατός περνώντας το ποτάμι του Ασωπού, άρχισε να ρίχνει βέλη στους Έλληνες, οι οποίοι όμως δεν ανταπέδωσαν, περιμένοντας ακόμη τους καλούς οιωνούς από τις θυσίες. Όταν τελικά οι θυσίες καρποφόρησαν και άρχισε η μάχη ο Μαρδόνιος, επικεφαλής της σωματικής του φρουράς των χιλίων ανδρών, ήταν στην πρώτη γραμμή και πολεμούσε γενναία μέχρις ότου έπεσε, χτυπημένος από τον Σπαρτιάτη Αείμνηστο. Όταν ο Μαρδόνιος σκοτώθηκε, ο Περσικός στρατός οπισθοχώρησε στο οχυρωμένο στρατόπεδο τους. Αλλά αυτό δεν τους έσωσε, γιατί οι Έλληνες τους ακολούθησαν κατορθώνοντας να μπουνέ μέσα. Έγινε μεγάλη σφαγή και μόνον τρεις χιλιάδες Πέρσες από τις τριακόσιες χιλιάδες κατόρθωσαν να σωθούν, δραπετεύοντας. Οι Έλληνες έχασαν μόνον χιλίους τριακοσίους άνδρες.

Σημειώνεται επίσης ότι το 464 π.Χ., κατά την διάρκεια της νύχτας, ένας ισχυρός σεισμός έπληξε την Σπάρτη και την υπόλοιπη Λακωνία. Η γη άνοιξε και οι κορυφές του Ταΰγετου σκίστηκαν στα δύο. Όλα τα σπίτια της Σπάρτης έπεσαν, εκτός από

πέντε. Η καταστροφή συνεχίστηκε επί πέντε ημέρες. Πάνω από είκοσι πέντε χιλιάδες Λακεδαιμόνιοι έχασαν την ζωή τους.

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΙ Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

(Με τη νίκη των Ελλήνων στη Σαλαμίνα σώθηκε όχι μόνο η Ελλάδα, αλλά και όλη η Ευρώπη αφενός από το βαρβαρισμό και αφετέρου από την υποδούλωση και τις σφαγές των βαρβάρων της Ανατολής (Περσών, Μήδων, Κάρων, Φοινίκων κ.α.)

Ο Θεμιστοκλής (525 - 460 π.Χ.)

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας έγινε στις 28 ή 29 Σεπτεμβρίου του 480 π.Χ. στα στενά μεταξύ του νησιού της Σαλαμίνας και των ακτών της Αττικής. Στη ναυμαχία αυτή, σύμφωνα με το Διόδωρο Σικελιώτη, οι χερσαίες δυνάμεις (πεζικό) του Ξέρξη ξεπερνούσαν τις 800.000 άντρες και οι ναυτικές είχαν πάνω από 1200 τριήρεις, 850 πλοία μεταγωγικά αλόγων και 3.000 τριαντακόρους (= πλοία με 30 κωπηλάτες από 15 σε κάθε πλευρά), ποσά τεράστια για την εποχή εκείνη και όμως νικήθηκε. Από τις ως άνω τριήρεις του Ξέρξη 40 ήσαν των Κάρων, 300 των Φοινίκων, 200 των Αιγυπτίων και αρκετές άλλες από προδότες Έλληνες. Οι ναυτικές δυνάμεις των Ελλήνων αποτελούνταν από 350 περίπου τριήρεις με 85.000 άνδρες υπό την αρχηγία του Ευρυβιάδη του Λακεδαιμονίου. Οι 180 τριήρεις ήταν Αθηναϊκές, υπό την αρχηγία του Θεμιστοκλή.

Εκείνος που ήταν αιτία να νικήσουν οι Έλληνες στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, αλλά και έκανε την Αθήνα πρώτη ναυτική δύναμη, σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Ιστορία Α), ήταν ο Θεμιστοκλής (**525 - 460 π.Χ.**). Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή με το οποίο οι Έλληνες νίκησαν το μέγα στόλο των Περσών ήταν να παρασύρει το Περσικό στόλο στα στενά της Σαλαμίνας, όπου δε μπορούσε όλος να λάβει μέρος στη ναυμαχία. Ειδικότερα, όταν ο Περσικός στόλος (1.200 πλοία με 300.000 άνδρες) βρισκόταν στο Φάληρο, οι αρχηγοί του Ελληνικού στόλου συσκέφθηκαν για να αποφασίσουν τον καταλληλότερο τόπο να ναυμαχήσουν. Ο Θεμιστοκλής πρότεινε τα στενά της Σαλαμίνας, διότι ο Ελληνικός στόλος, μικρότερος από τον Περσικό, μπορούσε να ελιχθεί καλύτερα και δεν κινδύνευε να κυκλωθεί από τα εχθρικά πλοία.

Η πλειοψηφία όμως των στρατηγών πρότεινε να διεξαχθεί η ναυμαχία στον Ισθμό, για να υπερασπιστούν την Πελοπόννησο και σε έσχατη περίπτωση, αν επικρατούσαν οι Πέρσες, να έχουν τη δυνατότητα να διαφύγουν. Σε νέα σύσκεψη ο Θεμιστοκλής απείλησε ότι αν δε ναυμαχούσαν στη Σαλαμίνα, ο Αθηναϊκός στόλος θα αποσυρόταν και οι Αθηναίοι θα μετανάστευαν στη Κάτω Ιταλία. Ο Ευρυβιάδης πείστηκε και άρχισαν οι ετοιμασίες, την επόμενη μέρα όμως – και παραμονή της ναυμαχίας- οι γνώμες των στρατηγών διχάστηκαν. Οι Αθηναίοι, Αιγινήτες και Μεγαρείς επέμεναν να ναυμαχήσουν στα στενά, ενώ οι Πελοποννήσιοι προτιμούσαν τον Ισθμό. Τότε ο Θεμιστοκλής, επειδή φοβήθηκε μήπως επικρατήσει η δεύτερη γνώμη, έστειλε κρυφά στον Ξέρξη τον παιδαγωγό των παιδιών του Σίκκινο, με το μήνυμα ότι ο Ελληνικός στόλος ετοίμαζαν να διαφύγει, και πως αν ήθελε τη νίκη έπρεπε να επιτεθεί αμέσως.

Ο Περσικός στόλος κινητοποιήθηκε αμέσως προκειμένου να πετύχει αιφνιδιασμό. Το μεγαλύτερο μέρος του Περσικού στόλου είχε συγκεντρωθεί μεταξύ Ψυτάλλειας και Σαλαμίνας, ενώ τα υπόλοιπα πλοία είχαν κλείσει όλα τα πιθανά περάσματα. Οι Έλληνες όμως πληροφορήθηκαν τις κινήσεις του Περσικού στόλου μέσα στη νύχτα από τον Αριστείδη που με κόπο κατόρθωσε να περάσει ανάμεσα από τα εχθρικά πλοία. Ενώ λοιπόν οι Πέρσες προσδοκούσαν να αιφνιδιάσουν τους Έλληνες και να τους τρέψουν σε φυγή, μάταια τους περίμεναν όλοι νύχτα. Με την ανατολή του ηλίου άκουσαν τους ήχους της σάλπιγγας και τον πολεμικό παιάνα «*ω παῖδες Ελ-*

λήνων, ἴτε, ἐλευθερούτε πατρίδα ἐλευθερούτε δε παῖδας, γυναίκας, Θεῶν τε πατρῶων ἔδη, θήκας τε προγόνων. Νυν υπέρ πάντων ο αγών.» Πρώτος επιτέθηκε ο Αθηναῖος Αμεινίας ο Παλληνεύς. Αμέσως τον ακολούθησαν και τα υπόλοιπα πλοία και η ναυμαχία γενικεύτηκε. Και οι δύο αντίπαλοι αρχικά πολεμούσαν με την ίδια γενναιότητα, γρήγορα όμως φάνηκε η υπεροχή του ελληνικού στόλου και της τακτικής του. Μέχρι το σούρουπο ο Περσικός στόλος είχε κατατροπωθεί και αναζητήσε καταφύγιο στο Φάληρο. Οι απώλειες του ήταν 200 πλοία, ενώ οι Έλληνες είχαν χάσει 40. Η αναλογία σε άνδρες ήταν πολύ μεγαλύτερη για τους Πέρσες, γιατί πολλοί δεν ήξεραν να κολυμπούν. Επιπλέον, εξοντώθηκε η περσική φρουρά της Ψυτάλλειας που την αποτελούσαν κυρίως επιφανείς Πέρσες και εκλεκτοί πολεμιστές. Η νίκη αυτή των Ελλήνων, αποτέλεσα όχι μόνο της στρατηγικής σκέψης και της ναυτικής δεινότητας τους, αλλά της ομοψυχίας και της γενναιότητας τους, σήμαινε την αρχή του τέλους για τα επεκτατικά σχέδια των Περσών. Η νίκη αυτή και η σημασία της μνηθήκε από ποιητές, ρήτορες, και Ιστορικούς με σημαντικότερο έργο την τραγωδία του Αισχύλου «Πέρσαι» την πρώτη με ιστορικό θέμα. Σύμφωνα, επίσης, με το Διόδωρο Σικελιώτη (βιβλος 7, 18), **οι Αιγινήτες και οι Μεγαρείς**, κατά την περίοδο των Περσικών πολέμων, ήταν οι πιο καλοί ναυτικοί μετά τους Αθηναίους και γι αυτό επιλέγχαν να αντιμετωπίσουν το δεξιό κέρασ των Περσών στη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΕΣ ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΙΜΩΝΑ (466 - 449 π.Χ.)

Μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας και επειδή οι Πέρσες εξακολουθούσαν να κατέχουν τις ελληνικές που είχαν καταλάβει στη Μ. Ασία, ο Κίμωνας, που είχε αντικαταστήσει στο μεταξύ το Θεμιστοκλή, με ένα μεγάλο στόλο έπλευσε στη Θράκη και πολιόρκησε το Ίον, στον ποταμό Στρυμόνα (476 π.Χ. Σύντομα όλες οι άλλες Ελληνικές πόλεις, εκτός από το Δορίσκο, οι οποίες είχαν Περσική φρουρά, παραδόθηκαν. Ο Κίμωνας αργότερα έπλευσε εναντίον της νήσου Σκύρου (476 π.Χ.) και σαν διοικητής της Αμφικτιονικής συμμαχίας, εκδίωξε τους Δόλοπες πειρατές και έφερε Αθηναίους να κατοικήσουν στο νησί. Μαζί του, έφερε πίσω τα οστά του Θησέα ο οποίος είχε δολοφονηθεί στο νησί οχτακόσια χρόνια πριν. Ακολούθως ο Κίμωνας έπλευσε στην Ασία και αφού συγκέντρωσε ένα στόλο από 200 τριήρεις, πολιόρκησε την Ελληνική πόλη της Φασελής. Αμέσως μετά την κατάληψη της, έπλευσε στον ποταμό Ευρυμέδων το 466 π.Χ., για να επιτεθεί στον Περσικό στόλο. Μετά από ολοκληρωτική νίκη, όπου 200 πλοία κατελήφθησαν, ο Κίμωνας κατεδίωξε τους Πέρσες, οι οποίοι είχαν στο μεταξύ αποβιβασθεί στην ξηρά και τους νίκησε. Όταν έλαβε μήνυμα, ότι 80 Φοινικικά πλοία βρισκόταν στην Ίδρο της Κύπρου, έπλευσε όσο το γρηγορότερο μπορούσε, νικώντας τους και καταστρέφοντας αρκετά πλοία. Αυτή ήταν η τρίτη νίκη μέσα σε μια μέρα του γενναίου και ένδοξου στρατηγού Κίμωνα, ανεβάζοντας την Αθήνα στο απόγειο της δύναμης της.

Χρυσός δαρεικός του 505 - 480 π.Χ. (Χρόνοι Δαρείου Ι μέχρι Ξέρξη Ι) της δυναστείας των Αχαιμενιδών της Περσίας, ως αυτούς με τους οποίους πλήρωναν τους στρατιώτες τους και τους βάρβαρους της Ασίας (Φοίνικες, Κάρες κ.α.), για να υποδουλώσουν την Ευρώπη.

Νομίσματα (σίγλοι) Περσίας με το βάρβαρο, το βασιλιά Ξέρξη, που συνάθροισε όλες τις χερσαίες και ναυτικές δυνάμεις των βαρβάρων της Ανατολής (Πέρσες, Φοίνικες, Κάρες κ.τ.λ.), για να υποδουλώσει τους Έλληνες. Ηττήθηκε από τους Έλληνες στη ναυμαχία της Σαλαμίνα το 480 π.Χ. και μάχη των Πλαταιών το 479 π.Χ.

3. ΚΛΑΣΣΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ - Η ΑΘΗΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ Η ΣΠΑΡΤΗ ΣΤΗ ΞΗΡΑ - ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΠΡΩΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ο Ηρόδοτος (Α, 57) αναφέρει ότι πριν εκστρατεύσει ο βασιλιάς των Περσών Δαρείς εναντίον της Ελλάδας ρώτησε ποιοι Έλληνες είναι πιο ισχυροί, για να τους κάνει φίλους και κείνοι του απάντησαν οι Σπαρτιάτες ή Λακεδαιμόνιοι που αρχικά ήταν πολυπλόρητοι και μετά ρίζωσαν στην Πελοπόννησο και οι Αθηναίοι που κατοικούσαν πάντα στην Αττική. πρβ: "Ύστερα έβαλε μπρος (ο Κροΐσος, βασιλιάς των Λυδών) να εξετάσει ποιοι ανάμεσα στους Έλληνες ήσαν οι δυνατότεροι, που θα μπορούσε να κάνει φίλους. Και ψάχνοντας βρήκε πως ξεχώριζαν οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, οι πρώτοι ανάμεσα στους Δωριείς, οι δεύτεροι ανάμεσα στους Ίωνες. ... (Ηρόδοτος Α, 57)

Ο Θουκυδίδης (Α, 3 - 19) αναφέρει ότι αρκετά χρόνια πριν από τους Περσικούς πολέμους οι περισσότερες ελληνικές πόλεις - κράτη δεν είχαν σταθερό πολίτευμα με συνέπεια να μην παρουσιάζουν τίποτε αξιόλογο. Μόνο οι Λακεδαιμόνιοι κατόρθωσαν κάποια στιγμή να διατηρήσουν το ίδιο πολίτευμα επί πολλά χρόνια και έτσι ανεδείχθησαν ισχυροί και μπόρεσαν να ρυθμίζουν και τα των άλλων πόλεων. Λέει, επίσης, ότι πριν από τους Περσικούς πολέμους, η Αθήνα, λόγω του ότι δεν είχε σταθερό πολίτευμα, είχε ασήμαντο στόλο. Διέθεταν μόνο μερικές πεντηκοντόρους. Και μόνον βραδύτερο έπεισε ο Θεμιστοκλής τους Αθηναίους, ενώ βρισκόταν ήδη σε πόλεμο προς τους Αιγινήτες και αναμένονταν ο βάρβαρος (οι Πέρσες με τον Ξέρξη), να κατασκευάσουν τα πολεμικά πλοία, με τα οποία και ναυμάχησαν στη Σαλαμίνα. Ακολούθως και μετά τη νίκη των Ελλήνων επί των Περσών, οι Αθηναίοι και οι Λακεδαιμόνιοι αναδείχθηκαν λέει δυο οι πιο ισχυρές δυνάμεις στην Ελλάδα, των μεν Αθηναίων στη θάλασσα και των Λακεδαιμονίων στη ξηρά.

Σημειώνεται όμως ότι οι Σπαρτιάτες δεν ήταν μόνο καλοί πολεμιστές στη ξηρά, αλλά και στη θάλασσα. Απλώς στη θάλασσα ήταν δεύτεροι, μετά την Αθήνα. Μάλιστα στη ναυμαχία της Σαλαμίνας ναύαρχος του ελληνικού στόλου ήταν ο Σπαρτιάτης Ευρυβιάδης, που, όμως, αν έλειπε ο Αθηναίος Θεμιστοκλής, ο Ευρυβιάδης θα είχε νικηθεί.

Κατά τους κλασσικούς χρόνους (τέλος 5^{ου} και 4^{ου} αι. π.Χ.), οι ελληνικές ναυτικές δραστηριότητες και τέχνες γνωρίζουν απaráμιλλη άνθηση, με δείγματα αυτής της προόδου την καταστροφή των ναυτικών δυνάμεων των Περσών στο **Αρτεμίσιο, στη Σαλαμίνα και τη Μυκάλη**. Είναι η εποχή που τα όρια του ελληνικού κόσμου καταλαμβάνουν όλη τη λεκάνη της Μεσογείου. Χαρακτηριστική η φράση του Περικλή **«Μέγα το της θαλάσσης κράτος»**, κάτι που αναγράφεται στο έμβλημα του σύγχρονου Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού.

Στους κλασσικούς χρόνους, η Αθήνα διαμορφώνεται ως η κεντρική πολιτική, στρατιωτική, οικονομική και ναυτιλιακή δύναμη της Ελλάδας και **κατά τον 5^ο αι. π.Χ. ο Πειραιάς** είναι το σπουδαιότερο λιμάνι της Μεσογείου. Οι Αθηναίοι βρέθηκαν πολύ πιο μπροστά απ' την εποχή τους, χαράσσοντας θαυμάσια ναυτική πολιτική,

που στηριζόταν στη δύναμη των Τριηρών τους. Η Αθηναϊκή θαλασσοκρατορία αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο "χτίζεται" ο **Χρυσός Αιώνας**, όπου Ποίηση, Φιλοσοφία, Τέχνες και Επιστήμες γνωρίζουν μια ανεπανάληπτη άνθιση. Οι κωπηλάτες των Αθηναϊκών Τριηρών, τα λεγόμενα **«ξύλινα τείχη»** της πόλης των Αθηνών, ήταν Αθηναίοι Πολίτες, όχι δούλοι, και ήταν τιμή για αυτούς να συμμετάσχουν ως κωπηλάτες σε ναυμαχίες και άλλες πολεμικές διενέξεις. Τα υπόλοιπα ναυτικά κράτη, μπορεί να μην υιοθέτησαν επακριβώς την τεχνική ναυπήγησης των Αθηναίων, όμως εμπνεύστηκαν από τη ναυτική πολιτική τους.

Νόμισμα Κέρκυρας 229 – 48 π.Χ. με ναύτες ή Ηρακλή και νύμφη Κέρκυρα από τη μια και από την άλλη πλώρα κερκυραϊκής τριήρους, Πρύτανις ΦΙΛΩΤΑΣ

Σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Α, 3-13), αφενός το ναυτικό της Κέρκυρα ήταν ένα από τα πιο αξιόλογα ναυτικά που συγκροτήθηκαν προ των Περσικών και αφετέρου η πιο παλιά ναυμαχία απ'όσες ξέρουμε έγινε μεταξύ Κορίνθου και κερκυραίων περίπου διακόσια εξήντα χρόνια πριν τον Πελοποννησιακό πόλεμο, δηλαδή το 664 π.Χ.

Μέγαρα 307 π.Χ. Στατήρας με πλώρα μεγαρίτικης τριήρους και δελφίνα.

Σύμφωνα με το Διόδωρο Σικελιώτη (βιβλιοθήκη 7, 18), οι Αιγινήτες και οι Μεγαρείς, κατά την περίοδο των Περσικών πολέμων, ήταν οι πιο καλοί ναυτικοί μετά τους Αθηναίους και γι αυτό επιλέγησαν να αντιμετωπίσουν το δεξιά κέρα των Περσών στη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

3. ΟΙ ΕΜΦΥΛΙΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Πρώτη πόλη στους Περσικούς Πολέμους αναδείχθηκε η Αθήνα, που αμέσως μετά ανέπτυξε έναν σπουδαίο πολιτισμό κι ένα πανίσχυρο κράτος που επιδίωκε να ηγεμονεύσει των Ελλήνων αντί των Σπαρτιατών. Η δύναμη αυτή της Αθήνας ανησύχησε τους Σπαρτιάτες, που είχαν εξελιχθεί σ' ένα ισχυρό στρατοκρατικό κράτος. Έτσι η σύγκρουση δεν άργησε. Η σύγκρουση αυτή είναι γνωστή σαν Πελοποννησιακός Πόλεμος (431 π.Χ.-404 π.Χ.). Νικητής αναδείχθηκε η Σπάρτη, που έμεινε ο κυρίαρχος της Ελλάδος. Αντίπαλός της αναδείχεται η Θήβα, η οποία κατανίκησε σε αλληπάλληλες μάχες τους Σπαρτιάτες και έγινε αυτή για ένα διάστημα ηγεμονεύουσα πόλη της Ελλάδος. Έτσι επανήλθε η Αθήνα στο προσκήνιο. Ωστόσο η διαμάχη στο νότο είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ενός άλλου ελληνικού κράτους στο βορρά, του κράτος των Μακεδόνων, που οργάνωσε ισχυρό στρατό και άρχισε σιγά σιγά να επεκτείνεται.

Η ΔΟΞΑ ΕΦΕΡΕ ΖΗΛΟ ΚΑΙ ΦΘΟΝΟ

Οι Έλληνες, σύμφωνα με το Θουκυδίδη (Α 17), μετά την απόκρουση των Περσών δια του κοινού αγώνα, και αυτοί που έλαβαν μέρος και αυτοί που δεν έλαβαν μέρος κατά των Περσών, διαιρέθηκαν και άλλοι τάσσονταν με τους Αθηναίους και άλλοι με τους Λακεδαιμόνιους, γιατί αυτά τα δυο κράτη είχαν αναδειχθεί ως τα ισχυρότερα, των μεν Αθηναίων στη θάλασσα και των Λακεδαιμονίων στη ξηρά με επακόλουθο να ακολουθούσουν θλιβερά γεγονότα, εμφύλιοι πόλεμοι (Πελοποννησιακός Πόλεμος, Βοιωτικός πόλεμος κ.α.), πρβλ (σε μετάφραση Ελ. Βενιζέλου): «Και ενώπιον του επικρεμασθέντος μεγάλου κινδύνου (της εισβολής των Περσών), οι Λακεδαιμόνιοι, λόγω του ότι ήσαν το ισχυρότερον ελληνικόν κράτος, ανέλαβαν την αρχηγίαν των συμπολεμησάντων Ελλήνων, και οι Αθηναίοι, αποφασίσαντες καθ' ον χρόνον επήρχοντο οι Πέρσαι να εγκαταλείψουν την πόλιν και παραλαβόντες τα κινητά των, επεβιβάσθησαν επί των πολεμικών πλοίων και έγιναν ναυτικοί. Και αφού, διά του κοινού αγώνος, απέκρουσαν τους Πέρσας, ολίγον χρόνον ύστερον οι Έλληνες, και όσοι είχαν αποσείσει τον ζυγόν του βασιλέως, και όσοι είχαν λάβει μέρος εις τον κοινόν κατ' αυτού αγώνα, διηρέθησαν, και άλλοι μεν ετάχθησαν με τους Αθηναίους, άλλοι δε με τους Λακεδαιμόνιους. Διότι τα δύο αυτά κράτη είχαν αναδειχθή ως τα ισχυρότερα, των μεν Αθηναίων επικρατούντων κατά θάλασσαν, των δε Λακεδαιμονίων κατά ξηράν...».

Ομοίως ο Λυσίας («Επιτάφιος τοις Κορινθίοις βοηθείς») λέει ότι μετά τους Περσικούς πολέμους και εξαιτίας του ζήλου για τα γεγονότα και τον φθόνο για τα έργα, οι Έλληνες είχαν αλαζονική σκέψη και ο καθένας περίμενε μικρή αφορμή για πόλεμο εναντίον του άλλου.

Ο Α΄ Πελοποννησιακός πόλεμος (431 - 421 π.Χ.)

Η αναπόφευκτη συμπλοκή μεταξύ της Σπάρτης και της Αθήνας, των δυο υπερδυνάμεων της αρχαιότητας, δεν άργησε να συμβεί. Ο Αρχίδαμος εισέβαλε στην Αττική την άνοιξη του 431 π.Χ. χωρίς κανένα εμπόδιο, εφ' όσον η Αθήνα είχε πάρει την απόφαση να μην εμπλακεί σε μάχη εκ παρατάξεως με την Σπάρτη και έτσι άρχισε ο Πελοποννησιακός πόλεμος, που κράτησε 28 χρόνια. Με το μέρος των Λακεδαιμονίων ήταν όλες οι Πελοποννησιακές πόλεις, εκτός του Άργους και της Αχαΐας που πήραν μέρος στον πόλεμο αργότερα, ακολουθώντας την Σπάρτη. Ήταν επίσης οι Βοιωτοί, Μεγαρείς, Φωκείς, Λευκαδίτες, Αμβρακιότες και Ανακτόριοι. Οι παράλιες πόλεις προμήθευσαν τον στόλο και οι Βοιωτοί, Λοκροί και Φωκείς το ιππικό. Με το μέρος των Αθηναίων ήταν οι Πλαταιείς, Χιώτες, Λέσβιοι, Μεσσήνιοι, Κερκυραίοι, Ζακυνθinoί, Ακαρνανοί καθώς και οι πόλεις των παραλίων της Ασίας και Θράκης και όλα τα νησιά του Αιγαίου, εκτός της Μήλου και Θήρας. Οι Αθηναϊκές δυνάμεις ανέρχονταν στους 29,000 οπλίτες, 1200 ιππικό και 1600 τοξότες, ο δε στόλος της είχε 300 τριήρεις, χωρίς να υπολογίζονται τα πλοία των συμμάχων της. Οι Χιώτες, Κερκυραίοι και Λέσβιοι συνεισέφεραν και στόλο. Οι δυνάμεις του Αρχίδαμου που μπήκαν στην Αττική αποτελούντο από 60,000 έως 100,000 άνδρες. Στην αρχή επεχείρησε επιδρομές στο οχυρό της Οινόης, αλλά χωρίς επιτυχία. Κατόπιν βάδισε προς την Ελευσίνα, στην οποία έφθασε στα μέσα του Ιουνίου το 431 π.Χ. Αφού λεηλάτησε την Θρασεία πεδιάδα, στρατοπέδευσε στις Αχαρνές, επτά μίλια έξω από την Αθήνα. Στο μεταξύ οι Αθηναίοι είχαν συγκεντρωθεί μέσα στα τείχη και είχαν στείλει όλα τα ζώα στην Εύβοια. Ο Αρχίδαμος εγκατέλειψε την Αττική στο τέλος του Ιουλίου και ο στρατός του διαλύθηκε αμέσως. Με την αναχώρηση του, οι Αθηναίοι στο τέλος του Σεπτεμβρίου επετέθησαν στα Μέγαρα και τα κατέστρεψαν. Την άνοιξη του 430 π.Χ., ο Αρχίδαμος εισέβαλε ξανά στην Αττική, αλλά στο μεταξύ ο λοιμός είχε ξεσπάσει στην Αττική. Οι Λακεδαιμόνιοι με μεγαλύτερο μένος κατέστρεψαν τα περιχώρα της Αθήνας, βαδίζοντας μέχρι και τα ορυχεία του Λαυρίου. Με την σειρά τους οι Αθηναίοι έστειλαν 100 τριήρεις υπό την αρχηγία του Κνέμου, και κατέστρεψαν το νησί της Ζακύνθου. Στον τρίτο χρόνο του πολέμου (429 π.Χ.), ο Αρχίδαμος βάδισε εναντίον των Πλαταιών και απαίτησε να του παραδώσουν την πόλη και όλη την περιουσία τους, υποσχόμενος ότι μετά τον πόλεμο θα τους επιστρέφονταν όλα. Η πλειοψηφία των Πλαταιών ήθελε να γίνει δεκτή η πρόταση, αλλά οι Αθηναίοι τους παρότρυναν να μην την δεχθούν και τους υποσχέθηκαν

βοήθεια. Μετά την άρνηση τους, ο Αρχίδαμος περικύκλωσε την πόλη των Πλαταιών και έτσι ξεκίνησε η φημισμένη πολιορκία της πόλης. Επί τρεις μήνες οι Σπαρτιάτες προσπάθησαν να την καταλάβουν χωρίς καμία επιτυχία, γι' αυτό αποφάσισαν να αποκλείσουν την πόλη και να λιμοκτονήσουν τον πληθυσμό. Έτσι έχτισαν γύρω από την πόλη διπλό τείχος, αλλά ούτε και αυτά τα μέτρα έφεραν αμέσως επιτυχία. Μετά από δύο χρόνια, όταν οι προμήθειες τελείωσαν, σε μία θυελλώδη νύχτα του Δεκεμβρίου, απέδρασαν 212 άτομα. Ο υπόλοιπος πληθυσμός παραδόθηκε το 427 π.Χ. και αφού πέρασαν από δίκη, από πέντε Σπαρτιάτες δικαστές, τους εκτέλεσαν. Την πόλη των Πλαταιών οι Σπαρτιάτες την παρέδωσαν στην Θήβα, οι οποίοι μετά από λίγους μήνες κατέστρεψαν όλα τα σπίτια της. Κατά την διάρκεια του τετάρτου και πέμπτου έτους του πολέμου, οι Σπαρτιάτες εισέβαλαν ξανά στην Αττική, ενώ τον έκτο χρόνο (426 π.Χ.) δεν μπήκαν. Μία σειρά από ισχυρούς σεισμούς και πλημμύρες συνέβησαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδος και στην Αθήνα ο λοιμός ξαναπαρουσιάστηκε. Στον έβδομο χρόνο του πολέμου ο Σπαρτιατικός στρατός υπό την αρχηγία του βασιλιά Άγη εισήλθε στην Αττική, αλλά μόνο για το χρονικό διάστημα των δεκαπέντε ημερών. Ο Άγης ανακλήθηκε και βέδισε εναντίον της Πύλου, λόγω ότι οι Αθηναίοι είχαν εγκαταστήσει στρατιωτικό σταθμό στην Πύλο της Μεσσηνίας. Ο Πελοποννησιακός στόλος που ήταν στην Κέρκυρα κάτω υπό την αρχηγία του Θρασυμελίδα, πήρε εντολή επίσης να πλεύσει στην Πύλο. Όταν ο Θρασυμελίδας έφθασε στην Πύλο με τον στόλο, κατέλαβε το μικρό και δασώδες νησί της Σφακτηρίας, με τετρακοσίους άνδρες και είκοσι οπλίτες με τους είλωτες. Ένα μέρος αυτών, διακόσιοι ενενήντα δύο, που πολλοί από αυτούς ανήκαν σε ηγετικές οικογένειες, συνελήφθησαν από τον Αθηναίο Κλέοντα και αλυσοδεμένοι μεταφέρθηκαν στην Αθήνα, οι δε υπόλοιποι σκοτώθηκαν σε μία σοβαρή εμπλοκή στο νησάκι. Το γεγονός αυτό εξέπληξε τον Ελληνικό κόσμο που γνώριζε καλά, ότι οι Σπαρτιάτες δεν παραδιδόνταν. Η Σπάρτη ήταν τώρα σε πάρα πολύ άσχημη θέση. Οι Μεσσήνιοι της Πύλου μαζί με είλωτες που είχαν δραπετεύσει θα μπορούσαν να λεηλατήσουν την περιοχή και επίσης δεν θα μπορούσε πλέον να εισβάλει στην Αττική γνωρίζοντας καλά, ότι οι Αθηναίοι θα εκτελούσαν τους αιχμαλώτους. Ο όγδοος χρόνος του πολέμου (424 π.Χ.) ήταν καταστρεπτικός για την Αθήνα. Νικήθηκαν στην μάχη του Δήλιου από τους Θηβαίους και έχασαν επίσης την Θράκη. Μετά από αυτά τα γεγονότα οι Αθηναίοι σκέφθηκαν σοβαρά τις προτάσεις της Σπάρτης για ειρήνη. Τον ίδιο χρόνο, ένα από τα πιο αποτρόπαια εγκλήματα που έγιναν στην αρχαία Ελλάδα, έλαβε μέρος. Η Σπάρτη προσποιούμενη ότι θα δώσει ελευθερία στους πιο άξιους από τους Είλωτες, οι οποίοι είχαν πολεμήσει γενναία, διάλεξε δύο χιλιάδες άνδρες από τους καλύτερους και αφού τους στεφάνωσε σε τελετή, τους σκότωσε με μυστική εντολή των Εφόρων. Η αιτία ήταν ότι η Σπάρτη ένιωθε την απειλή της αυξανόμενης δύναμης τους. Τον ένατο χρόνο του πολέμου (423 π.Χ.) υπεγράφη ανακωχή για έναν χρόνο, κατά την διάρκεια του οποίου η μόνιμη ειρήνη θα διεπραγματεύετο. Αλλά οι διαπραγματεύσεις σταμάτησαν δύο μέρες μετά την υπογραφή της ανακωχής, όταν οι Αθηναίοι έμαθαν ότι η Σκιώνη επαναστάτησε και ήταν υπό την αρχηγία του Βρασίδα. Τον Αύγουστο, μια Αθηναϊκή δύναμη υπό την αρχηγία του Κλέωνος, εστάλη στην Σκιώνη. Στην μάχη που ακολούθησε, ο Κλέων και ο Βρασίδας σκοτώθηκαν, και έτσι τα εμπόδια για μόνιμη ειρήνη λιγόστεψαν. Ο Σπαρτιάτης βασιλιάς Πλειστοάναξ και ο στρατηγός Νικίας των Αθηνών, την άνοιξη του 421 π.Χ., υπέγραψαν συμφωνία ειρήνης για πενήντα χρόνια, την επονομαζόμενη συνθήκη του Νικία. Οι Σπαρτιάτες αιχμάλωτοι επέστρεψαν και επετράπη στην Αθήνα να κρατήσει τις πόλεις Ανακτόριο, Σόγιο και Νήσε. Δεν έμειναν όμως όλοι ευχαριστημένοι με την συνθήκη και οι σύμμαχοι της Σπάρτης, Κόρινθος, Θήβα, Μέγαρα και Ηλεία, αρνήθηκαν να την υπογράψουν. Κατά την διάρκεια της ειρήνης, τα πράγματα μεταξύ Σπάρτης και Αθηνών δεν υπήρξαν ικανοποιητικά. Οι σύμμαχοι της, Βοιωτοί και Κορίνθιοι δεν αποδέχτηκαν την ειρήνη και η Αθήνα αρνήθηκε να εκκενώσει την Πύλο. Ο Αλκιβιάδης των Αθηνών έπεισε τους Αχαιοούς και Πατρινούς να συμμαχήσουν με την Αθήνα και βοήθησε το Άργος στην επιδρομή του εναντίον της Επιδαύρου, την οποία λεηλάτησαν. Οι Σπαρτιάτες δεν μπορούσαν να τα δεχθούν όλα αυτά και αφού συγκέντρωσαν ένα

μεγάλο στρατό, με πολλούς συμμάχους, εισέβαλαν στο Άργος και περικύκλωσαν τον Αργειακό στρατό. Η μάχη επρόκειτο να αρχίσει, όταν δύο ολιγαρχικοί αρχηγοί του Άργους ήλθαν στον βασιλιά της Σπάρτης Άγη και τον έπεισαν να υπογράψει ανακωχή για τέσσερες μήνες. Λίγο αργότερα ο Αλκιβιάδης, οδηγώντας μια δύναμη χιλίων οπλιτών και τετρακοσίων ιππέων, ήλθε να βοηθήσει τους Αργείους και τους έπεισε να επιτεθούν στην πόλη του Ορχομενού στην Αρκαδία. Αφού κατέλαβαν τον Ορχομενό, βάδισαν εναντίον της Τεγέας. Στο μεταξύ ο βασιλιάς Άγης, ο οποίος κατηγορήθηκε για την συνθήκη με τους Αργείους, βάδισε με μεγάλη δύναμη στην περιοχή της Μαντινείας και στρατοπέδευσε κοντά στο ιερό του Ηρακλή. Οι Αργείοι και οι σύμμαχοι τους έφυγαν από την πόλη της Μαντινείας και σε ένα καλά διαλεγμένο σημείο έδωσαν μάχη. Ο βασιλιάς Άγης ήταν έτοιμος να επιτεθεί σε αυτήν την τοποθεσία που ήταν πλεονεκτική για τους Αργείους, αλλά όταν οι Σπαρτιάτες τους πλησίασαν, ένας παλαίμαχος οπλίτης του είπε, ότι με την πράξη του αυτή προσπαθούσε "να διορθώσει ένα λάθος, διαπράττοντας ένα άλλο". Αυτές οι λέξεις τον έκαναν να οπισθοχωρήσει. Μετά από αυτά οι Αργείοι επήραν θέση στην πεδιάδα και προσπάθησαν να τους αιφνιδιάσουν. Το δεξιό τμήμα του Αργειακού στρατού, το οποίο αποτελείτο από την αφρόκρεμα της αριστοκρατίας, ένα μόνιμο σώμα από χιλίους διαλεχτούς στρατιώτες, οι οποίοι εκπαιδεύοντο και συντηρούντο με δημόσιες δαπάνες από την πόλη του Άργους, έτρεψε σε φυγή τους Λακεδαιμόνιους, αλλά ο Άγης με τον υπόλοιπο στρατό έχοντας περισσότερο επιτυχία, κατόρθωσε να κερδίσει την μάχη (Ιούνιο 418 π.Χ.). Οι Αθηναίοι έχασαν διακοσίους οπλίτες συμπεριλαμβανομένων και των στρατηγών Λάχη και Νικόστρατου, ενώ οι Αργείοι και οι άλλοι σύμμαχοι έχασαν εννιακοσίους άλλους άνδρες. Από τον Λακεδαιμόνιο στρατό μόνο τριακόσιοι άνδρες χάθηκαν. Παρόλο αυτά τα γεγονότα, η ειρήνη του Νικία ίσχυε ακόμη.

Ο Β΄ Πελοποννησιακός πόλεμος (415 - 404 π.Χ.)

Το 415 π.Χ., στην εκστρατεία των Αθηναίων εναντίον των Συρακουσών, ο Σπαρτιάτης στρατηγός Γύλλιπος με τέσσερα πλοία, ήλθε προς βοήθεια των Συρακουσών και αν και η δύναμης του ήταν μικρή, βοήθησε πολύ τους Συρακούσιους να κερδίσουν τον πόλεμο. Κατέλαβε πρώτα το Αθηναϊκό οχυρό στο Λάβδαλο, το οποίο τον έκανε κύριο της Επίπολης, όπου και έκανε οχυρώσεις. Αμέσως μετά έκτισε ένα τείχος να διασχίζει τις Αθηναϊκές γραμμές στην βόρεια πλευρά. Λίγο αργότερα ενισχύθηκε με την άφιξη τριάντα τριηρών. Αυτή η μικρή προσφορά της Σπάρτης στον πόλεμο είχε μεγάλη σημασία. Μετά την Αθηναϊκή καταστροφή στις Συρακούσες, ο πόλεμος μεταξύ της Αθήνας και Σπάρτης έγινε θαλάσσιος. Οι Λακεδαιμόνιοι έδωσαν μεγαλύτερη προσοχή στην ναυτική δύναμη τους και ένα καινούργιο αξίωμα, αυτό του Ναύαρχου δημιουργήθηκε. Ο Ναύαρχος ήταν ακόμη ανώτερος των Εφόρων. Στην αρχή όμως η Σπάρτη δεν είχε μεγάλη επιτυχία. Τον Αύγουστο του 411 π.Χ., ο Πελοποννησιακός στόλος υπό την αρχηγία του Μίνδαρου, έχασε την ναυτική μάχη στην Κυνόσημα. Ο Αθηναϊκός στόλος αν και μικρότερος, στον πορθμό της Σέστου και Αβύδου, νίκησαν ολοκληρωτικά. Το 410 π.Χ., ο Αλκιβιάδης κατάφερε να αιχμαλωτίσει ολόκληρο τον Πελοποννησιακό στόλο στην Κύζικο. Ο Μίνδαρος σκοτώθηκε και ο δεύτερος στην αρχηγία Σπαρτιάτης, έστειλε στους Εφόρους ένα γράμμα σε Λακωνικό ύφος "Τα πλοία χάθηκαν; Ο Μίνδαρος σκοτώθηκε; Οι άνδρες πεινούν; Δεν ξέρω τι να κάνω."

Οι Σπαρτιάτες ήταν τόσο αποκαρδιωμένοι που έστειλαν τον Έφορο Αίνδιο στην Αθήνα για να υπογράψει συνθήκη ειρήνης, αλλά οι Αθηναίοι, οι οποίοι ήταν κάτω από την επήρεια του δημαγωγού Κλεόφωνος, απέρριψαν την πρόταση. Οι Σπαρτιάτες τότε διόρισαν έναν νέο ναύαρχο, τον ικανό Λύσανδρο. Όταν η θητεία της αρχηγίας του τελείωσε, αντικαταστάθηκε από τον Καλλικρατίδα, ο οποίος αύξησε τον αριθμό των πλοίων του Σπαρτιατικού στόλου. Έγινε ναυτική μάχη στο λιμάνι της Μυτιλήνης με τον Αθηναϊκό στόλο υπό την αρχηγία του Κόνωνα. Οι Αθηναίοι, οι οποίοι ήταν λιγότεροι σε αριθμό, έχασαν την μάχη και τριάντα πλοία.

Σαράντα ακόμη πλοία τα έσωσαν φέρνοντας τα στην ακτή κοντά στα τείχη της πόλης. Ο Καλλικρατίδας τότε μπλοκάρισε το νησί. Όταν τα νέα έφθασαν στην Αθήνα, έστειλαν στόλο από εκατόν δέκα τριήρεις και τις ενίσχυσαν αργότερα με άλλες σαράντα. Ο αριθμός των πλοίων του Καλλικρατίδα ήταν εκατόν είκοσι. Στο μικρό νησί των Αργηνουσσών, ο Αθηναϊκός στόλος συνάντησε τον Σπαρτιατικό και μετά από σκληρά μάχη τους νίκησαν (406 π.Χ.). Οι Λακεδαιμόνιοι έχασαν εβδομήντα επτά πλοία και τα υπόλοιπα υποχώρησαν στην Χίο και Φωκεια. Ο Καλλικρατίδας έπεσε από το πλοίο, όταν αυτό χτυπήθηκε από ένα άλλο και χάθηκε. Οι Αθηναίοι έχασαν μόνο είκοσι πέντε πλοία. Αν και ήταν παράνομο για τον ναύαρχο της Σπάρτης να κάνει δεύτερη θητεία, ο Λύσανδρος με τον τίτλο του Επιστολέα, πήρε την αρχηγία του Σπαρτιατικού στόλου. Αμέσως έλαβε ένα μεγάλο ποσό χρημάτων από τον βασιλιά της Περσίας Κύρο, για να κατασκευάσει πλοία και έκανε πολιορκία στην Λάμψακο. Οι Αθηναίοι που ήλθαν σε βοήθεια, έφθασαν πολύ αργά για να σώσουν την πόλη και έτσι παρέμειναν στους Αιγός-ποταμοί, κοντά στην πόλη της Λαμψάκου. Ο Λύσανδρος ο οποίος συστηματικά απέφευγε κάθε ναυτική μάχη, αφού τα πλοία του ήταν πολύ λιγότερα, κατόρθωσε να καταλάβει τον Αθηναϊκό στόλο μετά από προδοσία ή αμέλεια των Αθηναίων. Και οι 4,000 Αθηναίοι αιχμάλωτοι εκτελέστηκαν. Το γεγονός αυτό ουσιαστικά σημάδεψε το τέλος της Αθήνας.

Ο πόλεμος των εξακοσίων

Γύρω στο 720 π.Χ., ο Σπαρτιατικός στρατός υπό την αρχηγία του βασιλέως Νικάνδρου και με την βοήθεια της πόλεως Ασίνης, λεηλάτησε την Αργολίδα. Οι Αργείοι δεν το λησμόνησαν και λίγο αργότερα πήραν εκδίκηση, καταστρέφοντας ολοσχερώς την Ασίνη. Με την σειρά τους οι Σπαρτιάτες υπέταξαν την Κυνουρία, η οποία ήταν υπό την κηδεμονία του Άργους. Το 547 π.Χ., οι Αργείοι προσπάθησαν να επανακτήσουν την περιοχή, αλλά αντί για ολοκληρωτική μάχη συμφώνησαν με τους Λακεδαιμονίους, να κριθεί το αποτέλεσμα του πολέμου και η κατοχή της Κυνουρίας, με την αναμέτρηση τριακόσιων ανδρών από την κάθε πλευρά. Η σύγκρουσης των εξακοσίων ανδρών ήταν τόσο βίαιη, ώστε μόνο δύο Αργείοι οπλίτες επέζησαν και ένας πληγωμένος Σπαρτιάτης. Οι δύο Αργείοι οπλίτες, Αλκήνωρ και Χρόμιος, έφυγαν για να μεταφέρουν τα νέα της νίκης τους στο Άργος, αλλά ο Σπαρτιάτης Οθριάδης κατάφερε να συγκεντρώσει την λεία από τα σώματα των νεκρών του εχθρού και κατόπιν αυτοκτόνησε, μη θέλοντας να γυρίσει στην Σπάρτη μόνον αυτός. Και οι δύο πλευρές διεκδίκησαν την νίκη και γι' αυτό λίγο αργότερα μία άλλη μάχη έλαβε μέρος, στην οποία οι Αργείοι ηττήθηκαν.

Πόλεμος της Τεγέας

Οι Σπαρτιάτες επεχείρησαν αρκετές εκστρατείες εναντίον της Αρκαδίας και μετά από μακρά διαμάχη κατάφεραν να καταλάβουν το νότιο τμήμα της. Αλλά δεν είχαν την ίδια επιτυχία στον πόλεμο με την πόλη της Τεγέας. Έχαναν την μια μάχη μετά την άλλη και κατά την βασιλεία των Σπαρτιατών βασιλέων Λέοντος και Αγασικλή (580 π.Χ.), είχαν φέρει αλυσίδες για να αλυσσοδέσουν τους Τεγεάτες. Αλλά απέτυχαν, χάνοντας ολοκληρωτικά την μάχη και τους στρατιώτες οι Αργείοι τους αλυσόδεσαν με τις ίδιες αλυσίδες, που είχαν οι ίδιοι φέρει. Οι Σπαρτιάτες στην απόγνωση τους ζήτησαν την βοήθεια του μαντείου των Δελφών, το οποίο τους συμβούλευσε να πάρουν τα οστά του Ορέστη (γιου του Αγαμέμνονα). Το μαντείο ακόμη τους υπέδειξε που να βρουν τα οστά του ήρωα στην Τεγέα και οι Σπαρτιάτες με μια επιδέξια επιχείρηση κατάφεραν να τα μεταφέρουν στην Σπάρτη. Όταν συνέβη αυτό, η τύχη του πολέμου γύρισε με το μέρος τους και οι υπερήφανοι Τεγεάτες έχασαν κάθε μάχη. Τελικά παραδέχτηκαν την υπεροχή της Σπάρτης, αλλά δεν υποδουλώθηκαν και συνέχισαν να είναι κύριοι της πόλης τους, ως εξαρτώμενοι σύμμαχοι.

Ο Κλεομένης

Ο Κλεομένης ανέβηκε στον θρόνο της Σπάρτης, γύρω στο 520 π.Χ. Σε μία διαμάχη μεταξύ του Κλεισθένη των Αθηνών και του Ισαγόρα, προσκαλέστηκε από τον Ισαγόρα, να τον βοηθήσει. Πράγματι ο Κλεομένης, ανάγκασε τον Κλεισθένη και την οικογένεια του να φύγουν από την πόλη, αλλά όταν εξόρισε πεντακόσιες οικογένειες και προσπάθησε να αλλάξει το πολίτευμα, οι Αθηναίοι επαναστάτησαν και τον απέκλεισαν στην Ακρόπολη. Μετά από αυτό το γεγονός, ο Κλεομένης παραδόθηκε και έφυγε από την Αττική. Λίγο αργότερα συγκέντρωσε στρατό από την Σπάρτη και τους συμμάχους της και βάδισε εναντίον της Αθήνας, χωρίς όμως να φανερώσει το λόγο της εκστρατείας, ότι ήθελε να εγκαταστήσει τον Ισαγόρα τύραννο των Αθηνών. Αλλά όταν ο στρατός μπήκε στην Αττική, οι Κορίνθιοι μαθαίνοντας τον λόγο της εκστρατείας, απεχώρησαν.

Ο δεύτερος βασιλιάς της Σπάρτης, Δημάρατος, ο οποίος ήταν και αυτός στην εκστρατεία αρνήθηκε να συνεχίσει και επέστρεψε πίσω και έτσι η εκστρατεία ματαιώθηκε. Αυτό έδωσε την ευκαιρία στην Αθήνα να επιτεθεί στους Θηβαίους και Χαλκιδείς, οι οποίοι λεηλατούσαν την Αττική, κατατροπώνοντας και τους δύο. Στην Σπάρτη, μετά την διαμάχη των βασιλέων, ψηφίσθηκε καινούργιος νόμος που ανέφερε, ότι στο μέλλον μόνον ο ένας από τους δύο βασιλείς, θα αναλάμβανε μια εκστρατεία. Επίσης έκαναν σύγκλιση της Συμμαχίας και πρότειναν να επαναφέρουν τον Ιππία στην Αθήνα, ο οποίος ήταν φίλος της Σπάρτης και είχε έλθει από την Ασία για το συμβούλιο. Αλλά και πάλι οι Κορίνθιοι και άλλοι σύμμαχοι απέρριψαν το σχέδιο. Γύρω στο 505 π.Χ., πόλεμος μεταξύ της Σπάρτης και του Άργους έλαβε μέρος, αλλά η αιτία είναι άγνωστη. Το 499 π.Χ., ο ηγήτορας της Ιωνίας Αριστάγορας ήλθε στην Σπάρτη και ζήτησε την βοήθεια της στην επανάσταση εναντίον των Περσών. Ο Κλεομένης αρνήθηκε και τον διέταξε να φύγει από την πόλη. Αργότερα ο Κλεομένης βάδισε εναντίον του Άργους, αλλά απέτυχε να πάρει την πόλη. Τότε ζήτησε πλοία από την Σικυώνα και την Αίγινα, οι οποίες χωρίς την θέληση τους τα έδωσαν και αποβιβάστηκε κοντά στην Τίρυνθα. Εκεί, σε ένα μέρος ονομαζόμενο Σέπια, μεταξύ του Άργους και της θάλασσας, βρήκε τον Αργειακό στρατό. Από σοβαρή αμέλεια των Αργείων τους αιφνιδίασε και τους νίκησε. Οι Αργείοι μετά προσπάθησαν να βρουν καταφύγιο στο ιερό άλσος του ήρωα Άργους. Ο Κλεομένης τους περικύκλωσε και έβαλε φωτιά στο δάσος. Έξι χιλιάδες Αργείοι έχασαν την ζωή τους την μέρα εκείνη, σχεδόν τα δύο τρίτα ολοκλήρου του στρατού (494 π.Χ.).

Ο Κλεομένης υποκίνησε τον Λεωτυχίδη, τον διάδοχο της βασιλικής οικογένειας των Προκλειδών, να αμφισβητήσει την νομιμότητα του βασιλιά Δημάρατου. Για να επιλύσουν το πρόβλημα οι Σπαρτιάτες πήγαν στο μαντείο των Δελφών, το οποίο προκήρυξε τον Δημάρατο ως αθέμιτο βασιλιά. Όταν αργότερα έγινε γνωστό, ότι ο Κλεομένης είχε δωροδοκήσει το μαντείο, τον διέταξαν να γυρίσει πίσω, αλλά αυτός διέφυγε πρώτα στην Θεσσαλία και μετά στην Αρκαδία, όπου και ίδρυσε την Παν-Αρκαδική συμμαχία. Οι Σπαρτιάτες τον κάλεσαν πάλι δίνοντας του υποσχέσεις, αλλά όταν έφθασε στην πόλη, ο λαός του επιτέθηκε, χτυπώντας τον στο κεφάλι, όπως ήταν το έθιμο. Οι Έφοροι τον προκήρυξαν παράφρονα. Αυτοκτόνησε, ακρωτηριάζοντας τον εαυτό του με μαχαίρι (488 π.Χ.).

Εκστρατεία στην Ασία

Μετά την πτώση των Αθηνών, η Σπάρτη υπήρξε αναμφισβήτητα ο ηγέτης της Ελλάδος, επί 34 χρόνια. Η πρώτη της ενέργεια ήταν να τιμωρήσει τους Ηλείους, οι οποίοι μαζί με τους Αργείους και Μαντινείους είχαν πάρει τα όπλα εναντίον της κατά την διάρκεια του πολέμου με την Αθήνα, καθώς και για τις προσβολές που είχαν δεχθεί όταν είχαν αποκλεισθεί από τους Ολυμπιακούς αγώνες. Απαίτησαν από τους Ηλείους να πληρώσουν τα έξοδα του πολέμου και να παραιτηθούν από τα δικαιώματά τους από τις εξαρτώμενες πόλεις της Τριφυλίας. Οι Ηλείοι φυσικά δεν δέχτηκαν αυτούς τους όρους και το 402 π.Χ. ο βασιλιάς Άγης μπήκε στην περιοχή

τους, αλλά δυσμενείς συνθήκες και ένας σεισμός, τον ανάγκασαν να επιστρέψει στην Σπάρτη. Τον επόμενο χρόνο εισέβαλαν στην Ηλεία ξανά. Αφού λεηλάτησαν και κατέστρεψαν την περιοχή, τους ανάγκασαν να υπογράψουν μία ταπεινωτική ειρήνη. Το 400 π.Χ., ο βασιλιάς Άγης πέθανε και τον διαδέχθηκε ο Αγησίλαος, ο οποίος οδήγησε μια εκστρατεία στην Ασία. Ήταν η πρώτη φορά που Ελληνικός στρατός έμπαινε στην Ασία, μετά από την βασιλεία του Αγαμέμνονα. Το 396 π.Χ., έφθασε στην Έφεσο και πήρε υπό την κηδεμονία του την πόλη. Όταν ο σατράπης Τισσαφέρνης του έστειλε μήνυμα να φύγει από την Ασία, ο Αγησίλαος τον ξεγέλασε και αντί να επιτεθεί στην Καριά, όπως αναμενόταν, βάδισε προς την Φρυγία, την σατραπεία του Αρνάβαζου και έφθασε στο Δασκύλιο, όπου όμως αναχαιτίστηκε από το Περσικό ιππικό. Τότε επέστρεψε στην Έφεσο και οργάνωσε ιππικό. Λίγο αργότερα ξεγέλασε και πάλι τον Τισσαφέρνη, κάνοντας γνωστό ότι θα βάδισε εναντίον στις Σάρδεις. Ο Τισσαφέρνης που σκέφθηκε ότι αυτό ήταν ακόμη ένα τέχνασμα, έστειλε το ιππικό του προς άλλη κατεύθυνση και ο Αγησίλαος χωρίς κανένα εμπόδιο έφθασε στον ποταμό Πακτωλό, όπου έγινε μάχη και οι Πέρσες νικήθηκαν. Στο μεταξύ, ο Τισσαφέρνης δολοφονήθηκε και ο Τηθράστης ανέλαβε την θέση του, ο οποίος έπεισε τον Αγησίλαο να εγκαταλείψει την σατραπεία του, για το ποσό των τριάντα ταλάντων. Ο Αγησίλαος βάδισε προς την σατραπεία του Αρτάβαζου, του οποίου εκτίμησε την μεγαλοφροσύνη του και έφυγε από την περιοχή του και μπήκε στην πεδιάδα των Θηβών, κοντά στον κόλπο του Ηλείου. Το 394 π.Χ., κατά την διάρκεια προετοιμασιών για μια μεγάλη εκστρατεία στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας, τον ανακάλεσαν να επιστρέψει στην Σπάρτη, η οποία βρισκόταν σε κίνδυνο. Ο Αγησίλαος κατά την διάρκεια της εκστρατείας του είχε διορισθεί Ναύαρχος. Ήταν ο πρώτος άνδρας της Σπάρτης που είχε αποκτήσει τόση μεγάλη δύναμη. Αμέσως άρχισε να κατασκευάζει καινούργιο στόλο από 120 τριήρεις και επικεφαλής αυτών όρισε τον γαμπρό του Πείσανδρο. Στις αρχές του Αυγούστου τον ίδιο χρόνο, ο μισός στόλος της Σπάρτης κατελήφθη ή καταστράφηκε από τον Αθηναϊκό στόλο υπό την αρχηγία του Κόνωνα, στην χερσόνησο της Καριάς. Ο Πείσανδρος που πολέμησε ηρωικά σκοτώθηκε στην μάχη.

Σχεδόν τον ίδιο καιρό με την ναυμαχία της Κνίδου, έγινε και μια άλλη μάχη της Σπάρτης με τις ενωμένες δυνάμεις των Θηβαίων, Αθηναίων, Κορινθίων και Αργείων στην περιοχή της Κορινθίας, την οποία νίκησε η Σπάρτη (μάχη της Κορίνθου 394 π.Χ.).

Η Θήβα, ο Ορχομενός και η Βοιωτική Συμμαχία

Ο Πausanias (Βοιωτικά) λέει ότι αρχικά η **Βοιωτία** λεγόταν **Ωγυγία** και οι πρώτοι κάτοικοί της ήταν **οι Εκτήμονες, με** ξακουστό βασιλιά τους το Ώγυγο, που θεωρούνταν αυτόχθονες. Μετά αφανίστηκαν από επιδημία και ήρθαν και κατοίκησαν εκεί **οι Ύαντες και οι Αονες**, τους οποίους ήρθε από τη Φοινίκη και κατάκτησε ο Κάδμος με τους Φοίνικες κτίζοντα εκεί τη Θήβα. Οι αρχαίοι συγγραφείς λένε επίσης ότι οι Φοίνικες κατάγονταν από την Ερυθρά θάλασσα και από εκεί πήγαν αρχικά στην Τύρο της Φοινίκης, τη χώρα απέναντι από την Κύπρο, και από εκεί μετά πέρασαν και στην Ελλάδα. Η Θήβα λέγονταν και Καδμεία, επειδή την έκτισε ο Κάδμος, όταν ήρθε τον 15^ο αι. π.Χ. (σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό) από τη Φοινίκη στην Ελλάδα. Πιο πριν, γύρω στα 2000 π.Χ., η περιοχή, ειδικά τα βόρεια της Βοιωτίας, κατοικείτο λέει από τους ονομαζόμενους Μινύες, η καταγωγή των οποίων ήταν η Κολχίς. Οι Μινύες έκτισαν την πόλη του Ορχομενού, η οποία έγινε αργότερα ξακουστή για τον πλούτο και τον πολιτισμό της. Με το πέρασμα του χρόνου όμως έχασαν την δύναμη τους και η πολιτική κυριαρχία πέρασε στην Θήβα. Πριν από τα Περσικά, κάπου το 13ο αιώνα π.Χ., η Θήβα καταστράφηκε ολοσχερώς, σύμφωνα με αυτά που λέει ο μύθος "οι Επτά εναντίον των Θηβών", στον οποίο οι Αργείοι του Άδραστου με τους Επιγόνους κατέλαβαν και κατέστρεψαν τη Θήβα. Εκτοτε αρχίζει ο εξελληνισμός της Θήβας. Γύρω στα 1200 π.Χ., διάφορες φυλές κατεβαίνοντας από την Άρνη της Θεσσαλίας και από περιοχές γύρω από το

βουνό Βόειον της Ηπείρου, κατέλαβαν την περιοχή. Αυτό το σύμπλεγμα των φυλών και πολιτισμών ήλθε σε διασταύρωση με το τοπικό πληθυσμό, δημιουργώντας τους μελλοντικούς κατοίκους της Βοιωτίας.

Ο Ηρόδοτος λέει βέβαια ότι κατά την διάρκεια της Περσικής εισβολής, οι Θηβαίοι, που κυβερνιόνταν από ομάδα ολιγαρχικών, μήδισαν και αυτό επειδή είχαν βάρβαρη καταγωγή. Ωστόσο ο Πλούταρχος (Περί κακοηθειών του Ηρόδοτου) λέει ότι δεν είναι έτσι τα πράγματα και απλώς οι Θηβαίοι, οι Ερετριείς κ.α. μήδισαν, γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν αλλοιώς.

Μετά την ήττα των Περσών, η πόλη θα είχε καταστραφεί από τους άλλους Έλληνες, αλλά σώθηκε χάρη στην επιείκεια της Σπάρτης. Ωστόσο η Θήβα τιμωρήθηκε και έχασε την ηγεμονία και ισχύ που είχε στις άλλες Βοιωτικές πόλεις. Μερικά χρόνια αργότερα οι Σπαρτιάτες βοήθησαν και πάλι τους Θηβαίους να πάρουν την ηγεμονία της Συμμαχίας και μία καλύτερη Θήβα άρχισε να διαμορφώνεται. Μέσα σε τρεις γενναίες θα δημιουργήσει άνδρες σαν τον Επαμεινώνδα και τον Πελοπίδα.

Η αρχαϊκή Θήβα είχε καλές σχέσεις με την Αθήνα μέχρις ότου η Πλαταιά, μία από τις κυριότερες πόλεις της Βοιωτίας, η οποία ήταν δυσαρεστημένη με την συμμαχία, ζήτησε την προστασία από τον βασιλιά της Σπάρτης, Κλεομένη, ο οποίος αρνήθηκε και τους συμβούλευσε με πανουργία να ζητήσουν την βοήθεια των Αθηναίων. Οι Πλαταιείς, για να επιβάλλουν το αίτημα τους, διάλεξαν μία μέρα όπου δημόσιες θυσίες λάμβαναν μέρος στην Αθήνα και παρέδωσαν την πόλη σ' αυτούς. Δεν πέρασε πολύς καιρός μετά αυτό το γεγονός και η Θήβα επετέθη στην Πλαταιά. Μία Αθηναϊκή δύναμη ξεκίνησε εναντίον της Θήβας και θα είχε αρχίσει γρήγορα η μάχη, αν η Κόρινθος δεν είχε επέμβει. Όπως και να είναι, οι όροι των διαπραγματεύσεων δεν έγιναν δεκτοί από τους Θηβαίους, οι οποίοι επιτέθηκαν στους Αθηναίους, αλλά το αποτέλεσμα ήταν καταστροφικό γι' αυτούς, χάνοντας τελείως την μάχη. Η Θήβα μετά από αυτή την ταπείνωση, προσπάθησε να συγκεντρώσει συμμάχους από όλα τα μέρη της Πελοποννήσου για να επιτεθεί ξανά, αλλά χωρίς να τους αναφέρει για πιο σκοπό. Όταν όλα είχαν ετοιμασθεί και ο σκοπός της αποστολής έγινε γνωστός, πολλοί από τους συμμάχους αρνήθηκαν να πάρουν μέρος, ειδικότερα οι Κορίνθιοι που είχαν φιλικές σχέσεις τον καιρό εκείνο με την Αθήνα, απέσυραν τις δυνάμεις τους. Οι Βοιωτοί και Χαλκιδείς εισέβαλαν στην Αττική από τρία σημεία, αλλά οι Αθηναίοι επιτέθηκαν στους Βοιωτούς στα στενά του Ευρίπου, κερδίζοντας ολοκληρωτικά την μάχη. Χιλιάδες ήταν οι σκοτωμένοι και 700 Βοιωτοί πιάστηκαν αιχμάλωτοι. Την ίδια μέρα οι Αθηναίοι επιτέθηκαν στους Χαλκιδαίους στην Εύβοια και είχαν μία ακόμη μεγαλύτερη νίκη. Βοιωτοί και Χαλκιδαίοι μεταφέρθηκαν με αλυσίδες στην Αθήνα και έτσι τελείωσε ο πόλεμος.

Ο Σπαρτιατικός ζυγός

Η πόλη των Θηβών, η οποία δεν είχε πάρει σοβαρό ρόλο στον Πελοποννησιακό πόλεμο, ευδοκίμοιζε, αλλά όπως γινόταν συνήθως με όλες τις Ελληνικές πόλεις υπέφερε από τις φιλονικίες των ολιγαρχικών και δημοκρατικών. Αυτή ήταν η κατάσταση, όταν ο Λεοντιάδης, ένας επιφανής ολιγαρχικός, ζήτησε την βοήθεια του Σπαρτιατικού στρατού που είχε στρατοπεδεύσει κοντά στην Θήβα, υπό την αρχηγία του στρατηγού Φοιβίδα, το 382 π.Χ. Ο Λεοντιάδης, για να διώξει τους δημοκρατικούς από την Θήβα, πρότεινε στον στρατηγό να πάρει τα Κάδμεια, κάτι που έγινε δεκτό με προθυμία. Όλα αυτά συνέβησαν κατά την διάρκεια των εορτασμών των Θεσμοφορίων, όπου μόνο γυναίκες λάμβαναν μέρος στις τελετές προς τιμήν του ιδρυτού της πόλεως, Κάδμου, και δεν υπήρχαν άνδρες στην Ακρόπολη. Ο Φοιβίδας και ο στρατός του μπήκαν στα Κάδμεια, χωρίς να βρουν καμία αντίσταση. Ο Ισμηνίας, ο αρχηγός των δημοκρατικών δυνάμεων δικάστηκε και εκτελέστηκε. Οι ολιγαρχικοί, με την βοήθεια της Σπαρτιατικής φρουράς, άρχισαν να κατάσχουν τις περιουσίες των δημοκρατικών και να τους εκτελούν. Πολλοί από αυτούς βρήκαν καταφύγιο στην Αθήνα. Από εκεί άρχισαν να σκέφτονται πώς να ελευθερώσουν την πόλη τους. Στην αρχή, προσπάθησαν να πάρουν βοήθεια από

την Αθήνα, αλλά γρήγορα απογοητεύθηκαν και άρχισαν να σχεδιάζουν διάφορα σενάρια για να ελευθερώσουν την Θήβα μόνοι τους. Ανάμεσα στους εξόριστους υπήρχαν πολλοί που ανήκαν σε πλούσιες και αριστοκρατικές οικογένειες, όπως ο Πελοπίδας, Δαμοκλείδας, Μέλλων και άλλοι. Ήταν σε συνεχή επαφή με άλλα μέλη, οι οποίοι βρισκόταν ακόμη στην Θήβα, ο πιο σπουδαίος ήταν ο Φυλλίδας, ο γραμματέας του πολέμαρχου Αρχία, και ο Χάρων. Όταν ο Φυλλίδας επισκέφθηκε την Αθήνα για κρατικές δουλειές, κανόνισε να δώσει την ευκαιρία στους εξόριστους να ενεργήσουν. Ο Χάρων θα προσέφερε το σπίτι του ως κρησφύγετο. Ο Φυλλίδας οργάνωσε ένα συμπόσιο για τον Αρχία και τον Φίλιππο και τους υποσχέθηκε όμορφες γυναίκες για συντροφιά. Τον Δεκέμβριο του 379 π.Χ., ο Πελοπίδας, ο Μέλλων και πέντε άλλοι σύντροφοι έφυγαν από την Αθήνα και μεταμφιεσμένοι σαν αγρότες ή κυνηγοί, μπήκαν στην πόλη των Θηβών με την δύση του ηλίου και κρύφτηκαν στο σπίτι του Χάρονα. Μαζί με άλλους συνωμότες από την Θήβα, συγκεντρώθηκαν 48 άτομα. Ένας κατάσκοπος του Αρχία, του ανέφερε ότι ακούγονταν διαδόσεις, ότι μερικοί από τους εξόριστους ήταν στην πόλη. Ο Αρχίας κάλεσε τον Χάρονα, για να του δώσει πληροφορίες. Ο Χάρων αν και ήταν φοβισμένος, πήγε γρήγορα στον Αρχία και από τις ερωτήσεις του κατάλαβε ότι δεν ήξερε τίποτα το συγκεκριμένο, αλλά είχε μόνο υποψίες. Του υποσχέθηκε ότι θα ερευνήσει την υπόθεση και έφυγε. Μετά από λίγο έφθασε ένα αγγελιοφόρος από την Αθήνα με ένα γράμμα, το οποίο φανέρωνε όλη την συνωμοσία. Ο Αρχίας, που ήταν ήδη μεθυσμένος, το πέταξε παράμερα και είπε το γνωστό "ες αύριον τα σπουδαία". Αμέσως μετά οι συνωμότες μεταμφιεσμένοι ως γυναίκες μπήκαν στο δωμάτιο και σκότωσαν τον Αρχία και τον Φίλιππο και όποιον άλλο έτυχε να είναι εκεί. Ο Φυλλίδας τότε έστειλε τον Πελοπίδα, Κηφισόδωρο και Δαμοκλείδα στο σπίτι του Λεοντιάδη. Έγινε μία σκληρή πάλη στην οποία ο Λεοντιάδης, ένας γεροδεμένος άνδρας, πλήγωσε θανάσιμα τον Κηφισόδωρο. Ο Πελοπίδας, μετά από μακρά πάλη στο στενό διάδρομο του σπιτιού, σκότωσε τον Λεοντιάδη. Με τον θάνατο και των δύο τυράννων, οι εξόριστοι από την Αθήνα επανήλθαν. Ο Επαμεινώνδας με μερικούς νέους άνδρες άνοιξαν την αποθήκη όπλων και κάλεσαν όλους τους κατοίκους να πολεμήσουν για την ελευθερία τους. Μετά από όλα αυτά, η Σπαρτιατική φρουρά των χιλίων πεντακοσίων ανδρών, έφυγε από την Θήβα και επέστρεψε στην Σπάρτη, το 378 π.Χ. Το 375 π.Χ., κοντά στην Τέγυρα, ο Πελοπίδας με τον Θηβαϊκό Ιερό Λόχο κατατρόπωσε τον Σπαρτιατικό στρατό, αν και οι άνδρες του ήταν οι μισοί. Όταν πληροφορήθηκε ότι η Σπαρτιατική φρουρά του Ορχομενού θα επισκεπτόταν την Λοκρίδα, προσπάθησε με τον Ιερό Λόχο και μερικούς ιππείς να καταλάβει αιφνιδιαστικά τον Ορχομενό. Φθάνοντας όμως εκεί διαπίστωσε ότι υπήρχε Σπαρτιατική φρουρά στην πόλη και έτσι ματαίωσε το σχέδιο του και πήρε το δρόμο του γυρισμού. Κοντά στα Τέγυρα, κατά τύχη έπεσε πάνω στους Σπαρτιάτες που γύριζαν από την Λοκρίδα. Αν και οι άνδρες του ήταν λιγότεροι των αντιπάλων, δεν ετράπησαν σε φυγή και με την δική του εμπύχωση σε ένα στενό μονοπάτι έδωσαν μάχη και τους νίκησαν, σκοτώνοντας και του δύο Λακεδαιμόνιους αρχηγούς. Ο υπόλοιπος Σπαρτιατικός στρατός διασκορπίστηκε και ετράπη σε φυγή. Αυτό ήταν ένα ηρωικό κατόρθωμα του Πελοπίδα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον μικρότερο αριθμό των ανδρών του και την ανδρεία των Σπαρτιατών. Ήταν αυτή η μάχη που έδωσε πεποίθηση στους Θηβαίους να συναντήσουν τους Σπαρτιάτες με επιτυχία πάλι, τέσσερα χρόνια αργότερα στα Λεύκτρα.

Μάχη της Κορώνειας

Τον Αύγουστο του 394 π.Χ., ο βασιλιάς Αγησίλαος επέστρεψε από την εκστρατεία στην Ασία και έφερε τον στρατό του στην πεδιάδα της Κορώνειας, στην Βοιωτία. Απέναντι του, οι Θηβαίοι με τους Αθηναίους και τους συμμάχους ήταν έτοιμοι για μάχη. Οι δύο στρατοί ήλθαν κοντά ο ένας στον άλλο σιωπηλά. Όταν έφθασαν σε απόσταση διακοσίων μέτρων, οι Θηβαίοι ύψωσαν τα λάβαρα τους και άρχισαν να τρέχουν προς τον Σπαρτιατικό στρατό, ο οποίος άρχισε να κινείται μόνον όταν οι Θηβαίοι πλησίασαν στα εκατό μέτρα. Οι Θηβαίοι αμέσως υπερίσχυσαν στους απέ-

ναντι σε αυτούς άνδρες του Ορχομενού, στην αριστερά πλευρά, αλλά ο Αγησίλαος, ο οποίος είχε επιτυχία στην άλλη πλευρά, απέκοψε τους Θηβαίους από τον υπόλοιπο στρατό. Τώρα οι Θηβαίοι έπρεπε να επιτεθούν στους Σπαρτιάτες για να μπορέσουν να ενωθούν με τους συμμάχους. Ήταν τέτοια η δύναμη της σύγκρουσης των δύο στρατών, που τα δόρατα έσπασαν. Σπρώχνοντας με τις ασπίδες ο ένας τον άλλον, μπορούσαν να κάνουν χρήση μόνο τα μαχαίρια τους. Και οι δύο στρατοί μάχονταν απεγνωσμένα, αλλά οι Θηβαίοι κατόρθωσαν να σπάσουν τις Σπαρτιατικές γραμμές και να περάσουν ανάμεσα τους. Ο βασιλιάς Αγησίλαος, αν και πολλές φορές τραυματισμένος, ήταν στην πρώτη γραμμή και πολέμησε ηρωικά. Το αποτέλεσμα της μάχης αν και αμφίροπο, τελείωσε με την νίκη της Σπάρτης. Λίγα χρόνια αργότερα, η ταπεινωτική συνθήκη του Ανταλκίδα (387 π.Χ.) έλαβε μέρος, σύμφωνα με την οποίαν η Σπάρτη επέτρεψε στους Πέρσες να αναμιχθούν στις υποθέσεις της Ελλάδος. Στην παρατήρηση κάποιου, ο οποίος είπε ότι οι Σπαρτιάτες Μήδισαν, ο Αγησίλαος απήντησε "πες καλύτερα ότι οι Μήδες Λακωνίζουν".

Η κατάληψη των Θηβών

Η πόλη των Θηβών, η οποία δεν είχε πάρει σοβαρό ρόλο στον Πελοποννησιακό πόλεμο, ευδοκίμουσε, αλλά όπως γινόταν συνήθως με όλες τις Ελληνικές πόλεις υπέφερε από τις φιλονικίες των ολιγαρχικών και δημοκρατικών. Αυτή ήταν η κατάσταση, όταν ο Λεοντιάδης, ένας επιφανής ολιγαρχικός, ζήτησε την βοήθεια του Σπαρτιατικού στρατού που είχε στρατοπεδεύσει κοντά στην Θήβα, υπό την αρχηγία του στρατηγού Φοιβίδα, το 382 π.Χ. Ο Λεοντιάδης, για να διώξει τους δημοκρατικούς από την Θήβα, πρότεινε στον στρατηγό να πάρει τα Κάδμεια, κάτι που έγινε δεκτό με προθυμία. Όλα αυτά συνέβησαν κατά την διάρκεια των εορτασμών των Θεσμοφοριών, όπου μόνο γυναίκες λάμβαναν μέρος στις τελετές προς τιμήν του ιδρυτού της πόλεως, Κάδμου, και δεν υπήρχαν άνδρες στην Ακρόπολη. Ο Φοιβίδας και ο στρατός του μπήκαν στα Κάδμεια, χωρίς να βρουν καμία αντίσταση. Ο Ισμηνίας, ο αρχηγός των δημοκρατικών δυνάμεων δικάστηκε και εκτελέστηκε. Οι ολιγαρχικοί, με την βοήθεια της Σπαρτιατικής φρουράς, άρχισαν να κατάσχουν τις περιουσίες των δημοκρατικών και να τους εκτελούν. Πολλοί από αυτούς βρήκαν καταφύγιο στην Αθήνα. Από εκεί άρχισαν να σκέφτονται πώς να ελευθερώσουν την πόλη τους. Στην αρχή, προσπάθησαν να πάρουν βοήθεια από την Αθήνα, αλλά γρήγορα απογοητεύθηκαν και άρχισαν να σχεδιάζουν διάφορα σενάρια για να ελευθερώσουν την Θήβα μόνοι τους. Ανάμεσα στους εξόριστους υπήρχαν πολλοί που ανήκαν σε πλούσιες και αριστοκρατικές οικογένειες, όπως ο Πελοπίδας, Δαμοκλείδας, Μέλλων και άλλοι. Ήταν σε συνεχή επαφή με άλλα μέλη, οι οποίοι βρισκόταν ακόμη στην Θήβα, ο πιο σπουδαίος ήταν ο Φυλλίδας, ο γραμματέας του πολέμαρχου Αρχία, και ο Χάρων. Όταν ο Φυλλίδας επισκέφθηκε την Αθήνα για κρατικές δουλειές, κανόνισε να δώσει την ευκαιρία στους εξόριστους να ενεργήσουν. Ο Χάρων θα προσέφερε το σπίτι του ως κρησφύγετο. Ο Φυλλίδας οργάνωσε ένα συμπόσιο για τον Αρχία και τον Φίλιππο και τους υποσχέθηκε όμορφες γυναίκες για συντροφιά. Τον Δεκέμβριο του 379 π.Χ., ο Πελοπίδας, ο Μέλλων και πέντε άλλοι σύντροφοι έφυγαν από την Αθήνα και μεταμφιεσμένοι σαν αγρότες ή κυνηγοί, μπήκαν στην πόλη των Θηβών με την δύση του ηλίου και κρύφτηκαν στο σπίτι του Χάρωνα. Μαζί με άλλους συνωμότες από την Θήβα, συγκεντρώθηκαν 48 άτομα. Ένας κατάσκοπος του Αρχία, του ανέφερε ότι ακούγονταν διαδόσεις, ότι μερικοί από τους εξόριστους ήταν στην πόλη. Ο Αρχίας κάλεσε τον Χάρωνα, για να του δώσει πληροφορίες. Ο Χάρων αν και ήταν φοβισμένος, πήγε γρήγορα στον Αρχία και από τις ερωτήσεις του κατάλαβε ότι δεν ήξερε τίποτα το συγκεκριμένο, αλλά είχε μόνο υποψίες. Του υποσχέθηκε ότι θα ερευνήσει την υπόθεση και έφυγε. Μετά από λίγο έφθασε ένα αγγελιοφόρος από την Αθήνα με ένα γράμμα, το οποίο φανέρωνε όλη την συνωμοσία. Ο Αρχίας, που ήταν ήδη μεθυσμένος, το πέταξε παράμερα και είπε το γνωστό **"εξ αύριον τα σπουδαία"**. Αμέσως μετά οι συνωμότες μεταμφιεσμένοι ως γυναίκες μπήκαν στο δωμάτιο και σκότωσαν τον

Αρχία και τον Φίλιππο και όποιον άλλο έτυχε να είναι εκεί. Ο Φυλλίδας τότε έστειλε τον Πελοπίδα, Κηφισόδωρο και Δαμοκλείδα στο σπίτι του Λεοντιάδη. Έγινε μία σκληρή πάλη στην οποία ο Λεοντιάδης, ένας γεροδεμένος άνδρας, πλήγωσε θανάσιμα τον Κηφισόδωρο. Ο Πελοπίδας, μετά από μακρά πάλη στο στενό διάδρομο του σπιτιού, σκότωσε τον Λεοντιάδη. Με τον θάνατο και των δύο τυράννων, οι εξόριστοι από την Αθήνα επανήλθαν. Ο Επαμεινώνδας με μερικούς νέους άνδρες άνοιξαν την αποθήκη όπλων και κάλεσαν όλους τους κατοίκους να πολεμήσουν για την ελευθερία τους. Μετά από όλα αυτά, η Σπαρτιατική φρουρά των χιλίων πεντακοσίων ανδρών, έφυγε από την Θήβα και επέστρεψε στην Σπάρτη, το 378 π.Χ. Το 375 π.Χ., κοντά στην Τέγυρα, ο Πελοπίδας με τον Θηβαϊκό Ιερό Λόχο κατατρόπωσε τον Σπαρτιατικό στρατό, αν και οι άνδρες του ήταν οι μισοί. Όταν πληροφορήθηκε ότι η Σπαρτιατική φρουρά του Ορχομενού θα επισκεπτόταν την Λοκρίδα, προσπάθησε με τον Ιερό Λόχο και μερικούς ιππείς να καταλάβει αιφνιδιαστικά τον Ορχομενό. Φθάνοντας όμως εκεί διαπίστωσε ότι υπήρχε Σπαρτιατική φρουρά στην πόλη και έτσι ματαίωσε το σχέδιο του και πήρε το δρόμο του γυρισμού. Κοντά στα Τέγυρα, κατά τύχη έπεσε πάνω στους Σπαρτιάτες που γύριζαν από την Λοκρίδα. Αν και οι άνδρες του ήταν λιγότεροι των αντιπάλων, δεν ετράπησαν σε φυγή και με την δική του εμπύχωση σε ένα στενό μονοπάτι έδωσαν μάχη και τους νίκησαν, σκοτώνοντας και του δύο Λακεδαιμόνιους αρχηγούς. Ο υπόλοιπος Σπαρτιατικός στρατός διασκορπίστηκε και ετράπη σε φυγή. Αυτό ήταν ένα ηρωικό κατόρθωμα του Πελοπίδα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον μικρότερο αριθμό των ανδρών του και την ανδρεία των Σπαρτιατών. Ήταν αυτή η μάχη που έδωσε πεποίθηση στους Θηβαίους να συναντήσουν τους Σπαρτιάτες με επιτυχία πάλι, τέσσερα χρόνια αργότερα στα Λεύκτρα.

Η μάχη στα Λεύκτρα 371 π.Χ.

Το 371 π.Χ., στην πεδιάδα της Λεύκτρας, οι Σπαρτιάτες νικήθηκαν ξανά από τον Θηβαϊκό Ιερό Λόχο, αυτήν την φορά όμως υπό την αρχηγία του Επαμεινώνδα. Αν και οι Θηβαϊκές δυνάμεις ήταν λιγότερες ξανά από τις Λακεδαιμόνιες, ο Επαμεινώνδας με ιδιοφυή τακτική και με τη βοήθεια των πολύ καλά εκπαιδευμένων ανδρών του Ιερού Λόχου, νίκησε σε πλήρη μάχη τώρα τον αήττητο Σπαρτιατικό στρατό. Σύνταξε τους καλύτερους άνδρες του στρατού του, πενήντα άνδρες σε βάθος, απέναντι στην δεξιά πτέρυγα του αντιπάλου, την οποία κατείχαν οι Σπαρτιάτες και οι οποίοι είχαν μόνο δώδεκα άνδρες βάθος, αφήνοντας το κέντρο και την αριστερά πτέρυγα ασθενή και έδωσε διαταγή να παραμείνουν για λίγο άπρακτοι. Η μάχη ξεκίνησε με την εμπλοκή του Σπαρτιατικού και Θηβαϊκού ιππικού η οποία τελείωσε γρήγορα με την ήττα των Σπαρτιατών. Αμέσως μετά ο Πελοπίδας επικεφαλής του Ιερού Λόχου έπεσε επάνω στους Σπαρτιάτες με ακαταμάχητη δύναμη αλλά οι Σπαρτιάτες αντιστάθηκαν γενναία και στην αρχή ίσως να υπερτερούσαν. Όταν όμως οι αρχηγοί των Σπαρτιατών έπεσαν, τότε οι Σπαρτιατικές γραμμές πιέστηκαν και έσπασαν παρασύροντας τον υπόλοιπο στρατό που επέστρεψε στον καταυλισμό. Ο βασιλιάς Κλεόμβροτος της Σπάρτης και πολλοί από τους αξιωματικούς σκοτώθηκαν. Ο υπόλοιπος στρατός δεν ενεπλάκη σε σοβαρή μάχη. Από τους 700 Σπαρτιάτες που έλαβαν μέρος στην μάχη, μόνο 300 επέζησαν. Ολόκληρη η Ελλάδα αιφνιδιάστηκε από το γεγονός, καταλαβαίνοντας ότι μία καινούργια δύναμη είχε ανέλθει. Στο Άργος, έγινε επανάσταση και ο λαός σκότωσε πολλούς από τους φίλο Σπαρτιάτες ολιγαρχικούς. Μετά την μάχη οι Θηβαίοι έστειλαν απεσταλμένους στην Αθήνα για να ανακοινώσουν την νίκη κατά των Σπαρτιατών, αλλά οι Αθηναίοι δεν έμειναν καθόλου ευχαριστημένοι με την εξέλιξη των πραγμάτων γιατί τώρα είχαν μία καινούργια υπερδύναμη μερικά χιλιόμετρα έξω από την Αθήνα. Επίσης έστειλαν αγγελιοφόρο και στον Ιάσωνα των Φερών στην Θεσσαλία. Ο Ιάσων όταν άκουσε τα νέα απήντησε ότι θα έλθει γρήγορα στην Θήβα με τριήρεις, αλλά αντίθετα με μεγάλη ταχύτητα και περνώντας ανάμεσα από εχθρικές περιοχές έφθασε στην Βοιωτία. Εκεί οι Θηβαίοι αρχηγοί πρότειναν να επιτεθούν στους στρατοπεδευμένους Σπαρτιάτες και τους συμμάχους τους. Ο Ιάσων και Επαμεινώνδας

αρνήθηκαν και κατάφεραν να τους πείσουν να τους αφήσουν να φύγουν και έτσι οι Σπαρτιάτες σώθηκαν από μεγαλύτερη καταστροφή οι οποίοι πράγματι έφυγαν σύντομα και συναντήθηκαν στα Αιγόσθενα με τον Αρχίδαμο, ο οποίος ερχόταν για να τους βοηθήσει. Από εκεί επέστρεψαν στην Σπάρτη. Με την μάχη της Λεύκτρας, η ηγεμονία της Ελλάδος πέρασε από την Σπάρτη στη Θήβα, αλλά για το μικρό χρονικό διάστημα, των δέκα χρόνων. Η ηγεμονία αυτή δεν επέφερε κανένα καλό όμως αποτέλεσμα και όπως αυτή της Σπάρτης έβλαψε την Ελλάδα πολύ. Η Θήβα δεν είχε πεπειραμένους άνδρες, ούτε η οικονομία της μπορούσε να το αντέξει αυτό. Απέτυχε, το ίδιο όπως και η Σπάρτη, να ενώσει τις Ελληνικές πόλεις και να σταματήσει τον αλληλοσπαραγμό μεταξύ τους. Έγιναν αναταραχές σε όλη την Πελοπόννησο. Οι κάτοικοι της Μαντινείας στην Αρκαδία, η οποία είχε χωρισθεί σε αρκετά χωριά, κατέλαβαν την πρωτεύουσα και έφτιαξαν καινούργια τείχη. Στην Τεγέα της Αρκαδίας, οι κάτοικοι σχημάτισαν την Αρκαδική ομοσπονδία. Σε δύο χρόνια μέσα, μία πανίσχυρη ομοσπονδία δημιουργήθηκε, η οποία περιελάμβανε εκτός των παλαιών συμμάχων και την Φωκίδα, Λοκρίδα, Αιτωλία και Εύβοια. Μετά την μάχη στα Λεύκτρα, οι Θηβαίοι έκαναν πάλι ειρήνη με την Αθήνα και ήθελαν να καταστρέψουν τον Ορχομενό επειδή ήταν σύμμαχοι των Σπαρτιατών. Η πόλη όμως σώθηκε χάρη στην μεγάλη προσπάθεια του Επαμεινώνδα, αλλά όχι για πολύ. Μερικά χρόνια αργότερα, όταν ο Επαμεινώνδας βρισκόταν με αποστολή στο Βυζάντιο, η πόλη καταστράφηκε και όλοι οι άνδρες εκτελέστηκαν και οι υπόλοιποι πουλήθηκαν ως σκλάβοι. Αυτό ήταν ένα άλλο μεγάλο πολιτικό σφάλμα της Θήβας.

Θηβαϊκή εισβολή στην Λακωνία

Στην Αρκαδία, σύμμαχο της Θήβας, ο βασιλιάς Αγησίλαος της Σπάρτης κατέστρεψε τις περιοχές. Σε απάντηση, η Θήβα έστειλε στρατό υπό την αρχηγία του Επαμεινώνδα. Όταν ο Αγησίλαος έμαθε τα νέα, εγκατέλειψε την Αρκαδία και επέστρεψε στην Σπάρτη, για να την προστατεύσει. Με τον ερχομό του στην Αρκαδία, ο Επαμεινώνδας ένωσε τις δυνάμεις του με τα άλλα μέλη της συμμαχίας, από την Αρκαδία, Άργος και Ηλεία. Ο συνολικός αριθμός των στρατιωτικών δυνάμεων ήταν γύρω στις πενήντα χιλιάδες άνδρες. Η συμμαχία προσπάθησε να πείσει τον Επαμεινώνδα, να εισβάλει στην Λακωνία, εξηγώντας του ότι υπήρχε γενική δυσαρέσκεια εναντίον της Σπάρτης και ότι πολλοί από τους Περίοικους είχαν επαναστατήσει. Τελικά πείσθηκε και το φθινόπωρο του 370 π.Χ., εισέβαλε στην Λακωνία από τέσσερα διαφορετικές σημεία βαδίζοντας προς την Σπάρτη. Μόνο οι Αρκάδιοι συνάντησαν σοβαρή αντίσταση από τον Σπαρτιάτη Ισχόλαο στο Ιον, στην περιοχή της Σκιρίτης. Ο Ισχόλαος και οι δυνάμεις του έπεσαν μέχρι τον τελευταίο άνδρα. Όλες οι συμμαχικές δυνάμεις συναντήθηκαν στην Σελλασία, την οποία κατέστρεψαν και έκαψαν και από εκεί βάδισαν εναντίον της Σπάρτης, η οποία σώθηκε από τον βασιλιά Αγησίλαο που είχε πάρει μία σειρά προστατευτικών μέσων για να υπερασπίσει την χωρίς τείχη πόλη. Ο Επαμεινώνδας αναλογιζόμενος το κόστος μίας επιθέσεως κατά της Σπάρτης σε ανθρώπινες ζωές, εγκατέλειψε κάθε προσπάθεια να την καταλάβει. Από εκεί, η συμμαχία καίγοντας και λεηλατώντας τα χωριά, κατευθύνθηκε προς το λιμάνι και οπλοστάσιο της Σπάρτης, Γύθειο, το οποίο προσπάθησε να καταλάβει επί τρεις μέρες, χωρίς επιτυχία. Ο Επαμεινώνδας μετά επέστρεψε στην Αρκαδία και υπό την επίβλεψη του χτίστηκε μία καινούργια πόλη στις όχθες του ποταμού Ελλισώνα, ως πρωτεύουσα της Αρκαδικής συμμαχίας και ονομάστηκε Μεγαλόπολη. Στην Μεγαλόπολη, αντιπρόσωποι από όλες τις πόλεις της συμμαχίας θα συγκεντρώνονταν περιοδικώς για να διευθετούν τις υποθέσεις τους. Μετά από αυτό ο Επαμεινώνδας εισέβαλε στην Μεσσηνία, για να την ελευθερώσει από τους Σπαρτιάτες. Στο μεταξύ οι Περίοικοι και Είλωτες είχαν αρχίσει ήδη να αποστατούν. Ο Επαμεινώνδας επανίδρυσε την Μεσσήνη και στους λόφους του βουνού Ιθώμη έκτισε εξαιρετικές οχυρώσεις εκτεινόμενες πέρα από έξι χιλιόμετρα, τα οποία διατηρούνται μέχρι σήμερα. Όλα αυτά είχαν καταστρεπτικό αποτέλεσμα για την οικονομία της Σπάρτης, η οποία έχασε την μισή περιοχή της για πάντα και δεν είχε πλέον τους ανθρώπους για να προμηθεύουν τον στρατό της. Στο μεταξύ η Σπάρτη

ζήτησε βοήθεια από την Αθήνα. Ο Ιφικράτης με Αθηναϊκό στρατό είκοσι χιλιάδων ανδρών, βάδισε προς την Αρκαδία. Ο Επαμεινώνδας μαθαίνοντας τα νέα εγκατέλειψε την Λακωνία αμέσως και βάδισε εναντίον του. Οι δύο στρατοί, αν και βρέθηκαν πολύ κοντά, δεν ενεπλάκησαν σε πλήρη μάχη. Ο Ιφικράτης, αποφασίζοντας ότι η αποστολή του για την διάσωση της Σπάρτης επέτυχε, επέστρεψε στην Αθήνα. Ο Επαμεινώνδας γύρισε κι' αυτός πίσω στην Θήβα, όπου και πέρασε από δίκη, με την κατηγορία ότι είχε υπερβεί τον χρόνο της αποστολής του και του ότι έδειξε αδράνεια και ειρηνοφιλία. Υπερασπίστηκε τον εαυτό του με επιτυχία, αυξάνοντας περισσότερο την δημοτικότητα του. Οι επιτεύξεις αυτής της αποστολής ήταν μεγάλες. Εξασθένησε και ταπεινώσε την Σπάρτη και συγχρόνως αύξησε την υπόληψη του στρατού του. Επειδή ήταν απαραίτητο να επικοινωνήσει με τους συμμάχους, την άνοιξη του 369 π.Χ., ο Επαμεινώνδας προσπάθησε ξανά να εισβάλλει στην Πελοπόννησο, αλλά αυτή την φορά οι Αθηναίοι, Σπαρτιάτες και οι σύμμαχοι τους είχαν καταλάβει την γραμμή του όρους Ονεία και τις Κεγχρεές, για να τον εμποδίσουν να περάσει στην Πελοπόννησο. Ο Επαμεινώνδας όταν έφθασε προσπάθησε να τους οδηγήσει σε μάχη, αν και ο αριθμός των ανδρών του ήταν μικρότερος των αντιπάλων, αλλά δεν το πέτυχε. Στρατοπέδευσε λοιπόν και λίγες ώρες πριν να ξημερώσει τους αιφνιδίασε, επιτιθέμενος και σπάζοντας την Σπαρτιατική γραμμή και αυτή της Πελλήνης. Έτσι κατόρθωσε να εισέλθει στην Πελοπόννησο και να ενωθεί με τους συμμάχους του, τους Αρκάδες, Ηλείους και Αργείους. Η πόλη της Σικυώνος εγκατέλειψε την Σπάρτη, μετά από δημοψήφισμα των κατοίκων και δέχθηκε να εγκατασταθεί Θηβαίος αρμοστής και φρουρά στην Ακρόπολη. Το ίδιο έκανε και η Πελλήνη. Εν συνεχεία ο Θηβαϊκός στρατός και οι σύμμαχοι λεηλάτησαν τις περιοχές της Επιδαύρου και της Φλυούς και προσπάθησαν αιφνιδιαστικά να καταλάβουν την Κόρινθο, αλλά ηττήθηκαν από τον Αθηναίο στρατηγό Γαβριά, ο οποίος αντιστάθηκε με εξαιρετική επιδεξιότητα. Μετά από αυτήν την αποτυχημένη προσπάθεια, ο Θηβαϊκός στρατός επέστρεψε στην Θήβα. Στο έτος 368 π.Χ., ο Επαμεινώνδας δεν επεχείρησε εισβολή στην Πελοπόννησο, άντ' αυτού ο Πελοπίδας με Θηβαϊκές δυνάμεις εισήλθε στην Θεσσαλία για να προασπίσει την πόλη Λάρισα που κινδύνευε από τον βασιλιά Αλέξανδρο της Μακεδονίας. Ο Πελοπίδας τον ανάγκασε να κάνει ειρήνη, και πήρε πενήντα ομήρους μαζί του για ασφάλεια, μεταξύ αυτών τον γιο του Αμύντα, Φίλιππο, τον μετέπειτα βασιλιά της Μακεδονίας και πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, και ο οποίος έμεινε στην Θήβα για αρκετά χρόνια. Το 366 π.Χ., η Θήβα επέκτεινε τον αριθμό των πόλεων της ομοσπονδίας, με την συμμετοχή πόλεων του Κορινθιακού κόλπου και Αχαΐας, αλλά τις έχασε πάλι όταν απαίτησε ότι οι ολιγαρχικές κυβερνήσεις τους έπρεπε να αντικατασταθούν. Αυτό ήταν μεγάλο σφάλμα που δείχνει την έλλειψη καλών πολιτικών ανδρών στην Θήβα. Το 364 π.Χ., μετά από επίμονη εισήγηση του Επαμεινώνδα, οι Θηβαίοι κατασκεύασαν ένα μεγάλο αριθμό πολεμικών πλοίων. Ο στόλος υπό τον Επαμεινώνδα έπλευσε με κατεύθυνση τον Ελλησποντο, όπου και κατάφερε να κερδίσει με το μέρος του το Βυζάντιο. Οικονομικές δυσκολίες και έλλειψη πείρας σε θαλάσσιες επιχειρήσεις, έβαλαν σύντομα τέλος στις φιλοδοξίες της Θήβας.

Η μάχη της Μαντινείας 362 π.Χ.

Το 363 π.Χ., με μια αιφνιδιαστική κίνηση οι Αρκάδες κατέλαβαν την Ολυμπία και κατέκλεψαν το θησαυροφυλάκιο. Πόλεμος ξέσπασε με την Ηλεία, αλλά με την επέμβαση των Θηβαίων, η Ολυμπία επεστράφη και επακολούθησε ειρήνη. Κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων, ο Θηβαίος αντιπρόσωπος προσπάθησε να συλλάβει ορισμένους αντί Θηβαϊκούς. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η Μαντινεία και η υπόλοιπη βόρεια Αρκαδία, εκτός της Τεγέας, να πάνε με το μέρος της Σπάρτης. Η Αθήνα, που παρακολουθούσε αυτές τις κινήσεις, πήρε το μέρος της Ηλείας. Η Θήβα δεν είχε άλλη εκλογή παρά να στείλει γρήγορα τον Επαμεινώνδα με μεγάλο στρατό, ο οποίος κατευθύνθηκε προς την Μαντινεία. Στην Τεγέα, περίπου δεκαέξι χιλιόμετρα απόσταση από την Μαντινεία, ένωσε τις δυνάμεις του μαζί τους, αλλά με

μία απροσδόκητη κίνηση αντί για την Μαντινεία βάδισε προς την Σπάρτη. Σε αντίθεση με την πρώτη φορά αυτή η ενέργεια θα είχε αιφνιδιάσει τον Αγησίλαο, ο οποίος εκείνη την στιγμή βάδιζε με κυκλικό τρόπο να βοηθήσει την Μαντινεία αλλά ένας Κρητικός κατάσκοπος στο Θηβαϊκό στρατόπεδο, εξασκημένος σε τρέξιμο μεγάλων αποστάσεων, πληροφόρησε τον Αγησίλαο, ο οποίος γύρισε πίσω στην Σπάρτη. Όταν ο Επαμεινώνδας έφθασε στην Σπάρτη και έμαθε τι έγινε, γύρισε γρήγορα πίσω στην Μαντινεία, πριν να φθάσουν οι σύμμαχοι της. Φυσικά αυτός ήταν ο πραγματικός σκοπός του και όχι να επιτεθεί στην Σπάρτη. Δεν έγιναν όμως όλα σύμφωνα με το σχέδιο του γιατί εν τω μεταξύ ο Αθηναϊκός στρατός μόλις είχε φθάσει. Έτσι ο Επαμεινώνδας δεν είχε άλλη διαλογή παρά να εμπλακεί σε πλήρη μάχη. Οι δύο στρατοί συναντήθηκαν έξω από την Μαντινεία το 362 π.Χ. Ο Θηβαϊκός στρατός, αποτελούμενος από Θηβαίους και Βοιωτούς κινήθηκε μπροστά. Ο Υπόλοιπος στρατός έμεινε πίσω σε λοξή φάλαγγα, με εξαίρεση το τμήμα του στρατού που παρέμεινε σε ψηλό έδαφος για να εμποδίσει την υπερφαλάγγιση από τον αντίπαλο. Καθώς ο στρατός κινήθηκε, ο Επαμεινώνδας γύρισε γρήγορα προς τα αριστερά κοντά στις πλαγιές του βουνού και έδωσε την διαταγή στους άνδρες του να αφήσουν τα όπλα κάτω. Οι Σπαρτιάτες και οι Μαντινείοι νομίζοντας ότι ο Επαμεινώνδας δεν είχε σκοπό να δώσει μάχη, χαλάρωσαν τις γραμμές της διάταξης τους. Ο Επαμεινώνδας που περίμενε ακριβώς αυτό έδωσε διαταγή για γρήγορη επίθεση. Το πελώριο Θηβαϊκό σώμα πενήντα ασπίδες σε βάθος, έπεσε πάνω στους Σπαρτιάτες, οι οποίοι αγωνίστηκαν με υπέρμετρη γενναιότητα αλλά τελικά οι γραμμές τους διαλύθηκαν φέρνοντας χάος στον υπόλοιπο στρατό. Η μάχη είχε σχεδόν κερδισθεί, όταν ο Επαμεινώνδας έπεσε πληγωμένος από δόρυ, το οποίο διαπέρασε το στήθος του. Τον μετέφεραν σε ένα λοφίσκο, περιμένοντας την έκβαση της μάχης. Αν και η μάχη κερδίστηκε από τους Θηβαίους, ο Επαμεινώνδας πριν πεθάνει διέταξε να κάνουν ειρήνη, όταν έμαθε ότι όλοι οι έμπιστοι στρατηγοί του είχαν χαθεί στην μάχη.

Η μάχη της Χαιρώνειας 338 π.Χ.

Την 7η Αυγούστου, του έτους 338 π.Χ., οι Θηβαίοι με την σύμμαχο τους Αθήνα, συνάντησαν τον στρατό του Φιλίππου, βασιλιά της Μακεδονίας, στην Χαιρώνεια. Μετά από μακρά και σκληρή μάχη, ο Μακεδονικός στρατός βγήκε νικητής. Όλοι οι άνδρες του Ιερού Λόχου που δεν είχαν ηττηθεί μέχρι τότε σκοτώθηκαν. Όλοι επέταφσαν στο σημείο που έπεσαν και προς τιμήν τους οι Θηβαίοι έστησαν ένα πέτρινο λιοντάρι. Το 336 π.Χ., μετά από συνεχείς διαδόσεις για τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου, οι Θηβαίοι βοηθούμενοι από την Αθήνα με χρήματα και όπλα, μπήκαν στην πόλη, αλλά δεν μπόρεσαν να καταλάβουν τα Κάδμεια. Αμέσως συγκάλεσαν γενικό συμβούλιο καιμίλησαν να ελευθερώσουν την πόλη, όπως το είχε επιτύχει ο Πελοπίδας πενήντα χρόνια πριν. Οι κάτοικοι δέχθηκαν και έκαναν ψήφισμα στο οποίο απεφάσισαν την ανεξαρτησία της Θήβας. Προσπάθειες όμως για να εκδιώξουν την φρουρά απέτυχαν. Έστειλαν επίσης πρέσβεις στην Αρκαδία και άλλες πόλεις και τους κάλεσαν να ενωθούν μαζί τους. Δυστυχώς όμως γι' αυτούς, καμία άλλη δεν δέχθηκε. Κατά την διάρκεια όλων αυτών, Ο Αλέξανδρος ήταν στην Ιλλυρία. Με αστραπιαία ταχύτητα, έφθασε στην Θήβα, αλλά δεν επιτέθηκε στην πόλη αμέσως, ελπίζοντας ότι θα παραδοθούν. Έκανε προκήρυξη στους Θηβαίους να παραδώσουν τους δύο αρχηγούς τους και αυτός θα έδινε χάρη στους υπόλοιπους. Οι Θηβαίοι με την σειρά τους, απαίτησαν να τους παραδώσει τους στρατηγούς Αντίπατρο και Φιλώτα, για εγγύηση. Μετά από αυτά, ο Αλέξανδρος περικύκλωσε την πόλη με λιθοβολητικές μηχανές και ήταν έτοιμος να επιτεθεί, αλλά ακόμη περίμενε μήπως και αλλάξουν γνώμη. Μετά όμως από λογομαχίες Θηβαίων, οι οποίοι βρισκόταν έξω από τα τείχη μπροστά στην πύλη έτοιμοι να υπερασπισθούν την πόλη τους, και των ανδρών του στρατηγού Πέρδικα, η μάχη άναψε. Οι Θηβαίοι πολέμησαν γενναία, αλλά αναγκάστηκαν τελικά να επιστρέψουν μέσα στα τείχη. Οι Μακεδόνες όρμησαν θυελλωδώς στην πόλη, σκοτώνοντας περισσότερους από έξη χιλιάδες. Τριάντα χιλιάδες πουλήθηκαν δούλοι. Η Μακεδονική απώλεια

ήταν πεντακόσιοι άνδρες. Η πόλη λεηλατήθηκε και κάηκε, εκτός από τους ναούς και το σπίτι του Πίνδαρου. Είκοσι χρόνια αργότερα, το 316 π.Χ., ο Κάσσανδρος ξανάχτισε την πόλη, η οποία όμως δεν έπαιξε μεγάλο ρόλο αυτή την φορά στις υποθέσεις της Ελλάδος.

Η παρακμή -πτώση της Σπάρτης

Μετά τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.), ο Φίλιππος της Μακεδονίας πέρασε στην Πελοπόννησο, και έγινε δεκτός από όλες τις πόλεις, αλλά όταν έφθασε στη Σπάρτη του απαγόρευσαν να εισέλθει. Ο Φίλιππος δεν προσπάθησε να πάρει την πόλη δια της βίας και έφυγε.

Η Σπάρτη ήταν η μόνη που δεν έλαβε μέρος στο συνέδριο που έγινε στην Κόρινθο το 337 π.Χ, προκειμένου να εκλέξουν οι Έλληνες ένα ύπατο αρχηγό, για να εκστρατεύσει εναντίον των Περσών αφενός γιατί ανακατεύονταν και πάλι στα ελληνικά πράγματα και αφετέρου για να πάρει εκδίκηση για τα έκτροπα που είχαν δημιουργήσει οι βάρβαροι (Πέρσες, Μήδοι, Φοίνικες κ.α.) επί Ξέρξου στην Ελλάδα.

Το 331 π.Χ., ο βασιλιάς Άγης, εγγονός του Αγησίλαου, ξεσήκωσε επανάσταση εναντίον της Μακεδονίας, αλλά ηττήθηκε και σκοτώθηκε. Στο τέλος του 4ου αιώνας π.Χ., η Σπάρτη έκτισε τείχος για πρώτη φορά στην ιστορία της, το οποίο περιέκλειε τα τέσσερα κεντρικά χωριά της και την Ακρόπολη. Όταν το 280 π.Χ., οι Κέλτες εισέβαλαν από τον Βορρά κατατροπώνοντας τους Μακεδόνες, ο βασιλιάς της Σπάρτης Αρύς, προσπάθησε να ενώσει τις Πελοποννησιακές πόλεις και οδήγησε ένα στρατό στην κεντρική Ελλάδα. Κατά την διάρκεια της βασιλείας του, τα πρώτα νομίσματα κόπηκαν στην Σπάρτη, τριακόσια χρόνια αργότερα από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Το 272 π.Χ., ο βασιλιάς Πύρος της Ηπείρου, εύκολα θα μπορούσε να καταλάβει την πόλη αφού νίκησε τους Σπαρτιάτες. Η Σπάρτη έγινε εξάρτηση της Μακεδονίας, και επανέκτησε την ανεξαρτησία της υπό τους τυράννους Μαχανίδα (207 π.Χ.) και Νάμπη (195 - 192 π.Χ.). Το 265 π.Χ. ξανά, έχοντας σχηματίσει συμμαχία με την Αθήνα, Αχαΐα και Ηλεία και μερικές Αρκαδικές πόλεις, έδωσε μάχη εναντίον της Μακεδονίας, αλλά την έχασε (Χραιμονίδιος πόλεμος). Ο γιος του Αρύς, Ακρότατος, το 260 π.Χ. οδηγώντας τον Σπαρτιατικό στρατό εναντίον των Μεγαλοπολιτών, νικήθηκε και αυτοκτόνησε. Το 244 π.Χ., ο Άγης ο τέταρτος ανέβηκε στον θρόνο και έκανε μια σειρά αλλαγών. Πρότεινε να καταργηθούν όλα τα χρέη και να γίνει ανακατανομή όλης της γης, σε ίσα μερίδια για 4,500 κατοίκους και 15,000 περιόικους. Επίσης επέμεινε στην αυστηρή αγωγή του Λυκούργου για τους υπόλοιπους 700 ίσους και τους **2,000 υπομειώνες** και διαλεγμένους περίοικους. Βρήκε όμως στις προτάσεις του ισχυρή αντίσταση και ο Άγης εκτελέστηκε μετά από δίκη, το 241 π.Χ. Ο επόμενος βασιλιάς της Σπάρτης Κλεομένης ΙΙΙ, ανήλθε το 236 π.Χ. Παντρεύτηκε την χήρα του βασιλιά Άγη και προσπάθησε να επιβάλλει τις ιδέες του. Το 227 π.Χ., σε μια εξέγερση σκότωσε τέσσερις από τους Εφόρους και εξόρισε τους αντιπάλους του. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που το αξίωμα των Εφόρων καταργήθηκε. Κατόπιν κατένειμε την γη σε 4,000 ίσα μερίδια, συμπεριλαμβάνοντας τους περίοικους και υπομειόνες. Επίσης άρχισε να εφαρμόζει την εκπαίδευση και τα έθιμα του Λυκούργου κάτω από τις οδηγίες του φίλου του και φιλοσόφου Σφαιρού. Όλες αυτές οι αλλαγές έφεραν αποτέλεσμα και ο Κλεομένης είχε πολλές στρατιωτικές επιτυχίες. Το Άργος και το μεγαλύτερο μέρος της Αργολίδος και της ανατολικής Αρκαδίας κατακτήθηκαν. Η Αχαϊκή συμμαχία υπό την αρχηγία του Άρατου της Σικυώνος, με την υπόσχεση ότι θα του έδινε πίσω την Κόρινθο, συμμαχούσε με τον Αντίγονο της Μακεδονίας και επανέκτησε το Άργος και αρκετές από τις Αρκαδικές πόλεις. Με την σειρά του ο Κλεομένης κατέλαβε και κατέστρεψε την Μεγαλόπολη το 223 π.Χ. Το 222 π.Χ., στην Σελλασία, μεταξύ Σπάρτης και Τεγέας, έλαβε μέρος μια μάχη. Ο Σπαρτιατικός στρατός ανερχόμενος σε 10,000 και αυτός του Αντιγόνου και των συμμάχων του σε 30,000. Σ' αυτήν την μακρά και φρικτή μάχη, οι Σπαρτιάτες πολέμησαν γενναία. Όλος ο Σπαρτιατικός στρατός έπεσε, ε-

κτός από 200 άνδρες. Ο βασιλιάς Κλεομένης έφυγε για την Αίγυπτο. Τα επόμενα χρόνια μια σειρά από εξεγέρσεις άρχισαν στην Σπάρτη, κατά τις οποίες βασιλιάδες και Έφοροι σκοτώθηκαν ή εξορίστηκαν. Το 206 π.Χ., ο τύραννος Νάβης, απόγονος του Δημάρατου, ο οποίος είχε αυτοεξορισθεί στην Περσία το 490 π.Χ., ανήλθε στον θρόνο. Ένας ικανός αλλά αδίσταχτος και αισχρός άνδρας, δήμευσε τις περιουσίες όλων των πλουσίων πολιτών και τις μοίρασε στους φτωχούς. Απελευθερώνοντας τους δούλους, κατάφερε να αποκτήσει ένα στρατό 10,000 ανδρών και επίσης επέκτεινε τις κοινωνικές αλλαγές στο Άργος. Ήταν ο Νάβης που προβλέποντας τον επερχόμενο κίνδυνο, οχύρωσε την Σπάρτη για πρώτη φορά στην ιστορία της. Όταν ο Ρωμαίος διοικητής Φλαμίνιος εισέβαλε στην Λακωνία και πολιορκήσε την Σπάρτη, μετά από μερικές ημέρες μάχης, μια όχι τιμητική συμφωνία έγινε δεκτή, στην οποία Σπάρτη έχανε όλες τις πόλεις των περιοίκων και τον στόλο της. Αργότερα με την πρόφαση ότι ήθελαν να βοηθήσουν την Σπάρτη, οι Αιτωλοί έστειλαν χιλίους άνδρες να σκοτώσουν τον Νάβη και να την καταλάβουν. Κατόρθωσαν να τον δολοφονήσουν, αλλά τελικά τους κατάσφαξαν όλους οι Σπαρτιάτες. Μετά την δολοφονία του Νάμπη, η Σπάρτη αναγκάστηκε από τον Φίλοποίμενα να γίνει μέλος της Αχαϊκής συμμαχίας. Γκρέμισαν τα τείχη της και οι νόμοι του Λυκούργου ανακαλέστηκαν. Υπό τους Ρωμαίους τον 2ον αιώνα μ.Χ., η Λακωνία σαν επαρχία της Αχαΐας, της επετράπη να επαναφέρει τους νόμους του Λυκούργου. Το 396 μ.Χ., η πόλη καταστράφηκε από τον Αλάριχο. Τον 9ον αιώνα μ.Χ., εισέβαλαν οι Σλάβοι και οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στην Μάνη. Οι Βυζαντινοί ίδρυσαν μια πόλη και την ονόμασαν Λακεδαιμόνια, αλλά η σπουδαιότητα της χάθηκε γύρω στο 1248 μ.Χ. και εξαφανίστηκε από την ιστορία ολικά το 1834 μ.Χ. Σήμερα η πόλη της μοντέρνας Σπάρτης κατέχει την ίδια θέση της αρχαίας πόλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,

ΦΙΛΙΠΠΟΣ - Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

- ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ

1. Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ, Ο ΓΡΑΙΚΟΣ, Ο ΜΑΚΕΔΟΝΑΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΓΝΗΣ **= ΑΔΕΛΦΙΑ - ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ**

Ο Ησίοδος, σχετικά με το γένος του Δευκαλίωνα, αναφέρει (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»): «Κι η κόρη στον οίκο του ευγενή Δευκαλίωνα, η Πανδώρα με τον πατέρα Δία, τον οδηγό των Θεών όλων, σμιγμένη στην αγάπη γέννησε το χαιρομαχητή Γραικό. Η ίδια συλλαμβάνουσα από το Δία γέννησε στον κεραυνόχα-

ρο δυο γιους, τον Μάγνητα και το Μακεδόνα το αλογόχαρο, που κατοικούσαν στα δώματα γύρω από την Πιερία και τον Όλυμπο. Κι ο Μάγνης (γέννησε) το Δίκτη και Πολυδέκτη. Και από τον Έλληνα το φιλοπόλεμο βασιλιά γεννήθηκαν ο Δώρος κι ο Ξούθος και ο αλογόχαρος Αίολος....». (Ησίοδος «Γυναικών κατάλογος ή Ηοίαι,», Απόσπασμα 1)

Επομένως ο Γραικός, ο Μάγνης, ο Μακεδόνας και ο Έλληνας, σύμφωνα με τον παμπάλαιο συγγραφέα Ησίοδο, ήταν διαφορετικά πρόσωπα, όμως αδέρφια, μια οικογένεια (παιδιά και εγγόνια όλα της Πανδώρας, κόρης τους Δευκαλίωνα), του ευγενή οίκου του Δευκαλίωνα ή κατά τους θρησκευόμενους παιδιά του ίδιου θεού, του θεού Δία. Απλώς η οικογένεια αυτή, καθώς λένε οι άλλοι αρχαίοι συγγραφείς: Θουκυδίδης (Α 3 – 9), Πάριο Χρονικό, Απολλόδωρος, Αριστοτέλης κ.α. αρχικά λέγονταν «Γραικοί» από τον πρώτο αδελφό το «Γραικό» και μετά «Έλληνες» από τον τελευταίο αδελφό τον Έλληνα, επειδή αυτός έγινε μετά πιο ισχυρός. (Περισσότερα βλέπε «Το όνομα, το έθνος και η καταγωγή Ελλήνων»)

ΜΑΚΕΔΝΟΙ, ΦΘΙΩΤΕΣ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΟΙ = ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ο Απολλόδωρος, σχετικά με το Ινάχειο γένος, αναφέρει (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις Κάκτος): «Ο Ωκεανός και η Τηθύς γέννησαν τον Ινάχο, από τον οποίο πήρε το όνομα ο ποταμός Ινάχος στο Άργος. Ο Ινάχος και η Μελία, κόρη του Ωκεανού, γέννησαν το Φορωνέα και τον Αιγιαλέα. Ο Αιγιαλέας πέθανε χωρίς να κάνει παιδιά και η χώρα όλη ονομάστηκε Αιγιαλία. Κατόπιν ο Φορωνέας έγινε δυνάστης και όλη την Πελοπόννησο την ονόμασε Φορωνίδα. Κατόπιν ο Φορωνέας και η νύμφη Τηλεδίκη απέκτησαν τον Άπιν, από τον οποίο η Πελοπόννησος ονομάστηκε Άπια, καθώς και την Νιόβη. Ο Άπιν πέθανε χωρίς να κάνει παιδιά, όμως επειδή νομίστηκε θεός ονομάστηκε Σάραπις. Από τη Νιόβη και το Δία (η Νιόβη ήταν η πρώτη θνητή γυναίκα με την οποία κοιμήθηκε ο Ζεύς) γεννήθηκε ο Άργος, όπως λέει ο Ακουσίλαος και ο Πελασγός, από τον οποίον ονομάστηκαν έτσι οι μετοικούντες στην Πελοπόννησο. Ο Ησίοδος τον Πελασγό τον λέει αυτόχθονα. Πελασγός και η Μελίβοια, κόρη του Ωκεανού ή κατ' άλλους η Κυλλήνη, γέννησαν το Λυκάονα, το βασιλιά των Αρκάδων που με πάρα πολλές γυναίκες απέκτησε 50 γιους: Θεσπρωτό, **Μάκεδνο**, Μαίναλο, Φθίο, Λύκιο, Ορχομενό ... οι οποίοι υπερέβαλαν των άλλων ανθρώπων στην ασέβεια και την υπερηφάνεια και από την άλλη». (Απολλόδωρος, βιβλίο Γ, 8,1)

Επομένως οι Μακεδόνες είναι απόγονοι του γενάρχη Μάκεδνου, ο οποίος κατάγονταν από τους Πελασγούς, όπως και οι άλλοι Έλληνες: Θεσπρωτοί, οι Φθιώτες κ.α.

Παράβαλε ομοίως ότι και ο Ησίοδος (βλέπε Ηοίαι, απόσπασμα 42) αναφέρει: «γιοι γεννήθηκαν του ισόθεου Λυκάονα που κάποτε γέννησε ο Πελασγός».

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

Ο Σκύλακας (Ελλάδος Περιήγησις), σχετικά με τη χώρα των Μακεδόνων, αναφέρει τα εξής: «Από δε Πηνειού ποταμού Μακεδόνες εισίν έθνος και κόλπος Θερμαίος. Πρώτη πόλις Μακεδονίας Ηράκλειον, Δίον, Πύδνα πόλις Ελληνίς. Μεθώνη πόλις **Ελληνίς** και Αλιάκμων ποταμός, Αλωρός πόλις και ποταμός Λυδίας, **Πέλλα πόλις και βασιλείον** εν αυτή και ανάπλους εις αυτήν ανά τον Λυδιαν. Άξιος ποταμός, Εχέδωρος ποταμός, Θέρμη πόλις. Αίνεια **Ελληνίς**, Παλλήνη άκρα μακρά εις το πέλαγος ανατείνουσα, και πόλεις αίδε εν τη Παλλήνη Ελληνίδες. Ποτίδαια εν τω μέσω το ισθμόν εμφράπτουσα, Μένδη, Άφυτις, Θραμβηίς, Σκιώνη, Κανάστραιον της παλλήνης ιερόν ακρωτήριον. (Σκύλακας, Περίπλους- περί Μακεδονίας)

Ο Ξενοφώντας (Ελληνικά Ε) αναφέρει ότι η μεγαλύτερη πόλη της Μακεδονίας ήταν η Πέλλα και ο Ηρόδοτος ονομάζει Μακεδονία την πέρα της Πρασιάδας λίμνης και του Δυσώδους όρους χώρα (Ε 18) που ορίζεται προς Ν. από τον Πηνειό και τον Όλυμπο (Ζ' 173). Ο ίδιος λέει επίσης ότι οι κάτοικοι της λέγονται Μακεδόνες (Ε 18), καθώς και ότι αφενός οι Δωριείς πήγαν από τη Φθιώτιδα, την Όσσα και τον Όλυμπο στην Πίνδο(Α 56) και εκεί ονομάστηκαν «Μακεδόν έθνος» και μετά, λό-

γω του ότι ένα άλλο φύλο των Δωριέων κατέβηκε στην Πελοπόννησο (Σπαρτιάτες, Κορίνθιοι κ.α.), το όλο έθνος ονομάστηκε «Δωρικό τε και Μακεδόν έθνος» (Α 56, Η 43).

Ετυμολογικά το όνομα Μακεδονία - Μακεδόν(ιος) > Μακεδών ή συντετμημένα «Μάκεδνος», όπως και τα: Μάγνης, Μακέτια, Μακέτης κ.α., είναι προφανές ότι προέρχονται από τη δωρική ρίζα μακ- από την οποία παράγονται και οι λέξεις: μάκεδνα, μακεδ(α)νός,ή,ό (Οδύσσεια η' 106 = ευμήκης, «οία τε φύλλα μακεδνής αιγείρειο»), μηκεδανός, μακρός = ο με μήκος (μάκος), μάκος ή μήκων η υπνοφόρος (ευδοκιμεί ιδιαίτερα στη Μακεδονία) κ.α. και συνεπώς «μακηδενός» ή «μακεδνός» σημαίνει είτε ο ευμήκης (= ψηλός σε ανάστημα) άνθρωπος είτε ο καταγόμενος από τη ευμηκη (μακρά, μεγάλη) χώρα, δηλαδή «μακηδονία» = μακ(ρ)η-εδονία (έδος - εδονία = το έδαφος ή ή έδρα, απ' όπου και εδώδιμος κ.α.). Η Μακεδονία, σύμφωνα με το Θουκυδίδη, ήταν πολύ μεγάλη χώρα και διακρίνονταν σε άνω και κάτω. Παράβαλε και «**Πομάκοι**» = οι απόμακροι, οι ακρίτες

ΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ = ΔΩΡΙΕΙΣ = ΠΡΩΤΟΚΛΑΣΑΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟ «ΔΩΡΙΚΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΟΝ» ΕΘΝΟΣ

1. Ο Ηρόδοτος (Α, 57- 58 σε συσχέτιση με το Η, 43) λέει ότι οι Μακεδόνες ήταν Δωρικής καταγωγής, μέρος ενός φύλου που στη μεν Πελοπόννησο λεγόταν «Δωρικό» και στη δε Πίνδο «Μακεδόν» («Δωρικό τε και Μακεδόν έθνος») και που επίσης πρώτο ξέκοψε από τους βάρβαρους και δημιούργησε ξέχωρο έθνος, το ελληνικό έθνος, στο οποίο μετά προσχώρησαν όλοι οι Πελασγοί (= οι Ίωνες ή Αθηναίοι, οι νησιώτες κ.α.), καθώς και πολλά άλλα βάρβαρα φύλα, πρβ (σε μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτη): «Ύστερα έβαλε μπρος (ο Κροίσος, βασιλιάς των Λυδίων) να εξετάσει ποιοι ανάμεσα στους Έλληνες ήσαν οι δυνατότεροι, που θα μπορούσε να κάνει φίλους. Και ψάχνοντας βρήκε πως ξεχώριζαν οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, οι πρώτοι ανάμεσα στους Δωριείς, οι δεύτεροι ανάμεσα στους Ίωνες. Γιατί τα έθνη αυτά ήσαν τα πιο γνωστά, όντας τα παλιά χρόνια το τελευταίο Πελασγικό, το πρώτο Ελληνικό. Οι Αθηναίοι ποτέ ως τώρα δεν ξεσηκώθηκαν από τον τόπο τους, ενώ οι άλλοι ήταν πολυπλόητοι. Γιατί όσο βασίλευε Δευκαλίων, κατοικούσαν τη Φθιώτιδα, στα χρόνια πάλι του Δώρου, του γιου του Έλληνα, τη χώρα στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου που τη λεν Ιστιαιώτιδα. Και αφότου και από την Ιστιαιώτιδα τους ξεσήκωσαν οι Καδμείοι, κατοικούσαν στην Πίνδο με το όνομα **έθνος Μακεδόν**. Από εκεί πάλι άλλαξαν τόπο και πήγαν στη Δρυοπίδα και από εκεί έφτασαν πια εκεί που είναι, δηλαδή στην Πελοπόννησο, και ονομάστηκαν έθνος Δωρικό. **«Το ελληνικό έθνος αφότου φάνηκε, την ίδια πάντα γλώσσα μιλά - αυτό είναι η πεποίθησή μου, αφότου όμως ξέκοψε από το Πελασγικό, αδύνατο τότε και στην αρχή και μικρό, αυξήθηκε ύστερα και πλήθαινε σε έθνη, καθώς προσχώρησαν σ' αυτό κυρίως οι Πελασγοί, αλλά και πάρα πολλά άλλα βαρβαρικά φύλα. Τέλος είμαι της γνώμης ότι το Πελασγικό έθνος πρωύτερα και εφόσον ήταν βαρβαρικό ποτέ δε γνώρισε μεγάλη δύναμη»** (Ηρόδοτος Α, 57-58)

«Συγκροτούσαν δε το στόλο (τον ελληνικό στη Μάχη της Σαλαμίνας) οι εξής: Από την Πελοπόννησο οι Λακεδαιμόνιοι με 16 πλοία, οι Κορίνθιοι, με τον ίδιο αριθμό πλοίων, το οποίον έδωσαν και εις το Αρτεμίσιον. Οι Σικυώνιοι, με δέκα πλοία, οι Επιδαύριοι με δέκα, οι Τροιζήνιοι με πέντε, οι Ερμιονείς με τρία. Όλοι αυτοί, εκτός των Ερμιονέων ανήκουν στο Δωρικό και Μακεδόν έθνος, ελθόντες στην Πελοπόννησο από τον Ερινεόν και την Πίνδον(**«εόντες ούτοι πλην Ερμιονέων Δωρικό τε και Μακεδόν έθνος, εξε Ερινεού τα και Πίνδου»**), και το τελευταίον από την Δρυοπίδα. Οι δε Ερμιονείς είναι καθαυτό Δρύοπες τους οποίους εξεσήκωσαν από τη σήμερα λεγόμενη Δωρίδα ο Ηρακλής και οι Μαλιείς. Εκ των Πελοποννησίων αυτοί ήσαν εις το στόλον (δηλαδή τον ελληνικό στη Μάχη της Σαλαμίνας)» (Ηρόδοτος Η, 43)

Επομένως και σύμφωνα με τον Ηρόδοτο: Α) **Αρχικά και οι Έλληνες ήσαν βάρβαροι και σε κάποια στιγμή ξέκοψαν και αποτέλεσε ξέχωρο έθνος. Το πρώτο φύλο που ξέκοψε και έγινε ελληνικό ήταν οι Δωριείς των Πελασγών.** Μετά προσχώρησαν όλοι οι Πελασγοί (= οι Ίωνες ή Αθηναίοι, οι νησιώτες κ.α.), καθώς και πάρα πολλά άλλα βαρβαρικά φύλα. Β) Οι Δωριείς ήταν έθνος αφενός ελληνικό, απόγονοι του Δώρου γιου του Έλληνα και αφετέρου πολυπλήνητο. Στα χρόνια του βασιλιά Δευκαλίωνα οι Δωριείς κατοικούσαν στη Φθιώτιδα. Από εκεί και επί βασιλιά Δώρου (απ' όπου πήραν το όνομα Δωριείς) πήγαν στις πλαγιές της Όσσας και του Ολύμπου, στην Ισθμιάτιδα. Από εκεί τους ξεσήκωσαν οι Καδμείοι και πήγαν και κατοίκησαν στην Πίνδο με το όνομα έθνος Μακεδόν. Τέλος από την Πίνδο κάποιοι από αυτούς πήγαν στη Δρυοπία και από εκεί στην Πελοπόννησο. Δ) Οι Λακεδαιμόνιοι, οι Κορίνθιοι, οι Σικυώνιοι, οι Επιδαύριοι, οι Τροιζήνιοι, οι Ερμιονείς της Πελοποννήσου που έστειλαν πλοία για απόκρουση των Περσών στον Ισθμό και στη Σαλαμίνα, εκτός των Ερμιονέων, ανήκουν στο Δωρικό και Μακεδόν έθνος, που μετοίκησαν στην Πελοπόννησο από τον Ερινεόν και την Πίνδον.

Παράβαλε ομοίως ότι: Α) Ο Αισχίνης αναφέρει ότι βασιλιάς του Άργους καυχόταν λέγοντας ότι είναι στο γένος Πελασγός και το γένος των Πελασγών άρχει μέχρι της Παιωνίας και του Στρυμόνος ποταμού: «Του γεγενους γαρ ειμ' εγώ ίνις Πελασγός, τησδε γης αρχηγέτης...» (Αισχίνης, Ικέτιδες 250). Β) Ο Αππιανός λέει: «Οι Μακεδόνες καυχούνται για την καταγωγή τους από τους Αργείους» (Αππιανός εκ της Μακεδονίας 2).

2. Οι βασιλιάδες των Μακεδόνων, σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς, κατάγονταν από τους Αργείους. άρα και αυτοί ήσαν Έλληνες. Ιδρυτής του βασιλικού οίκου των Μακεδόνων, κατά τους Θεόπομπο, Διόδωρο κ.α., ήταν ο Κάρανος (βασίλευε το 815 ή 884 π.Χ.), απόγονος του Ηρακλή. Ο βασιλικός οίκος αυτός βασίλευσε στη Μακεδονία κάπου 626 έτη, δηλαδή μέχρι που ήρθαν οι Ρωμαίοι και πήραν τον απόγονό του Περσέα αιχμάλωτο. Ο Κάρανος συγκεκριμένα ήταν γιος του Ηρακλείδη Τημένου, βασιλιά της Αργολίδας, που έφυγε το Άργος της Πελοποννήσου και ήρθε στη περιοχή της Πίνδου και ίδρυσε πρώτος τη δυναστεία. Διάδοχοι του Κάρανου ήταν ο Κοίνος και ο Θουρίμας. Ειδικότερα ο Πλούταρχος, σχετικά με τους Μακεδόνες βασιλείς, λέει τα εξής: «Ο Αλέξανδρος (ο πρώτος) ως προς την καταγωγή του από τη πλευρά του πατέρα του ήταν απόγονος του Ηρακλή, μέσω του Κάρανου και από την πλευρά της μητέρας του απόγονος του Αιακού, μέσω του Νεοπτόλεμου» (Πλούταρχου Αλέξανδρος 1).

Ο Ηρόδοτος, σχετικά με τους Μακεδόνες βασιλείς, λέει τα εξής: «Ο Μαρδόνιος, αφού ανέγνωσε ό,τι έλεγαν οι χρησμοί, μετά από αυτά έστειλε άγγελο στην Αθήνα, τον Αλέξανδρον, το γιο του Αμύντα, άνδρα Μακεδόνα. Διάλεξε αυτόν, διότι αφενός οι Πέρσες ήσαν συγγενείς του (διότι κάποια αδελφή του Αλέξανδρου, την Γυγαίην, θυγατέρα του Αμύντα, έλαβε γυναίκα ο Βούβαρης ο Πέρσης από την οποία γεννήθηκε στην Ασία ο Αμύντας..... και αφετέρου διότι ήκουσε ότι αυτός ήταν πρόξενος και ευεργέτης των Αθηναίων («πρόξεινος τε ειη και ευεργέτης») και έτσι θα έπειθε τους Αθηναίους να γίνουν σύμμαχοι... «Του Αλέξανδρου τούτου έβδομος πρόγονος είναι ο Περδίκκας, ο οποίος απέκτησε την βασιλεία των Μακεδόνων κατά τον εξής τρόπο. Τρεις αδελφοί εκ των απογόνων του Τημένου, ο Γαύαρης, ο Αέροπος και ο Περδίκκας («Περδίκης»), έφυγαν από το Άργος και πήγαν εις τους Ιλλυριούς. Από τους Ιλλυριούς, αφού πέρασαν δια των ορέων εις την Μακεδονία, έφθασαν στην πόλη Λεβαία. Εκεί υπηρετούσαν το βασιλέα αντί μισθού, ο ένας βοσκώντας ίππους, ο άλλος βόδια και ο νεώτερος από αυτούς, ο Περδίκκας τα μικρά ζώα. Ακούοντας αυτά ο βασιλιάς ταραχθείς στέλνει κατόπιν των ιππείς, για να τους φονεύσουν. Υπάρχει δε στον τόπο αυτόν ποταμός στον οποίο ως σωτήρας, οι απόγονοι των Αργείων τούτων προσφέρουν θυσίες, γιατί ο ποταμός αυτούς, αφού πέρασαν οι Τημενίδες, πλημμύρισε τόσο ώστε στάθηκε αδύνατο στους ιππείς να τον περάσουν. Οι Τημενίδες λοιπόν φθάνοντας σε άλλο μέρος της Μακεδονίας κατοίκησαν πλησίον των κήπων, οι οποίοι λέγονται

ότι είναι του Μίδου του Γόρδιου και σε αυτούς τους κήπους φυτρώνουν μόνο τους ρόδα, τα οποία έχουν το καθένα εξήντα φύλλα.... Πιο πάνω από τους κήπου αυτούς είναι το βουνό Βέρμιο και είναι αδιάβατο ένα του χειμώνα Αφού δε κατέλαβαν το μέρος αυτό οι Αργείοι, έχοντας ως ορμητήριο καθυπέταξε και την άλλη Μακεδονία». Από αυτόν έγινε ο Αλέξανδρος ως εξής. Ο Αλέξανδρος ήταν γιος του Αμύντα, ο Αμύντας γιος του Αλκέτα, του Αλκέτα δε πατέρας ήταν ο Αέροπος, εκείνου ο Περδίκκας, ο οποίος πρώτος απέκτησε τη βασιλεία. (Ηρόδοτος Η, 136 - 139)

2. ΨΕΥΔΗ ΠΟΥ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ - Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

Σύμφωνα με κάποιες ανώνυμες ιστοσελίδες (δεν πρέπει όμως αυτοί να είναι ούτε Σκοπιανοί ούτε Αλβανοί, αλλά κάποιιοι που θέλουν να φέρουν αναστάτωση στα Βαλκάνια), αφενός οι Μακεδόνες δεν ήταν Έλληνες και αφετέρου ο Φίλιππος και ο γιος του Μέγας Αλέξανδρος ήταν παρανοϊκοί φονιάδες που κατάσφαξαν χωρίς λόγο πολλούς λαούς, κ.τ.λ., επειδή:

1. Ο Πλούταρχος αναφέρει ότι οι Μακεδόνες στρατιώτες χαιρέτησαν τον Ευμένη στη Μακεδονική γλώσσα όταν ανέλαβε τη διοίκηση αυτών (Πλούταρχος Ευμένης 14. 11). Σε άλλο χωρίο του αναφέρει για τον Αλέξανδρο "Αναπηδήσας ανεβόα Μακεδονιστί.." (Πλούταρχος: "Βίος Αλεξάνδρου 47)
2. Ο Ψευδοκαλλισθένης στην ιστοριογραφία του αναφέρει έναν στρατιώτη που μιλάει στον ετοιμοθάνατο Αλέξανδρο στη Μακεδονική γλώσσα (Ps-Callisthenes Β 32. 14 ed. Kroll).
3. Ο Αρριανός κάνει Εθνοτική αντιδιαστολή μεταξύ Μακεδόνων και Ελλήνων, αφού λέει "Μακεδόνες και Έλληνες" (Αρριανός: Αλεξάνδρου Ανάβασις)
4. Ο ιστορικός Δημοσθένης αποκαλούσε ακόμα το βασιλέα των Μακεδόνων Φίλιππο ως βάρβαρο, άρα μη Έλληνα.
5. Ο Ηρόδοτος χαρακτηρίζει το βασιλέα Αλέξανδρο Α' της Μακεδονίας (498-454 π.Χ.) ως φιλέλληνα, άρα όχι Έλληνα. Ο ίδιος ιστορικός αναφερόμενος στους Ολυμπιακούς αγώνες του 500 πΧ χαρακτηρίζει τον Αμύντα που ήταν το 500 π.Χ σαν Έλληνα που κυβερνά Μακεδόνες (Her.5.20. 4). Ο ίδιος αναφέρεται στην αρχική άρνηση των Ελλήνων αθλητών να δεχθούν τη συμμετοχή του βασιλιά Αλέξανδρου Α' (498-454 πΧ) στους Ολυμπιακούς αγώνες, ο οποίος τελικά τους έπεισε πως είναι Έλληνας. Σε άλλο χωρίο του (7.130) ο Ηρόδοτος θέτει τους Μακεδόνες έξω από τα όρια του Ελληνισμού αφού αναφέρει πως οι Θεσσαλοί ήταν οι πρώτοι Έλληνες που υποτάχθηκαν στους Πέρσες.
6. Ο Θουκυδίδης χαρακτηρίζει τους Μακεδόνες και άλλους βόρειους λαούς ως βάρβαρους με την έννοια των μη Ελλήνων (Thuc. 2. 80. 5-7; 2. 81. 6; 4. 124.1) και ο ιστορικός Τραχύμαχος χαρακτήρισε ρητά το βασιλέα της Μακεδονίας Αρχέλαο (413-399 BC) ως βάρβαρο.
7. Ο Ισοκράτης εξήρε το Φίλιππο ως γαλαζοαίματο Έλληνα, αλλά ταυτόχρονα κατέστησε σαφές ότι οι Μακεδόνες δεν ήταν Έλληνες (Isoc. 5. 108 και 154). Λέει "Μακεδόνες ουχ ομόφυλον των Ελλήνων γένος" (Ισοκράτης Φίλιππος 107,108)
8. "Οι αρχαίοι Μακεδόνες έχουν Ιλλυρική καταγωγή και γλώσσα μη Ελληνική", σύμφωνα με πορίσματα Φοινικικής επιγραφής 8ου π.Χ. αι. που βρέθηκε στη Μακεδονία.
9. Οι αρχαίοι Μακεδόνες ήταν μια πολεμοχαρής Ιλλυρική φυλή από την Δαρδανία, εισέβαλε κατακτητικά στα Βαλκάνια και εγκαταστάθηκε στην πεδιάδα της Ημαθίας απωθώντας τους γηγενείς Φρύγες στην Μ. Ασία.
10. Ο Στράβωνας λέει "Ότι Ημαθία εκαλείτο πρότερον η νύν Μακεδονία. Κατείχον δε την χώραν ταύτην Ηπειρωτών τινές και Ιλλυριών, το δε πλείστον Βορτιαίοι και Θράκες" (Στράβων Ζ-11)
11. Οι αρχαίοι Μακεδόνες δεν θεωρούσαν τον εαυτό τους Έλληνες. Απλώς από τα τέλη του 5ου αι. π.Χ. η αριστοκρατική τους τάξη άρχισε να μαθαίνει σα δεύτε-

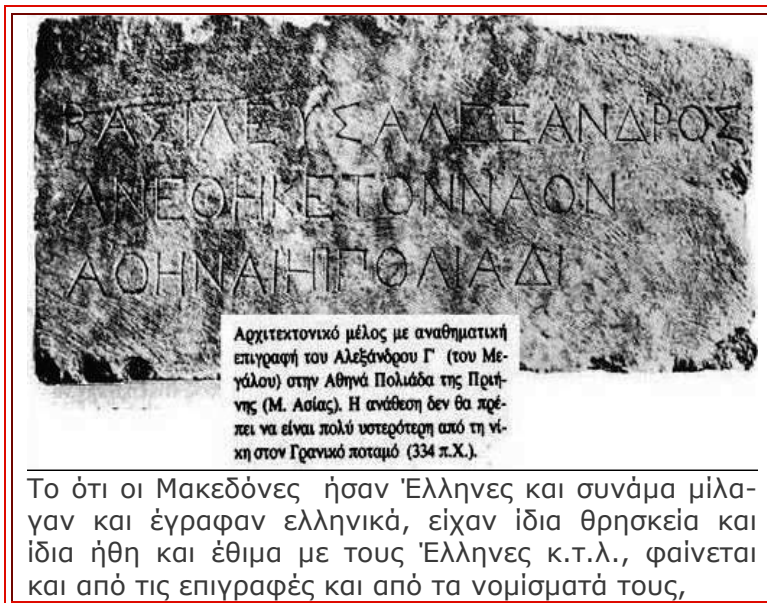
ρη γλώσσα την λεγόμενη Κοινή (Αττική) διάλεκτο, που όμως οι Έλληνες εξακολουθούσαν να θεωρούν τους Μακεδόνες βάρβαρους δηλ. αλλόγλωσσους και να μη δέχονται την κυριαρχία που τους επέβαλε ο βασιλιάς Φίλιππος Β΄ και στη συνέχεια ο γιος του Αλέξανδρος.

Ωστόσο όλα αυτά είναι ανιστόρητες κακοήθειες, αφού:

1) Ο ίδιος Μ. Αλέξανδρος απαντώντας σε γράμμα του βασιλιά των Περσών Δαρείου, φυσικά σε ελληνική γλώσσα και γραφή, του λέει ότι, επειδή αφενός οι πρόγονοί του (= οι Πέρσες μαζί με Φοίνικες και άλλους βάρβαρους με επικεφαλής τον Ξέρξη.) είχαν έρθει στη Μακεδονία και στην άλλη Ελλάδα (λέει στη Μακεδονία και την άλλη Ελλάδα) και έκαναν πολλά έκτροπα και αφετέρου αυτός οργάνωσε τη δολοφονία του πατέρα του κ.τλ., τώρα αυτός πάει για να τους εκδικηθεί ως ηγεμόνας όλων των Ελλήνων, πρβ: «Οι υμέτεροι πρόγονοι ελθόντες εις Μακεδονία και εις άλλην Ελλάδα, κακώς εποίησαν ημάς, δεν προηδικημένοι **εγώ δε των Ελλήνων ηγεμόνων** καταστείς και τιμωρίσασθαι βουλόμενος Πέρσας, διέβην εις την Ασίαν.... = σε νέα Ελληνική: «Οι πρόγονοί σας ήρθαν στην Μακεδονία και στην υπόλοιπη Ελλάδα και μας προκαλέσατε μεγάλες συμφορές, χωρίς να έχουν κάνει κανείς από εμάς κανένα κακό. **Τώρα που εγώ έγινα βασιλιάς των Ελλήνων**, πέρασα στην Ασία, για να εκδικηθώ τις δικές σας αδικίες.... Εξάλλου, βοηθήσατε τους Περίνθιους που αδικούσαν τον πατέρα μου και ο Ώχος έστειλε στρατό στη Θράκη που την κατείχαμε εμείς. Ο πατέρας μου δολοφονήθηκε με συνωμοσία που οργάνωσατε εσείς, όπως οι ίδιοι διαδώσατε με επιστολές σας σ' όλο τον κόσμο Οι απεσταλμένοι σας κατέστρεψαν τους φίλους μας και προσπάθησαν να καταστρέψουν την ειρήνη, που έφερε στους Έλληνες. Εκστράτευσα λοιπόν εναντίον σου, επειδή εσύ ξεκίνησες την έχθρα....» (Αρριανός Β 14, 4).

Παράλαβε ομοίως ότι οι αρχαίοι συγγραφείς Πλούταρχος, ο Αρριανός κ.α. λένε ότι οι Έλληνες (πλην των Σπαρτιατών) συναθροίστηκαν στον Ισθμό εξέλεξαν αρχικά το Φίλιππο και μετά το γιο του Αλέξανδρο ως αυτοκράτορα και στρατάρχη όλων των Ελλήνων, προκειμένου να εκστρατεύσει κατά των Περσών και να τους τιμωρήσει για τα έκτροπα που είχαν κάνει πιο πριν στην Ελλάδα (όταν είχαν έρθει στην Ελλάδα με τον Ξέρξη, για να υποδουλώσουν τους Έλληνες): «και ηγεμών αυτοκράτωρ συμπάσης της άλλης Ελλάδος αποδειχθείς επί τον Περσην στρατιάς, ουχ ευατώ μάλλον τι την δόξαν τήνδε ή τω κοινώ των Μακεδόνων προσέθηκεν (Αρριανός Ζ, 9,5) ««Εις δε τον Ισθμον των Ελλήνων συλλεγέντων, και ψηφισαμένων επί Πέρσας μετ' Αλέξανδρου στρατεύειν, ηγεμών ανηγορεύθη» (Πλουτάρχου, Αλέξανδρος 14, και Αρριανός Α, 1, 1 -3),

Παράλαβε ομοίως ότι ο Μέγας Αλέξανδρος μετά τη μάχη στο Γρανικό ποταμό, κοντά στην αρχαία πόλη της Τροίας, αφού πήρε τα όπλα από τον τάφο του Αχιλλέα, συγκρούστηκε με το στράτευμα 40.000 Περσών και τους κατατρόπωσε. Από τα λάφυρα δε της μάχης στο Γρανικό ποταμό, ο Μ. Αλέξανδρος στέλνει στον Παρθενώνα της Αθήνας 300 πανοπλίες με την εξής αφιέρωση (σε ελληνική φυσικά γραφή), καθώς λέει ο Πλούταρχος: «διέταξε (ο Αλέξανδρος) να γραφούν από κοινού τούτη τη φιλόδοξη επιγραφή: Αλέξανδρος Φιλίππου και Έλληνες, πλην Λακεδαιμονίων, από των βαρβάρων των την Ασίαν οικούντων» (Πλούταρχος, Αλέξανδρος, 16)

Το ότι οι Μακεδόνες ήσαν Έλληνες και συνάμα μιλάγαν και έγραφαν ελληνικά, είχαν ίδια θρησκεία και ίδια ήθη και έθιμα με τους Έλληνες κ.τ.λ., φαίνεται και από τις επιγραφές και από τα νομίσματά τους,

Παράλαβε ομοίως ότι ο Μακεδόνας στρατηγός Καλλισθένης, απευθυνόμενος στον Ανάξαρχο (όταν αυτός πρότεινε να προσκυνούν στο εξής όλοι, Έλληνες και βάρβαροι, το Μ. Αλέξανδρο) του λέει ενώ τον άκουε και ο Μ. Αλέξανδρος: «Θυμήσου ότι δε συμβουλεύεις και δεν συναναστρέφεις τον Καμβύση ή τον Ξέρξη, αλλά το γιο του Φιλίππου, απόγονο του Ηρακλή και του Αιακού, που οι πρόγονοί του ήρθαν από το Άργος στη Μακεδονία

και κυβέρνησαν τους Μακεδόνες όχι με τη βία, αλλά με νόμο. Και οι Έλληνες δεν απέδωσαν θεϊκές τιμές στον Ηρακλή όσο ακόμη ήταν ζωντανός και όταν απέθανε, περίμεναν να επιτρέψει ο Θεός των Δελφών την αποθέωσή του. Κι αν ακόμη πρέπει να σκεφτόμαστε όπως οι βάρβαροι, επειδή βρίσκουμε σε βαρβαρική γη, **εγώ Αλέξανδρε απαιτώ από σένα να θυμηθείς την Ελλάδα, που για χάρη της έκανες όλη την εκστρατεία**, για να θέσης την Ασία κάτω από την Κυριαρχία των Ελλήνων>..» (Αρριανός Αλεξάνδρου Ανάβασις 11)

Παράλαβε ομοίως ότι ο αντιβασιλέας τότε της Μακεδονίας Αμύντας διαμηνύει στο βασιλιά της Περσίας Φαρναβάζο, όταν έστειλε αυτός ανθρώπους να του ζητήσουν γη και ύδωρ ως σύμβολα υποταγής, ότι είναι Έλληνας και ύπαρχος των Μακεδόνων (τους απεσταλμένους μετά δολοφόνησε ο γιος του Αμύντα Αλέξανδρος Α): «προς δε καί βασιλεί τω πέμπσαντι απαγγείλιτε **ώς άνήρ Ελλην, Μακεδόνων ύπαρχος**, εϋ υμέας εδέξατο και τραπέζη και κοίτη»...= ακόμη στο βασιλιά που σας έστειλε κάντε γνωστό πως ένας Έλληνας, ο αντιβασιλέας των Μακεδόνων, σας καλοέστρωσε τραπέζι και κρεβάτι.... (Ηροδότος Ε, 20)

Παράλαβε ομοίως ότι ο βασιλιάς της Μακεδονίας Αλέξανδρος Α΄ , γιος του Αμύντα, κατεβαίνει στην Αθήνα και προειδοποιεί ως Έλλην, καθώς λέει ο ίδιος σε λόγο του που έβγαλε στην Αθήνα, τους άλλους Έλληνες (Αθηναίους και Σπαρτιάτες) για την πρόθεση εισβολής των Περσών στην Ελλάδα: «Άνδρες Αθηναίοι... Αυτός τε γαρ Έλλην γένος ειμί τω αρχαίον και αντ΄ ελευθέρης δεδουλωμένην ουκ αν εθέλοιμι οράν τη Ελλάδα... Ειμί δε Αλέξανδρος ο Μακεδών.» = σε νέα ελληνική «Άνδρες Αθηναίοι Δεν θα έλεγα αυτά τα λόγια, αν δεν φρόντιζα υπερβολικά για όλη την Ελλάδα εν γένει, γιατί και εγώ ειμαι Έλληνας από παλαιά και δε βαστά η ψυχή μου να βλέπω την Ελλάδα υποδουλωμένη αντί ελευθέρας»... (Ηρόδοτου Ιστορία, βιβλίο Θ΄, 45).

2) Οι αρχαίοι συγγραφείς λένε ότι οι Μακεδόνες όχι μόνο δεν ήσαν Ιλλυριοί στην καταγωγή, αλλά είχαν και σκλαβωθεί από αυτούς και ο Φίλιππος ήταν εκείνος που τους ελευθέρωσε και στη συνέχεια έκανε την Μακεδονία κυρία πολλών και μεγάλων εθνών και πόλεων, ενώ ο ίδιος ανέλαβε την ηγεμονία όλης της Ελλάδας, πρβ: «Παραλαβών (ο βασιλεύς Φίλιππος του Αμύντα) την Μακεδονίαν δουλευουσαν Ιλλυριείς πολλών και μεγάλων εθνών και πόλεων κυρίαν εποίησε και ένεκα τοις αυτού ικανότητας και μόνο ηγεμών της Ελλάδος ανέλαβε» = έχοντας ο βασιλιάς Φίλιππος παραλάβει τη Μακεδονία σκλαβωμένη στους Ιλλυριούς, την έκανε κυρία πολλών και μεγάλων εθνών και πόλεων. Ένεκα της ικανότητάς του και μόνο, ανέλαβε την ηγεμονία όλης της Ελλάδας (Διόδωρος 16.1)

Νόμισμα βασιλιά Φιλίππου 356 – 336 π.Χ.), πατέρα Μ. Αλέξανδρου, με κεφαλή Δία και τον ίδιο ιππέα-νικητή στην Ολυμπία.

Τετράδραχμο του Μ. Αλέξανδρου (336 – 323 π.Χ.) με τον ίδιο ή τον Ηρακλή να φορά τη λεοντή και τον κρηταγενή Δία ένθρονο. Οι βασιλιάδες των Μακεδόνων ήσαν απόγονοι του Ηρακλή.

3) Το ότι οι Μακεδόνες μίλαγαν πάντα όχι δική τους γλώσσα, αλλά την ελληνική αδιάφειστοι μάρτυρες γι αυτό είναι και οι Μακεδονικές επιγραφές (βλέπε π.χ. εδώ τη Μακεδονική επιγραφή από τα αφιερώματα των Μακεδόνων στην Αθηνά Πολιάδα) και τα μακεδονικά νομίσματά (βλέπε π.χ. εδώ νόμισμα του Φιλίππου), που, όπως βλέπουμε, σ' αυτά, οι Μακεδόνες και μίλαγαν και έγραφαν ελληνικά και είχαν ίδια θρησκεία, συνήθειες, ήθη και έθιμα με τους άλλους Έλληνες.

Απλώς, επειδή η αρχαία Ελλάδα δεν ήταν ένα ενιαίο κράτος, αλλά πάρα πολλά, το κάθε ένα από αυτά είχε αναπτύξει και τη δική του γλώσσα (σήμερα λέμε διάλεκτο): Μακεδονική, Αττική, Κρητική κ.τ.λ. - ο λόγος και για τον οποίο οι αρχαίοι συγγραφείς λένε π.χ.: «Ο Αλέξανδρος ανεβόα Μακεδονιστί.», «γλώσσα Μακεδονική» «γλώσσα ελληνική» (= η κοινή) κ.α., αλλά και π.χ.: Φίλιππος ο Μακεδών, ο Μίνωας ο Κρης, Διόδωρος ο Σικελιώτης, Απολλόδωρος

ο Αθηναίος κ.α. Χοντρικά οι αρχαίες ελληνικοί διάλεκτοι-γλώσσες ήσαν η Δωρική (τη μίλαγαν Σπαρτιάτες, Μακεδόνες, Κορινθιοί κ.α.), η Ιωνική (μίλαγαν οι Αθηναίοι, νησιώτες κ.α.) και η Αιολική (μίλαγαν οι Θεσσαλοί κ.α.). Κάτι που ισχύει, λίγο ή πολύ, ακόμη και σήμερα, πρβ π.χ. «Ίντα κάνεις» (κρητικά) = «Τι κάνεις» (κοινά) κ.α. Παράβαλε ομοίως ότι ο Ρωμαίος ιστορικός Τίτος Λίβιος γράφει «...οι Αιτωλοί, οι Ακαρνανοί και οι Μακεδόνες, άνδρες ομοίας γλώσσης, ενωμένοι ή χωρισμένοι λόγω ασήμαντων αιτιών οι οποίες εμφανίζονται από καιρού εις καιρόν...» (Λίβιος, Ιστορία της Ρώμης, βιβλίον XXX παρ. ΧΧΙΧ).

4) Οι Αρχαίοι και νέοι συγγραφείς, Έλληνες και μη, λένε ξεκάθαρα ότι η Μακεδονία και οι Μακεδόνες είναι Ελλάδα και Έλληνες. Παράβαλε ότι ο Στράβωνας λέει: «Εστίν με ουν Ελλάς και η Μακεδονία, νυνί μέντοι τη φύσει των τόπων ακολουθούντες και τω σχήματι χωρίς έγνωμεν από της άλλης Ελλάδος τάξαι και συνάψαι προς όμορον αυτής Θράκης...» (Στράβων Γεωγραφικά, 7.9.11).

Παράβαλε ομοίως ότι ο Ηρόδοτος (Α, 57- 58 και σε συσχέτιση με το Η, 43) λέει ότι οι Δωριείς είναι το πρώτο φύλο που ξέκοψε από τους βάρβαρους και δημιούργησε ξέχωρο φύλο, το ελληνικό. καθώς και ότι οι Δωριείς είναι ένα έθνος που στην μεν Πελοπόννησο λέγεται «δωρικό» και στη δε Πίνδο «Μακεδνόν», «Δωρικό τε και Μακεδνόν έθνος» (Περισσότερα βλέπε «Το όνομα και η καταγωγή των Μακεδόνων»).

5) Ασφαλή πορίσματα και μάλιστα για την καταγωγή ενός λαού δεν είναι δυνατόν να βγουν από μια και μόνο επιγραφή που βρέθηκε σε χώρο του, ακόμη και αν αυτή είναι γνήσια, γιατί κάλλιστα η επιγραφή αυτή μπορεί να έχει εισαχθεί από κάπου αλλού. Έπειτα το περιεχόμενο της εν λόγω επιγραφής μιλά για γεγονότα που αφενός είναι άσχετα με τη καταγωγή των Μακεδόνων και αφετέρου δε διασταυρώνονται από άλλη πηγή.

6) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Αρριανός κάνει Εθνοτική αντιδιαστολή μεταξύ Μακεδόνων και Ελλήνων λέγοντας λέει "Μακεδόνες και Έλληνες" (Αρριανός: Αλεξάνδρου Ανάβασις), γιατί ο ίδιος, όπως είδαμε πιο πριν, λέει ότι οι Έλληνες (πλην των Σπαρτιατών) συναθροισθέντες στον ισθμό εξέλεξαν αρχικά το Φίλιππο και μετά το γιο του Αλέξανδρο ως αυτοκράτορα και στρατάρχη όλων των Ελλήνων.

Απλώς παλιά από τη μια υπήρχαν τα μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα (χώρες) Ελλάδα (συμπεριλάμβανε Στερεά και Πελοπόννησο και ονομάστηκε έτσι επειδή ε-

κεί υπήρχε η πόλη Ελλάδα που υπερίσχυε), Μακεδονία, Ιδαία ή Κρήτη, Πελασγία Θεσσαλία, Ήπειρος κ.τ.λ. και από την άλλη οι Έλληνες διέμεναν σ' αυτά τα διαμερίσματα (δηλαδή είχαμε κάτι ως και σήμερα που λέμε «Ελλάδα και Κύπρος»). Υπενθυμίζουμε επίσης ότι παλιά, λόγω του ότι οι Έλληνες δεν ήταν ένα ενιαίο κράτος, οι Έλληνες δεν λέγονταν έτσι, αλλά είτε Πελασγοί, είτε Γραικοί (Graeci, Λατινικά) είτε Αχαιοί ή Αργείοι είτε Ίωνες («γιουνάν», Περσικά) κ.τ.λ., ανάλογα με το πιο διαμέρισμα ήταν πιο γνωστό στους άλλους λαούς.

Σημειώνεται επίσης ότι αρχικά, σύμφωνα με τον Ησίοδο, υπήρχαν οι Γραικοί (= οι Δωδωναίοι της Ηπείρου, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη) και αμέσως πιο εκεί οι Μακεδόνες και οι Μάγνητες (= οι κάτοικοι της Μαγνησίας και της Μακεδονίας, καθώς λέει ο Ησίοδος) και τέλος οι Έλληνες (= οι Αιολείς, οι Δωριείς, οι Αχαιοί και οι Ίωνες με κέντρο τους τη πόλη Ελλάδα στη Φθιώτιδα = οι υπόλοιπες περιοχές: Θεσσαλία, Στερεά, Πελοπόννησος και νησιά, καθώς λέει ο Απολλόδωρος κ.α.), οι οποίοι ήταν μια οικογένεια, αδέρφια, όλοι απόγονοι του Δία και της Πανδώρας, κόρη του Δευκαλίωνα, πρβ: «Κι η κόρη στον οίκο του ευγενή Δευκαλίωνα, η Πανδώρα με τον πατέρα Δία, τον οδηγό των Θεών όλων, σμιγμένη στην αγάπη γέννησε το χαιρομαχητή Γραικό. Η ίδια συλλαμβάνουσα από το Δία γέννησε στον κεραυνόχαρο δυο γιους, τον Μάγνητα και το Μακηδόνα το αλογόχαρο, που κατοικούσαν στα δώματα γύρω από την Πιερία και τον Όλυμπο. Κι ο Μάγνης (γέννησε) το Δίκτη και Πολυδέκτη. Και από τον Έλληνα το φιλοπόλεμο βασιλιά γεννήθηκαν ο Δώρος κι ο Ξούθος και ο αλογόχαρος Αίολος.....» (Ησίοδος, Κατάλογος γυναικών ή Ηοίαι).

(Περισσότερα βλέπε «Το όνομα και η καταγωγή των Ελλήνων»)

7) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Ηρόδοτος χαρακτηρίζει το βασιλιά Αλέξανδρο Α' της Μακεδονίας (498-454 π.Χ.) φιλέλληνα και ως εξ αυτού οι Μακεδόνες δεν ήταν Έλληνες. Η αλήθεια είναι ότι ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι ο Πέρσης Μαρδόνιος άκουσε ότι ο Αλέξανδρο Α' της Μακεδονίας ήταν «πρόξενος και ευεργέτης των Αθηναίων» (και φυσικά δεν λέει ότι ο Αλέξανδρος Α ήταν «φιλέλληνας»), πρβ: «Ο Μαρδόνιος, αφού ανέγνωσε ό,τι έλεγαν οι χρησμοί, μετά από αυτά έστειλε άγγελο στην Αθήνα, τον Αλέξανδρον, το γιο του Αμύντα, άνδρα Μακεδόνα. Διάλεξε αυτόν, διότι αφενός οι Πέρσες ήσαν συγγενείς του (διότι κάποια αδελφή του Αλέξανδρου, τη Γυγαίην, θυγατέρα του Αμύντα, έλαβε γυναίκα ο Βούβαρης ο Πέρσης από την οποία γεννήθηκε στην Ασία ο Αμύντας..... και αφετέρου διότι ήκουσε ότι αυτός ήταν πρόξενος και ευεργέτης των Αθηναίων («πρόξεινος τε ειη και ευεργέτης»)) και έτσι θα έπειθε τους Αθηναίους να γίνουν σύμμαχοι... (Ηρόδοτος Η, 136 - 139).

Υπενθυμίζουμε και ότι παλιά η Ελλάδα δεν ήταν ενιαία, αλλά με πολλά κράτη-πόλεις: Αθήνα, Σπάρτη, Πέλλα (Μακεδονία) κ.α. και συνεπώς οι πόλεις-κράτη αυτές είχαν δικούς τους πρόξενους στις άλλες πόλεις, είχαν εκτός από τους κοινούς και δικούς τους ευεργέτες κ.α..

8) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Ηρόδοτος αναφέρεται στην αρχική άρνηση των Ελλήνων αθλητών να δεχθούν τη συμμετοχή του βασιλιά Αλέξανδρου Α' στους Ολυμπιακούς αγώνες, Απλώς, επειδή η Μακεδονία απέχει πάρα πολύ από την Ολυμπία και συνάμα μεταξύ Μακεδονίας και Πελοποννήσου παρεμβάλλεται δύσβατη περιοχή, οι Μακεδόνες δε συμμετείχαν από την αρχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Πρώτος Μακεδόνας που πήρε απόφαση οι Μακεδόνες και ο ίδιος να συμμετέχουν στους Ο.Α. ήταν ο των Μακεδόνων Αλέξανδρος Α, ο οποίος, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, έλαβε μέρος στην 80η Ολυμπιάδα, το 460 π.Χ., έτρεξε στο αγώνισμα στάδιο και τερμάτισε μάλιστα ίδια με τον πρώτο. Και επειδή ήταν ο πρώτος Μακεδόνας που συμμετείχε στους Ο.Α., οι Ελλανοδίκες, όπως ήταν φυσικό του έκαναν έλεγχο για το αν πληροί ή όχι τις προϋποθέσεις, κάτι ως γίνεται σαφώς και σήμερα στις αντίστοιχες αθλητικές συναντήσεις, πρβ: «**Πως Έλληνες είναι αυτοί οι απόγονοι του Περδίκκα, όπως λένε κι οι ίδιοι, κι εγώ προσωπικά είμαι σε θέση να το ξέρω, αλλά στη συνέχεια της ιστορίας μου θα αποδείξω πως είναι Έλληνες** και επιπλέον και οι οργανωτές των αγώνων των Ελλήνων που γίνονται στην Ολυμπία αυτή την απόφαση έβγαλαν. Γιατί, όταν ο Αλέξανδρος, πήρε

την απόφαση να πάρει μέρος στους Ολυμπιακούς αγώνες και κατέβηκε γι αυτό το σκοπό, οι Έλληνες που ήταν αντίπαλοί του σε αγώνα δρόμου ήθελαν να τον αποκλείσουν με τον ισχυρισμό πως ο αγώνας δεν είναι για βάρβαρους αθλητές, αλλά για Έλληνες. Κι ο Αλέξανδρος, επειδή απέδειξε πως η καταγωγή του ήταν από το Άργος κι οι κριτές παραδέχτηκαν πως είναι Έλληνας, πήρε μέρος στο αγώνισμα δρόμου ενός σταδίου και τερμάτισε στον ίδιο χρόνο με τον πρώτο. (Ηρόδοτος Ε 17-22)

Έπειτα στους Ολυμπιακούς αγώνες, δεν συμμετείχαν μόνο οι βασιλιάδες των Μακεδόνων, αλλά και οι ίδιοι οι Μακεδόνες, κάτι που δε θα συνέβαινε, αν οι Μακεδόνες δεν ήσαν Έλληνες, πρβ Μακεδόνες ολυμπιονίκες: Ο βασιλιάς Αλέξανδρος Α, στην 80η Ολυμπιάδα, το 460 π.Χ. έτρεξε το στάδιο και ήλθε δεύτερος με διαφορά στήθους. Ο βασιλιάς Αρχέλαος Περγάδας, αγωνίσθηκε στην 93η Ολυμπιάδα, το 408 π.Χ. και κέρδισε στους Δελφούς στο αγώνισμα των τεθρίπων. Ο βασιλιάς Φίλιππος Β΄ αναδείχθηκε τρεις φορές Ολυμπιονίκης. Στην 106η Ολυμπιάδα, το 356 π.Χ. έτρεξε με το άλογό του. Στην 107η Ολυμπιάδα, το 352 π.Χ. έτρεξε με τα τέθριππά του. Στην 108η Ολυμπιάδα, το 348 π.Χ., νίκησε στη συνωρίδα. Ο Κλίτων νίκησε στο Στάδιο στην 113η Ολυμπιάδα, το 328 π.Χ. Ο Δαμασίας ο Αμφιπολίτης έτρεξε το Στάδιο και νίκησε στην 115η Ολυμπιάδα, το 320 π.Χ. Ο Λάμπου ο Φιλιππίσιος, αναδείχθηκε νικητής τεθρίπων στην 119η Ολυμπιάδα, το 304 π.Χ. Ο Αντίγονος έτρεξε το Στάδιο και νίκησε στην 122η Ολυμπιάδα, το 292 π.Χ. και στην 123η Ολυμπιάδα το 288 π.Χ. Ο Σέλευκος έτρεξε το Στάδιο και νίκησε στην 128η Ολυμπιάδα, το 268 π.Χ. Στην 128η Ολυμπιάδα, το 268 π.Χ., νίκησε μια γυναίκα από τη Μακεδονία στο αγώνισμα των συρομένων από πώλους αρμάτων (συνωρίδα πώλων). Ο Πausanias αναφέρει «νικητές λένε πως αναδείχθηκαν στη συνωρίδα μια γυναίκα Βελεσίχη από την παραθαλάσσια Μακεδονία».

Παράβαλε ομοίως ότι ο Πλούταρχος λέει ότι ο Φίλιππος, πατέρας του Μ. Αλέξανδρου, χάραζε στα νομίσματα τις νίκες των αρμάτων του στην Ολυμπία (βλέπε Πλούταρχου Αλέξανδρος 4), καθώς και ότι ο Παρμενίων, στρατηγός του Φιλίππου και Μ. Αλέξανδρου, νίκησε με άλογο ιππασίας στους Ολυμπιακούς αγώνες (βλέπε Πλούταρχου, Αλέξανδρος 3).

9) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Θουκυδίδης χαρακτηρίζει βάρβαρους τους Μακεδόνες, άρα δεν ήσαν Έλληνες. Η αλήθεια είναι ότι ο Θουκυδίδης δεν ονομάζει τους Μακεδόνες Έλληνες (επειδή Ελλάδα τότε λέγονταν μόνο η περιοχή από τον Όλυμπο και κάτω και που ήταν κάτι ως σήμερα που λέμε «Ελλάδα και Κύπρος»), όμως τους λογαριάζει – θεωρεί εξ ίσου Έλληνες, αφού από τη μια αναφέρει ότι οι Μακεδόνες και οι Πελοποννήσιοι οι Δωριείς σύμφωνα με τον Ηρόδοτο) ήταν σύμμαχοι και από την άλλη δεν τους κατονομάζει βάρβαρους πλην μόνο όσοι δεν ήσαν ούτε Μακεδόνες ούτε Έλληνες, όπως τους Ιλλυριούς, τους Χάονες, τους Πέρσες κ.α., πρβ (μετάφραση Ελ. Βενιζέλου): «Ο στρατός του (Κνίδου) περιελάμβανεν Έλληνας μεν Αμπρακιώτας και Λευκαδίους, και Ανακτόρους και τους χιλίους Πελοποννησίους, επι κεφαλής των οποίων είχε έλθει ο ίδιος, βαρβάρους δε χιλίους Χάονας, οι οποίοι, αβασίλευτοι όντες, είχαν αρχηγούς τον Φώτυον και τον Νικάνορα, οι οποίοι κατήγοντο από το αρχοντικόν γένος που ήσκει ενιαυσίως την αρχήν. Μαζί με τους Χάονας εξεστράτευσαν και οι Θεσπρωτοί, οι οποίοι ήσαν επίσης αβασίλευτοι..... Και ο Περγάδας είχε στείλει, εν αγνοία των Αθηναίων χιλίους Μακεδόνας, οι οποίοι όμως έφθασαν πολύ αργά. Με τον στρατόν αυτόν ήρχισεν ο Κνήμος την πορείαν του, χωρίς να περιμείνη τον στόλον που ανεμένετο από την Κόρινθον» (Θουκυδίδης 2, 80).

«Και όταν ενύκτωσε, εις από τους ανεξήγητους εκείνους πανικούς, εις τους οποίους υπόκεινται μεγάλοι στρατοί, **κατέλαβεν αμέσως τους Μακεδόνας και το πλήθος των βαρβάρων** («οι μεν Μακεδόνες και το πλήθος των βαρβάρων ευθύς φοβηθέντες, όπερ φιλεί μεγάλα στρατόπεδα»), και επειδή ενόμισαν ότι οι επερχόμενοι εχθροί ήσαν πολλαπλάσιοι, από ό,τι πραγματικώς ήσαν και ότι φθάνουν από στιγμής εις στιγμήν, ετράπησαν αιφνιδίως εις φυγήν, κατευθυνόμενοι εις τα ίδια.....(Θουκυδίδης Δ 124 – 126)

10) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Δημοσθένης αποκάλυψε τους Μακεδόνες και το βασιλιά των Μακεδόνων Φίλιππο βάρβαρο, επειδή οι Μακεδόνες δεν ήταν Έλληνες. Η αλήθεια είναι ότι ο Δημοσθένης αποκάλυψε βάρβαρο μόνο **το βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο** (βλέπε: Ολυνθιακός Γ 16, Κατά Φιλίππου Γ 31, Κατά Φιλίππου Α 10) και αυτό όχι για την καταγωγή του (αφού ο Φίλιππος ήταν στην καταγωγή Αργεΐος), αλλά για την ηγεμονική συμπεριφορά **του, επειδή** κάνει λέει πράγματα όσο αφορά στις σχέσεις τους με τους άλλους Έλληνες ή στον τρόπο που σκέφτεται να ηγεμονεύσει των Ελλήνων που δεν αρμόζουν σε Έλληνες, αλλά σε βάρβαρους. Μάλιστα ο Δημοσθένης αποκαλεί το Φίλιππο όχι μόνο βάρβαρο, αλλά και αλλόφυλο (Περί Στεφάνου, 185), φαύλο, αλαζόνα, πλεονέκτη, αναιδή, εχθρό των Αθηναίων (Κατά Φιλίππου Α 9-10), εχθρό της δημοκρατίας και του πολιτεύματος και... και...(Επιστολή Φιλίππου, Περί των εν Χερωνήσω κ.α.) που δείχνει πεντακάθαρα ότι εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με εθνολογία, αλλά με πολιτισμό και πολιτική. Ειδικότερα, οι βασικές αιτίες που ο Δημοσθένης αποκαλεί με τα επίθετα αυτά το Φίλιππο είναι: Α) Το ότι ο Φίλιππος αποσπούσε περιοχές και πόλεις που ανήκαν σε άλλους Έλληνες και φυσικά και στους Αθηναίους, όπως π.χ. την Όλυνθο, τη Μεθώνη, Απολλωνία και τριάντα ακόμη πόλεις στη Θράκη που κατέστρεψε λέει με Μανία ο Φίλιππος. Η Όλυνθος ήταν λέει πόλη που την κατοικούσαν Έλληνες το γένος με καταγωγή από τη Χαλκίδα της Εύβοιας, η οποία ήταν αποικία των Αθηναίων. Β) Το ότι αφενός δεν ήταν δημοκρατικός, όπως ήταν ο Δημοσθένης, αλλά τύραννος (χουντικός θα λέγαμε σήμερα) και αφετέρου επειδή ο Φίλιππος επέμβαινε, είτε δια της βίας είτε με τεχνάσματα, στις άλλες ελληνικές πόλεις και άλλαζε τους άρχοντες με φιλικά προς αυτόν διακείμενους (δηλαδή τοποθετούσε τυραννικά καθεστώτα), ώστε να ηγεμονεύσει σε κάποια στιγμή σε όλους τους Έλληνες αντί των Αθηναίων.

Λέει ο Δημοσθένης (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»):

Α) Με ρητορικό ερώτημα: «Δεν κατέλαβε ο άνθρωπος αυτός όλες τις κτήσεις μας; Αν γίνει κύριος αυτής της περιοχής, δεν θα υποστούμε τον χειρότερο εξευτελισμό απ όλους; Δεν πολεμούν εναντίον του εκείνοι, στους οποίους είχαμε υποσχεθεί ότι θα τρέξουμε να τους σώσουμε, αν εμπλέκονταν σε πόλεμο μαζί του; Δεν είναι εχθρός μας; Δεν κατέχει εδάφη μας; Δεν είναι βάρβαρος; Δεν είναι ό,τι μπορεί να πει κάποιος; (Δημοσθένης, Ολυνθιακός Γ 15-17).

Κάτι που σε ελεύθερη απόδοση έχει ως εξής: «Αφού ο άνθρωπος αυτός κατέλαβε όλες τις κτήσεις μας; Αφού Άρα είναι εχθρός μας; ... άρα είναι βάρβαρος και ό,τι μπορεί να πει κάποιος.

Β) Με περιφρόνηση ή αμετροεπρέια επικριτική: «Κι όμως, κανένας δεν οργίζεται εναντίον του Φιλίππου και της συμπεριφοράς του, που όχι μόνο Έλληνας δεν είναι, που όχι μόνο δεν έχει τίποτε ταιριαστό σε Έλληνα, αλλά δεν είναι καν βάρβαρος με καταγωγή από κάποιο καλό τόπο, αλλά ένας ολέθριος Μακεδόνας, από μέρος απ' όπου παλιότερα δεν μπορούσες ν' αγοράσεις ούτε δούλο της προκοπής. Και πόσο υπολείπεται από έσχατη αναιδεια; Εκτός από την καταστροφή των πόλεων. Δεν προεδρεύει στους Πυθικούς αγώνες. Τους κοινούς αγώνες των Ελλήνων και αφού δεν μπορεί να παραστεί ο ίδιος, ε δεν στέλνει τους δούλους του ως αγωνοθέτες;» (Δημοσθένης, Κατά Φιλίππου Γ 31).

Όπως βλέπουμε και εδώ δεν έχουμε φυλετικά ή εθνολογικά κριτήρια, αλλά συμπεριφορά, γιατί, αν ο Φίλιππος δεν ήταν Έλληνας, ο Δημοσθένης δεν θα ανέφερε ότι ο Φίλιππος ήταν αρχηγός Ελλήνων. Απλώς εδώ ο Δημοσθένης δείχνει αμετροεπεία και καταφέρεται επικριτικά-περιφρονητικά, μειωτικά εναντίον των Μακεδόνων.

Γ) Επιχειρηματικά: «Δεδομένου ότι ο Φίλιππος ο Μακεδών και στο παρελθόν παραβίασε τους όρους της ειρήνης που συνομολογήθηκε ανάμεσα σε αυτόν και το λαό της Αθήνας, περιφρονώντας τους όρκους του και τις αρχές της δικαιοσύνης που αναγνωρίζουν όλοι οι Έλληνες, σφετερίζεται πόλεις που δεν του ανήκουν και μάλιστα κατέκτησε με πόλεμο ορισμένες που ανήκουν στους Αθηναίους, χωρίς να αδικηθεί προηγουμένως από τον Αθηναϊκό λαό, μεγαλώνει ολοένα τη βιαιότητα και την ωμότητά του, αφού σε μερικές ελληνικές πόλεις τοποθετεί φρουρές και ανα-

τρέπει το πολίτευμα, άλλες τις μετατρέπει σε ερείπια, πουλώντας τους κατοίκους της ως δούλους το να κυβερνώνται (οι Αθηναίοι) από άνθρωπο αλλόφυλο και να χάσουν την ηγεμονία είναι ανάξιο και της δόξας των Ελλήνων και της αρετής των προγόνων μας» (Δημοσθένης Περί Στεφάνου 181-185)

Όπως βλέπουμε εδώ, επειδή ο Φίλιππος παραβίασε τους όρους ειρήνας κ.τ.λ.. μεταξύ Μακεδόνων και Αθήνας, προκειμένου ο ίδιος να καταστεί δυνατός και έτσι να ηγεμονεύσει στο τέλος των Ελλήνων αντί των Αθηνών, ο Δημοσθένης δείχνει αμετροέπεια, όμως δικαιολογημένη, και καταφέρεται επικριτικά-περιφρονητικά στο Φίλιππο.

Ας σημειωθεί ότι χαρακτηρισμοί του Δημοσθένη αφενός προέρχονται από σφοδρό, πολιτικό και τοπικό, πολέμιο και αφετέρου λέγονται κατά τη στιγμή της όξυνσης της αντιδικίας. Είναι δηλωτικοί χαρακτηρισμοί της οργής του ομιλητή για τη συμπεριφορά του Μακεδόνα βασιλιά Φιλίππου έναντι των Αθηναίων και άλλων Ελλήνων και όχι σχόλια για την καταγωγή του Φιλίππου.

Πιο απλά ακόμη, μετά την άνοδο των Μακεδόνων, κάτι ως συμβαίνει και σήμερα με την άνοδο της Αμερικής, τόσο στην Αθήνα όσο και στις άλλες ελληνικές πόλεις σχηματίστηκαν παρατάξεις που άλλες ήσαν φιλομακεδονικές και άλλες όχι. Στις μη φιλομακεδονικές παρατάξεις ανήκε ο Δημοσθένης εξ ου και όλα όσα καταμαρτυρεί εναντίον των ηγεμόνων τους.

11) Είναι ψευδές, παραχάραξη ότι ο Ισοκράτης λέει ότι οι Μακεδόνες δεν είναι του αυτού γένους με τους Έλληνες ή τη φράση "Μακεδόνες ουχ ομόφυλον των Ελλήνων γένος", αφού αυτός αφενός λέει το αντίθετο και αφετέρου προτρέπει-παρακαλεί το βασιλιά Φίλιππο της Μακεδονίας (σε αντίθεση με το Δημοσθένη) να γίνει ο πρωτεργάτης της συμφιλίωσης των ελληνικών πόλεων-κρατών (Αθηναίων, Μακεδόνων, Σπαρτιατών κ.α.) και της εκστρατείας εναντίον των βαρβάρων της Ασίας, πρβ: «όμως η τύχη χάρισε σε σένα (Φίλιππε) μεγάλη εξουσία και σου πρόσφερε ... όση σε κανέναν άλλο Έλληνα... Θέλω συγκεκριμένα να σε προτρέξω να γίνεις ο πρωτεργάτης της ένωσης της συμφιλίωσης των Ελληνικών πόλεων και τις εκστρατείας εναντίον των βαρβάρων» («Μέλλω γαρ σοι συμβουλεύειν προστήναι της τε των Ελλήνων ομόνοιας και επί των βαρβάρων στρατείας») (Ισοκράτης Φίλιππος 11)

Απλώς ο Ισοκράτης αναφέρει στο Φίλιππο της Μακεδονίας ορισμένα άσχημα πράγματα που ισχύουν στους Μακεδόνες και στους άλλους Έλληνες, κάτι που επικαλούνται όσοι δεν μπορούν ερμηνεύσουν σωστά τον Ισοκράτη, ώστε να τα λάβει υπόψη του και έτσι να μπορέσει να βρει τρόπο να ενώσει τους Έλληνες, πρβ: «Για τα άλλα, όμως, πιστεύω ότι και ο πατέρας σου (ο Αμύντας Β) και ο ιδρυτής της δυναστείας σας (ο Περδίκκας Α') και ο γενάρχης σας (ο Ηρακλής) θα άκουγε αυτά που λέω.... Εκείνος (ο Ηρακλής) άφησε τις ελληνικές περιοχές και θέλησε να ιδρύσει το βασίλειο του στη Μακεδονία, καθώς ήξερε ότι οι Έλληνες δε συνηθίζουν να υπομένουν τη μοναρχία, ενώ οι άλλοι λαοί δεν μπορούν να ρυθμίσουν τη ζωή τους χωρίς αυτό το πολίτευμα. Ήταν ο μόνος Έλληνας (ο Ηρακλής) που δεν θέλησε να γίνει βασιλιάς ομοφύλων του και ο μόνος που γλίτωσε από τους κινδύνους που εμφανίζονται στα μοναρχικά καθεστώτα....» = σε αρχαία ελληνικά: «... ο δε τον μεν τόπον τον Ελληνικόν όλως είασε, την δ' εν Μακεδονία βασιλείαν, κατασχείν επεθύμησεν: ηπίστατο γαρ τους με Έλληνας ουκ ειθισμένους υπομένειν τας μοναρχίας τους δ' άλλους ου δυναμένους άνευ της τοιαύτης δυναστείας διοικείν τον βίον τον σφέτερον αυτων..... και την βασιλείαν γεγενήσθαι πολύ των άλλων εξηλλαγμένην: μόνους γαρ Ελλήνων ουχ ομοφύλου γένους άρχειν αξιώσας μόνος και διαφυγειν ηδυνήθη τους κινδύνους τους περί τας μοναρχίας γιγνομένους. (Ισοκράτης Φίλιππος 105-107)

Φυσικά εδώ, στο ως άνω απόσπασμα του ο Ισοκράτη, δεν υπονοείται ότι ο Ισοκράτης λέει ότι οι Μακεδόνες δεν είναι Έλληνες, γιατί αν ήταν έτσι, δε θα έλεγε ο ίδιος όλα αυτά που είδαμε λέει πιο πριν (δηλαδή ότι «ο Μακεδόνας βασιλιάς Φίλιππο πρέπει να γίνει ο πρωτεργάτης της ένωσης της συμφιλίωσης των Ελληνικών πόλεων κ.τ.λ.»). Εννοεί απλώς ότι οι Μακεδόνες είναι αφενός διαφορετικό φύλο από τους άλλους Έλληνες και αφετέρου διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων

Σημειώνεται ότι: Α) Η Ελλάδα παλιά ήταν γεωγραφική περιοχή, οι περιοχές: Θεσσαλία, Στερεά και Πελοπόννησος. Κάτι όπως και το «Παλιά Ελλάδα και Παλαιοελλαδίτες» των Κρητών, αλλά και σήμερα με τα Ελλάδα και Κύπρος. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Ισοκράτης λέει «ο Ηρακλής άφησε τις ελληνικές περιοχές και θέλησε να ιδρύσει το βασίλειο του στη Μακεδονία»... Β) Ο Ηρακλής, από τον οποίον έλεγαν ότι κατάγονταν οι βασιλιάδες της Μακεδονίας, ήταν στο γένος Αχαιός ή σωστότερα από το γένος των Περσιδών, το οποίο είχε δημιουργηθεί από την ανάμειξη ειρικά των Αχαιών της Πελοποννήσου με τους Δαναούς που είχαν έρθει με το Δαναό από την Αίγυπο στη πόλη Άργος της Πελοποννήσου, εξ ου και Αργείοι (= οι κάτοικοι του Άργους) = Δαναοί και Αχαιοί, αλλά και «Αργείοι» = ο βασιλικός οίκος των απογόνων του Ηρακλή. Αντίθετα οι Μακεδόνες ήσαν κατά τον Ηρόδοτο φύλο των Δωριέων και κατά τον Ησίοδο ένα ξεχωριστό των Ελλήνων φύλο, όμως αδελφό, ένα από τα τέσσερα αδέρφια (Γραικός, Έλληνας, Μάγνης και Μακεδόνες) που αποτελούσαν την οικογένεια ή το γένος του Δία και της Πανώρας, κόρη του Δευκαλίωνα.

Επομένως ο βασιλιάς Φίλιππος ως απόγονος του Ηρακλή ήταν άλλου φύλου από αυτό που ήταν οι απλοί Μακεδόνες, καθώς και άλλη περιοχή η Ελλάδα και άλλη η Μακεδονία, όμως περιοχές στις οποίες ζούσαν αδελφικά φύλα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Ισοκράτης λέει ο Ηρακλής άφησε τις ελληνικές περιοχές και θέλησε να ιδρύσει το βασίλειο του στη Μακεδονία» ή «ο Ηρακλής ήταν ο μόνος Έλληνας που δεν θέλησε να γίνει βασιλιάς ομοφύλων του («ουχ ομοφύλου γένους άρχειν».) και πήγε στη Μακεδονία κ.τ.λ.

ΟΙ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΩΝ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΠΟΙΕΣ ΤΙΣ ΘΙΞΕΙ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

Είναι επίσης ψευδές, παραχάραξη ότι ο Ηρόδοτος θέτει τους Μακεδόνες έξω από τα όρια του Ελληνισμού, αφού αναφέρει λέει πως οι Θεσσαλοί ήσαν οι πρώτοι Έλληνες που υποτάχθηκαν στους Πέρσες. Σας παρουσιάζουμε το πιο κάτω εδάφιο του Ηρόδοτου και βγάλτε εσείς από μόνοι σας συμπέρασμα αφενός για το αν αυτό είναι αληθές και αφετέρου για το τι λαός ήταν οι Μακεδόνες ή τι πολιτισμό είχαν οι Μακεδόνες και τι οι άλλοι: «Όταν λοιπόν αυτοί οι Πέρσες απεσταλμένοι έφτασαν και παρουσιάστηκαν μπροστά στον Αμύντα, απαιτούσαν να δώσει γη και ύδωρ στο βασιλιά Δαρείο..... και εκείνος ετοίμασε μεγάλο δείπνο... Κι όταν απόφαγαν οι Πέρσες το έριξαν στο πιτό κι είπαν τα εξής: Ξένοι Μακεδόνες, εμείς οι Πέρσες έχουμε ένα συνήθειο, όταν στρώνουμε τραπέζι μεγάλο, βάζουμε τότε να καθίσουν δίπλα μας και τις αγαπητικιές μας και τις νόμιμες γυναίκες. Εσύ λοιπόν, μια και μας δέχτηκες με τόσο καλή διάθεση και μας φιλοξενείς πλουσιοπάροχα και δίνεις γη και ύδωρ στο βασιλιά Δαρείο, συμμορφώσου με τις δικές μας συνήθειες». Σ' αυτά αποκρίθηκε ο Αμύντας «Πέρσες, εμείς δεν έχουμε αυτή τη συνήθεια, αλλά μια και εσείς που είστε αφεντικά ζητάτε κι ετούτο, θα το έχετε.» και μόλις ο Αμύντας αποσύρθηκε, ύστερα από παράκληση του γιου του Αλέξανδρου, λέει στους Πέρσες «Ξένοι μου, δεν υπάρχει για σας κανένα πρόβλημα μ' αυτές τις γυναίκες..... αν δεν έχετε αντίρρηση, αφήστε τις, να πάνε να λουστούν και θα σας έρθουν λουσμένες». Αυτά είπε, κι οι Πέρσες τα καλοδέχτηκαν. Κι ύστερα, μόλις οι γυναίκες βγήκαν, ο ίδιος ο Αλέξανδρος πήρε αμούστακα παλικάρια, πόσες ήταν οι γυναίκες, τόσα τους έντυσε με τα ρούχα των γυναικών, τους έδωσε κοντομάχαιρα και τους πέρασε μέσα, και περνώντας τους έλεγε στους Πέρσες τα εξής» Πέρσες, μη πείτε πως η φιλοξενία που σας προσφέρουμε δεν είναι μια πανδαισία με όλα της..... τις μητέρες και τις αδελφές μας σας τις χαρίσουμε μ' όλη μας την καρδιά, **για να ξέρετε πως έχετε από όλες τις τιμές που σας αξίζουν, ακόμη στο βασιλιά που σας έστειλε κάντε γνωστό πως ένας Έλληνας, ο αντιβασιλιάς των Μακεδόνων, σας καλόστρωσε και το τραπέζι και το κρεβάτι.**» Ο Αλέξανδρος ύστερα απ' αυτά τα λόγια έβαλε δίπλα σε κάθε Πέρση να καθίσει ένας Μακεδόνας

– τάχατε γυναίκα κι αυτοί, μόλις οι Πέρσες έκαναν να τους χαϊδέψουν, τους καθάρισαν.» (Ηρόδοτος Ε 17-22)

3. Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

Μετά την απόκρουση των Περσών δια του κοινού αγώνα, λέει ο Θουκυδίδης (Α 17), ο εθνικός σύνδεσμος των Ελλήνων που είχε δημιουργηθεί για την απόκρουση των Περσών διατηρήθηκε μόνο λίγο καιρό και μετά αρχίζουν μακροχρόνιες εμφύλιες συγκρούσεις (Πελοποννησιακός, Βοιωτικός κ.α. πόλεμοι κ.α.) με την ανάμειξη και των Περσών είτε για το ποιος θα γίνει η νέα παγκόσμια δύναμη ή ποιος θα ηγεμονεύσει τον άλλο. Προ αυτής της κατάστασης εκμεταλλεύτηκε - παρουσιάστηκε στο προσκήνιο μια νέα ελληνική δύναμη, το συγκεντρωτικό στρατιωτικό κράτος των Μακεδόνων, ο ελληνικός βορά που μέχρι τότε βρίσκονταν κάπως στο παρασκήνιο.

Ειδικότερα ο Διόδωρος Σικελιώτης, σχετικά με την ανάδειξη των Μακεδόνων, λέει (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «κάκτος»): «Ο Βασιλιάς Φίλιππος, γιος του Αμύντα, βασίλευσε στη Μακεδονία 24 χρόνια κι ενώ ξεκίνησε με ελάχιστες προϋποθέσεις, έχτισε το βασίλειό του έτσι ώστε να γίνει το σημαντικότερο στην Ευρώπη κι έχοντας παραλάβει τη Μακεδονία σκλαβωμένη στους Ιλλυριούς, την έκανε κυρία πολλών και μεγάλων εθνών και πόλεων. Ένεκα της ικανότητάς του και μόνο, ανέλαβε την ηγεμονία όλης της Ελλάδας με τη συγκατάθεση των πόλεων που εκούσια υποτάχτηκαν σ' αυτόν έχοντας υποτάξει μετά από πόλεμο εκείνους που λεηλάτησαν το ιερό στους Δελφούς κι έχτισε το μαντείο, κέρδισε τη συμμαχία του Συνεδρίου των Αμφικτυόνων και, λόγω της ευσέβειας του προς τους Θεούς, έλαβε ως έπαθλο της ψήφου των νικημένων Φωκέων. Στη συνέχεια, όταν νίκησε με πόλεμο τους Ιλλυριούς, τους Παίονες, τους Θράκες, τους Σκύθες και όλα τα γειτονικά έθνη, σχεδίασε την κατάλυση της Περσικής Αυτοκρατορίας. Διαβιβάζοντας τα στρατεύματά του στην Ασία, ελευθέρωνε τις ελληνικές πόλεις, αλλά τον πρόλαβε η μοίρα. Άφησε τόσο πολυάριθμες και ισχυρές δυνάμεις που ο γιος του ο Αλέξανδρος δεν είχε ανάγκη να αναζητήσει συμμαχούς στην προσπάθειά του να καταλύσει την Περσική ηγεμονία...» (Διόδωρος 16.1)

Ο Θουκυδίδης, σχετικά με τους Μακεδόνες και την ανάπτυξή τους αναφέρει τα εξής (μετάφραση Ελ. Βενιζέλου): «Ο στρατός λοιπόν του Σιτάλκου (βασιλιά της Θράκης) συνεκεντρώνετο εις την Δόβηρον και ητοιμάζετο να κατέλθη από τα υψώματα, δια να εισβάλη εις την Κάτω Μακεδονίαν, επί της οποίας εβασίλευεν ο Περδίκκας. Διότι υπάρχει και Άνω Μακεδονία, εις την οποίαν κατοικούν **οι Λυγκησταί και οι Ελιμιώται** και άλλα φύλα, τα οποία είναι μεν σύμμαχα και υπήκοα των κάτω Μακεδόνων, αλλ' έχουν βασιλείς ιδικούς των. Αλλά την περί την θάλασσαν εκτεινομένην χώραν, η οποία καλείται σήμερον Μακεδονία, κατέκτησαν πρώτον και εβασίλευσαν επ' αυτής ο πατήρ του Περδίκκα **Αλέξανδρος και οι πρόγονοί του Τημενίδαι, οι οποίοι κατήγοντο αρχικώς από το Άργος**, και οι οποίοι εξεδίωξαν δια της βίας των όπλων από μεν την Πιερίαν τους Πίερας, οι οποίοι εγκατεστάθησαν βραδύτερον εκείθεν του Στρυμόνος εις Φάγρητα και άλλα μέρη υπό το Παγγαίον (και μέχρι σήμερον δ' ακόμη η εις τους πρόποδας του Παγγαίου προς την θάλασσαν χώρα καλείται κοιλάς της Πιερίας), και από την καλουμένην Βοττίαν τους Βοττιαίους, οι οποίοι είναι σήμερον γείτονες της Χαλκιδικής. Κατέκτησαν ωσαύτως από την Παιονίαν λωρίδα γης, εκτεινομένην από το εσωτερικόν κατά μήκος του Αξιού προς **την Πέλλαν** και την θάλασσαν, και εξουσιάζουν ήδη πέραν του Αξιού μέχρι του Στρυμόνος την καλουμένην Μυγδονίαν, εκδιώξαντες απ' αυτήν τους Ηδώνας. Επίσης εξεδίωξαν από την καλουμένην σήμερον Εορδίαν τους Εορδούς, εκ των οποίων οι μεν πολλοί κατεστράφησαν, ολίγοι δε έχουν εγκατασταθή περί την Φύσκαν, και από την Αλμωπίαν τους Άλμωπας. Το ούτω συγκροτηθέν βασίλειον των Τημενιδών κατέκτησε και εξουσιάζει μέχρι σήμερον τα διαμερίσματα άλλων φύλων, όπως τον Ανθεμούντα, την Γρηστωνίαν, την Βισαλτίαν, και

πολύ μέρος της καθαυτό Μακεδονίας. Ολόκληρον, εν τούτοις, το κράτος τούτο ονομάζεται Μακεδονία, και βασιλεύς αυτού, κατά τον χρόνον της εισβολής του Σιτάλκου, ήτο ο υιός του Αλεξάνδρου Περδίκκας. Οι Μακεδόνες αυτοί, μη δυνάμενοι ν' αμυνθούν εναντίον της εισβολής τόσο μεγάλου στρατού, απεσύρθησαν εις τας εκ φύσεως οχυράς θέσεις και τα φρούρια, όσα υπήρχαν εις την χώραν. Τοιαύτα όμως φρούρια δεν υπήρχαν πολλά, διότι βραδύτερον μόνον ο υιός του Περδίκκα Αρχέλαος, όταν έγινε βασιλεύς, οικοδόμησεν όσα σήμερον υπάρχουν εις την χώραν, εχάραξεν ευθείς δρόμους, και καθ' όλα τα άλλα ερρύθμισε τα του πολέμου δι' οργανώσεως του ιππικού και της προμηθείας όπλων και των λοιπών εφοδίων, καλλίτερα από όλους τους προ αυτού οκτώ βασιλείς. Ο στρατός των Θρακών, εκκινήσας από την Δόβηρον, εισέβαλε πρώτον εις την χώραν, η οποία ήτο προηγουμένως υπό την εξουσίαν του Φιλίππου, και εκυρίευσεν εξ εφόδου την Ειδομενήν, ενώ εξ άλλου η Γορτυνία, η Αταλάντη και μερικά άλλα μέρη υπετάχθησαν δια συνθηκολογίας, λόγω συμπαθείας προς τον υιόν του Φιλίππου Αμύνταν, ο οποίος ηκολούθει την εκστρατείαν. Τον Ευρωπόν, εξ άλλου, επολιόρκησαν μεν, δεν ημπορέσαν όμως να κυριεύσουν. Μετά τούτο ήρχισε προελαύνων και εις την άλλην Μακεδονίαν, την προς τ' αριστερά της Πέλλης και του Κύρρου. Νοτιώτερον όμως δεν επροχώρησε μέχρι Βοττιαίας και Πιερίας, αλλ' ήρχισε να ερημώνη την Μυγδονίαν, την Γρηστωνίαν και τον Ανθεμούντα. Οι Μακεδόνες, εξ άλλου, ούτε εσκέφθησαν καν ν' αντισταθούν δια του πεζικού, αλλά προσκαλέσαντες τους συμμάχους των της Άνω Μακεδονίας να ενώσουν το υπάρχον ήδη ιππικόν των, καίτοι ολίγοι εναντίον πολλών, ενήργησαν επελάσεις κατά του στρατεύματος των Θρακών, οπουδήποτε ενόμιζαν ότι παρουσιάζεται κατάλληλος ευκαιρία. Και οπουδήποτε μεν εγένετο η πρώτη κρούσις, κανείς δεν ημπορούσε ν' αντισταθή εναντίον ιππέων, όχι μόνον γενναίων, αλλά και φερόντων θώρακα, αλλ' οσάκις περιεκυκλώνοντο υπό μεγάλου πλήθους, περιήρχοντο εις σοβαρόν κίνδυνον, λόγω του ότι αι εχθρικά δυνάμεις ήσαν πολλαπλάσιαι, εις τρόπον ώστε τελικώς κρίνοντες, ότι δεν είναι εις θέσιν να επιχειρούν τοιαύτα τολμήματα απέναντι τόσοσς αριθμητικής υπεροχής, τα παρήτησαν. (Θουκυδίδης, Β 99-100)

Ο Θουκυδίδης αναφέρει επίσης ότι κατά την περίοδο του μεγάλου εμφύλιου πολέμου μεταξύ Πελοποννησίων και Αθηναίων (= ο γνωστός και ως «Πελοποννησιακός πόλεμος», ο οποίος μεταφέρθηκε ως ήταν επόμενο και στην Μακεδονία) βρήκαν την ευκαιρία οι βάρβαροι Ιλλυριοί και μερικά θρακικά βάρβαρα φύλα και εισέβαλαν στην Μακεδονία, για να την καταλάβουν, όμως τελικά αποκρούστηκαν από τους Μακεδόνες και με τη βοήθεια και των Πελοποννησίων (Πελοποννήσιοι και Μακεδόνες ήσαν κατά των Αθηναίων στον εμφύλιο), πρβ (μετάφραση Ελ. Βενιζέλου):

Εν τω μεταξύ, ο Βρασιδάς και ο Περδίκκας εξεστράτευσαν από κοινού δια δευτέραν φοράν εις Λυγκηστίδα κατά του Αρραβαίου. Ο Περδίκκας είχεν υπό τας διατάγας του την στρατιωτικήν δύναμιν των Μακεδόνων, όσοι ήσαν υπήκοοί του, καθώς και σώμα οπλιτών από τους εκεί κατοικούντας Έλληνας. Ενώ ο Βρασιδάς ηγείτο, εκτός των Πελοποννησίων, που του έμεναν διαθέσιμοι, και αποσπασμάτων από την Χαλκιδικήν, την Άκανθον και τας άλλας πόλεις, αναλόγως της δυνάμεως καθεμιάς. Ο ολικός αριθμός των Ελλήνων οπλιτών ανήρχετο εις τρεις χιλιάδας περίπου, των Μακεδόνων δε και Χαλκιδέων ιππέων σχεδόν εις χιλίους. **Ο επίλοιπος στρατός απετελείτο από μέγα πλήθος βαρβάρων.** Όταν εισήλθαν εις το έδαφος του Αρραβαίου, ευρήκαν ότι οι Λυγκησταί ήσαν στρατοπεδευμένοι και τους επερίμεναν. Εστρατοπέδευσαν επομένως και αυτοί απέναντί των. Το πεζικόν των δύο στρατών κατείχε δύο λόφους, τον ένα απέναντι του άλλου, εις το μέσον δ' υπήρχε πεδιάς, εις την οποίαν κατέβη πρώτον το Ιππικόν και των δύο και συνεκρούσθησαν. Έπειτα οι Λυγκησταί οπλίται μαζί με το ιππικόν κατέβησαν πρώτοι από τον λόφον, έτοιμοι προς μάχην. Ο Βρασιδάς και ο Περδίκκας προήλασαν και αυτοί αντιθέτως και επετέθησαν εναντίον των Λυγκηστών, τους οποίους έτρεψαν εις φυγήν και από τους οποίους εφόνευσαν πολλούς, ενώ οι λοιποί διέφυγαν προς τα υψώματα, όπου έμειναν αδρανούντες. Μετά τούτο, αφού έσθησαν τρόπαιον, έμειναν εκεί δύο ή τρεις ημέρας, περιμένοντες τους Ιλλυριούς, οι οποίοι επρόκειτο να έλθουν ακριβώς τότε ως μισθοφόροι του Περδίκκα. Ο τελευταίος, μετά την πάροδον των ημερών

αυτών, ήθελε να προελάση εναντίον των χορίων του Αρραβαίου και να μη μένη αδρανής. Ο Βρασίδης, εν τούτοις, ήτο ανήσυχος δια την Μένδην και εφοβήτο μήπως πέση εάν οι Αθηναίοι, καταπλεύσουν εκεί προ της επιστροφής του. Δια τον λόγον αυτόν, και διότι άλλωστε οι Ιλλυριοί δεν είχαν φθάσει ακόμη, δεν είχε καμμίαν όρεξιν να προελάση, αλλ' ήθελε τουναντίον να επιστρέψη.

Αλλ' ενώ συνεζήτουν τας αντιθέτους γνώμας των, ήλθε και η είδησις ότι οι Ιλλυριοί εγκατέλειψαν προδοτικώς τον Περδίκκαν και ηνώθησαν με τον Αρράβαιον, εις τρόπον ώστε και οι δύο πλέον ήσαν της γνώμης να αποσυρθούν, διότι εφοβούντο τους Ιλλυριούς, οι οποίοι είναι έθνος πολεμικόν. Αλλ' ένεκα της διαφωνίας των δύο δεν είχε ληφθή ωρισμένη απόφασις δια την ώραν της αναχωρήσεως. Και όταν ενύκτωσε, εις από τους ανεξηγήτους εκείνους πανικούς, εις τους οποίους υπόκεινται μεγάλοι στρατοί, **κατέλαβεν αμέσως τους Μακεδόνας και το πλήθος των βαρβάρων** («οι μεν Μακεδόνες και το πλήθος των βαρβάρων ευθύς φοβηθέντες, όπερ φιλεί μεγάλα στρατόπεδα»), και επειδή ενόμισαν ότι οι επερχόμενοι εχθροί ήσαν πολλαπλάσιοι, από ό,τι πραγματικώς ήσαν και ότι φθάνουν από στιγμής εις στιγμήν, ετράπησαν αιφνιδίως εις φυγήν, κατευθυνόμενοι εις τα ίδια. Και επειδή τα δύο συμμαχικά στρατόπεδα ήσαν εις μεγάλην απόστασιν το εν από το άλλο, ηνάγκασαν τον Περδίκκαν, όταν εννόησε τι τρέχει (διότι κατ' αρχάς δεν είχεν αντιληφθή τίποτε), ν' απέλθη χωρίς να ίδη τον Βρασίδαν. Όταν κατά τα εξημερώματα έμαθεν ο Βρασίδης την εσπευσμένην αναχώρησιν των Μακεδόνων και την επικειμένην άφιξιν των προελαυνόντων Ιλλυριών και του Αρραβαίου, απεφάσισε και αυτός ν' απέλθη αμέσως, και εσημάτισε τους οπλίτας του εις τετράγωνον, τοποθέτησας τους ψιλούς στρατιώτας εις το μέσον. Τους νεωτέρους στρατιώτας έταξεν εις τρόπον ώστε να εξέρχονται από το τετράγωνον προς απόκρουσιν του εχθρού, οπουδήποτε ήθελεν επιτεθή, και ο ίδιος ετάχθη κατά την υποχώρησιν εις την οπισθοφυλακήν επί κεφαλής τριακοσίων επιλέκτων ανδρών, με τον σκοπόν ν' αμύνεται, αποκρούων την εχθρικήν εμπροσθοφυλακήν.

Και πριν οι εχθροί πλησιάσουν, απηύθυνε βιαστικά εις τους στρατιώτας του τους επομένους προτρεπτικούς λόγους: **"Αγαπητοί Πελοποννήσιοι, εάν δεν υπώπτευα ότι είσθε τρομαγμένοι, και διότι εμείνατε μόνοι, και διότι οι επερχόμενοι εναντίον μας είναι βάρβαροι** («ει με μη υπώπτευον, άνδρες Πελοποννήσιοι, νομή τε μεμνωσθε και ότι οι βάρβαροι οι επιόντες και πολλοί έκπληξιν έχειν») και πολλοί, θα περιωριζόμην εις τους συνήθεις προτρεπτικούς λόγους, χωρίς να θελήσω, όπως τώρα, να κάμω και τον διδάσκαλον. Τώρα όμως που εγκατελείφθημεν από τους συναγωνιστάς μας και ευρισκόμεθα ενώπιον πολυαριθμων εχθρών, θα προσπαθήσω με ολίγας υπομνήσεις και παραινέσεις να σας διαφωτίσω μερικά σπουδαιότατα σημεία. Ισχυρίζομαι, τώντι, ότι πρέπει να δεικνύεσθε ανδρείοι εις τον πόλεμον όχι απλώς όταν τύχη να έχετε συμμάχους εις το πλευρόν σας, αλλά δια την έμφυτον γενναιότητά σας, και να μη σας ανησυχή οσονδήποτε μεγάλος αριθμός εχθρών, αφού άλλωστε δεν ανήκετε εις πολιτείας, όπου οι πολλοί κυβερνούν τους ολίγους αλλ' αντιθέτως εις πολιτείας, όπου οι περισσότεροι κυβερνώνται από τους ολιγωτέρους, οι οποίοι την επικράτησιν των οφείλουν εις την πολεμικήν των υπεροχήν. **Ως προς τους βαρβάρους, εξ άλλου, τους οποίους φοβείσθε τώρα, διότι δεν τους γνωρίζετε,** η ιδική σας πείρα από τας τελευταίας συγκρούσεις προς τους βαρβάρους της Μακεδονίας, όσα εγώ συμπεραίνω και όσα εξ ακοής γνωρίζω, πρέπει να σας πείσουν ότι δεν είναι τρομεροί. Διότι, οσάκις εχθρική δύναμις, που φαίνεται ισχυρά, είναι πράγματι ασθενής, ασφαλής περί αυτής πληροφορία, την οποίαν εγκαίρως αποκτούν οι αντίπαλοί της, καθιστά τους τελευταίους περισσότερον θαρραλέους, ενώ δεν υπάρχει αμφιβολία ότι απέναντι πραγματικώς ισχυρού εχθρού επιτίθεται κανείς με μεγαλυτέραν τόλμην, εάν δεν γνωρίζη εκ των προτέρων την δύναμίν του. Οι Ιλλυριοί, δι' εκείνους που δεν τους γνωρίζουν, είναι αληθώς φοβεροί, όταν τους βλέπη κανείς επερχομένους..... (Θουκυδίδης Δ 124 - 126)

Σύμφωνα επίσης με τους αρχαίους συγγραφείς το 357 π.Χ. ο Φίλιππος Β' (359-336), γιο του Αμύντα Γ', κατέλαβε την Αμφίπολη και την Πύδνα, το 356 π.Χ. την Ποτίδαια και τα μεταλλεία χρυσού της Θράκης και στη συνέχεια κατέπνιξε την εξέ-

γερση των Ιλλυριών, Παιόνων και Θρακών και εξασφάλισε έτσι τα βόρεια σύνορά του. Γι' αυτό, όταν κατά το Β' Ιερό πόλεμο (355-346 π.Χ.) οι Φωκείς εισέβαλαν στη Θεσσαλία, δέχτηκε την πρόσκληση των Θεσσαλών για βοήθεια, καθώς ήταν ευκαιρία να επέμβει στα πράγματα της νότιας Ελλάδας. Αφού έδιωξε τους εισβολείς Φωκείς, έγινε συγχρόνως κύριος όλης της Θεσσαλίας και εμφανίστηκε στα μάτια των Ελλήνων ως προστάτης του ιερού των Δελφών. Το 352 π.Χ. εκστράτευσε στη Θράκη και έφτασε μέχρι την Προποντίδα και το 349 π.Χ. κατέλαβε την Όλυμπο, παρά την αντίδραση του Αθηναίου ρήτορα Δημοσθένη. Η αδιαφορία των Αθηναίων τον κατέστησε κύριο σε ολόκληρη τη Χαλκιδική. Ύστερα από την επιτυχία του αυτή έκλεισε με τους Αθηναίους τη Φιλοκράτειο ειρήνη (346 π.Χ.) και αμέσως μετά κατέλαβε τη Φωκίδα. Το 344 π.Χ. οι Θεσσαλοί τον εξέλεξαν άρχοντα και στη συνέχεια έγιναν σύμμαχοί του η Μεσσηνία, η Μεγαλόπολη, το Αργος, η Ήλιδα, η Εύβοια, η Ήπειρος και η Θράκη. Ο Γ' Ιερός πόλεμος (339 π.Χ.) έδωσε την ευκαιρία στον Φίλιππο να καταλάβει την Άμφισσα και την Ελάτεια και άφησε να φανεί η πρόθεσή του για μια νέα οριστική αναμέτρηση με τη νότια Ελλάδα. Η αναμέτρηση έγινε στη Χαιρώνεια το 338 π.Χ., όπου συντρίψε τους ενωμένους Αθηναίους, Θηβαίους, Φωκείς, Κορινθίους και Αχαιούς. Ύστερα υπέταξε όλη τη Νότια Ελλάδα και στις πόλεις διόρισε ολιγαρχικές κυβερνήσεις από "φιλιππίζοντες".

4. ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ο Ηρόδοτος περιγράφοντας τις εκστρατείες των Περσών εναντίον της Ελλάδας αναφέρει ότι οι Μακεδόνες καταλείφθηκαν από τους Πέρσες, πρβ,: «Αυτές οι πόλεις ήταν φανερό ο στόχος της επικράτειας του, ενώ στην πραγματικότητα οι Πέρσες σχεδίαζαν να υποτάξουν όσο περισσότερες ελληνικές πόλεις μπορούσαν. Ο στόλος τους κατέλαβε τη Θράκη χωρίς να συναντήσει αντίσταση, ενώ οι ηπειρωτικές δυνάμεις πρόσθεσαν τη Μακεδονία στο κατάλογο των κτήσεων του Δαρείου (Ηρόδοτος 6, 44). «Υποθέτω ότι οι δυνάμεις των Θρακών, Παιόνων Μακεδόνων κ.α. προστέθηκαν στους Πέρσες και έτσι ο στρατός τους έφτασε στον αριθμό.... (Ηρόδοτος 7, 185). Κάτι που θα γίνει η αιτία λίγο μετά ο Φίλιππος και ο γιος του Μ. Αλέξανδρος να ετοιμάσουν ως ηγεμόνες των Ελλήνων άλλη εκστρατεία εναντίον των Περσών.

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ

Ο Μ. Αλέξανδρος απαντώντας σε γράμμα του βασιλιά των Περσών Δαρείου, σχετικά με το ως ποιος και για ποια αίτια εκστράτευσε εναντίον του ίδιου και των βαρβάρων (Φοίνικες, Κάρες, Μύηδους κ.α.) που τον στήριζαν, αναφέρει (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος») τα εξής: «Οι υμέτεροι πρόγονοι ελθόντες εις Μακεδονία και εις άλλην Ελλάδα, κακώς εποίησαν ημάς, δεν προηδίκηΜΕΝΟί' εγώ δε των Ελλήνων ηγεμόνων καταστείς και τιμωρίσασθαι βουλόμενος Πέρσας, διέβην εις την Ασίαν.... = σε νέα Ελληνική: «Οι πρόγονοί σας ήρθαν στην Μακεδονία και στην υπόλοιπη Ελλάδα και μας προκαλέσατε μεγάλες συμφορές, χωρίς να έχουν κάνει κανείς από εμάς κανένα κακό. Τώρα που εγώ έγινα βασιλιάς των Ελλήνων, πέρασα στην Ασία, για να εκδικηθώ τις δικές σας αδικίες.... Εξάλλου, βοηθήσατε τους Περίνθιους που αδικούσαν τον πατέρα μου και ο Ώχος έστειλε στρατό στη Θράκη που την κατείχαμε εμείς. Ο πατέρας μου δολοφονήθηκε με συνωμοσία που οργανώσατε εσείς, όπως οι ίδιοι διαδώσατε με επιστολές σας σ' όλο τον κόσμο Οι απεσταλμένοι σας κατέστρεψαν τους φίλους μας και προσπάθησαν να καταστρέψουν την ειρήνη, που έφερε στους Έλληνες. Εκστράτευσα λοιπόν εναντίον σου, επειδή εσύ ξεκίνησες την έχθρα....» (Αρριανός Β 14, 4).

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ – ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΙΔΕΑ

Μετά τη μάχη της Χαιρώνειας (το 338 π.Χ.), που έπαψε να υπάρχει στην Ελλάδα πόλη που να μην υπολογίζει τους Μακεδόνες, ο τότε βασιλιάς των Μακεδόνων Φίλιππος συγκάλεσε συνέδριο των ελληνικών πόλεων στις αρχές του 337 π.Χ. στην Κόρινθο για τα ελληνικά θέματα (τις εμφύλιες διαμάχες, αλλά και την και πάλι επέμβαση των Περσών στα ελληνικά πράγματα). Στο συνέδριο αυτό δε συμμετείχε μόνο η Σπάρτη (με το αιτιολογικό ότι αυτή δεν ακολουθεί άλλους) και από τους συμμετέχοντες συμφωνήθηκε να υπάρξει κοινή ειρήνη μεταξύ των ελληνικών πόλεων και συνάμα συγκροτήθηκε συμμαχία (Πανελλήνια Ένωση), αμυντική και επιθετική με αρχηγό το Φίλιππο, καθορίστηκε κοινός ελληνικός στρατός και ναυτικό και τέλος να γίνει εκδικητικός πόλεμος κατά των Περσών για τις λεηλασίες που είχε κάνει ο Ξέρξης στην Ελλάδα κ.α.

Η ως άνω απόφαση της Κορίνθου λήφθηκε και γιατί πολλοί Έλληνες διανοούμενοι της εποχής αυτής, όπως π.χ. ο ρήτορας Ισοκράτης, διακήρυτταν ότι η μόνη λύση των ελληνικών προβλημάτων (παύση των εμφυλίων πολέμων και η ησυχία από τους Πέρσες) ήταν η ειρήνευση των ελληνικών κρατών, η πολιτική ένωση των Ελλήνων και ο κοινός πόλεμος κατά των βαρβάρων, δηλαδή κατά των Περσών και των συμμάχων τους (Κάρων, Φοινίκων κ.α.).

Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ

Όταν ο βασιλιάς της Μακεδονίας και αρχηγός της Πανελλήνιας συμμαχίας Φίλιππος δολοφονήθηκε με ανάμειξη και των Περσών, όπως λέει ο ίδιος ο Μ. Αλέξανδρος σε γράμμα του προς το Δαρείο (Αρριανός Β 14, 4), λίγο μετά από το συνέδριο της Κορίνθου (336 π.Χ.), τον διαδέχτηκε στο θρόνο ο γιος του Αλέξανδρος Γ', ο μετέπειτα Μέγας Αλέξανδρος.

Όταν ανέλαβε τη βασιλεία ο Μ. Αλέξανδρος κατέβηκε πρώτα στην Πελοπόννησο (πήγε εκεί πρώτα, επειδή οι Πελοποννήσιοι με τους Μακεδόνες ήταν ίδιου φίλου, Δωριείς) και μετά στην Αθήνα κ.τ.λ. και ζήτησε να αναλάβει αρχηγός της εκστρατείας των Ελλήνων κατά των Περσών, όπως είχε γίνει πιο πριν με τον πατέρα του, και αυτό ως αντίποινα για αυτά που είχαν προξενήσει πιο πριν οι Πέρσες στην Ελλάδα επί Ξέρξη.

Ο Αρριανός στο σημείο αυτό αναφέρει τα εξής (σε νέα ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος»): «Όταν ανέλαβε τη βασιλεία ο Αλέξανδρος, ως γιος του δολοφονημένου φιλίππου, πήγε στην Πελοπόννησο- ήταν τότε περίπου είκοσι ετών. Εκεί συγκέντρωσε τους Πελοποννησίους και τους ζήτησε την αρχηγία της εκστρατείας κατά των Περσών, μια και την είχαν ήδη αναθέσει στον Φίλιππο. Όλοι συμφώνησαν, εκτός από τους Σπαρτιάτες, που απάντησαν ότι η παράδοση τους επιβάλει όχι να ακολουθούν, αλλά να καθοδηγούν άλλους....» (Αρριανού, Αλεξάνδρου Ανάβασης Α 1)

Ο Πλούταρχος λέει επίσης ότι οι Έλληνες συναθροίστηκαν στον Ισθμό και εκεί ανέθεσαν στον Μ. Αλέξανδρο να εκστρατεύσει εναντίον των βαρβάρων της Ασίας ως ηγεμόνας και αυτοκράτορας των Ελλήνων: «Εις δε τον Ισθμον των Ελλήνων συλλεγέντων, και ψηφισαμένων επί Πέρσας μετ' Αλεξάνδρου στρατεύειν, ηγεμών ανηγορεύθη» (Πλούταρχου, Αλέξανδρος 14, και Αρριανός Α, 1, 1 -3)

Παράβαλε ομοίως ότι ο Αρριανός λέει ότι ο Μ. Αλέξανδρος έγραψε γράμμα στο Δαρείο που του λέει: «και ηγεμών αυτοκράτωρ συμπάσης της άλλης Ελλάδος αποδειχθείς επί τον Περσην στρατιάς, ουχ ευατώ μάλλον τι την δόξαν τήνδε ή τω κοινώ των Μακεδόνων προσέθηκεν (Αρριανός Ζ, 9,5)

Αμέσως μετά ο Μ. Αλέξανδρος στράφηκε εναντίον των βαρβάρων στα βόρεια σύνορα του κράτους του. Τότε διαδόθηκε ότι ο Αλέξανδρος σκοτώθηκε στην εκστρατεία αυτή και οι Θηβαίοι επαναστάτησαν. Οργισμένοι ο Αλέξανδρος επέστρεψε και κατέστρεψε τη Θήβα (335 π.Χ.).

Η αστραπιαία αυτή ενέργεια τρομοκράτησε

τους άλλους Έλληνες, οι οποίοι δήλωσαν υποταγή, οπότε απερίσπαστος ο Αλέξανδρος επιδόθηκε στην προπαρασκευή της εκστρατείας στη Μ. Ασία, για τιμωρία των Περσών για τις λεηλασίες που είχαν κάνει επί Ξέρξη στην Ελλάδα, καθώς και για τις συνεχείς επεμβάσεις τους στα ελληνικά πράγματα.

Μ. Αλέξανδρος εναντίον Δαρείου, Τοιχογραφία Πομπηίας

Το 334 π.Χ. με 30.000 πεζούς και 5.000 ιππείς πέρασε στην Ασία, αφήνοντας τη διοίκηση της Ελλάδας στο στρατηγό του Αντίπατρο (για το στόλο βλέπε πιο κάτω). Η πρώτη νικηφόρα σύγκρουσή του με τους Πέρσες έγινε στον Γρανικό ποταμό (334 π.Χ.).

Μετά κυριεύσε τη Φρυγία, τις Σάρδεις, την Έφεσο, τη Μίλητο, την Αλικαρνασσό, την Καρία, τη Λυκία, την Παμφυλία, την Πισιδία, πέρασε στη Μεγάλη Φρυγία, κατέλαβε χωρίς μάχη τις Κελαινές και προχώρησε για το Γόρδιο. Μετά την εντυπωσιακή κοπή του

"Γόρδιου δεσμού" προχώρησε στην Παφλαγονία και στην Καππαδοκία, πέρασε τον Αλη ποταμό και υπέταξε τις πόλεις του Πόντου, στράφηκε προς το νότο, έφτασε στην Κιλικία, κατέλαβε τις "Πύλες της Κιλικίας" και υπέταξε την ορεινή Λυκαονία, τους Σόλους, την ορεινή Κιλικία και άλλες γειτονικές περιοχές.

Το 333 π.Χ. συντρίψε στην Ισσό τις τεράστιες δυνάμεις του Δαρείου (400.000 πεζοί και 100.000 ιππείς), ο οποίος με 4.000 μόνο στρατιώτες πέρασε τον Ευφράτη για να σωθεί. Σε μια νέα εξόρμηση ο Αλέξανδρος κυριεύσε τη Φοινίκη, την Παλαιστίνη, την Κύπρο και την Αίγυπτο (332 π.Χ.). Οι Αιγύπτιοι τον υποδέχτηκαν με ενθουσιασμό και οι ιερείς τους τον θεοποίησαν. Μετά επισκέφτηκε το ιερό του Αμμωνα Δία στη Λιβυκή έρημο του Σίβα, θεμελίωσε την Αλεξάνδρεια και, αφού έμεινε πέντε μήνες στην Αίγυπτο, επέστρεψε στην Τύρο (331 π.Χ.), για να συνεχίσει από εκεί την εκστρατεία του.

Η συντριβή του Δαρείου επιτεύχθηκε στα Γαυγάμηλα (331 π.Χ.). Η μεγάλη στρατιά του Δαρείου από 800.000 πεζούς, 200.000 ιππείς και 200 δρεπανηφόρα άρματα διαλύθηκε και ο ίδιος δραπέτευσε από τη μάχη κατευθυνόμενος στα Εκβάτανα. Ο Αλέξανδρος τότε κινήθηκε προς τη Βαβυλώνα, την κατέλαβε και δήμυσε τους θησαυρούς του Δαρείου. Το ίδιο έκανε ύστερα από ένα μήνα στα Σούσα. Μετά κατέλαβε τις δύο ιερές πόλεις των Περσών, τις Πασαργάδες και την Περσέπολη, όπου βρίσκονταν τα ανάκτορα της περσικής δυναστείας. Στο μεταξύ ο Δαρείος είχε αιχμαλωτιστεί από το σατράπη Βήσσο. Εναντίον του κινήθηκε ο Αλέξανδρος και τον νίκησε, κατά τη φυγή του όμως ο Βήσσος σκότωσε τον Δαρείο και αυτοανακηρύχτηκε βασιλιάς. Ο Αλέξανδρος τον καταδίωξε μέχρι τη Βακτριανή, όπου τον συνέλαβε και τον παρέδωσε στους Πέρσες, οι οποίοι τον σταύρωσαν.

Το 327 π.Χ., μετά την κατάκτηση της Περσικής Αυτοκρατορίας, ο Αλέξανδρος εκστράτευσε για την κατάκτηση της Ινδικής. Πέρασε τον Ινδό ποταμό, νίκησε το βασιλιά Πώρο στον Υδάσπη ποταμό, διέσχισε την πεδιάδα των πέντε ποταμών και έφτασε στον τελευταίο, τον Υφαση, όπου οι Μακεδόνες αρνήθηκαν να συνεχίσουν

την εκστρατεία. Ο Αλέξανδρος αναγκάστηκε να υποχωρήσει, επέστρεψε στην Περσία και εγκαταστάθηκε στα Σούσα, όπου ασχολήθηκε με την οργάνωση του κράτους του και τα σχέδια για τη συγχώνευση και ειρηνική συνύπαρξη του βαρβαρικού και του ελληνικού κόσμου σε μία εθνότητα, μέσω της μετάδοσης του ελληνικού πολιτισμού. Το 324 π.Χ. εκστράτευσε εναντίον των ορεινών Κισσαίων, τους νίκησε και επέστρεψε στη Βαβυλώνα, όπου άρχισε να ετοιμάζει μεγάλη ναυτική εκστρατεία. Ξαφνικά όμως αρρώστησε από δυνατό πυρετό και μετά από 11 ημέρες, τον Ιούνιο του 323 π.Χ., πέθανε σε ηλικία 33 χρονών.

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ – ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
(Για την ειρηνική διαβίωση των Εθνών στην πόλη Όπιδα, το 324 π.Χ)

Σας εύχομαι, τώρα που τελειώνουν οι πόλεμοι, να ευτυχήσετε με την ειρήνη. Όλοι οι θνητοί από δω και πέρα να ζήσουν σαν ένας λαός, μονοιασμένοι, για την κοινή προκοπή. Θεωρήστε την Οικουμένη πατρίδα σας, με κοινούς τους νόμους, όπου θα κυβερνούν οι άριστοι, ανεξαρτήτως φυλής. Δεν ξεχωρίζω τους ανθρώπους, όπως κάνουν οι στενοκέφαλοι, σε Έλληνες και βάρβαρους. Δε με ενδιαφέρει η καταγωγή των πολιτών, ούτε η ράτσα που γεννήθηκαν. Τους καταμερίζω με ένα μόνο κριτήριο, την αρετή. Για μένα κάθε καλός ξένος είναι Έλληνας και κάθε κακός Έλληνας είναι χειρότερος από βάρβαρο. Αν ποτέ σας παρουσιαστούν διαφορές, δε θα καταφύγετε ποτέ στα όπλα, παρά θα τις λύνετε ειρηνικά. Στην ανάγκη θα σταθώ εγώ διαιτητής σας. Το Θεό δεν πρέπει να τον νομίζετε σαν αυταρχικό Κυβερνήτη, αλλά σαν κοινό Πατέρα όλων, ώστε η διαγωγή σας να μοιάζει με τη ζωή που κάνουν τα αδέρφια στην οικογένεια. Από μέρους μου σας θεωρώ όλους ίσους, λευκούς ή μελαψούς και θα ήθελα να μην είστε μόνον υπήκοοι της Κοινοπολιτείας μου, αλλά μέτοχοι, όλοι συνεταιίροι. Όσο περνάει από το χέρι μου, θα προσπαθήσω να συντελεσθούν αυτά που υπόσχομαι. Τον όρκο που δώσαμε με τη σπονδή απόψε κρατήστε τον σαν συμβόλαιο αγάπης". Alexander III (the Great) - Opis (324 BC), Ψευδοκαλλισθένης

Σημειώνεται ότι ο παραπάνω όρκος αμφισβητείται για τη γνησιότητα του και το θέμα ερευνάται. Ωστόσο οι αρχαίοι συγγραφείς για κάτι τέτοιο και ακόμη καλύτερο μιλούνε, πρβ ότι: 1) Το Κοράνιο αναφέρει τον Αλέξανδρο ως Προφήτη. 2) Οι Βουδιστές λάτρευαν τον Αλέξανδρο ως Ισόθεο, ενώ οι Αιγύπτιο τον ανακήρυξαν γιο του Θεού Άμονα. 3) Ο Μέγας Βασίλειος και ο Άγιος Νεκτάριος προβάλλουν τον Αλέξανδρο. 4) Ο Διόδωρος αναφέρει «... Τους εχθρούς ηνάγκαζε ευδαιμονείν ο νικήσας». 5) Ο Πλούταρχος αναφέρει «Ολόκληρος η Ασία εξημερωθείσα από τον Αλέξανδρο αναγίγνωσκε τον Όμηρο και τις Τραγωδίες του Ευριπίδη και Σοφοκλή.»

Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΝΕΑΡΧΟΣ
ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΟΠΙΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Πριν ξεκινήσει την εκστρατεία στην Ασία ο Μ. Αλέξανδρος όρισε ορισμένους τριήραρχους από τα διάφορα μέρη της Ελλάδας (Κω, Μακεδονία κ.α.) και μεταξύ αυτών και τον Νέαρχο, γιο του Ανδρότιμου και καταγωγής από την Κρήτη που ζούσε όμως στην Αμφίπολη, κοντά στο Στρυμόνα. Τον ίδιο όρισε και ναύαρχο του στόλου του.

Ο στόλος του Μ. Αλεξάνδρου, στην αρχή της εκστρατείας του, περιλάμβανε 150 - 160 πολεμικά πλοία, κυρίως τριήρεις από τις οποίες 29 ήσαν Αθηναϊκές και δεκάδες μεταγωγικά. Τα πληρώματα των πλοίων ήταν από τα διάφορα μέρη της Ελλάδας (Μακεδονία, Κύπρο, Κω κ.τ.λ.), όμως και μερικοί Φοίνικες και Αιγύπτιοι.

Ο ΓΕΩΓΡΑΦΟΣ - ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ
ΠΥΘΕΑΣ Ο ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΗΣ

Την ίδια περίπου εποχή που ο Νέαρχος περιπλέει τις ακτές της Ινδίας, ο γεωγράφος, αστρονόμος και εξερευνητής Πυθέας ο Μασσαλιώτης θα βγει στον Ατλαντικό, για να φθάσει στη Βρετανία και τη μυθική νήσο Θούλη, τη σημερινή Ισλανδία, τη "βορειότητα, κατά τον Πυθέα, των Βρετανικών νήσων".

Ξεκινώντας ο Νέαρχος από τον Υδάσπη ποταμό, έπλευσε στις ακτές του Περσικού κόλπου και έφτασε στις εκβολές του Ευφράτη ποταμού στην Ινδία. Αποκομμένος ο στόλος, χωρίς τρόφιμα και χωρίς την υποστήριξη του στρατού, περνώντας από άγνωστα μέρη έφτασε και μετά από πολλές δυσκολίες κατόρθωσε να φτάσει στο Ευφράτη, χάρη της ικανότητας

του Νέαρχου που με πραότητα, αποφασιστικότητα και θάρρος ξεπέρασε τα εμπόδια και τη δεισιδαιμονία των ναυτών του που διογκώθηκε λόγω του άγνωστου του επιχειρήματος.

Η κάθοδος του Ινδού ποταμού από το στόλο του Μ. Αλεξάνδρου με το ναύαρχο Νέαρχο και το μεγάλο ταξίδι από τις εκβολές του Ινδού ποταμού μέχρι τον Περσικό Κόλπο ήταν ένα φοβερά μεγάλο κατόρθωμα, επειδή η διαδρομή ήταν και άγνωστη και μεγάλης απόστασης και επικίνδυνη και μέσα από ποτάμια, άρα με πολλές ενέδρες κ.τ.λ.

Αποτελεί μια απ' τις μεγαλύτερες εποποιίες του αρχαιοελληνικού ναυτικού.

Σύντομα θα ακολουθήσουν η εξερεύνηση των ακτών της Αραβίας και της Κασπίας, ενώ η Α. Μεσόγειος γίνεται Ελληνική λίμνη προστατευμένη από τα καράβια των Πτολεμαίων και των Σελευκιδών.

Με την επικράτηση των Μακεδόνων το εμπόριο και η ναυτιλία γνωρίζουν νέα άνθιση, όμως, λόγω της επέκτασης των Μακεδόνων, τα λιμάνια της Ασίας και της Αιγύπτου μεγαλώνουν σε βάρος του Πειραιά. Οι Μακεδόνες επεκτείνουν συνεχώς την επικράτειά τους και μεταφυτεύουν το ελληνικό στοιχείο μέχρι τις εσχατιές του τότε γνωστού κόσμου. Εξ αιτία αυτού η ελληνική γλώσσα και γραφή θα γίνουν διεθνείς

ΣΤ. Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ (ΒΑΘΥΣΚΑΦΟΣ)

Ο Μ. Αλέξανδρος επισκέπτεται το βυθό της θάλασσας στη Τύρο το 332 π.Χ.

Λέγεται ότι ο μέγας Αλέξανδρος χρησιμοποίησε μια πρώτη μορφή υποβρυχίου για να παρατηρήσει από κοντά τα παράξενα ψάρια στον βυθό του Ινδικού ωκεανού (332 π.Χ.). Χρειάστηκε να φτάσουμε στα 1620 για να μας δώσει ο Κ.Ντρέμπελ στην Ολλανδία ένα σύγχρονο υποβρύχιο.

Ο Αριστοτέλης (Προβλήματα) λέει ότι ο Μ. Αλέξανδρος θέλοντας να ελέγξει σωστά τα ναυτικά αμυντικά έργα της Τύρου, πριν την πολιορκήσει, μπήκε μέσα σε ένα βαρέλι που είχε γυάλινο παράθυρο και στη συνέχεια διέταξε να το βυθίσουν στη θάλασσα. Το γεγονός αυτό αναφέρεται επίσης σε ρωμαϊκό έγγραφο του 12ου αι. της Αλεξάνδρειας κ.α. Ο Ηρόδοτος αναφέρει επίσης ότι ο Σκυλίας και η κόρη του Κυάνα ήταν Έλληνες δύτες που, για να ανασύρουν από τη θάλασσα (γύρω στο 500 π.Χ.) ένα βυθισμένο σκάφος με θησαυρούς του Ξέρξη, επινόησαν τα εργαλεία των δυτών.

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου, τον Ιούνιο του 323 π.Χ., πέθανε σε ηλικία 33 χρονών, η συνέλευση του στρατού στη Βαβυλώνα όρισε ως τυπικό βασιλιά τους κράτους

4. ΘΑΝΑΤΟΣ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ – ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΔΙΑΔΟΧΩΝ

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου, τον Ιούνιο του 323 π.Χ., πέθανε σε ηλικία 33 χρονών, η συνέλευση του στρατού στη Βαβυλώνα όρισε ως τυπικό βασιλιά τους κράτους

του **το Φίλιππο Αριδαίο**, ετεροθαλή αδελφό του Μ. Αλέξανδρου και διανοητικά ανάπηρο και μέχρι η γυναίκα του Μ. Αλέξανδρου Ρωξάνη να φέρει στον κόσμο το παιδί του Μ. Αλέξανδρου (τον Αλέξανδρο Δ). Παράλληλα, επειδή οι εν λόγω δεν ήταν σε θέση να κυβερνήσουν, την εξουσία μοιράστηκαν οι μεγάλοι στρατηγοί. Ο Αντίπατρος πήρε την εποπτεία του ευρωπαϊκού τμήματος, ο Κρατερός τη διοίκηση των στρατευμάτων της Ασίας και ο Περδίκκας την εποπτεία του ασιατικού τμήματος. Επίσης ανατέθηκε η διοίκηση της Αιγύπτου **στον Πτολεμαίο**, της Φρυγίας **στον Αντίγονο**, στο **Λυσίμαχο** της Θράκης κ.α. Ωστόσο ο Περδίκκας δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια μιας εκστρατείας εναντίον του Πτολεμαίου της Αιγύπτου και προ αυτού, ο Αντίγονος αυτοανακηρύσσεται, το 306 π.Χ., βασιλιάς και τον ίδιο τίτλο έδωσε και στον γιο του Δημήτριο, που έγινε αργότερα γνωστός με την **επωνυμία Πολιορκητής**. Όμως η ενέργεια αυτή του Αντίγονου είχε ως συνέπεια να συνασπιστούν εναντίον του οι άλλοι στρατηγοί, με αποτέλεσμα να αρχίσει μια σειρά συγκρούσεων μεταξύ των ως άνω διαδόχων, που διεξάγονταν από την Ασία μέχρι την Ελλάδα. Στη διάρκεια των πολέμων αυτών, ύστερα και από διάφορες αντιμακεδονικές αναταραχές που έγιναν στην ηπειρωτική Ελλάδα, δολοφονήθηκαν και ο **Φίλιππος Αριδαίος και ο γιος του Μ. Αλέξανδρου**.

Τελικά το 301 π.Χ., οι αντίπαλοι συγκρούστηκαν σε μια αποφασιστική μάχη στην Ιψό. Ο Αντίγονος στη μάχη αυτή και νικήθηκε και σκοτώθηκε και το αποτέλεσμα της μάχης αυτής ήταν η δημιουργία των εξής νέων κρατών, που το καθένα αναγνώριζε το άλλο, το εξής:

Το βασίλειο της Μακεδονίας, με βασιλιά τον Κάσσανδρο, γιο του Αντίπατρου. **Το βασίλειο της Συρίας**, με βασιλιά το Σέλευκο, που περιλάμβανε όλες τις ασιατικές κτήσεις, και έδρα την Αντιόχεια. Υποτάχθηκε στους Ρωμαίους το 64 π.Χ.

Το βασίλειο της Αιγύπτου, με βασιλιά τον Πτολεμαίο και έδρα την Αλεξάνδρεια. Υποτάχθηκε στους Ρωμαίους το 30 π.Χ.

Το Βασίλειο της Θράκης, που περιλάμβανε και μεγάλα τμήματα της Ασίας, με βασιλιά το Λυσίμαχο.

Το βασίλειο της Θράκης διαλύθηκε γρήγορα, επειδή ο Λυσίμαχος συγκρούστηκε με τον Σέλευκο και στη μάχη που έγινε στο Κουροπέδιο της Λυδίας το 281 π.Χ. νικήθηκε και σκοτώθηκε. Τα εδάφη του τα πήραν η Συρία και η Μακεδονία. Στα ως άνω βασίλεια προστέθηκαν αργότερα και άλλα μικρά βασίλεια, όπως **το βασίλειο της Περγάμου**, **το βασίλειο της Βακτριανής** στο Αφγανιστάν – Ινδίες κ.α.

Στα ως άνω βασίλεια προστέθηκαν αργότερα και άλλα μικρά βασίλεια, όπως:

Το βασίλειο της **Περγάμου**,

Το βασίλειο της **Βακτριανής** στο Αφγανιστάν – Ινδίες κ.α.

Ανάμεσα στους βασιλείς των ελληνοιστικών χρόνων διακρίθηκαν ιδιαίτερα δύο: **Ο Δημήτριος ο Πολιορκητής**, ο οποίος, εκτός από τις άλλες πολεμικές μηχανές, επινόησε και εφάρμοσε στις πολιορκίες την περίφημη "ελέπολη", έναν πύργο "εννεάδομο", που τον έσερναν πάνω σε τέσσερις ισχυρούς τροχούς και που είχε πλάτος σε κάθε πλευρά 45 και ύψος 90 πήχεις και απασχολούσε 200 άνδρες.

Ο άλλος ήταν **ο βασιλιάς της Ηπείρου Πύρρος**. Αυτός επιχείρησε να πετύχει προς τη Δύση ό,τι ο Αλέξανδρος στην Ανατολή. Δέχτηκε την πρόταση των Ταραντινών και πήγε στην Ιταλία ως σύμμαχος τους εναντίον των Ρωμαίων, νίκησε τους Ρωμαίους στην Ηράκλεια (280 π.Χ.) και στο Ισκλο (279 π.Χ.), αλλά νικήθηκε στο Βενεβέντο (275 π.Χ.) και αναγκάστηκε να επιστρέψει στην Ήπειρο άπρακτος. Το 274 π.Χ. υπέταξε τη Μακεδονία και έπειτα στράφηκε προς την Πελοπόννησο και σκοτώθηκε τυχαία στο Αργος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΑΙΓΥΠΤΟΥ (ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ) Νόμισμα Πτολεμαίου του Α΄ (360-284 Β.Σ.).

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου το 323 π.χ., ένα από τα βασίλεια που ιδρύθηκαν ήταν και αυτό της Αιγύπτου με έδρα την Αλεξάνδρεια και πρώτο βασιλιά το

στρατηγό του Μ. Αλέξανδρου Πτολεμαίο. Στο κράτος των Πτολεμαίων υπάγονταν η Αίγυπτος, η Λιβύη και πολλά ελληνικά νησιά. Η Ρόδος γνώρισε ακμή ως αυτοτελής εμπορική και ναυτική πολιτεία. Επίσης η Δήλος με τη βοήθεια των Μακεδόνων βασιλέων εξελίχθηκε σε κέντρο εμπορίου σίτου και δούλων. Η ακμή της διατηρήθηκε και κατά τη ρωμαϊκή εποχή μέχρι το 88 π.χ., οπότε καταστράφηκε κατά το Μιθριδατικό πόλεμο. Το κράτος των Πτολεμαίων υποτάχθηκε στους Ρωμαίους το 30 π.χ.

Νόμισμα Μακεδονίας, Κάσσανδρου, 316 – 297 π.Χ.

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου το 323 π.χ., ένα από τα βασίλεια που ιδρύθηκαν ήταν και αυτό της Μακεδονίας, που ήταν το Παλαιό βασίλειο με μεγαλύτερη έκταση και πρώτο τώρα βασιλιά τον Κάσσανδρο

λειο με μεγαλύτερη έκταση και πρώτο τώρα βασιλιά τον Κάσσανδρο

Τετράδραχμο Αντιγόνου Β΄ Γονατά 283 - 239 π.Χ. με μακεδονική ασπίδα που πάνω της φέρει τον Πάνα ή τον ίδιο και τη Θεά Αθηνά αλκήδημο

Οι εκστρατείες του Μ. Αλέξανδρου είχαν προξενήσει στο

βασίλειο της Μακεδονίας πολλά οικονομικά προβλήματα και ελάττωση του ανδρικού πληθυσμού. Έτσι βρήκαν την ευκαιρία οι Γαλάτες και το λεηλάτησαν το 280 π.Χ. και συνάμα σκότωσαν το τότε βασιλιά Πτολεμαίο Κεραυνό. Από τη κρίση αυτή έβγαλε το μακεδονικό κράτος ο Αντίγονος Γονατάς, γιος του Δημητρίου του Πολιορκητή, που νίκησε τους Γαλάτες το 277 π.Χ. και έγινε βασιλιάς της Μακεδονίας και ιδρυτής της δυναστείας που κυβέρνησε τη Μακεδονία ως την υποταγή της στους Ρωμαίους. Στα χρόνια που βασίλευσε ο Αντίγονος Γονατάς (277 – 239 π.Χ.) πραγματοποιήθηκε η αναγέννηση του Μακεδονικού Κράτους που έγινε πάλι η πρώτη ελληνική δύναμη..

Ασημένιο Τετράδραχμο Μακεδονίας με τον Ποσειδώνα και το Δημήτριο Πολιορκητή, 306-283 π.Χ., νομισματοκοπείο Αμφίπολης

Όταν ο στρατηγός Περδίκας δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια μιας εκστρατείας

εναντίον του Πτολεμαίου της Αιγύπτου, ο Αντίγονος αυτοανακηρύσσεται,

το 306 π.Χ., βασιλιάς και τον ίδιο τίτλο έδωσε και στον γιο του Δημήτριο, που έγινε αργότερα γνωστός με την επωνυμία Πολιορκητής. Όμως η ενέργεια αυτή του Αντίγονου είχε ως συνέπεια να συνασπιστούν εναντίον του οι άλλοι στρατηγοί, με αποτέλεσμα να αρχίσει μια σειρά συγκρούσεων μεταξύ των ως άνω διαδόχων, που διεξάγονταν από την Ασία μέχρι την Ελλάδα. Ο Δημήτριος έγινε βασιλιά της Μακεδονίας το 283 π.Χ. σε αντικατάσταση του πατέρα του

Τετράδραχμο Μακεδονίας (Δημητρίου Πολιορκητή), 294-288 π.Χ., με τη θεά Νίκη στην πλώρη μακεδονικής τριήρους και τον Ποσειδώνα

Στη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου (240 π.Χ.) και ανάμεσα στους διαδόχους, απογόνους και κυβερνήτες της τεράστιας αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου, αναπτύχθηκε ένας ανταγωνισμός που αφορούσε τη ναυπήγηση τεράστιων πλοίων μεγάλης χωρητικότητας, πλοίων κυρίως πολεμικών αλλά και ψυχαγωγικών, για να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Αργυρό τετράδραχμα Λυσιμάχου Θράκης, 297 π.Χ., με το Μ. Αλέξανδρο (το νόμισμα κόπηκε σε μνήμη Μ. Αλέξανδρου) να φέρει το κέρας της Αμάλθειας και τη θεά Αθηνά να κρατά στο χέρι της τη θεά Νίκη.

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου το 323 π.χ., ένα από τα βασίλεια που ιδρύθηκαν ήταν και αυτό της Θράκης, που περιλάμβανε εκτός από τη Θράκη και τμήματα της Ασίας, με βασιλιά το στρατηγό του Μ. Αλέξανδρου Λυσίμαχο. Το βασίλειο της Θράκης διαλύθηκε γρήγορα, επειδή ο Λυσίμαχος συγκρούστηκε με τον Σέλευκο και στη μάχη που έγινε στο Κουροπέδιο της Λυδίας το 281 π.Χ. νικήθηκε και σκοτώθηκε. Τα εδάφη του τα πήραν η Συρία και η Μακεδονία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΣΥΡΙΑΣ
Αντιόχεια, νόμισμα με το Σέλευκο, 358-281 π.Χ., γιο του Αντίοχου

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου το 323 π.χ., ένα από τα βασίλεια που ιδρύθηκαν ήταν και αυτό της Συρίας, με πρώτο βασιλιά το στρατηγό του Μ. Αλέξανδρου το Σέλευκο. Το κράτος των Σελευκιδών ήταν κολοσσιαίο: περιλάμβανε τις ασιατικές χώρες μέχρι τον Βόσπορο, το Αιγαίο πέλαγος και τη Μεσόγειο θάλασσα. Υπάγο-

νταν ακόμα σ' αυτό, έμμεσα, η Αρμενία, η Καππαδοκία, ο Πόντος, η Παφλαγονία, η Βιθυνία και η Πέργαμος, που είχαν δικούς τους ηγεμόνες, υπέκυψαν όμως στην επιρροή του ελληνισμού και εργάστηκαν για τη διάδοσή του. Υποτάχθηκε στους Ρωμαίους το 64 π.Χ.

Χαρτονόμισμα Αφγανιστάν του 1939 (ΤΑΛΙΜΠΑΝ) στο οποίο εικονίζεται και νόμισμα του Έλληνα βασιλιά Ευκρατίδη, ενός των διαδόχων του Μ. Αλέξανδρου

Νόμισμα Βακτριανής με το μεγάλο βασιλιά Ευκρατίδη 166 ή 170 π.Χ. - 145 π.Χ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΒΑΚΤΡΙΑΝΗΣ (ΙΝΔΙΕΣ - ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ)

Μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου το 323 π.χ., ένα από τα βασίλεια που ιδρύθηκαν ήταν και αυτό της Βακτριανής. και ένας από τους πιο ένδοξους βασιλιάδες τους ήταν ο Ευκρατίδης

Δραχμή Βασιλείου Βακτριανής, Αγαθοκλής, 185 - 179 π.Χ., με ελληνική γράμματα από τη μια όχη και από την άλλη Ινδικά

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΧΡΙ ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

Ίδρυση δυναστείας Αργεαδών.

Τέλη 7ου - 6ου αι. π.Χ. Το Μακεδονικό Κράτος επεκτείνεται από την περιοχή της Πιερίας προς Β και Α.

Τέλη 6ου αι. π.Χ. Ο Αμύντας Α' ανεβαίνει στο μακεδονικό Θρόνο . Οι Πέρσες επιχειρούν την υποταγή της Μακεδονίας .

506 π.Χ. Ο τύραννος Ιππίας καταφεύγει στον Ανθεμόντα, που του παραχωρεί ο Βασι-

λιάς της Μακεδονίας Αμύντας Α'. Οι Αθηναίοι πολιτικοί δημιουργούν φιλικές σχέσεις με τον Μακεδόνα Βασιλιά .

497 π.Χ. Ο Αμύντας πεθαίνει και τον διαδέχεται ο γιος του Αλέξανδρος Α'.

Αρχές του 5ου αι. π.Χ. Ο Αλέξανδρος Α' συμμετέχει και νικά στους Ολυμπιακούς αγώνες .

479 π.Χ. Οι Αθηναίοι τιμούν τον Αλέξανδρο ως πρόξενο. Μετά το τέλος των Περσικών, ο ίδιος αναθέτει το άγαλμα του στους Δελφούς .

432 π.Χ. Τις παραμονές του Περσικού πολέμου ο Περδίκας Β' της Μακεδονίας κινείται επιδέξια ανάμεσα στα αντιμαχόμενα στρατόπεδα των Αθηνών και της Σπάρτης .

413 π.Χ. Ο Αρχέλαος ανεβαίνει στο θρόνο της Μακεδονίας. Λίγο αργότερα η πρωτεύουσα μεταφέρεται από τις Αιγές στην Πέλλα. Ο Ζεύξης διακοσμεί το βασιλικό ανάκτορο .

406 π.Χ. Ο Ευριπίδης προσκαλείται στην αυλή του Αρχέλαου. Στην ιερή πόλη του Δίου η λατρεία του Ολυμπίου Διός λαμπρύνεται με γυμνικούς και σκηνικούς αγώνες .

399 π.Χ. Θάνατος του Αρχέλαου.

390-380 π.Χ. Οι Ιλλυριοί εισβάλλουν στη Μακεδονία .

385 π.Χ. Οι Λακεδαιμόνιοι στέλνουν βοήθεια στους Μακεδόνες κατά της Ολύνθου

380 π.Χ. Οι Ολύνθιοι συμμαχούν με το βασιλιά της Μακεδονίας

374 π.Χ. Ειρήνη μεταξύ Αθηναίων και Λακεδαιμονίων

371 π.Χ. Μάχη στα Λεύκτρα στις 8 Ιουλίου

369 π.Χ. Οι Θηβαίοι εισβάλουν στη Λακωνία

367 π.Χ. Ο Πελοπίδας εκστρατεύει κατά του τύραννου Αλέξανδρου των Φερών

366 π.Χ. Ειρήνη μεταξύ των ελληνικών εθνών που όμως δεν κρατά πολύ.

366 π.Χ. Ο Αλέξανδρος Β' γίνεται βασιλιάς των Μακεδόνων, φονεύεται ο Πέρδικας β' βασιλιάς των Μακεδόνων.

362 π.Χ. Μάχη της Μαντινείας, θάνατος Επαμεινώντα, Γενική ειρήνη

Ακμή του Μακεδονικού Κράτους

359 π.Χ. Ο Περδίκας Γ' σκοτώνεται σε μάχη εναντίον των Ιλλυριών. Στο θρόνο τον διαδέχεται ο Φίλιππος Β'.

358 π.Χ. Συμμαχικός πόλεμος

357 π.Χ. Ο Φίλιππος Β', επιχειρώντας να προσεγγίσει το βασιλιά των Μολοσσών της Ηπείρου παντρεύεται την ανιψιά του Ολυμπιάδα

356 π.Χ. Ο Φίλιππος νικά και απωθεί τους Ιλλυριούς. Ο Ισοκράτης, στον « Περί Ειρήνης » λόγο του, διατυπώνει την Πανελλήνια Ιδέα. Την ίδια χρονιά γεννιέται ο Αλέξανδρος Γ'.

354 π.Χ. Φωκικός ή ιερός πόλεμος

353 π.Χ. Ο Φίλιππος επεμβαίνει στη Θεσσαλία.

346 π.Χ. Ξεσπά ο Ιερός πόλεμος στην Κεντρική Ελλάδα. Ο Φίλιππος με τη συμμετοχή

του στην δελφική αμφικτιονία, αναμειγνύεται στα πράγματα της Ν. Ελλάδας. Τα Πύθια τελούνται υπό την προεδρεία του .

343 π.Χ. Ο Φίλιππος υποτάσσει τη Θράκη. Ο Αρταξέρξης Γ' γίνεται βασιλιάς στην Περσία

342 π.Χ. Ο Φίλιππος εκστρατεύει στη Θράκη.

338 π.Χ. Μάχη στη Χαιρωνία. Ο Ιερός πόλεμος τελειώνει με τη μάχη στη Χαιρώνεια. Ο Φίλιππος μετέχει στο Πανελλήνιο Συνέδριο της Κορίνθου.

337 π.Χ. Συνέδριο των Ελλήνων στην Κόρινθο ανακηρύσσει το Φίλιππο αρχιστράτηγο των Ελλήνων προκειμένου να κάνει εκστρατεία στην Ασία για τα έκτροπα που έκαναν στην Ελλάδα επί Ξέρξη κ.α. Δεν ψηφίζουν μόνο οι Σπαρτιάτες με το αιτιολογικό ότι αυτοί πάντα ηγούνταν των Ελλήνων

336 π.Χ. Ο Φίλιππος δολοφονείται στις Αιγές . Ο εικοσάχρονος γιος του Φίλιππου Β', Αλέξανδρος Γ', αναλαμβάνει να συνεχίσει το έργο του πατέρα του ως ηγεμόνας όλων των Ελλήνων

335 π.Χ. Επανάσταση των Θηβαίων κατά των Μακεδόνων, όμως καταστρέφονται από τον Μ. Αλέξανδρο. Δαρείος ο Γ' γίνεται βασιλιάς στην Περσία.

334 π.Χ. Ο Αλέξανδρος ξεκινά την εκστρατεία εναντίον των Περσών, ενώ ως αντιβασιλέας μένει στη Μακεδονία ο Αντίπατρος, πιστός φίλος του πατέρα του.

Την Άνοιξη, ο στόλος του μ. Αλεξάνδρου με ναύαρχο το Νέαρχο, ένα απόγονο του θαλασσοκράτορα Μίνωα, ξεκινά για τις Ινδίες μέσω Αραβικού κόλπου. Την ίδια εποχή κίνησαν και οι χερσαίες δυνάμεις του Μ. Αλέξανδρου εναντίον των Περσών και των συμμα-

χων τους με σκοπό να τους εκδικηθούν για όσα είχαν κάνει με αρχηγό τον Ξέρξη πιο πριν στην Ελλάδα.

335 π.Χ. Επανάσταση των Θηβαίων κατά των Μακεδόνων, όμως καταστρέφονται από τον Μ. Αλέξανδρο. Δαρείος ο Γ΄ γίνεται βασιλιάς στην Περσία.

334 π.Χ. Άνοιξη, ο στόλος του μ. Αλεξάνδρου με ναύαρχο το Νέαρχο, ένα απόγονο του θαλασσοκράτορα Μίνωα, ξεκινά για τις Ινδίες μέσω Αραβικού κόλπου. Την ίδια εποχή κίνησαν και οι χερσαίες δυνάμεις του Μ. Αλεξάνδρου εναντίον των Περσών και των συμμάχων τους με σκοπό να τους εκδικηθούν για όσα είχαν κάνει με αρχηγό τον Ξέρξη πιο πριν στην Ελλάδα.

334 π.Χ. Νίκη στο Γρανικό ποταμό

333 π.Χ. Νίκη στη μάχη της Ισσώ

331 π.Χ. Μάχη στα Αρβυλα και Γαυγάμηλα

332-320 π.Χ. Ο γεωγράφος, αστρονόμος και εξερευνητής Πυθέας ο Μασσαλιώτης βγαίνει στον Ατλαντικό, για να φθάσει στη Βρετανία και τη μυθική νήσο Θούλη, τη σημερινή Ισλανδία, τη "βορειότατη, κατά τον Πυθέα, των Βρετανικών νήσων".

326 π.Χ. Ο Μέγας Αλέξανδρος, αφού κατέκτησε τη μια μετά την άλλη τις πόλεις τις Ασίας, φτάνει με ιππικό και πεζούς στον Ινδό ποταμό, όπου συναντιέται με τον κρητικό ναύαρχό του, το Νέαρχο.

325/4 π.Χ. Ο Νέαρχος ξεκινά από την Ινδία και παραπλέοντας τις ακτές της Ινδικής και της Περσίας φτάνει στις εκβολές των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη **πραγματοποιώντας την μεγαλύτερη ναυτική εποποιία μέχρι τότε.**

323 π.Χ. Ο θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

Το Μακεδονικό Κράτος γίνεται ένα από τα Ελληνιστικά Βασίλεια

323 π.Χ. (μετά θάνατο Αλέξανδρου). Λαμιακός πόλεμος και συγκρούσεις των διαδόχων του Μ. Αλέξανδρου για το θρόνο. Μετά τον θάνατο του Αντίπατρου, τη διοίκηση της Μακεδονίας αναλαμβάνει ο γιος του Κάσσανδρος που εμφανίζεται ως συμφιλιωτής των αντιπάλων και νόμιμων διαδόχων. Με το γάμο του με τη Θεσσαλονίκη, κόρη του Φιλίππου Β', φιλοδοξεί να φανεί συνεχιστής της δυναστείας των Αργεαδών.

312 π.Χ. Ο Σέλευκος κυριεύει τη Βαβυλώνα

301 π.Χ. Ναχη της Ιψώ. Θάνατος Αντίγονου

396 π.Χ. Ο Δημήτριος κυριεύει την Αθήνα και νικά τους Σπαρτιάτες

295 π.Χ. Μετά τον θάνατο του Κασσάνδρου, ο Δημήτριος ο Πολιορκητής επιστρέφει στην Ελλάδα με βλέψεις στη Μακεδονία. Στη Θεσσαλία ιδρύει τη Δημητριάδα. Αργότερα εκδιώκεται. Η Μακεδονία αναρχείται. Οι Γαλάτες τη λεηλατούν.

294 π.Χ. Ο Δημήτριος γίνεται βασιλιάς της Μακεδονίας

291 π.Χ. Πόλεμος μεταξύ Πύρου και Δημητρίου

287 π.Χ. Ο Πύρος γίνεται βασιλιάς της Μακεδονίας-Ηπείρου

286 π.Χ. Ο Λυσίμαχος γίνεται βασιλιάς της Μακεδονίας

282 π.Χ. Μάχη στη Φρυγία. Ο Λυσίμαχος φονεύεται και ο Σέλευκος (βασιλιάς της Συρίας) γίνεται και βασιλιάς της Μακεδονίας

279 π.Χ. Εισροή Γαλατών στη Μακεδονία

274 π.Χ. Ο Αντίγονος Γονατάς εδραιώνει μία νέα δυναστεία : των Αντιγονιδών. Στηρίζει την εξουσία του στην παράδοση των παλαιότερων Μακεδόνων βασιλέων.

229 π.Χ. Ο Αντίγονος Δώσων αποκρούει τους Δαρδάνους.

217 π.χ. Ο Φίλιππος Γ΄ της Μακεδονίας κάνει συμμαχία με τον Αννίβα κατά των Ρωμαίων

201 π.Χ. Οι Αθηναίοι φοβερίζονται από το Φίλιππο Γ και ζητούν τη βοήθεια των Ρωμαίων

197 π.Χ. Μάχη των Μακεδόνων με τους Ρωμαίους στις Κυνός Κεφαλές, με αποτέλεσμα να περιοριστεί ο Φίλιππος Ε΄ στα παραδοσιακά όρια της Μακεδονίας.

Η Μακεδονία ως επαρχία του ρωμαϊκού κράτους

179 π.Χ. Θάνατος Φιλίππου Γ, βασιλιάς ο Περσεύς στη Μακεδονία

171 π.Χ. Πόλεμος μεταξύ Ρωμαίων και Μακεδόνων

168 π.Χ. Μάχη της Πύδνας. Ο Ρωμαίος στρατηγός L. Aemilius Paullus νικά τον Περσέα,

το βασιλιά της Μακεδονίας.

167 π.Χ. Ο Αιμίλιος Παύλος (Aemilius Paullus) φέρνει στην Ρώμη Μακεδόνες αιχμαλώτους, τέλος βασιλείας των Μακεδόνων. Επίσης διαιρεί το μακεδονικό βασίλειο σε τέσσερα τμήματα (μερίδες) με στεγανά σύνορα μεταξύ τους. Πρωτεύουσες ορίζονται η Αμφίπολη, η Πέλλα, η Θεσσαλονίκη και η Πελαγονία.

149 π.Χ. Κάποιος Ανδρίσκοσ στέφει τον εαυτό του βασιλιά της Μακεδονίας και υπολογίζοντας στην υποστήριξη των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων εξεγείρει τους Μακεδόνες εναντίον των Ρωμαίων.

148 π.Χ Ο C Caecilius Metellus Macedonicus νικά τον Ανδρίσκο. Η Μακεδονία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία (provincia) με διευρυμένα όρια που περιλαμβάνουν επίσης την Ιλλυρία και την Κεντρική Ελλάδα.

147 π.Χ, Πόλεμος μεταξύ Ρωμαίων και Αχαιών

146 π.Χ. Η Κόρινθος κυριεύεται από τους Ρωμαίους. Η Αχαιϊκή συμμαχία καταλύεται και η Αχαΐα γίνεται Ρωμαϊκή επαρχία

142 π.Χ. Η Μακεδονία κυριεύεται από τους Ρωμαίους

120-110 π.Χ. Βαρβαρικές επιδρομές στη Μακεδονία

93-87 π.Χ. Ο Μιθριδάτης εισβάλλει στο μακεδονικό έδαφος. Αποτυχημένη εξέγερση του Μακεδόνα Ευφάνη.

42 π.Χ. Μάχη των Φιλίππων. Δημιουργία ρωμαϊκών αποικιών στην Κασσανδρεία, στο Δίον στους Φιλίππους και στην Πέλλα. Εποχή Αυγούστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΡΩΜΗΣ

- ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑ

1. ΚΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΡΩΜΗΣ

Η Ρώμη, σύμφωνα με την παράδοση των Ρωμαίων, κτίστηκε το 753 π.Χ. Στη συνέχεια από μικρή ετρουσκική και λατινική πόλη εξελίχθηκε σε πρώτη πόλη ολόκληρης της Ιταλίας, μετά σε κυρίαρχη της Μεσογείου, κατέλαβε την Ανατολή ως τη Μεσοποταμία και την Ευρώπη, και την Ευρώπη ως τη Βρετανία. Την ανάπτυξη και τη δύναμή της δεν την όφειλε μόνο στις μεγάλες χερσαίες δυνάμεις της, αλλά και στο ισχυρό ναυτικό της.

Η Ρώμη με πολλές ελλείψεις στο ναυτικό της στην αρχή έπαθε πολλές ήττες στις θαλάσσιες αναμετρήσεις της με τους έμπειρους Καρχηδόνιους και Έλληνες. Αργό-

τερα, όμως έδωσε μεγαλύτερη σημασία στο στόλο της, που με την ενίσχυσή του βοήθησε στις κοσμοκρατορίες της βλέψεις.

Για τη δημιουργία του μεγάλου εμπορικού και πολεμικού στόλου των Ρωμαίων υπόβαθρο αποτέλεσε η μεγάλη ναυτική παράδοση των αρχαιοελληνικών και ελληνιστικών χρόνων. Μια παράδοση που συνέχισαν και βελτίωσαν κι απ' την οποία άντλησαν τεχνικές γνώσεις και ναυτικές εμπειρίες οι μετέπειτα διεκδικητές της Μεσογείου Άραβες, Βενετοί και Οθωμανοί. Ειδικότερα οι Ρωμαίοι αντέγραψαν τα ναυπηγικά σχέδια των πλοίων του Δημητρίου του Πολιορκητή.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΚΑΙ ΠΟΛΛΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Γύρω στο 597 π.Χ. ο βασιλιάς των Ετρούσκων Πορσίνας κυριεύσε τη Ρώμη, πόλη που ο λαός της αποτελείτο από Λατίνους και Ετρούσκους. Κατόπιν αυτού οι Ρωμαίοι και οι Έλληνες της Μ. Ελλάδας αποφάσισαν να συνεργαστούν, προ του κοινού κινδύνου των Ετρούσκων. Ο Ιέρωνας των Συρακουσών νίκησε το 474 π.Χ. τον Ετρούσκικό στόλο κοντά στην Κύμη. Οι Ετρούσκοι μετά την ήττα και των συμμάχων τους των Καρχηδονίων στην Ιμέρα άρχισαν να παρακμάζουν, κάτι που επωφελήθηκε η Ρώμη κυριεύοντας κάθε ετρούσκική πόλη, αλλά και κάθε άλλη πόλη στην Ιταλία. Ακολούθως νίκησαν, ύστερα όμως και από ήττες, τους Γαλάτες κ.α. Οι Έλληνες της Μ. Ελλάδας (οι Ελληνικές αποικίες της Ιταλίας) κατά τη περίοδο που η Ρώμη πολεμούσε με τους άλλους ιταλικούς λαούς (Λατίνους, Ετρούσκους, Σαμνίτες, Λευκανούς κ.τ.λ.), επειδή απειλούνταν να πάνε με το μέρος τότε του ενός και τότε του άλλου, αυτές προτίμησαν να πάνε με το μέρος των Ρωμαίων. Μόνο η ισχυρή ελληνική αποικία Τάραντας έμεινε ανεξάρτητος. Προ αυτού οι Ρωμαίοι τους κήρυξαν τον πόλεμο και οι Ταραντίνοι κάλεσαν τη βοήθεια του Πύρρου, βασιλιά της Ηπείρου. Παρόλα αυτά, όμως, ο Τάραντας έπεσε στους Ρωμαίους και ο Πύρρος σκοτώθηκε. Η Ρώμη μετά την υποταγή και των Ελληνικών πόλεων της Ιταλίας συμπεριλήφθηκε στις μεγάλες δυνάμεις της Μεσογείου, της Καρχηδόνας, της Αιγύπτου και της Μακεδονίας. Αργότερα ακολούθησε ο πόλεμος κατά των Καρχηδονίων, των Μακεδόνων κ.α. με επικράτηση τελικά των Ρωμαίων.

2. Η ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑ (30 π.Χ. – 306 π.Χ.)

Ο ρωμαϊκός κίνδυνος για την Ελλάδα εμφανίστηκε το 229 π.Χ., όταν στα παράλια της Ιλλυρίας εγκαταστάθηκαν οι Ρωμαίοι. Τη στιγμή εκείνη οι Έλληνες ήταν διαιρεμένοι και φθείρονταν με εμφύλιους πολέμους, όπως μεταξύ της Αιτωλικής και Αχαϊκής Συμπολιτείας, ο γνωστός ως Συμμαχικός πόλεμος (227-217 π.Χ.). Η κατάσταση αυτή ευνοούσε τους Ρωμαίους στο κατακτητικό έργο τους: νίκησαν το βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Ε' στη μάχη στις Κυνός Κεφαλές (200 π.Χ.), κοντά στα Φάρσαλα, και τον υποχρέωσαν να αποχωρήσει απ' όλες τις κτήσεις του στη Μ. Ασία, Θράκη, Νότια Ελλάδα και τα νησιά του Αιγαίου πελάγους. Το 190 π.Χ. κοντά στη Μαγνησία νίκησαν τον Αντίοχο, τον οποίο υποχρέωσαν να τους παραχωρήσει όλες τις ευρωπαϊκές κτήσεις του και τη Μ. Ασία, διαλύοντας έτσι το βασίλειο των Σελευκιδών. Το 168 π.Χ. στη μάχη της Πύδνας νίκησαν τον Περσέα και υπέταξαν ολόκληρη τη Μακεδονία. Τέλος, το 146 π.Χ., ο Ρωμαίος στρατηγός Μόμμιος κυριεύσε την Κόρινθο, λεηλάτησε και κατέστρεψε την πόλη και κατάσφαξε ή πούλησε δούλους τους κατοίκους της. Έτσι η Ρώμη υπέταξε με τη βία των λεγεώνων της ολόκληρη την Ελλάδα.

Σημειώνεται, επίσης, ότι:

1) Από το 2^ο αι, π.Χ. και εξής, οι Ρωμαίοι άρχισαν σιγά-σιγά να κατακτούν διάφορα ελληνικά μέρη από αυτά που βρισκόταν εκτός Ιταλίας και το 146 π.Χ., μετά τη μάχη της Λευκόπετρας (όπου οι Ρωμαίοι του Λεύκιου Μόμμιου νίκησαν τα ελληνικά

στρατεύματα), η υποταγή των Ελλήνων στους Ρωμαίους ολοκληρώθηκε και τυπικά. Συνέπεια του γεγονότος αυτού ήταν να πάψουν οι ελληνικές πόλεις να πρωτοστατούν στη Μεσόγειο και ως εξ αυτού και το ναυτικό τους. Το θαλάσσιο εμπόριο, βέβαια, εξακολουθεί να αποτελεί το βασικό παράγοντα της οικονομικής ζωής των Ελλήνων. Οι Έλληνες ναυτικοί συνεχίζουν τον προαιώνιο ρόλο τους στη θάλασσα και ταυτόχρονα γίνονται ποδηγέτες, εκπαιδευτές και πληρώματα του δημιουργούμενου και αργότερα ισχυρού ναυτικού της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Οι Έλληνες ναυπηγοί, υπακούοντας στα κελεύσματα των αξιωματούχων της Ρώμης, κατασκευάζουν υπερμεγέθη και βαριά καράβια, πάνω στα οποία τοποθετούνται πολεμικές πολιορκητικές μηχανές και κατασκευές που χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις της ξηράς.

2) Η κατάσταση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους το 146 π.Χ. και η σταδιακή προσάρτηση της εκτεταμένης ελληνιστικής επικράτειας δεν κατάφερε να εξασθενήσει το ελληνικό δυναμικό. Παρά τη δεινή δοκιμασία που γνώρισε ο ελληνισμός και ιδιαίτερα στις πιο προηγμένες και περισσότερο πλούσιες χώρες με ελληνικό ή ελληνίζοντα πληθυσμό, κατόρθωσε να αντεπεξέλθει υλικά και πολιτιστικά. Η ελληνική πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία γίνεται αποδεκτή σαν πρότυπο και η ελληνική γλώσσα αποτελεί και αυτή μέσο επικοινωνίας και ειδικά στο επίπεδο της διανόησης

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΤΩΣΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ	
753 π.Χ.	Η Ρώμη, σύμφωνα με την παράδοση των Ρωμαίων, κτίστηκε το 753 π.Χ.
597 π.Χ.	Γύρω στο 597 π.Χ. ο βασιλιάς των Ετρούσκων Πορσίνας κυριεύσε τη Ρώμη
474 π.Χ.	Ο Ιέρωνας των Συρακουσών νίκησε το 474 π.Χ. τον Ετρουσκικό στόλο κοντά στην Κύμη.
264-241 π.Χ.	Ναυτικός πόλεμος μεταξύ Ρώμης και Καρχηδόνας. Οι Ρωμαίοι νικούν στις Μύλες (260 π.Χ.), στο Έκνομο (256 π.Χ.) και στα νησιά Αιγούσα (241 π.Χ.).
241 π.Χ.	Αιγούσης ναυμαχία. Δυτικά της Σικελίας. Ρωμαίοι (διοικητής: Γάιος Κάτλος): 250 πενήρεις, 300 ελαφρότερα μακρά πλοία, 700 λέμβοι ή υπηρετικά σκάφη. Καρχηδόνιοι: ναύαρχος Άννωνας, 250 πολεμικά ή μεταγωγικά πλοία. Αποτέλεσμα: η Νίκη των Ρωμαίων αποτέλεσε και το τέλος του πρώτου Καρχηδονιακού Πολέμου.
148 π.Χ.	Η Μακεδονία γίνεται Ρωμαϊκή επαρχία
	146 π.Χ. Ρώμη κατά Αχαιών, καταστροφή της Κορίνθου 133 π.Χ. Θάνατος του Απτάλου Γ' της Περγάμου 88 π.Χ. Ο Σύλλας καταλαμβάνει την Αθήνα 67/69 π.Χ. Οι Ρωμαίοι καταλαμβάνουν την Κρήτη 58 π.Χ. Προσάρτηση της Κύπρου από την Ρώμη
50 μ.Χ.	Ο Έλληνας ναυτικός Διογένης ανακαλύπτει τις πηγές του Νείλου και τα "Όρη της Σελήνης".
31 π.Χ.	Ακτίου ναυμαχία. Η μεγαλύτερη των ρωμαϊκών χρόνων. Στόλος δυτικού τμήματος ρωμαϊκού κράτους (Οκτάβιος) 250 λιβυρνίδες. Στόλος ανατολικού τμήματος ρωμαϊκού κράτους (Αντώνιος) 500 πενήρεις, οκτήρεις, δεκήρεις. Αποτέλεσμα: ήττα του Αντωνίου.
30 π.Χ.	Πτώση της Αλεξάνδρειας, θάνατος της Κλεοπάτρας
27 π.Χ.	Η Ελλάδα αποτελεί πλέον Ρωμαϊκή επαρχία
3 ^{ος} αι.	Διαμελίζεται στα δυο η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Η δυτρωμαϊκή αυτο-

μ.Χ.	κρατορία σε λίγο διάστημα διαλύεται παντελώς και η Δυτική κρατά ακόμη άλλα 100 περίπου χρόνια με το όνομα Βυζαντινή αυτοκρατορία.
------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

(306/330 π.Χ. – 1453 μ.Χ.)

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία αρχίζει τυπικά από την εποχή που ο Μ. Κωνσταντίνος μετέφερε, το 306 μ.Χ., την έδρα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην ελληνική πόλη Βυζάντιο στο Βόσπορο ή στο εξής Κωνσταντινούπολη από το όνομά του Μ. Κωνσταντίνου.

Νόμισμα Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ με τον ίδιο και τη Θεά νίκη να στεφανώνει το ναυτικό του.

Δηλαδή ιδρυτής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ή άλλως του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους, θεωρείται ο γιος του αυτοκράτορα Κωνσταντίου Κωνσταντίνος (306-387 μ.Χ.), ο οποίος από τη ρωμαϊκή σύγκλητο ονομάστηκε θεός, Από την ιστορία μέγας και από τη χριστιανική Εκκλησία άγιος και ισαπόστολος.

Η κήρυξη της ανεξιθρησκίας από το Μ. Κωνσταντίνο (το 313 μ.Χ.) θεωρήθηκε από τους χριστιανούς όλων των λαών της αυτοκρατορίας ως

νίκη και κάτι το θετικό, κάτι ως ισοπολιτεία μεταξύ των λαών που αποτελούσαν την αυτοκρατορία αυτή, με επακόλουθο η αυτοκρατορία αυτή και για 1000 και πλέον χρόνια να γνωρίσει εσωτερική ειρήνη και μεγάλη ευημερία.

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ

Η αρχή της Βυζαντινής αυτοκρατορίας συμπίπτει με την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης από τον Κωνσταντίνο τον Μέγα, την 11η Μαΐου του 330, με το όνομα Νέα

Ρώμη. Η επιλογή της τοποθεσίας υπάκουε σε στρατηγικούς λόγους και ήταν το αποτέλεσμα μιας μακράς πορείας που ξεκίνησε τον 3ο αι., όταν οι αυτοκράτορες άρχισαν να απομακρύνονται από την Ρώμη για να βρίσκονται κοντύτερα στα ευαίσθητα σημεία της αυτοκρατορίας, από τα οποία γίνονταν εισβολές βαρβάρων.

Η διαίρεση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας σε Ανατολική και Δυτική το 395 π.Χ. και η ανάδειξη της Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, επανέφερε στο προσκήνιο το Αιγαίο Πέλαγος. Την περίοδο μάλιστα μεταξύ 4ου και 7ου αιώνα μ.Χ. στη λεκάνη της Μεσογείου η Βυζαντινή θαλασσοκρατορία αναβαθμίζει και πάλι το Αιγαίο σε σταυροδρόμι εμπορίου, ενώ το πλοίο που χαρακτηρίζει τη Βυζαντινή Περίοδο είναι ο Βυζαντινός Δρόμωνας.

2. Ο ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Ο εξελληνισμός του Ανατολικού κράτους άρχισε σιγά-σιγά από τότε που διαλύθηκε η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, μετά δηλ. το θάνατο του Μ. Θεοδοσίου (395 μ.Χ.). Τότε από τους δύο γιους του ο Ονώριος έγινε αυτοκράτορας στη Δύση και ο Αρκάδιος στην Ανατολή. Το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος ακολούθησε τη δική του ανεξάρτητη πορεία και σύντομα διαλύθηκε κάτω από την πίεση των σκυθικών, γοθτικών και άλλων φύλων που τους επόμενους αιώνες κατακλύζουν την Ευρώπη, ενώ από το Ανατολικό τμήμα προέκυψε η Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία γνώρισε μεγάλη ακμή στα χρόνια των βασιλέων Ιουστινιανού, Ηρακλείου και στα χρόνια της Δυναστείας των Μακεδόνων, των Κομνηνών και των Παλαιολόγων και τερματίστηκε με την εμφάνιση των Σελτζούκων Τούρκων. Οι νέοι αυτοί κατακτητές, αφού κυριάρχησαν στο αραβικό κράτος της Βαγδάτης, στην Περσία, στην Αρμενία, στην Καππαδοκία και κατέλαβαν το Ικόνιο και τη Νίκαια, έφτασαν έξω από την Κωνσταντινούπολη (1079) και ύστερα από αγώνες τριών αιώνων περίπου υποδούλωσαν ολόκληρη τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (1453).

Αναμνηστικό μπρούτζινο νόμισμα που κόπηκε από το Μ. Κωνσταντίνο κατά τη μεταφορά της έδρας του Ρωμαϊκού Κράτους στο Βυζάντιο ή στο εξής Κωνσταντινούπολη, 330 – 346 π.Χ.. Φέρει την επιγραφή Κωνσταντινούπολη, το Μ. Κωνσταντίνο νέο (από το όνομά του οποίου το Βυζάντιο μετονομάστηκε σε Κωνσταντινούπολη) και τη θεά Νίκη πάνω σε πλοίο.

Θράκη, νόμισμα Βυζαντίου (η μετέπειτα Κωνσταντινούπολη), 161 – 180 μ.Χ., με κεφαλή του ιδρυτή της, του Βύζαντα Μεγάρων και πλήρη Μεγαρίτικης τριήρης

3. ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ

Στην εικόνα, παράσταση στρατιωτών. Λεπτομέρεια ανάγλυφου από τη Μπρέσκια της Ιταλίας. 4ος αιώνας. Per concessione dei Civici Musei d' Arte e Storia di Brescia.

Τον 4ο αιώνα, από το ίδιο το Μεγάλο Κωνσταντίνο, ιδρύονται τα λιμάνια της Θεσσαλονίκης και της Κωνσταντινούπολης και από τον 5^ο αιώνα λειτουργεί ένα εκτεταμένο δίκτυο τεχνητών λιμανιών κατά μήκος του Κερατίου κόλπου και της Προποντιδας. Τα λιμάνια αυτά, που διαθέτουν άρτιες για την εποχή λιμενικές εγκαταστάσεις, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή του Βυζαντίου. Μεγάλους πολεμικούς στόλους εκτός από το Μ. Κωνσταντίνο και Ιουστινιανό δημιούργησαν και ο Λέοντας Α', με 1.113 σκάφη, ο αυτοκράτορας Κώνστας Β', είχε στόλο με 700 πολεμικά σκάφη κατά των Αράβων κ.α. Περισσότερο εντυπωσιακή ήταν η επιχείρηση κατά της Κρήτης το 961 μ.Χ. Το σύνολο των πλοίων που συγκέντρωσε ο αυτοκράτορας Νικηφόρος ο Φωκάς ανερχόταν στα 3.300 και από αυτά τα 2.000 ήσαν Δρόμωνες και Χελάνδια.

Το Βυζαντινό ναυτικό απαρτιζόταν από πέντε πλώιμα, το Βασιλικό, που είχε έδρα τον Κεράτιο Κόλπο και τα τέσσερα "θεματικά" που είχαν έδρες στη ναυτική περιφέρεια. Αυτά ήσαν του Αιγαίου Πελάγους, της Σάμου, των Κιβαιραιωτών που είχε βάση τη Ρόδο, της Ελλάδος με έδρα τις Κυκλάδες. Χαρακτηριστικό είναι ότι τα ναυτικά θέματα περιελάμβαναν ελληνικούς πληθυσμούς από τη Χερσόνησο της Αβύδου, της Λέσβου, τη Ρόδο, την Κρήτη και τα Μικρασιατικά παράλια. Με αυτή την αποκέντρωση κατάφερε το βυζαντινό ναυτικό την έγκαιρη επέμβασή του σε ώρα ανάγκης. Η ναυτική ετοιμότητα των βυζαντινών ήταν πραγματικά εξαιρετική, χάρις στη ναυτικότητα των πληθυσμών, που εντός ελαχίστου χρόνου επάνδρωναν πολυάριθμους στόλους.

Μόνιμος πυρήνας του Βυζαντινού ναυτικού ήταν το "Βασιλικό Πλώιμο", που αποτελούνταν από βαριά κυρίως πλοία, τους δρόμωνες, επανδρωνόταν και συντηρούνταν από την Κωνσταντινούπολη και αναλάμβανε μακρινές αποστολές. Ο επαρχιακός στόλος περιλάμβανε ελαφρότερα πλοία, τις γαλέες ή μονήρια και τους μικρούς δρόμωνες ή χελάνδια. Ο θεματικός στόλος, τέλος, συγκροτούνταν μόνο στα θέματα (θέμα: διοικητική περιφέρεια του βυζαντινού κράτους) και αποτελούνταν από πλοία κάθε είδους (δρόμωνες και ελαφρά πλοία). Οι δρόμωνες, επιπλέον, ήταν εφοδιασμένοι με υγρό πυρ, όπως ακριβώς και τα καράβια του αυτοκρατορικού στόλου. Στο στόλο των Βυζαντινών ανήκαν ακόμη οι πάμφυλοι, που ήταν μικρότεροι των δρομώνων, οι μονήρεις ελάσσονες δρόμωνες για ανιχνεύσεις, οι γαλέες για μεταφορά διαταγών, τα βοηθητικά σανδάλια, τα ιππαγωγά χελάνδια, τα μεταγωγικά καράβια κ.α.

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Στο Βυζάντιο το ναυτικό γνώρισε τη μεγαλύτερη ανάπτυξη του στα χρόνια των βασιλέων της μακεδονικής δυναστείας (867 – 1056 μ.Χ.)

Πυρπόληση εχθρικού караβιού με υγρό πυρ, από χειρόγραφο του 12ου αιώνα με το χρονικό του Ιωάννη Σκυλίτζη. Μαδρίτη, Εθνική Βιβλιοθήκη

Το Υγρό Πυρ, όπως το ονόμαζαν οι Βυζαντινοί, ήταν ένα υπερρόπλο της εποχής, που είχε την ιδιότητα να καίει πάνω στο νερό. Το πώς και πότε φάνηκε το υγρό Πυρ είναι άγνωστο. Δηλαδή το υγρό πυρ αποτελούσε "εθνικό μυστικό" των Βυζαντινών και λέγεται ότι αποτελεί εφεύρεση του Καλλίνικου (7^{ος} αι. π.Χ.), Έλληνα μηχανικού από την Ηλιούπολη Συρίας. Πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε κατά των Αράβων το έτος 673 και δημιούργησε τρόμο στη θέα των αποτελεσμάτων. Τη σύνθεσή του λέγεται ότι αποτελούσαν πίσσα, νάφθα, πυρίτιδα, ρητίνη κι άλλα εύφλεκτα υλικά, τα οποία έβραζαν σε κοινό λέβητα. Αυτό με μεγάλη πίεση έφθανε προς στο σωλήνα, εκεί έπαιρνε φωτιά και με μεγάλο εκκωφαντικό κρότο, σαν πύρινος ανεμοστρόβιλος έπεφτε κατά του εχθρού. Η χρησιμοποίηση από τους βυζαντινούς του "υγρού πυρός" συνετέλεσε αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της αραβικής προέλασης και η αποτελεσματικότητά του είχε διεθνή απήχηση. Ωστόσο το μυστικό το έμαθαν κατόπιν οι Αραβες

4. ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ = ΤΕΛΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Στα χίλια και πλέον χρόνια ζωής του Βυζαντίου τα καράβια του στόλου του ήλθαν πολλές φορές αντιμέτωπα με αυτά άλλων λαών και κυρίως των Αράβων (7ος – 10ος αι.), που διεκδικούσαν κατά καιρούς την κυριαρχία στη θάλασσα. Η παραμέληση όμως της ναυτικής της δύναμης υπήρξε παράγοντας για την εξασθένηση της στρατιωτικής υπεροχής της αυτοκρατορίας. Ο Αλέξιος Κομνηνός, για παράδειγμα, με το χρυσόβουλο του 1082 μ.Χ. παραχωρεί στους εμπόρους της Βενετίας λιμενικές διευκολύνσεις και έτσι πληρώνει βαρύ τίμημα για την εγκατάλειψη της ναυτικής δύναμης με την ταπείνωση και τις απώλειες μεγάλου ποσού από τα έσοδα του κράτους. Ο Ιωάννης Κομνηνός προχωρεί, επίσης, σε κάτι ολέθριο σε βάρος του ναυτικού, μάλλον από υστεροβουλία και ανικανότητα, καταργεί το Ταμείο για ενίσχυση του Στόλου και έτσι ελλείπει χρημάτων εγκαταλείφθηκε ο στόλος σαπίζοντας στα καρνάγια. Αλλά σαν να μην έφθανε αυτό, ο αυτοκράτορας Αλέξιος Γ. Άγγελος (1195-1203) έδωσε τη χαριστική βολή στο απόμειναν ναυτικό με την πώληση όλου του υλικού για τη συντήρηση των πλοίων (ξυλεία, σχοινιά, άγκυρες, κατάρτια, άρμενα). Και όταν τους τελευταίους αιώνες του Βυζαντίου (13ος – 15ος αι.) η συστηματικά οργανωμένη πειρατεία από Τούρκους και Δυτικούς δύσκολα αντιμετώπιζεται, προδιαγράφεται και το τέλος της κυριαρχίας των Βυζαντινών στη θάλασσα και ταυτόχρονα και της αυτοκρατορίας τους. Με την κατάληψη από τα τουρκικά εμιράτα της Βυζαντινής Μικρασίας και την πτώση της Κωνσταντινούπολης, σηματοδοτείται και το τέλος της Βυζαντινής εποχής.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	
306 μ.Χ.	Ο Μ. Κωνσταντίνος μεταφέρει την έδρα του Ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη και ξαναφέρει στο προσκήνιο το Αιγαίο. Αρχίζει η Βυζαντινή περίοδος. Κυριάρχη στοιχεία ο χριστιανισμός και ο ελληνорωμαϊκός πολιτισμός

313 μ.Χ.	Η κήρυξη της ανεξιθρησκίας από το Μ. Κωνσταντίνο – επικυριαρχία Χριστιανισμού.
330 μ.Χ.	Την 11η Μαΐου του 330, η ελληνική πόλη Βυζάντιο στο Βόσπορο γίνεται επίσημα και με το όνομα Νέα Ρώμη, αργότερα και με το όνομα Κωνσταντινούπολη, η πρωτεύουσα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους ή άλλως Βυζαντινής αυτοκρατορίας
642 μ.Χ.	Οι Άραβες κατακτούν την Αλεξάνδρεια
674 – 678 μ.Χ.	Ο Αραβικός στόλος αποκλείει την Κωνσταντινούπολη. Χρησιμοποιείται για πρώτη φορά το υγρό πυρ
824-827/8 μ.Χ.	Οι Άραβες καταλαμβάνουν τη Κρήτη και ιδρύουν τον Χάνδακα
941 μ.Χ.	Οι Ρώσοι με μονόξυλα πολιορκούν την Κωνσταντινούπολη
961 μ.Χ.	Ο Ν. Φωκάς ανακαταλαμβάνει την Κρήτη
1000-1100 μ.Χ.	Οι ναυτικές δυνάμεις του Βυζαντίου αποτελούνται από μισθοφόρους και έτσι αρχίζει η παρακμή
1082/1093	Ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός κάνει το σφάλμα και παραχωρεί προνόμια στους Βενετούς
1204 μ.Χ.	Άλωση Κωνσταντινούπολης από Λατίνους
1214 μ.Χ.	Η Σινώπη καταλαμβάνεται από τους Σελτζούκους Τούρκους
1235 μ.Χ.	Τα λιμάνια της Κριμαίας γίνονται φόρου υποτελείς στους Τατάρους.
1261 μ.Χ.	Ανακατάληψη Κωνσταντινούπολης από τον Μ. Παφλαγόνα
1300 μ.Χ.	Οι Τουρκομάνοι καταλαμβάνουν τις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας
1309 μ.Χ.	Οι Ιωαννίτες Ιππότες εγκαθίστανται στη Ρόδο
1346 μ.Χ.	Η Χίος Γενουάτικη κτήση
1361 μ.Χ.	Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το Λιμάνι της Βιθυνίας
1407 μ.Χ.	Η Ναύπακτος γίνεται Ενετική κτήση
1430	Η Θεσσαλονίκη καταλαμβάνεται από τους Τούρκους
1453 μ.Χ.	Πέφτει η Κωνσταντινούπολη στα χέρια των Τούρκων και αρχίζει η σκλαβιά.
1461 μ.Χ.	Κατάληψη Τραπεζούντας από τους Τούρκους
1462/3 μ.Χ.	Η Μονεμβάσια γίνεται Ενετική Κτήση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η παρούσα μελέτη βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε επίσημες πηγές, όπως οι εξής:
ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: Θουκυδίδη «Ιστορία Α» (μετάφραση από τον εθνάρχη Ελευθέριο Βενιζέλο), Ομήρου «Ιλιάδα» και «Οδύσσεια», Στράβωνα «Γεωγραφικά», Πausανία «Ελλάδος Περιήγησις», Διόδωρου Σικελιώτη «Ιστορική Βιβλιοθήκη», Διονυσίου Αλικαρνασέα, Βιβλιοθήκη Α, Ηρό-

δοτου "Ιστορία" κ.α.

ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ, ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ, LUBRE MUSEUM, NATIONAL MARITIME MUSEUM LONDON, BRITISH MUSEUM, ALPHA BANK κ.α.

ΒΙΒΛΙΑ: ΚΡΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, Α. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗ, ΝΑΥΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, Α ΚΡΑΣΑΝΑΚΗ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α.. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ελένη Παπακυριάκου/Αναγνώστου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° : ΤΟ ΟΝΟΜΑ, ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	σελίδα 2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΝΩΣΟΥ – ΜΙΝΩΑΣ, ΜΙΝΩΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	σελίδα 21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΥΚΗΝΩΝ – ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	σελίδα 30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ & ΣΠΑΡΤΗΣ ΣΤΗ ΞΗΡΑ.....	σελίδα 35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	σελίδα 44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΡΩΜΗΣ - ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑ	σελίδα 73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ – ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ	σελίδα 76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8° : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΚΩΝ , ΑΡΑΒΩΝ κ.α. - ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ	σελίδα 80
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	σελίδα 110